

ကားလ် မာ့က်စ် - ဗရက်ဆေစ် ဆိန်ဂယ်

ကွန်မြူနစ်ပါတီ

ကြေငြာစာတမ်း

ဘာသာပြန်နှင့်စာပုံနှိပ်ငွာနု
ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ

တိုင်းပြည်အားလုံးရှိ ပစ္စည်းမဲ့များ သွေးစည်းကြလော့ !

“ဤစာတမ်းသည် ကမ္ဘာ့အမြင်သစ်ကိုဉာဏ်ပညာထက်မြက်စွာနှင့် ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြထားပေသည်။ ၎င်းကမ္ဘာ့အမြင်သည် လူမှုရေးဘဝ နယ်ပယ်ပါအကြီးဝင်သည့် စွဲမြဲခိုင်မာသောရုပ်ဝါဒ၊ ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားမှု ဆိုင်ရာ ဘက်ပေါင်းစုံအကျဆုံးနှင့် နက်ရှိုင်းသော သင်ကြားချက်ဖြစ် သည့် အနုပဋိလောမ၊ လူတန်းစားတိုက်ပွဲသဘောတရား၊ သစ်လွင်သော ကွန်မြူနစ်လူ့ အဖွဲ့အစည်းကိုဖန်တီးသူ၊ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား၏ သမိုင်း ဆိုင်ရာတော်လှန်သော အခန်းနှင့်ပတ်သက်သည့် သဘောတရားဖြစ်ပေ သည်။”

လီနင်

“မာ့က်စ်နှင့် အိန်ဂယ်တို့သည် သူတို့၏ကြေငြာစာတမ်းဖြင့် ခေတ် တခေတ်ကိုဖန်တီးလိုက်ပေ၏။”

စတာလင်

ကားလ် မာ့က်စ် - ဖရက်ဒရစ် အိန်ဂယ်

ကွန်မြူနစ်ပါတီ
ကြေငြာခံတမ်း

ဘာသာပြန်နှင့် စာပုံနှိပ်ဌာန
ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ
၁၉၇၇

ပထမပုံနှိပ်ခြင်း၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်
ဒုတိယပုံနှိပ်ခြင်း၊ ၁၉၇၇ ခုနှစ်

KARL MARX and FREDRICK ENGELS

MANIFESTO

of

THE COMMUNIST PARTY

(ဗမာဘာသာပြန်)

ဗမာပြည်လွတ်မြောက်သည့်ဒေသတွင်ပုံနှိပ်သည်

အမှာ စကား

ကွန်မြူနစ်ပါတီကြေငြာစာတမ်းစာအုပ်ကို ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီက ဗမာလိပ်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့တာ ခုအခါနဲ့ပါဆိုယင် နှစ်ကြိမ်ရှိပါပြီ။

ပထမဦးဆုံးအနေနဲ့ စာအုပ်ရဲ့နာမည်နဲ့ပတ်သက်ပြီး ရှင်းပြလိုပါတယ်။ ဗမာပြည်မှာကွန်မြူနစ်များနဲ့ လက်ဝဲစာပေလေ့လာသူများအသိုင်းအဝိုင်းအတွင်း ဒီစာအုပ်ကိုလွယ်လွယ်နဲ့ တိုတို “ကွန်မြူနစ်ကြေငြာစာတမ်း” လို့ခေါ်ခဲ့ကြတယ်။ ထက်နာမယ်အရင်းက “ကွန်မြူနစ်ပါတီကြေငြာစာတမ်း” ဖြစ်တယ်။ ယခင်က ဗမာပြည်မှာထုတ်ဝေခဲ့တဲ့ “ကွန်မြူနစ်ကြေငြာစာတမ်း” နဲ့ အခုထုတ်ဝေတဲ့ “ကွန်မြူနစ်ပါတီကြေငြာစာတမ်း” နှစ်ခုစလုံးဟာ အတူတူဘဲဖြစ်ပါတယ်။

၁၉၄၇ ခုနှစ်က လန်ဒန်မြို့မှာကျင်းပခဲ့တဲ့ “ပြီတိသျှအင်ပါယာအတွင်းရှိ ကွန်မြူနစ်ပါတီများကွန်ဖရင့်” မှာ ဆုံးဖြတ်ချက်တခုချမှတ်ခဲ့တယ်။ ဒီဆုံးဖြတ်ချက်ကတော့ ၁၉၄၇ခုနှစ်ဟာ ကွန်မြူနစ်ပါတီကြေငြာစာတမ်းထုတ်ပြန်တာ အနှစ် ၁၀၀ ပြည့်နေ့ဖြစ်တဲ့အတွက် တတ်နိုင်တဲ့ကွန်မြူနစ်ပါတီများက မိမိတို့တိုင်းရင်းဘာသာစကားဖြင့် ဘာသာပြန် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေကြရန်နဲ့ မိတ္တူ ၅ အုပ်မှ ၁၀ အုပ်စီလောက်ကို လန်ဒန်မြို့ရှိ မာ့ကစ်အထိမ်းအမှတ် ဗိမာန်မှာထားရှိရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့တယ်။

ဒီအစည်းအဝေးကို ကျနော်တို့ပါတီကလဲ ကိုယ်စလှယ်အဖွဲ့တဖွဲ့စေလွှတ်ခဲ့တယ်။

ဒီဆုံးဖြတ်ချက်အတိုင်း ၁၉၄၇ ခုနှစ်အစောပိုင်းမှာ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီဗဟိုကော်မတီက ဒီစာအုပ်ကို ဗမာဘာသာပြန်ပြီးထုတ်

ဝေခဲတယ်။* မိတ္တူ ၁၀ စောင်ကိုလဲ လန်ဒန်မြို့ရှိမာ့ကစ်အထိမ်းအမှတ်
ဗိမာန်သို့ပို့ခဲ့တယ်။

ကနေ့အထိဆိုယင် ကွန်မြူနစ်ပါတီကြေငြာစာတမ်းကိုမိမိတို့တိုင်း
ရင်းဘာသာနဲ့ မထုတ်ဝေရသေးတဲ့တိုင်းပြည်ရယ်လို့ မရှိသလောက်ဖြစ်
နေပြီလို့ယူဆရတယ်။

အခုတခါ ပါတီတွင်းပညာပေးရေးလိုအပ်မှုအတွက် ဒီစာအုပ်ကို
ဒုတိယအကြိမ်ထပ်မံဘာသာပြန် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေလိုက်ပါတယ်။

ဒီစာအုပ်ရဲ့အနှစ်သာရကိုခြုံငုံကြည့်ယင်တခြားအချက်များအပြင်
အောက်ပါတလောကလုံးဆိုင်ရာ အမှန်တရားတချို့ကိုတွေ့နိုင်ပါတယ်။

၁။ ဒီစာအုပ်အခန်း(၁)ပထမစာကြောင်းမှာ ဖော်ပြထားတာ
က “ယနေ့ထက်တိုင်တည်ရှိနေသော လူ့ အဖွဲ့အစည်းအားလုံး၏ သမိုင်း
သည် လူတန်းစားတိုက်ပွဲများ၏ သမိုင်းပင်ဖြစ်ပေသည်” ဆိုပြီး လူတန်း
စား၊ လူတန်းစားပဋိပက္ခနဲ့ လူတန်းစားတိုက်ပွဲများအကြောင်းကို အဓိ
ကအသားပေး ရေးသားဖော်ပြထားတယ်။

ဒီအချက်ဟာအလွန်ဘဲအရေးကြီးတယ်။ လူတန်းစား၊ လူတန်း
စားပဋိပက္ခနဲ့ လူတန်းစားတိုက်ပွဲများကိုမမြင်တဲ့၊ လက်မခံတဲ့၊ မကျင့်
သုံးတဲ့လူတွေဟာ ဘယ်နည်းနဲ့မှ လူမှုဝိဇ္ဇာပညာကို မှန်ကန်စွာမလေ့
လာနိုင်၊ မကျင့်သုံးနိုင်ပါ။

လီနင်သင်ကြားချက်အရ ကွန်မြူနစ်တယောက်အဖို့ဆိုယင် လူ
တန်းစားနဲ့ လူတန်းစားတိုက်ပွဲကိုလက်ခံရုံနဲ့မလုံလောက်၊ လူတန်းစားနဲ့
လူတန်းစားတိုက်ပွဲဖြစ်ပေါ် တိုးပွားမှုတရားအရ ဧကန်မဲ့ချ ပစ္စည်းမဲ့အာ

* ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၊ ဗဟိုကော်မတီ၏ ပြည်သူ့ အာဏာ စာပုံနှိပ်
တိုက်၊ ရန်ကုန်မြို့မှ ပထမဆုံးအကြိမ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ဏာရှင်စနစ်ကို ရောက်စေလိမ့်မယ်လို့ လက်ခံယုံကြည်သူမှသာ ကွန်မြူနစ်တယောက်ဖြစ်နိုင်မယ်။

ဥက္ကဋ္ဌကြီး မော်စီတုန်းက ထပ်မံပြီး ပစ္စည်းမဲ့ အာဏာရှင်စနစ်အောက်မှာ ဆက်လက်တော်လှန်ရေးလုပ်ရမယ်လို့ တိုးခဲ့ ပြည့်စွက်လိုက်ပြန်ပါတယ်။

၂။ မြေယာဘုံပိုင်ဆိုင်မှုရှိတဲ့ရှေးဘုံခေတ်မှာ လူတန်းစားမပေါ်ပေါက်သေးပါ။

ဒီနောက်မှာ ထုတ်လုပ်ရေးပရိုဘောဂတွေကို ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆိုင်မှုအဖြစ် ပေါ်လာတာနဲ့အမျှ လူတန်းစားတွေ၊ သွေးစုတ်မှုစနစ်တွေနဲ့ နိုင်ငံတော်တွေဆိုတာ ထွက်ပေါ်လာရတော့တာဘဲ။

ဒါကြောင့် အခုအထိပေါ်ပေါက်ခဲ့တဲ့ သွေးစုတ်မှုရှိတဲ့လူ့ အဖွဲ့အစည်းတွေဖြစ်တဲ့ ကျေးပိုင်ကျွန်ပိုင်စနစ်၊ မြေရှင်ပဒေသရာဇ်စနစ်နဲ့ အရင်းရှင်စနစ်အတွင်းမှာလက်တဆုပ်စာလှူစုက ထုတ်လုပ်ရေးပရိုဘောဂတွေကို ပုဂ္ဂလိကပိုင်ပစ္စည်းတွေအဖြစ် ပိုင်ဆိုင်ထားရှိပြီး လူအများတကာအများစုကြီးကို သွေးစုတ်ဖိနှိပ်ကြတော့တယ်။

ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားက အရင်းရှင်နဲ့ တခြားဖောက်ပြန်တဲ့ သွေးစုတ်လူတန်းစားတွေကိုတော်လှန်ကာ တည်ထောင်လိုက်တဲ့ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားကခေါင်းဆောင်တဲ့ နိုင်ငံတော်မှာတော့ အများတကာအများစုကြီးဖြစ်တဲ့ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားနဲ့ လုပ်သားပြည်သူလူထုတို့က အုပ်စိုးတဲ့ လူတန်းစားဖြစ်လာပြီး အရင်းရှင်တွေ၊ မြေရှင်ပဒေသရာဇ်တွေနဲ့ ဖောက်ပြန်တဲ့လူတန်းစားတွေအပေါ် အာဏာရှင်စနစ်ကျင့်သုံးရတယ်။ ဒါဟာ လူ့ သမိုင်းမှာအများစုကြီးက လက်တဆုပ်စာအနဲ့စုအပေါ် အာဏာရှင်စနစ်ကျင့်သုံးတဲ့ ပထမဆုံးစနစ်ဖြစ်တယ်။

ကျေးပိုင်ကျွန်ပိုင်စနစ်ကို တက်သစ်စ ပဒေသရာဇ်လူတန်းစားက

ဒေသတို့လှန်ပြီးအာဏာလုယူရာမှာ၎င်း၊ မြေရှင်ပဒေသရာဇ်စနစ်ကို တက်သစ်စ ခန့်ရှင်လူတန်းစားကတော်လှန်ပြီး အာဏာလုယူရာမှာ၎င်း၊ အရင်းရှင်စနစ်ကို ပစ္စည်းမဲ့များကတော်လှန်ပြီး အာဏာလုယူရာမှာ၎င်း အကြမ်းဖက်တဲ့နည်း (၀၁) လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲနည်းနဲ့သာ၊ အကြိမ်ကြိမ်တိုက်ပွဲဆင်ပြီးမှသာ အုပ်စိုးတဲ့လူတန်းစားအသစ်ရဲ့ အာဏာဟာ တည်မြဲနိုင်လိမ့်မယ်။

မာ့ကစ်က ထပ်မံသင်ကြားလိုက်တာက သွေးစုတ်တဲ့လူတန်းစား တရပ်က တခြားသွေးစုတ်တဲ့လူတန်းစားဟောင်းတရပ်လက်ထဲက အာဏာကိုသိမ်းယူပြီးနောက် နိုင်ငံတော်ယန္တရားကိုမပျက်သိမ်းဘဲ မှမ်းမံပြင်ဆင်အသုံးပြုခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားကတော့ ခန့်ရှင်လူတန်းစားလက်ထဲက အာဏာကိုလုယူရာမှာ သွေးမစုတ်တဲ့ လူတန်းစားက သွေးစုတ်တဲ့လူတန်းစားဟောင်းရဲ့ အာဏာကို လုယူတာ ဖြစ်လို့၊ အရင်းရှင်စနစ်ကထူထောင်ထားတဲ့ နိုင်ငံတော်ယန္တရားအဟောင်းကို ယခင်သွေးစုတ်တဲ့လူတန်းစားတွေလို မှမ်းမံပြင်ဆင် အသုံးချခြင်းမပြုရဘူး။ ဒါနဲ့ဆန့်ကျင်ဘက်ဘဲ ခန့်ရှင်လူတန်းစားက တည်ထောင်ထားတဲ့ ဗြူရှိုကရေစီနိုင်ငံတော်ယန္တရားကို ဧကန်မချ ဖျက်ဆီးပစ်ရမယ်ဆိုတဲ့ ပါရစ်ဘုံအဖွဲ့ကပေးလိုက်တဲ့ အတွေ့အကြုံကို အလေးအနက်ဂရုစိုက်ကြရမယ်။

၃။ မာ့ကစ်နဲ့ အိန်ဂယ်တို့သင်ကြားခဲ့တာက လူတန်းစားတိုက်ပွဲ ဖြစ်ပေါ် တိုးပွားမှုတရားအတိုင်းဆိုယင် အရင်းရှင်စနစ်ဟာ ဦးစွာအားဖြင့် မိမိတို့အမြတ်ရရှိရေးအတွက် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားကိုဖြစ်ပေါ်စေခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ ခန့်ရှင်လူတန်းစားမသိတာကတော့ ဒီလိုပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားကို ဖြစ်ပေါ်စေလိုက်တာနဲ့ တပြိုင်နက်၊ မိမိတို့ခန့်ရှင်လူတန်းစားနဲ့ အရင်းရှင်စနစ်ကို မြေမြုပ်သင်္ဂြိုဟ်ခဲ့သူတွေကို မွေးဖွားစေလိုက်

တယ်ဆိုတဲ့အချက်ဘဲ။ ဒါဟာသမိုင်းရဲ့ အနုပညာလောကတရားဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့် လူတန်းစားတိုက်ပွဲဖြစ်ပေါ်တိုးပွားမှုတရားအရ ခန့်ရှင်လူတန်းစားအုပ်စိုးမှုကို ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားက မလွဲမသွေတိုက်ဖျက်ပြီး ခန့်ရှင်လူတန်းစားလက်ထဲမှအာဏာကို အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်နှိပ်လုယူကာ၊ အများစုကအနဲစုကိုအုပ်စိုးတဲ့ နိုင်ငံတော်ကိုထူထောင်ကာ တဖြေးဖြေးလူလူချင်းသွေးစုတ်မှုကင်းတဲ့ ကွန်မြူနစ်စနစ်ကို ကော်မမြူထူထောင်နိုင်မှာဖြစ်တယ်။ လူလူချင်းသွေးစုတ်တဲ့စနစ်၊ လူတန်းစား၊ နိုင်ငံတော်၊ ပါတီဆိုတဲ့အခြင်းအရာတွေဟာ ထုတ်လုပ်ရေးပရိုဘောဂတွေကို ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆိုင်မှုအဖြစ်ထားရှိရာက ပေါ်ပေါက်လာတာတွေဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့် ထုတ်လုပ်ရေးပရိုဘောဂတွေကို ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆိုင်မှုစနစ်အဖြစ်ထားရှိမှုအား ဖျက်သိမ်းနိုင်မှသာ လူတန်းစား၊ လူလူချင်းသွေးစုတ်မှုစနစ်ဟာ ပပျောက်ပေလိမ့်မယ်။ နိုင်ငံတော်၊ ပါတီဆိုတဲ့အခြင်းအရာတွေဟာ တဖြေးဖြေးညှိုးနွမ်း ကွယ်ပျောက်သွားလိမ့်မယ်။

ဒါကြောင့်ကွန်မြူနစ်လောကမရောက်မီ နောင်ဖြစ်ပေါ်လာမဲ့လူ့အဖွဲ့အစည်းအားလုံးရဲ့သမိုင်းဟာလဲ လူတန်းစားတိုက်ပွဲရဲ့သမိုင်းဘဲဖြစ်ပေလိမ့်မယ်။

၄။ ဒီစာအုပ်အခန်း(၂)ထဲမှာ “ဤအဓိပ္ပါယ်အရ ကွန်မြူနစ်များ၏ သဘောတရားကို စာတကြောင်းတည်းဖြင့် ချုပ်လိုက်လျှင် ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆိုင်မှုကို ဖျက်သိမ်းရေးပင်ဖြစ်၏” လို့ပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းဖျက်သိမ်းရေးဆိုတာ ဘာကိုဆိုလိုတာလဲ?

လူတိုင်းချင်းစီပိုင်တဲ့ နေထိုင်မှုဘဝပစ္စည်းများ(ဥပမာ စားဝတ် နေရေးအတွက်လိုအပ်တဲ့ နေ့စဉ်သုံးပုဂ္ဂလိကပိုင်ပစ္စည်းများ)ကို ပုဂ္ဂလိ

ကပိုင်ပစ္စည်းအဖြစ်ပိုင်ဆိုင်မှု ဖျက်သိမ်းပစ်ရန် ပြောနေတာမဟုတ်။ ဖျက်သိမ်းပစ်ရန်ပြောနေတာက လူလူချင်းသွေးစုတ်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေ တဲ့၊ သွေးစုတ်လူတန်းစားကိုဖြစ်ပေါ်စေတဲ့၊ နိုင်ငံတော်ကိုဖြစ်ပေါ်စေ တဲ့ ထုတ်လုပ်ရေးပရိဘောဂတွေ (ဥပမာ မြေယာ၊ သစ်တော၊ စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံ၊ သတ္တုတွင်း၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး၊ ကုန်သွယ်ရေး၊ ဘဏ် တိုက်အစရှိတာတွေ) ကို ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းအဖြစ် ပိုင်ဆိုင်မှုကိုသာ ဖျက် သိမ်းပစ်ရန်ပြောနေတာဖြစ်တယ်။

၅။ ဒီစာအုပ်အခန်း(၃)ထဲမှာ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒအတုအယောင် အမျိုးမျိုးကိုဖော်ပြထားတယ်။ အနှစ်သာဝကျော်က မာ့ကစ်နဲ့ အိန်ဂယ် တို့ရေးသားပေါ်ပြခဲ့တဲ့ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒအတုအယောင်တွေဟာ ကနေ့ ထက်တိုင်ရှိနေသေးတာဘဲမဟုတ်လား? ဥပမာ မလ္လာတ်မြောက်မီ ယခင် ကမ္ဘာဒီးယားက သီဟာနု၊ အိန္ဒိယက အင်ဒီရာဂန္ဒီ၊ အီဂျစ်က နာဆာ အစရှိသူအများအပြားကလဲ သူတို့တိုင်းပြည်တွေမှာ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ တည်ဆောက်နေပါတယ်လို့ ပြောခဲ့ကြတာဘဲမဟုတ်လား? ဗမာပြည် မှာကော? နေဝင်း စန်းယုတို့ဟာ ဗမာပြည်မှာ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒတည် ဆောက်နေတာဘဲလို့ ပြည်သူလူထုကို လိမ်ညာနေတာဘဲမဟုတ်လား?

သူတို့ပြောနေကြတဲ့ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒဆိုတာတွေဟာ ဆိုရှယ်လစ် ဝါဒအတုအယောင်တွေသာဖြစ်တယ်။ မာ့ကစ်ဝါဒ၊ လီနင်ဝါဒ၊ မော်စီ ထုန်းအတွေးအခေါ်ကိုလက်မခံဘဲ ဘယ်နဲ့လုပ်ပြီးဆိုရှယ်လစ်ဝါဒအစစ် ကိုတည်ဆောက်နိုင်မှာလဲ?

ကျနော်တို့ ကွန်မြူနစ်ပါတီအစစ်တွေက တည်ဆောက်မဲ့ ဆိုရှယ် လစ်ဝါဒကတော့ မာ့ကစ်ဝါဒ၊ လီနင်ဝါဒ၊ မော်စီထုန်းအတွေးအခေါ် မှုတွေအပေါ် အခြေခံပြီး၊ ဒီမိုကရေစီ မိမိတိုင်းပြည်အခြေအနေနဲ့ကိုက်ညီ ကဲ့၊ ဝိဇ္ဇာနည်းကျတဲ့ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒအစစ်ဖြစ်တယ်။

ဒီကုန်မြို့နစ်ပါတီကြေငြာစာတမ်းကို ထုတ်ပြန်ခဲ့တာ နှစ်ပေါင်း ၁၂၉ နှစ်ရှိပြီ။ ဒါပေမဲ့ ဒီစာအုပ်ထဲမှာပါတဲ့အခြေခံမူတွေဟာ အခု ထက်တိုင်မှန်ကန်လျက်ရှိနေတုံးဘဲ။

ကုန်မြို့နစ်ပါတီကြေငြာစာတမ်းဟာ အနှစ်သာရမှာ မှန်ကန်နက် နဲပြီး၊ သဏ္ဍာန်မှာတော့ အလွန်တောက်ပြောင်လှပတိကျတဲ့ စကားလုံး တွေကို ရွေးချယ်သုံးနှုံးထားတာကိုတွေ့နိုင်ပါတယ်။ ဥပမာ ဒီစာအုပ်ရဲ့ နောက်ဆုံးအပိုဒ် ၂ ပိုဒ်ကိုဖတ်ကြည့်ပါ။ ဒီလိုရေးထားတယ်။

“ကုန်မြို့နစ်များသည် မိမိတို့၏အမြင်နှင့် ရည်ရွယ်ချက်များကို ဖုံး ကွယ်ထိခွက်ထားရန် မှန်းတီးရှုရှာကြသည်။ တည်ရှိနေသော လူမှု ရေးအခြေအနေအားလုံးကို အကြမ်းဖက်သောနည်းဖြင့် ဖြိုချဖျက်ဆီး ပစ်နိုင်မှသာ* မိမိတို့၏ရည်မှန်းချက်ကို ရရှိနိုင်လိမ့်မည်ဟု ပြောအ တိအလင်းကြေငြာသည်။ ကုန်မြို့နစ်တော်လှန်ရေးကို အုပ်စိုးသောလူ တန်းစားများက ထိပ်လန့်ပြီး ကြောက်ဒူးတုန်နေကြပါစေ၊ ပစ္စည်းမဲ့ များအတွက်ကား သူတို့ကိုတတ်နှောင်ထားသော နှောင်ကြီးများမှအ ပဆုံးရှုံးစရာဟူ၍မရှိ။ သူတို့စိုးပိုင်ရမည်ကား တကမ္ဘာလုံးပင်တည်း။

“တိုင်းပြည်အားလုံးရှိအလုပ်သမားများသွေးစည်းကြလော့”

ဒီစာပိုဒ်ကိုဖတ်လိုက်ရတာနဲ့တပြိုင်နက် ဒီစာအုပ်ရဲ့အနှစ်သာ ရန်ကုန်မြို့နဲ့ အလွန်လှပတဲ့ အသွင်သဏ္ဍာန်ကို တွေ့ရပြီမဟုတ်လား? ကုန်မြို့နစ်တွေနဲ့ တော်လှန်ရေးသမားတွေအတွက် ဒီစာပိုဒ်ဟာ ဘယ် လောက်များ စိတ်အားထက်သန်မှုတွေ တဖွားဖွားတက်စေပါသလဲ? တောက်ပြောင်ကောင်းမွန်တဲ့ အနာဂါတ်ကို ဘယ်လောက်များ ကွင်း ကွင်းကွက်ကွက် ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ မြင်နိုင်ပါစေသလဲ? ကျနော်တို့

* အမှာစကားရေးသူ၏ အလေးထားချက်။

ကွန်မြူနစ်တွေနဲ့ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား လုပ်သားပြည်သူတွေကသာလျှင်
နောက်ဆုံးအောင်ပွဲကုန်ဆွတ်ခူးနိုင်ရမယ်ဆိုတာ ယုံမှားသံသယဖြစ်ဖွယ်
ရာရှိနိုင်ပါသေးသလား?

တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းမှန်သမျှကိုဆောင်ရွက်ရာမှာ လူတန်းစား၊
လူတန်းစားပဋိပက္ခ၊ လူတန်းစားတိုက်ပွဲဆိုတာကို ကွန်မြူနစ်လောက
မရောက်မီ ကွန်မြူနစ်တိုင်းက စွဲစွဲမြဲမြဲဆုပ်ကိုင်ထားရမဲ့ သေဘုချက်ဖြစ်
တယ်ဆိုတာ ဘယ်တော့မှမမေ့ကြပါနဲ့။

ဒီစာအုပ်ကို တကြိမ်မက အကြိမ်ပေါင်းများစွာဖတ်ပါ။ ဖတ်ပြီး
ယင်လေးလေးနက်နက်စဉ်းစားပါ။ စဉ်းစားပြီးယင်လက်တွေ့အကောင်
အထည်ဖော်ပါလို့ အကြံပေးလိုပါတယ်။

နောက်ဆုံးအနေနဲ့ ဒီစာအုပ်ကို အခုလို အခက်အခဲအမျိုးမျိုး
ကြားထဲမှ အောင်မြင်စွာပုံနှိပ်ထုတ်ဝေနိုင်အောင် တာဝန်ထမ်းဆောင်
ကြတဲ့ ဘာသာပြန်ရဲဘော်တွေ၊ စာစီပုံနှိပ်တဲ့ရဲဘော်တွေ၊ စာတည်း
ဖြစ်တဲ့ရဲဘော်တွေနဲ့ ဒီလုပ်ငန်းနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ရဲဘော်တွေအားလုံးကို
ခြီးကျူးဂုဏ်ပြုလိုက်ပါတယ်။

ဗမာစာသားတတ်တဲ့ရဲဘော်များနဲ့ ပြည်သူလူထုရောမ အများ
စုကြီးအတွက် မျှော်စင်၊ အိန်ဂယ်၊ လီနင်၊ စတာလင်နဲ့ ဥက္ကဋ္ဌကြီး
မော်စီတုန်းတို့ ပြုစုရေးသားခဲ့တဲ့ ကျမ်းကြီးကျမ်းငယ် အစောင်စောင်
ကို ဆက်လက်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေနိုင်ပါစေ။

ဗ သိန်း တင်

ဥက္ကဋ္ဌ

ဗဟိုကော်မတီ

၁၉၇၇ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၈ ရက်

ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ

မာတိကာ

၁၈၇၂ ခုနှစ် ဂျာမန်ဘာသာပုံနှိပ်ခြင်း နိဒါန်း	၁
၁၈၈၂ ခုနှစ် ရုရှားဘာသာပုံနှိပ်ခြင်း နိဒါန်း	၅
၁၈၈၃ ခုနှစ် ဂျာမန်ဘာသာပုံနှိပ်ခြင်း နိဒါန်း	၉
၁၈၈၈ ခုနှစ် အင်္ဂလိပ်ဘာသာပုံနှိပ်ခြင်း နိဒါန်း	၁၁
၁၈၉၀ ခုနှစ် ဂျာမန်ဘာသာပုံနှိပ်ခြင်း နိဒါန်း	၂၂
၁၈၉၂ ခုနှစ် ပိုလန်ဘာသာပုံနှိပ်ခြင်း နိဒါန်း	၃၃
၁၈၉၃ ခုနှစ် အီတလီဘာသာပုံနှိပ်ခြင်း နိဒါန်း	၇၃
ကွန်မြူနစ်ပါတီကြေငြာစာတမ်း	၄၁
အခန်း(၁) ဓနရှင်များနှင့် ပစ္စည်းမဲ့များ	၄၂
အခန်း(၂) ပစ္စည်းမဲ့များနှင့် ကွန်မြူနစ်များ	၆၉
အခန်း(၃) ဆိုရှယ်လစ်နှင့် ကွန်မြူနစ်စာပေ	၈၇
၁။ ဖောက်ပြန်သောဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ	၈၇
(က) ပဒေသဆုတ်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ	၈၇
(ခ) ဓနရှင်ပေါက်စဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ	၉၀
(ဂ) ဂျာမန်သို့မဟုတ် “စစ်မှန်သော” ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ	၉၃
၂။ သမရိုးကျ သို့မဟုတ် ဓနရှင်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ	၉၈

၃။ ဝေဖန်ရေးစိတ်ကူးယဉ်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒနှင့်
ကွန်မြူနစ်ဝါဒ၁၀၁

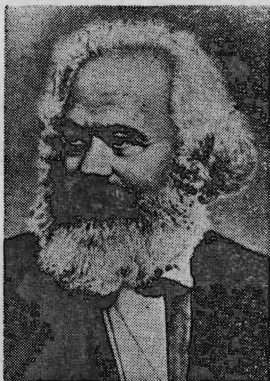
အခန်း(၄) တည်ရှိနေသောဆန့်ကျင်ဘက်ပါတီအသီးသီး
အပေါ် ကွန်မြူနစ်များ၏သဘောထား၁၀၇

နောက်ဆက်တွဲ၁၁၁

ဘာသာပြန်အဖွဲ့၏မှတ်ချက်၁၁၃

ရှင်းလင်းချက်၁၁၆

အမည်အညွှန်း၁၂၅

ကားလ် - မာ့ခ်စ်

ဖရက်ဒရစ်-အိန်ဂယ်

၁၈၇၂ ခုနှစ် ဂျာမန်ဘာသာ ပုံနှိပ်ခြင်း
နိဒါန်း

ထိုစဉ်ကတည်ရှိနေသည့် အကြောင်းအချက်များကြောင့် လျှို့ဝှက်အသင်းတခုသာဖြစ်နိုင်သော၊ နိုင်ငံတကာ အလုပ်သမား အစည်းအရုံးတခုဖြစ်သည့် ကွန်မြူနစ်အသင်းချုပ်သည် လန်ဒန်မြို့တွင် ၁၈၄၇ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလကကျင်းပသော ကွန်ဂရက်၌ ပါတီ၏သဘောတရားရေးနှင့် လက်တွေ့အသေးစိတ်လုပ်ငန်းစဉ်တခုကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေးအတွက် အောက်တွင်လက်မှတ်ရေးထိုးထားသူများအား ရေးဆွဲရန်တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့ပေသည်။ ဤကား ဖော်ပြမည့် ကြေငြာစာတမ်း ပေါ်ထွက်လာပုံပင်ဖြစ်ပါသည်။ လက်ရေးမူများကို ဖေဖော်ဝါရီတော်လှန်ရေး* မတိုင်မီ ရက်သတ္တပတ်အချို့ကပင် ပုံနှိပ်ရန်အတွက် လန်ဒန်မြို့သို့ပို့လိုက်သည်။ ဦးစွာဂျာမန်ဘာသာဖြင့်ပုံနှိပ်ခဲ့သည်။ ၎င်းဘာသာနှင့်ပင် ဂျာမဏီပြည်၊ အင်္ဂလန်ပြည်နှင့် အမေရိကတိုက်တို့တွင် အနည်းဆုံးဆယ်နှစ်ကြိမ်မျှပုံနှိပ်ခြင်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ပြန်လည်ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ ၁၈၅၀ ခုနှစ်၌ ရက်ရီပတ်ပလစ်ကင်^၁ တွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် မစ္စဟယ်လင်မက်ဖာလိန်၏ဘာသာပြန်ချက်ကို ပထမဆုံးအကြိမ်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး၊ ၁၈၇၃ ခုနှစ်တွင်အမေရိကတိုက်၌ မတူသောဘာသာပြန်ချက် အနည်း

* ပြင်သစ်ပြည် ၁၈၄၈ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီတော်လှန်ရေး။ (အယ်ဒီတာ)

ဆုံး သုံးမျိုးဖြင့်ထုတ်ဝေခဲ့ပေသည်။ ၁၈၄၈ ခုနှစ် ဇွန်လထကြွမှုမတိုင်
မီကလေးမှာပင် ပါရဂိုမို့တွင် ပြင်သစ်ဘာသာပြန်ချက် ပထမဆုံးပေါ်
ထွက်လာခဲ့ပြီးနောက် နယူးယောက်မြို့ ဆိုရှယ်လစ်ဂျာနယ်၂ ထဲတွင် မ
ကြာသေးမီက ဖော်ပြခဲ့ပြန်သည်။ ဘာသာပြန်ဆိုချက် အသစ်တခုကို
လည်း ပြင်ဆင်နေဆဲဖြစ်သည်။ ဂျာမန်ဘာသာနှင့် ပထမအကြိမ်ပုံနှိပ်
ထုတ်ဝေခဲ့ပြီးနောက် မကြာမီမှာပင် ပိုလန်ဘာသာဖြင့် လန်ဒန်မြို့တွင်
ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ ၆၀ စုနှစ်များတွင်ရှုရှားဘာသာဖြင့် ဂျီနီဗာမြို့
တွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ကြေငြာစာတမ်း ပထမဆုံးပေါ် ထွက်ပြီး
နောက် မကြာမီတွင်ပင် ဒိန်းမတ်ဘာသာဖြင့်လည်း ဘာသာပြန်ဆို
လိုက်သည်။

ပြီးခဲ့သော နှစ်ဆယ်ငါးနှစ်တာကာလအတွင်း အခြေအနေများ
သည် မည်မျှပင်ပြောင်းလဲစေကာမူ ဤကြေငြာစာတမ်းတွင် ချမှတ်ခဲ့
သော ယေဘုယျမှုများသည်တခုလုံးအနေဖြင့် ယနေ့ထိတလျှောက်လုံး
မှန်ကန်ပေသည်။ ထိုနေရာ ဤနေရာတို့၌ အချို့အသေးစိတ်များကို ပြု
ပြင်ကောင်း ပြုပြင်ရပေမည်။ မူများကို လက်တွေ့အသုံးချရေးသည်
ကြေငြာစာတမ်းကဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း အချိန် နေရာမရွေး ကာ
လတခုတွင်တည်ရှိနေသော သမိုင်းဆိုင်ရာအကြောင်းအချက်များပေါ်
တွင် တည်ပေလိမ့်မည်။ ဤအကြောင်းကြောင့် အခန်း(၂)၏အဆုံး
တွင်တင်ပြထားသော တော်လှန်ရေးဆောင်ရွက်ချက်များနှင့်ပတ်သက်
၍၊ အထူးအလေးတင်းမဖော်ပြတော့ပေ။ ယနေ့အဖို့ဆိုပါမူ ဤစာပိုဒ်
ရှိပြဿနာအမြောက်အမြားကို အလွန်ကွဲပြားခြားနားသော စကားအ
သုံးအနှုန်းတို့ဖြင့် ရေးသားရပေလိမ့်မည်။ ပြီးခဲ့သော နှစ်ဆယ်ငါးနှစ်
တာကာလအတွင်း ခေတ်သစ်စက်မှုလုပ်ငန်း၏ ခြေလှမ်းကျကြီးများ
နှင့် လှမ်းတက်လာမှု၊ ၎င်းနှင့်အဘူလိုက်ပါလာသော အလုပ်သမားလူ

တန်းစား၏ ပါတီစည်းရုံးရေးကောင်းမွန်ကျယ်ပြန့်လာမှုတို့ကို ထောက်
ရှုလျှင်၎င်း၊ ဖေဖေါ်ဝါရီတော်လှန်ရေးတွင် ပထမဆုံးရရှိလိုက်သော
လက်တွေ့အတွေ့အကြုံနှင့် ထိုမျှမကပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားက နှစ်လတိုင်
တိုင် ပထမဆုံးအကြိမ် နိုင်ငံရေးအာဏာကိုသိမ်းပိုက်လိုက်သော ပါရစ်
ဘုံအဖွဲ့တွင် ပိုမို၍ရရှိလိုက်သည့်အတွေ့အကြုံတို့ကို ထောက်ရှုလျှင်၎င်း၊
အချို့အသေးစိတ်များတွင် ဤလုပ်ငန်းစဉ်သည်ခေတ်မမှီတော့ပေ။ ဘုံ
အဖွဲ့ကအချက်တခုကို အထူးသက်သေပြလိုက်ပေ၏။ ၎င်းမှာ “အလုပ်
သမားလူတန်းစားသည် အသင့်ရှိပြီးသား နိုင်ငံတော်ယန္တရားကို အ
လွယ်တကူဆုပ်ကိုင်ကာ မိမိ၏ချည်ရွယ်ချက်များကို ထမြောက်အောင်
အသုံးပြု၍မဖြစ်နိုင်ပေ” ဟူ၍ဖြစ်သည်။ (ပြင်သစ်ပြည် ပြည်တွင်းစစ်
ပွဲ၊ အင်တာနေရှင်နယ် အလုပ်သမားအစည်းအရုံး အထွေထွေကောင်စီ
မိန့်ခွန်း၊ လန်ဒန်မြို့-ထရူးလပ်ဖ်၊ ၁၈၇၁ ခုနှစ်၊ စာမျက်နှာ ၁၅ တွင်၍အ
ချက်ကို ဆက်လက် ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားထားသည်ကိုကြည့်ပါ။) ထို့ပြင်
မျက်မှောက်ကာလတွင် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒစာပေအပေါ် ဝေဖန်ရေးသည်
မပြည့်စုံသည်မှာ အလိုလိုထင်ရှားပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်
၎င်းဝေဖန်ရေးသည် ၁၈၄၇ ခုနှစ်အထိသာဖြစ်သောကြောင့်ပင်တည်း။
ဆန့်ကျင်ဘက်ပါတီအသီးသီးအပေါ် ကွန်မြူနစ်များ၏သဘောထားအ
ကြောင်းမှတ်ချက်များ (အခန်း၄) သည်လည်း မူအရမှန်ကန်နေဆဲဖြစ်
စေကာမူ လက်တွေ့တွင် ခေတ်မမှီတော့ပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်
နိုင်ငံရေး အခြေအနေသည် လုံးဝ ပြောင်းလဲသွားသောကြောင့် ဖြစ်
သည်။ ထို့အပြင် သမိုင်းတိုးတက်လာမှုက ထိုအခန်းတွင်ပေါ်ပြထား
သော နိုင်ငံရေးပါတီအများပိုင်းကို ကမ္ဘာမြေပြင်မှ ဖယ်ရှားပစ်လိုက်
ပေပြီ။

သို့သော် ကြေငြာစာတမ်းသည် သမိုင်းဆိုင်ရာစာတမ်းဖြစ်လာရ

ကား ပြောင်းလဲပစ်ရန်မည်သည့်အခွင့်အရေးမှ ကျနော်တို့တွင်မရှိပေ။
နောင်အခါတွင် ၁၈၄၇ ခုနှစ်နှင့် ယနေ့အကြားရှိကွာဟမှုကို ပေါင်းကူး
ပေးသော နိဒါန်းတခုပါဝင်သည့် နောက်တကြိမ်ပုံနှိပ်ခြင်း ပေါ်ထွက်
လာနိုင်စရာရှိပေသည်။ သို့သော် ဤပြန်လည်ပုံနှိပ်ခြင်းသည် ရုတ်တ
ရက် ပေါ်ထွက်လာသောကြောင့် ထိုကဲ့သို့သောနိဒါန်းရေးရန်အတွက်
ကျနော်တို့တွင် အချိန်မလုံလောက်တော့ပေ။

ကားလ် မာ့က်စ်-ဗရက်ဒရစ် အိန်ဂယ်
၁၈၇၂ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၄ ရက်၊ လန်ဒန်မြို့

၁၈၇၂ ခုနှစ် ရုရှားဘာသာ ပုံနှိပ်ခြင်း နိဒါန်း

ဘာကူနှင့် ဘာသာပြန်ဆိုသော ကွန်မြူနစ်ပါတီကြေငြာစာတမ်း
ရုရှားဘာသာ ပထမပုံနှိပ်ခြင်းကို ကိုလိုကော့ သတင်းစာအား ပုံနှိပ်
သည့်စာပုံနှိပ်တိုက်က ၆၀ စုနှစ်များအစောပိုင်း* တွင်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။
ထိုစဉ်က အနောက်တိုင်းသည် ၎င်း (ကြေငြာစာတမ်း ရုရှားဘာသာ
ပုံနှိပ်ခြင်း) ကို စာပေလောကအထူးအဆန်းတခုအဖြစ်သာ နားလည်
နိုင်ကြပေသည်။ ဤအမြင်မျိုးသည် ယနေ့တွင်မဖြစ်နိုင်တော့ပေ။

ထိုအချိန် (၁၈၄၇ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ) က တည်ရှိနေသော ပစ္စည်းမဲ့
လူတန်းစား လှူရှားမှုနယ်ပယ်သည် မည်မျှအကန့်အသတ်ရှိနေသည်
ဆိုသည်ကို ဤကြေငြာစာတမ်း၏နောက်ဆုံးအခန်းရှိ တိုင်းပြည်အသီး
သီးမှ ဆန့်ကျင်ဘက်ပါတီအသီးသီးအပေါ် ကွန်မြူနစ်များ၏သဘော
ထားတွင် အရှင်းလင်းဆုံးဖော်ပြလျက်ရှိသည်။ ထိုအခန်းတွင် ရုရှား
ပြည်နှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတို့သည် လုံးလုံးမပါခဲ့ကြပေ။ ထိုအ
ချိန်က ရုရှားပြည်သည် ဥရောပဖောက်ပြန်ရေးအားလုံး၏ နောက်ဆုံး
အရံတပ်ကြီးဖြစ်နေပြီး၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသည် ဥရောပမှပိုလျှံ

* ဤရက်စွဲဖော်ပြချက်မှာ မမှန်ကန်၊ ကိုးကားဖော်ပြထားသည့် ပုံနှိပ်ခြင်း
မှာ ၁၈၆၉ ခုနှစ်တွင်ပေါ်ထွက်ခဲ့သည်။ (အယ်ဒီတာ)

သော ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား အင်အားစုများကို ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခွင့် ပေးကာ ဝါးမျိုပစ်နေပေသည်။ ထိုတိုင်းပြည်နှစ်ပြည်စလုံးသည် ဥရောပတိုက်သို့ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများထောက်ပံ့ပြီး တချိန်တည်းတွင် ဥရောပတိုက်၏ စက်မှုထွက်ကုန်များရောင်းချရာ ဈေးကွက်များလည်း ဖြစ်ခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်၍ ထိုစဉ်ကတိုင်းပြည်နှစ်ပြည်စလုံးသည် တည်ရှိနေသော ဥရောပစနစ်၏ ဒေါက်တိုင်များ တနည်းမဟုတ်တနည်းဖြစ်ခဲ့ပေသည်။

ယနေ့ဆိုလျှင် လွန်စွာကာခြားသွားလေစွာ! ဥရောပတိုက်က ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်မှုသည် မြောက်အမေရိကတိုက်၏ ကြီးကျယ်လှသော လယ်ယာထုတ်လုပ်ရေးအတွက်လုံးဝအောင်ဂွင်ကျဖြစ်စေခဲ့သည်။ မြောက်အမေရိကတိုက်၏ ပြိုင်ဆိုင်မှုသည် ဥရောပရှိမြေယာအကြီးအသေးပိုင်ဆိုင်မှုကို အရင်းအမြစ်မှ ကိုင်လှုပ်ပစ်လိုက်တော့သည်။ ထိုမျှမက ၎င်းအချင်းအရာက အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအား မိမိ၏ကြီးမားလှသောစက်မှုလုပ်ငန်းရေသောက်မြစ်များကို အင်တိုက်အားတိုက်သုံးစွဲနိုင်စေသည်။ ဤသုံးစွဲမှုအတိုင်းအတာသည် အနောက်ဥရောပ အထူးသဖြင့် ယခုထိရှိနေသော အင်္ဂလန်ပြည်၏စက်မှုလုပ်ငန်း လက်ဝါးကြီးအုပ်မှုကို အချိန်အနည်းငယ်အတွင်းတွင် မုချပင်ချိုးဖျက်ပစ်လိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ အခြေအနေနှစ်ရပ်စလုံးက အမေရိကတိုက်ကို တောင့်လှန်သော ဂယက်ရိုက်ခတ်မှုဖြစ်စေပြန်သည်။ နိုဇင်ရေးအဆောက်အအုံတခုလုံး၏ အခြေခံအုတ်မြစ်ဖြစ်သည့် အငယ်စားနှင့် အလတ်စား လယ်ယာပိုင်ရှင်များ၏ မြေယာသည် လယ်ယာလုပ်ခင်းကြီးများ၏ ပြိုင်ဆိုင်မှုကို တစတစနှင့် အရှုံးပေးလိုက်ရပေပြီ။ တချိန်တည်းမှာပင် စက်မှုလုပ်ငန်းဒေသများတွင် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားထူနှင့်တကွ အရင်းအနှီးများ အံ့မခန်း စုစည်းလာမှုသည်လည်း ပထမဆုံးအကြိမ် ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားလာနေပေသည်။

ယခု ရုရှားပြည်ကိုကြည့်ကြစို့! ၁၈၄၈-၄၉ ခုနှစ်တော်လှန်ရေး ဖြစ်ပွားစဉ်က ဥရောပမှ မင်းညီမင်းသားများသာမက၊ ဥရောပခန့်ရှင် များကပါ နိုးကြားစပြုလာပြီဖြစ်သော ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား၏ လက် တွင်းမှ ၎င်းတို့ကိုကယ်တင်နိုင်သည့် တခုတည်းသော ကယ်တင်ရှင်မှာ ရုရှားပြည်၏ ကျူးကျော်စွက်ဖက်မှုသာ ဖြစ်ကြောင်းကို တွေ့ရှိခဲ့ကြ သည်။ ဇာဘုရင်ကိုဥရောပတိုက်ရှိဖောက်ပြန်ရေးထိပ်သီးအဖြစ် မောင်း ခတ်ခဲ့ကြသည်။ ယနေ့တွင်ကားဇာဘုရင်သည် ဂတ်ချီနား^၇ တွင်တော် လှန်ရေး၏ စစ်သုံ့ပန်းဖြစ်နေလေပြီ။ ရုရှားပြည်သည် ဥရောပတိုက် တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှု၏ တပ်ဦးဖြစ်လာပေပြီ။

ကွန်မြူနစ်ကြေငြာစာတမ်းက ခေတ်သစ်ခန့်ရှင်ပိုင်ဆိုင်မှုသည် မှု ချပျက်သည့်တော့မည်ဖြစ်ကြောင်းကို ကြေငြာရန် ရည်ရွယ်ပေသည်။ သို့သော် ရုရှားပြည်တွင် လျင်မြန်စွာဖြစ်ပေါ်တိုးပွားလာနေသော အ ရင်းရှင်လှည့်ဖြားမှုနှင့် စတင်တိုးပွားလာနေသော ခန့်ရှင်မြေယာပိုင် ဆိုင်မှုတို့သည် လယ်သမားများကိုယ်တိုင်မြေယာထက်ဝက်ကျော်အား ဘုံပိုင်ဆိုင်ထားမှုနှင့် ထိပ်တိုက်ဖြစ်နေသည်ကို ကျနော်တို့တွေ့မြင်ကြရ သည်။ မျက်မှောက်ပြဿနာမှာ အလွန်အမင်း ယိုယွင်းနေစေကာမူ ရှေးဦးမြေယာဘုံပိုင်ဆိုင်မှုသဏ္ဍာန်ပင်ဖြစ်နေသေးသည့် ရုရှားအော့ဗ် ရှီးနား^၈ သည် ပိုမိုမြင့်မားသောကွန်မြူနစ်ဘုံပိုင်ဆိုင်မှုသဏ္ဍာန်သို့ တိုက် ရိုက်ကူးပြောင်းသွားနိုင်သလော? သို့မဟုတ် ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် အနောက်တိုင်း၏ တစတစပြောင်းလဲရေးသမိုင်းဖြစ်ပေါ်မှုကဲ့သို့သော ကြေပြုန်းရေးဖြစ်စဉ်အတိုင်း ဦးစွာဖြတ်သန်းရမည်လော? ဟူ၍ပင် ဖြစ်၏။ ၎င်းပြဿနာ၏ တခုတည်းသောအဖြေအဖြစ် ယနေ့ဖြစ်နိုင် သည်မှာ၊ အကယ်၍ရုရှားတော်လှန်ရေးသည် အနောက်တိုင်းပစ္စည်းမဲ့ တော်လှန်ရေးအတွက် တပ်လှန့်ပေးမှုဖြစ်လာပြီး၊ တခုနှင့်တခု အပြန်

အလှန် အားဖြည့်ပေးလိုက်ပါက လက်ရှိရှုရှားပြည်၏ ဘုံမြေယာပိုင်
ဆိုင်မှုသည် ကုန်မြို့နစ်စနစ် ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားမှုအတွက် အစချီရာ အ
ချက်ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ကားလ် မာ့ကစ်-ဖရက်ဒရစ် အိန်ဂယ်
၁၈၈၂ ခုနှစ် ဇန္နဝါရီလ ၂၁ ရက်၊ လန်ဒန်မြို့

နှိပ်မှုနှင့်တကွ လူတန်းစားတိုက်ပွဲများမှ ထာဝစဉ် လွတ်ကျွတ်သွား
အောင် တချိန်တည်း မလုပ်ဆောင်လျှင် မိမိ အပေါ် သွေးစုတ်ဖိနှိပ်
သော လူတန်းစား (နေရှင်လူတန်းစား) လက်အောက်မှ မိမိ ကိုယ်တိုင်
လည်း လွတ်မြောက်နိုင်တော့မည် မဟုတ်သည့်အဆင့်သို့ ယခုအခါတွင်
ရောက်ရှိလာကြောင်း... ဟူ၍ပင်ဖြစ်သည်။ ဤအခြေခံအတွေးအ
ခေါ်ကို မာ့ကစ် တဦးတည်းကသာလျှင် လုံးဝပိုင်ဆိုင်ပေ၏။ *

ဤအချက်ကို ကြိမ်ဖန်များစွာကျနေော် ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။
သို့သော် ကြေငြာစာတမ်း၏ ရွှေဆုံးနေရာတွင် ဤအချက်ပါရှိနေရန်
ယခုအခါ အမှန်ပင် လိုအပ်လှပါသည်။

အက်စ် အိန်ဂယ်

၁၈၈၃ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၈ ရက်၊ လန်ဒန်မြို့

* အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန် နိဒါန်းတွင် “ကျနေော်ထင်မြင်ချက်မှာ ဇီဝဗေဒနယ်
ပယ်တွင် ဒါဝင်၏ သဘောတရားက အကျိုးပြုခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ဤတင်ပြချက်
သည်လည်း သမိုင်းရေးရာအတွက် အကျိုးပြုမှုဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၄၅ ခုနှစ်မတိုင်
မီ နှစ်ပေါင်းအချို့က ကျနေော်တို့နှစ်ဦးစလုံးသည်၊ ဤအချက်ဆီသို့တဖြည်းဖြည်း
ချဉ်းကပ်လာခဲ့ကြ၏။ ဤအချက်ဆီသို့ကျနေော် အမှီအခိုကင်းစွာအဘယ်မျှ ဦး
တည်တက်လှမ်းသွားခဲ့သည်ကို ကျနေော်ရေးသားခဲ့သော ‘အင်္ဂလန်ပြည်အလုပ်သ
မားလူတန်းစား အခြေအနေ’ စာအုပ်ကအကောင်းဆုံး ဖော်ပြလျက်ရှိပါသည်။
သို့သော် ၁၈၄၅ ခုနှစ်နှောင်းကာလ ဘရာဆဲလ်မြို့တွင် ကျနေော်နှင့် မာ့ကစ် ထပ်မံ
တွေ့ဆုံသောအခါ မာ့ကစ်သည် ၎င်းအချက်ကို အဆင်သင့်ပြုစုပြီးဖြစ်နေသည်။
ဤအချက်ကို ကျနေော်ထံတင်ပြရာ၌ အသုံးအနှုန်းအားလုံးနီးပါးပင်၊ ဤနေရာ
တွင် ကျနေော်ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ ရှင်းလင်းပြတ်သားလှပါသည်။” ဟုကျနေော်
ရေးသားခဲ့သည်။ (၁၈၉၀ ခုနှစ် ဂျာမန်ဘာသာ ပုံနှိပ်ခြင်းအတွက်၊ အိန်ဂယ်၏
မှတ်ချက်)။

၁၈၈၈ ခုနှစ် အင်္ဂလိပ်ဘာသာပုံနှိပ်ခြင်း
နိဒါန်း

“ကြေငြာစာတမ်း”ကို အလုပ်သမားအစည်းအရုံးတခုဖြစ်သော “ကွန်မြူနစ်အသင်းချုပ်”၏ လုပ်ငန်းစဉ်အဖြစ်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဤအသင်းချုပ်သည် အစပိုင်းတွင် ဂျာမန်အသင်းချုပ် သက်သက်ဖြစ်ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် နိုင်ငံတကာအသင်းဖြစ်လာသည်။ ဤအသင်းသည် ၁၈၄၈ ခုနှစ်မတိုင်မီက ဥရောပတိုက်၏နိုင်ငံရေးအကြောင်းအချက်များအောက်တွင် မလွဲမရှောင်သာ လျှို့ဝှက် အဖွဲ့အစည်းတခု ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။ ၁၈၄၇ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလက လန်ဒန်မြို့တွင်ကျင်းပသော ကွန်မြူနစ်အသင်းချုပ်၏ ကွန်ဂရက်၌ မာ့က်စ်နှင့် အိန်ဂယ်တို့အား ပြည့်စုံသော သဘောတရားနှင့် လက်တွေ့ဆိုင်ရာ ပါတီလုပ်ငန်းစဉ်တရပ် ထုတ်ဝေရေးအတွက်ပြင်ဆင်ကြရန်တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့၏။ ၁၈၄၈ ခုနှစ် ဇန္နဝါရီလတွင် ဂျာမန်ဘာသာဖြင့်ရေးဆွဲခဲ့ပြီး၊ လက်ရေးမှုကို ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၄ ရက်နေ့တွင်ဖြစ်ပွားသော ပြင်သစ်တော်လှန်ရေးမတိုင်မီ ရက်သတ္တပတ်အချို့တွင် လန်ဒန်မြို့ရှိစာပုံနှိပ်တိုက်သို့ပို့ပေးခဲ့သည်။ ၁၈၄၈ ခုနှစ် ဇွန်လ ပုန်ကန်ထကြွမှုမတိုင်မီကလေးမှာ ပါရစ်မြို့၌ ပြင်သစ်ဘာသာပြန်ပေါ် ထွက်လာခဲ့သည်။ မစ္စ ဟယ်လင်မက်ဖာလိန် ၏ ပထမအင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်သည် ၁၈၅၀ ခုနှစ် လန်ဒန်မြို့ကျော့ဂျူလီယန်ဟာနေ၏ “ရက်ရီပတ်ပလစ်ကင်” ဂျာနယ်တွင် ပါရှိခဲ့သည်။ ဒိန်းမတ်နှင့် ပိုလန်ဘာသာ

များဖြင့်လည်း ထုတ်ဝေပြီးခဲ့လေပြီ။

ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားနှင့် နေရှင်လူတန်းစားတို့၏ ပထမအကြိမ် ကြီးမားသည့်တိုက်ပွဲဖြစ်သော ၁၈၄၈ ခုနှစ် ဇွန်လ ပါရစ်ပုန်ကန်ထကြွမှုအရေးခိုမဲ့သွားခြင်းက၊ ဥရောပအလုပ်သမားလူတန်းစား၏ လူမှုရေးနှင့် နိုင်ငံရေးမျှော်မှန်းချက်များကို ကာလတခုထိ ထပ်မံ၍နောက်သို့ တွန်းပို့လိုက်လေသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ အပေါ်စီးရရေး တိုက်ပွဲသည် ဖေဖော်ဝါရီတော်လှန်ရေး မတိုင်မီက ကဲ့သို့ပင်၊ ပစ္စည်းရှိလူတန်းစား၏ မတူသော အစိတ်အပိုင်းများအကြားတွင်သာ ထပ်မံ ဖြစ်ပွားခဲ့တော့သည်။ အလုပ်သမားလူတန်းစားမှာမူကား ကျဉ်းမြောင်းလှသော နိုင်ငံရေးနေရာရရှိရေးအတွက်၊ တိုက်ခိုက်ရသည့်အနေအထားနှင့် အလယ်အလတ်လူတန်းစား ရယ်ဒီကယ် များ၏ အလွန်အကျွံဂိုဏ်း အနေအထားထိ လျှော့ကျသွားခဲ့ရသည်။ အချိန်ကင်းသော ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားလှုပ်ရှားမှုများ ရှင်သန်သော လက္ခဏာများ ဆက်လက်ပြသနေသည့်နေရာတိုင်းတွင်၊ အကြင်နာကင်းမဲ့စွာ လိုက်လံဖမ်းဆီးခြင်း ခံခဲ့ရသည်။ သို့ဖြင့် ကိုလုံးမြို့တွင်ထိုစဉ်ကအခြေစိုက်ထားသော ကွန်မြူနစ်အသင်းချုပ်ဗဟိုဘုတ်အဖွဲ့ကို ပရပ်ရှားပုလိပ်အဖွဲ့ကရှာဖွေတွေ့ရှိသွားပြီး၊ အဖွဲ့ဝင်များအဖမ်းခံခဲ့ရသည်။ ဆယ်ရှစ်လတိုင်တိုင် အကျဉ်းချထားပြီးနောက်၊ ၁၈၅၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလမှာ သူတို့အားရုံးတင်စစ်ဆေးခဲ့သည်။ ထင်ရှားကျော်ဇောသော “ကိုလုံးမြို့ ကွန်မြူနစ်အမှုစစ်ဆေးခြင်း”^၆ သည် အောက်တိုဘာ ၄ ရက်နေ့မှ နိုဝင်ဘာ ၁၂ ရက်နေ့ထိ အချိန်ကြာမြင့်ခဲ့သည်။ အကျဉ်းသားခုနစ်ယောက်ကို ခံတပ်တခုတည်းတွင် ထောင်ဒါဏ်သုံးနှစ်မှ ခြောက်နှစ်အထိ အသီးသီးအပြစ်ပေးလိုက်သည်။ စီရင်ချက်ချပြီးနောက် ချက်ခြင်းပင် ကျန်ရစ်နေသောအဖွဲ့ဝင် များက အသင်းချုပ်ကို တရားဝင် ဖျက်သိမ်းပစ်လိုက်ကြ၏။

“ကြေငြာစာတမ်း” မှာမူ ထိုအချိန်မှစပြီး မေ့လျော့ပစ်ထားခြင်း ခံရ သလောက်ပင်တည်း။

ဥရောပ အလုပ်သမားလူတန်းစားသည် အုပ်စိုးသူ လူတန်းစား များကို နောက်ထပ်တဖန်တိုက်ခိုက်ရန်အတွက်၊ လုံလောက်သောအင် အားပြန်လည်ရရှိလာသောအခါ အင်တာနေရှင်နယ်အလုပ်သမား အ စည်းအရုံးပေါ်ထွက်လာသည်။ သို့သော် ဥရောပနှင့် အမေရိကတိုက် များရှိ တိုက်စိတ်ခိုက်စိတ် ထက်သန်သော ပစ္စည်းခွဲလူတန်းစား တရပ် လုံးကို တစုတစည်းတည်းဖြစ်အောင် ပေါင်းစည်းရန် တိကျ ရှင်းလင်း သောရည်မှန်းချက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည့် ဤအစည်းအရုံးသည် “ကြေ ငြာစာတမ်း” တွင်ချမှတ်ထားသောမူများကို ချက်ခြင်းမထုတ်ပြန်နိုင်ခဲ့ ပေ။ အင်တာနေရှင်နယ်သည် အင်္ဂလိပ်အလုပ်သမားသမဂ္ဂများ၊ ပြင် သစ်၊ ဘယ်လ်ဂျီယံ၊ အီတလီနှင့် စပိန်ပြည်ရှိ ပရောက်ဒွန်းနောက်လိုက် များနှင့် ဂျာမဏီပြည်ရှိ လာဆေးဝါဒီများ* က လက်ခံနိုင်လောက် အောင်ကျယ်ပြန့်သော လုပ်ငန်းစဉ်တရပ်ရှိရမည်ဖြစ်၏။ ပါတီအားလုံး ကကျေနပ်နိုင်သည့် ဤလုပ်ငန်းစဉ်** ကိုရေးဆွဲခဲ့သော မာ့ကစ်သည် ပူးပေါင်းပြုမူမှုနှင့် အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးမှုတို့မှ ပေါ်ထွက်လာရန် သေ

* ကျနော်တို့နှင့်တွေ့တိုင်း လာဆေးကိုယ်တိုင်က သူသည်မာ့ကစ်၏ပညာ ရင်းဖြစ်ကြောင်း၊ တပည့်ရင်းပီသစွာပင် “ကြေငြာစာတမ်း” အပေါ်တွင်ရပ် တည်ခဲ့ကြောင်း အစဉ်ပြောဆိုလေ့ရှိသည်။ သို့သော် ၁၈၆၂ ခုနှစ်မှ ၁၈၆၄ ခု နှစ်အတွင်း သူ၏လူထုလှုံ့ ဆော်ချက်၌ နိုင်ငံတော်ချေးငွေများ၏ အကူအညီရ သည့်သမဝါယမ အလုပ်ခန်းများကိုတောင်းဆိုခြင်းထက်ပို၍ လာဆေးသည် ရွှေ မတက်တော့ပေ။ (အိန်ဂယ် ၏ မှတ်ချက်)

** အင်တာနေရှင်နယ် အလုပ်သမားအစည်းအရုံး အဖွင့်မိန့်ခွန်းကို ကိုး ကားထားခြင်းဖြစ်သည်။ (အယ်ဒီတာ)

ချာသော အလုပ်သမားလူတန်းစား၏ အသိဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားမှုအပေါ် လုံးဝယုံကြည်ခဲ့၏။ အရင်းအနှီးကိုဆန့်ကျင်သည့်တိုက်ပွဲ အဖြစ် အပျက်များနှင့် အတက်အကျများ၊ အောင်ပွဲများထက်ပင် ပိုမိုသည့် ဆုံးရှုံးမှုများက၊ သူတို့၏ အကြိုက်ဖြစ်သော ဆေးမြီးတိုမျိုးစုံ၏ မလုံလောက်မှုကို၊ လူအများအား မလွဲမရှောင်သာ သဘောပေါက်လာစေသည်။ ထို့ပြင် အလုပ်သမားလူတန်းစား လွတ်မြောက်ရေးအတွက်လည်း၊ စစ်မှန်သောအကြောင်းအချက်များအား ပိုမိုပြည့်စုံစွာသိမြင်မှုဆီသို့လမ်းခင်းပေးလိုက်၏။ မာ့ကစ်သည်မှန်ကန်ပေသည်။ ၁၈၇၄ ခုနှစ် အင်တာနေရှင်နယ် ဖျက်သိမ်းလိုက်သောအခါ အလုပ်သမားများမှာ၊ ၁၈၆၄ ခုနှစ် တိုးကတွေ့ရှိရသော အလုပ်သမားများနှင့် လုံးဝမတူတော့ပေ။ ပြင်သစ်ပြည်ရှိ ပရောက်ဒွန်းဝါဒသည်၎င်း၊ ဂျာမဏီပြည်ရှိ လာဆေးဝါဒတို့သည်၎င်း အသက်ငင်နေလေပြီ။ သမရိုးကျ အင်္ဂလိပ် အလုပ်သမားသမဂ္ဂ အများစုသည် အချိန်ကြာမြင့်စွာ ကတည်းကပင် အင်တာနေရှင်နယ် နှင့် အဆက်ဖြတ်ခဲ့ကြသော်လည်း၊ ၎င်းတို့ကပင်လျှင် “ဥရောပတိုက်ကြီးက ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို ကျနော်တို့ ကြောက်စရာမရှိတော့ပါ” ဟု ယခင်နှစ်က ဆွမ်ဆီး? မြို့တွင် သမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌက ပြောဆိုနိုင်သည့်အခြေထိ တဖြည်းဖြည်းရောက်သွားခဲ့သည်။ အမှန်အားဖြင့် “ကြေငြာစာတမ်း” ၏အများသည်၊ တိုင်းပြည်အားလုံးရှိ အလုပ်သမားများအတွင်း၊ အတော်ပြန့်နှံ့ သွားခဲ့သည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်သည်။

ဤသို့ဖြင့် “ကြေငြာစာတမ်း” ကိုယ်၌ပင်လျှင် ရွှေတန်းသို့ထပ်မံရောက်လာခဲ့၏။ ၁၈၅၀ ခုနှစ်ကတည်းက ဂျာမန်ဘာသာစာမူကို ဆိုဇာလန်၊ အင်္ဂလန်နှင့် အမေရိကတွင် အကြိမ်များစွာပြန်လည် ပုံနှိပ်ခဲ့သည်။ ၁၈၇၂ ခုနှစ်တွင် နယူးယောက်မြို့၌ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဆိုကာ ဝူးဒ်ဟားလ်နှင့် ကလာဖလင်” တို့၏ အပတ်စဉ်ဂျာနယ်တွင် ထည့်သွင်း

ဖော်ပြခဲ့သည်။ ဤအင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဆိုချက်မှ ပြင်သစ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုကာ၊ နယူးယောက်မြို့ရှိ ဆိုရှယ်လစ်ဂျာနယ်တွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ အနည်းနှင့် အများဆိုသလို ဖြတ်တောက်ထားသော အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန် အနည်းဆုံးနှစ်မျိုး အမေရိကတွင် ပေါ်ထွက်ခဲ့သည်။ ၎င်းမှတစ်ဆင့် အင်္ဂလန်ပြည်တွင် ထပ်မံပုံနှိပ်လိုက်သည်။ ပထမဆုံးသောရုရှားဘာသာပြန်ကို ဘာကူနှင့်ဘာသာပြန်ပြီး၊ ၁၈၆၃ ခုနှစ်လောက်တွင် ဟာဇင်၏ဂျီနီဗာမြို့ရှိ “ကိုလိုကော” သတင်းစာကိုပုံနှိပ်သည့် စာပုံနှိပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေလိုက်သည်။ ဒုတိယဘာသာပြန်* ကို ရှင်သောအမျိုးသမီး ဘဲဇာဆူးလစ်ချ် ကဘာသာပြန်ကာ ၁၈၆၂ ခုနှစ်လောက်တွင် ဂျီနီဗာမြို့မှာပင်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။ ၁၈၆၅ ခုနှစ်တွင် ကိုပင်ဟေ့ဂင်မြို့၌ ဒိန်းမတ် ဘာသာပြန်အသစ်ကို “ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တစ်ဘီဘလိုကျက်” စာစဉ်တွင် တွေ့ရှိရသည်။ ပြင်သစ်ဘာသာပြန်အသစ်မှာ ၁၈၆၅ ခုနှစ် ပါရစ်မြို့ထုတ် ဆိုရှယ်လစ်ဂျာနယ်တွင်ပါရှိသည်။ ၎င်းပြင်သစ်ဘာသာမှ စပိန်ဘာသာပြန်ဆိုချက်ကို ၁၈၆၆ ခုနှစ် မက်ဒရစ်မြို့တွင် ပြင်ဆင်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဂျာမန်ဘာသာဖြင့် ထပ်မံပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းများကို မရေတွက်နိုင်တော့ပေ။ အနည်းဆုံး ဆယ့်နှစ်ကြိမ်ခန့်ရှိပြီ။ လွန်ခဲ့သောလအချို့ က ကွန်စတင်တီနိုပယ်မြို့တွင် ထုတ်ဝေရန်ဖြစ်သော အာဖေးနီးယားဘာသာပြန်မှာ မထုတ်ဝေဖြစ်တော့ပေ။ အကြောင်းမူ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူသည် မာ့ဂ်စ်၏အမည်ပါရှိသော

* အမှန်မှာဘာသာပြန်သူသည် ပလက်ကနော့ဖ်ဖြစ်၏။ ၁၈၉၄ ခုနှစ် ဘာလင်မြို့ထုတ်၊ အင်တာနေရှင်နယ် အော့စ်ဒက်ဗေါ့စတက် (၁၈၇၁-၇၅) တွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ “ရုရှားပြည်ရှိ လူမှုဆက်ဆံရေးများ” ဆောင်းပါးဖြည့်စွက်ချက်တွင် အိန်ဂယ်ကိုယ်တိုင်က ၎င်းကိုဘာသာပြန်သူမှာ ပလက်ကနော့ဖ် ဖြစ်သည်ဟု ကိုးကားဖော်ပြထားသည်။ (အယ်ဒီတာ)

စာအုပ်ကိုထုတ်ဝေရန် ကြောက်ရွံ့သည်။ ဘာသာပြန်သူကလည်း မိမိ
လက်ရာဖြစ်ကြောင်းကို မပြောလိုသောကြောင့်ဟု ကျနော်ကြားသိရ
သည်။ အခြားဘာသာစကားများဖြင့် ဘာသာပြန်ဆိုမှုများကို ကြား
ရသော်လည်း ကျနော်မတွေ့ခဲ့ရပေ။ ဤသို့ဖြင့် “ကြေငြာစာတမ်း”
သမိုင်းသည် ခေတ်သစ်အလုပ်သမားလူတန်းစား လှုပ်ရှားမှုသမိုင်းကို၊
ကြီးမားသောအတိုင်းအတာဖြင့် ရောင်ပြန်ဟပ်ပြလိုက်ပေသည်။ မျက်
မှောက်ကာလတွင် ကြေငြာစာတမ်းသည် ဆိုရှယ်လစ်စာပေအားလုံး
ထဲတွင် အကျယ်ပြန့်ဆုံးသော၊ နိုင်ငံတကာလက္ခဏာ အဆောင်ဆုံး
သော၊ ဆိုက်ဗေးရီးယားမှ ကာလီဖိုးနီးယားအထိ၊ သန်းပေါင်းများစွာ
သောအလုပ်သမားများက တူညီသောလုပ်ငန်းစဉ်အဖြစ် အသိအမှတ်
ပြုထားသောစာတမ်းဖြစ်သည်မှာ သံသယဖြစ်ဘွယ်ရာမရှိပေ။

သို့စေကာမူ ကြေငြာစာတမ်းကို ရေးသားခဲ့စဉ်က ကျနော်တို့
သည် ဆိုရှယ်လစ်ကြေငြာစာတမ်း ဟု မခေါ်ဆိုနိုင်ခဲ့ပေ။ ၁၈၄၇ ခုနှစ်
ကနားလည်ချက်အရဆိုလျှင်၊ ဆိုရှယ်လစ်များဆိုသည်မှာ တဘက်တွင်
စိတ်ကူးယဉ် စနစ်အမျိုးမျိုး၏နောက်လိုက်များဖြစ်ကြသော အင်္ဂလန်
ပြည်က အိုင်ဝါဒီများ၊ ပြင်သစ်ပြည်က ဖိုးရီးယားဝါဒီများ ဖြစ်ကြ
သည်။ သူတို့နှစ်မျိုးစလုံးသည် ဂိုဏ်းအုပ်စုသက်သက်အဖြစ်သို့ လျှော
ကျရင်း တဖြည်းဖြည်း ကွယ်ပျောက်သွားနေသည်။ တခြားတဘက်
တွင်အရင်းအနှီးနှင့် အမြတ်အစွန်းကို မည်သို့မျှအန္တရာယ်မပေးဘဲ လူ
အဖွဲ့အစည်း၏ ခံစားနစ်နာမှု ပေါင်းစုံကို ကုသပေးနိုင်သည်ဟု တတ်
ယောင်ကားနည်းဖြင့် ဟောပြောနေကြသည့် ရောင်စုံလူမှုရေး သမား
ယောင်များရှိကြသည်။ သူတို့နှစ်မျိုးစလုံးသည် အလုပ်သမားလူတန်း
စားလှုပ်ရှားမှုအပြင်ဘက်မှ လူများဖြစ်သည်။ သူတို့သည် “ပညာရည်
ဝသော” လူတန်းစားများ၏ ထောက်ခံမှုကိုသာ ရှာဖွေနေကြသည်။

နိုင်ငံရေးတော်လှန်မှုများသက်သက်ဖြင့် မလုံလောက်သည်ကိုယုံကြည်
လာကာ လုံးဝဥသယုံလူမှုပြောင်းလဲရေးလုပ်ရန်လိုအပ်သည်ဟု ကြေငြာ
လိုက်ကြသော၊ အလုပ်သမားလူတန်းစား၏မည်သို့သောအစိတ်အပိုင်း
ကပင်ဖြစ်စေ မိမိကိုယ်ကို ကွန်မြူနစ်ဟုခေါ်ဝေါ်ကြ၏။ ၎င်းမှာ အ
ချောမကိုင်ရသေးသည့်ပုံကြမ်း၊ ပင်ကိုယ်အသိသက်သက် ကွန်မြူနစ်ဝါ
ဒအမျိုးအစားဖြစ်သည်။ သို့စေကာမူ ၎င်းသည်အရင်းခံအချက်ကို ထိ
ထိမိမိရှိသည့်အတွက် အလုပ်သမားလူတန်းစားအတွင်းတွင် စိတ်ကူး
ယဉ်ကွန်မြူနစ်ဝါဒကို ပေါ်ထွက်လာစေသည်အထိ အင်အားကြီးမား
ပေသည်။ ပြင်သစ်ပြည်၌ ကာဘက်နှင့် ဂျာမဏီပြည်၌ ဝက်တလင်း တို့
၏ စိတ်ကူးယဉ်ကွန်မြူနစ်ဝါဒပင်တည်း။ သို့ဖြင့် ၁၈၄၇ ခုနှစ်တွင် ဆို
ရှယ်လစ်ဝါဒသည် အလယ်အလတ်လူတန်းစား၏ လှုပ်ရှားမှုဖြစ်ပြီး၊
ကွန်မြူနစ်ဝါဒသည် အလုပ်သမားလူတန်းစား၏ လှုပ်ရှားမှုဖြစ်သည်။
အနည်းဆုံးအားဖြင့် ဥရောပတိုက်ကြီး၌ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒသည် “လေး
စားဘွယ်” ဖြစ်နေပြီး ကွန်မြူနစ်ဝါဒကား ၎င်းနှင့် ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး
ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေသည်။ စကတည်းကပင် “အလုပ်သမားလူတန်း
စား၏လွတ်မြောက်ရေးသည် အလုပ်သမားလူတန်းစားကိုယ်တိုင်၏ ပြု
မှုဆောင်ရွက်ချက်ဖြစ်ရမည်” ဟုကျနော်တို့ထင်ဟပ်ထားသည့်အတိုင်း၊
ဤအမည်နှစ်မျိုးထဲမှ မည်သည့်အမည်ကိုရွေးချယ်ရမည်ဆိုသည်ကို သံ
သယမရှိနိုင်ပေ။ ထို့ပြင် ကျနော်တို့သည် ထိုအချိန်မှယူနေအထိ ဤ
အမည်ကိုစွန့်ပစ်ရန် လုံးဝမစဉ်းစားခဲ့ကြပေ။

“ကြေငြာစာတမ်း” သည် ကျနော်တို့၏ ပူးတွဲရေးသားချက်ဖြစ်
သော်လည်း ကြေငြာစာတမ်း၏ အမြုတေဖြစ်သည့် အခြေခံကျသော
ဖော်ပြချက်ကို မာ့ကစ်ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း ကျနော်ဖော်ပြရမည်ဟု ယူဆ
ပါသည်။ အဆိုပါဖော်ပြချက်မှာ... သမိုင်းခေတ်ကာလတိုင်း၌ လွှမ်းမိုး

နေသည့် စီးပွားရေးထုတ်လုပ်မှုနည်းနာ၊ ဖလှယ်ရေးနည်းနာနှင့် ၎င်း
 နောက်မှ မုချလိုက်ပါလာသောလူမှုရေးဖွဲ့စည်းပုံတို့သည် ခေတ်ကာလ
 ဆိုင်ရာနိုင်ငံရေးနှင့် အသိဉာဏ်သမိုင်းကို တည်ဆောက်ထားသည့် အ
 ခြေခံအုတ်မြစ်ဖြစ်ပေသည်။ ဤအခြေခံအုတ်မြစ်တခုတည်းပေါ်မှသာ
 ခေတ်ကာလဆိုင်ရာနိုင်ငံရေးနှင့် အသိဉာဏ်သမိုင်းတို့ကို ရှင်းလင်းဖော်
 ပြနိုင်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် လူသားသမိုင်းတခုလုံး (မြေယာကို ဘုံပိုင်
 ဆိုင်သော ရှေးဦးမျိုးရိုးတူအုပ်စု လူ့ အဖွဲ့အစည်း ပြိုကွဲသွားကတည်း
 က) သည် လူတန်းစားတိုက်ပွဲများ၏သမိုင်း၊ သွေးစုတ်သူနှင့် သွေးစုတ်
 ခံများအကြားအားပြိုင်မှု၊ အုပ်စိုးသူနှင့် အုပ်စိုးခံရသူ လူတန်းစားများ
 အကြား အားပြိုင်မှုပင်ဖြစ်ပေသည်။ ဤလူတန်းစားတိုက်ပွဲများ၏ သ
 မိုင်းတွင် အဆင့်ဆင့်ကူးပြောင်းမှုများ အစဉ်တစိုက်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ယနေ့
 ဆိုလျှင် လူ့ အဖွဲ့အစည်းတရပ်လုံးကို သွေးစုတ်ဖိနှိပ်မှု၊ လူတန်းစားခွဲ
 ခြားမှုနှင့် လူတန်းစားတိုက်ပွဲများအားလုံးမှ တပြိုင်တည်း လုံးဝဥသို့
 မလွတ်မြောက်စေဘဲနှင့် သွေးစုတ်ဖိနှိပ်ခံလူတန်းစား၊ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်း
 စားသည် သွေးစုတ်အုပ်စိုးနေသူလူတန်းစား၊ ဓနရှင်လူတန်းစား၏ စိုး
 မိုးမှုအောက်မှ မိမိ၏လွတ်မြောက်ရေးကို မရရှိနိုင်တော့သည့်အဆင့်တ
 ခုသို့ ရောက်ရှိခဲ့လေပြီ။

ကျနော်ထင်မြင်ချက်မှာ ဇီဝဗေဒနယ်ပယ်တွင် ဒါဝင်၏သဘော
 တရားက အကျိုးပြုခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ဤတင်ပြချက်သည်လည်း သ
 မိုင်းရေးရာအတွက် အကျိုးပြုမှုဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၄၅ ခုနှစ် မတိုင်မီ
 နှစ်ပေါင်းအချို့က ကျနော်တို့နှစ်ဦးစလုံးသည် ဤအချက်ဆီသို့ တ
 ဖြည်းဖြည်း ချဉ်းကပ်လာခဲ့ကြ၏။ ဤအချက်ဆီသို့ ကျနော်အဖို့ အ
 ခိုကင်းစွာ အဘယ်မျှ ဦးတည် တက်လှမ်းသွားခဲ့သည်ကို ကျနော်ရေး
 သားခဲ့သော “အင်္ဂလန်ပြည် အလုပ်သမားလူတန်းစား အခြေအ

နေ” * စာအုပ်က အကောင်းဆုံး ဖော်ပြလျက်ရှိပါသည်။ သို့သော် ၁၈၄၅ ခုနှစ် နွေဦးကာလ ဘရာဆဲလ်မြို့တွင် ကျနော်နှင့် မာ့က်စ်ထပ်မံ တွေ့ဆုံသောအခါ မာ့က်စ်သည် ၎င်းအချက်ကို အဆင်သင့်ပြုစုပြီး ဖြစ်နေသည်။ ဤအချက်ကို ကျနော်ထံ တင်ပြရာ၌ အသုံးအနှုန်းအား လုံးနီးပါးပင် ဤနေရာတွင် ကျနော်ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ ရှင်းလင်းပြတ်သားလှပါသည်။

၁၈၇၂ ခုနှစ် ဂျာမန်ဘာသာ ပုံနှိပ်ခြင်းအတွက် ကျနော်တို့ ပူးတွဲရေးသားထားသောနိဒါန်းမှ အောက်ပါအတိုင်း ကျနော်ကိုးကားလိုက်ပါသည်။

“ပြီးခဲ့သော နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်တာကာလအတွင်း အခြေအနေများသည် မည်မျှပင်ပြောင်းလဲစေကာမူ ဤကြေငြာစာတမ်းတွင် ချမှတ်ခဲ့သော ယေဘုယျမှုများသည် ဘုရားလုံးအနေဖြင့် ယနေ့ထိတလျှောက်လုံး မှန်ကန်ပေသည်။ ထိုနေရာ ဤနေရာတို့၌ အချို့အသေးစိတ်များကို ပြုပြင်ကောင်း ပြုပြင်ရပေမည်။ မူ များကို လက်တွေ့အသုံးချရေးသည် ကြေငြာစာတမ်းက ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း အချိန်နေရာမရွေး ကာလတခုတွင် တည်ရှိနေသော သမိုင်းဆိုင်ရာ အကြောင်းအချက်များ ပေါ်တွင် တည်ပေလိမ့်မည်။ ဤအကြောင်းကြောင့် အခန်း (၂) ၏ အဆုံးတွင် တင်ပြထားသော တော်လှန်ရေး ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ အထူးအလေးတင်း မဖော်ပြတော့ပေ။ ယနေ့အဖို့ ဆိုပါမူ ဤစာပိုဒ်ရှိ ပြဿနာအမြောက်အမြားကို အလွန် ကွဲပြားခြားနားသော စကားအသုံး အနှုန်းတို့ဖြင့် ရေးသားရပေလိမ့်မည်။

* အိန်ဂယ်ရေးသားသော “၁၈၄၄ ခုနှစ်အင်္ဂလန်ပြည်အလုပ်သမားလူတန်းစားအခြေအနေ” ဘာသာပြန်ဆိုသူ ဖလောရင့် ဧက ဝစ်နယူးဇကီး၊ နယူးယောက်။ ဒဗလျူရီး(စ်)၊ လိုဗလ်-လန်ဒန်၊ ၁၈၈၈။ (အိန်ဂယ်၏ မှတ်ချက်)

၁၈၄၈ ခုနှစ်ကတည်းက* ခေတ်သစ်စက်မှုလုပ်ငန်း၏ ခြေလှမ်းကျကြီး
 များနှင့် လှမ်းတက်လာမှု၊ ၎င်းနှင့် အတူလိုက်ပါလာသော အလုပ်သ
 မားလူတန်းစား၏ ပါတီစည်းရုံးရေး ကောင်းမွန်ကျယ်ပြန့်လာမှုတို့ကို
 ထောက်ရှုလျှင်၎င်း၊ ဖေဖော်ဝါရီတော်လှန်ရေးတွင် ပထမဆုံးရရှိလိုက်
 သော လက်တွေ့ အတွေ့အကြုံနှင့် ထိုမျှမက ပစ္စည်းခွဲလှူတန်းစားက
 နှစ်လတိုင်တိုင် ပထမဆုံးအကြိမ် နိုင်ငံရေးအာဏာကို သိမ်းပိုက်လိုက်
 သော ပါရစ်ဘုံအဖွဲ့တွင် ပိုမိုရရှိရရှိလိုက်သည့်အတွေ့အကြုံတို့ကို ထောက်
 ရှုလျှင်၎င်း၊ အချို့အသေးစိတ်များတွင် ဤလုပ်ငန်းစဉ်သည် ခေတ်မမှီ
 တော့ပေ။ ဘုံအဖွဲ့က အချက်တခုကို အထူးသက်သေပြလိုက်ပေ၏။
 ၎င်းမှာ “အလုပ်သမားလူတန်းစားသည် အသင့်ရှိပြီးသား နိုင်ငံတော်
 ယန္တရားကို အသွယ်တကူဆုပ်ကိုင်ကာ မိမိ၏ရည်ရွယ်ချက်များကို ထ
 မြောက်အောင်အသုံးပြု၍မဖြစ်နိုင်ပေ” ဟူ၍ဖြစ်သည်။ (“ပြင်သစ်ပြည်
 ပြည်တွင်းစစ်ပွဲ၊ အင်တာနေရှင်နယ် အလုပ်သမားအစည်းအရုံး အတွေ့
 ထွေကောင်စီမိန့်ခွန်း” ၊ လန်ဒန်မြို့-ထရူးလပ်ဖ်၊ ၁၈၇၁ ခုနှစ်၊ စာမျက်
 နှာ ၁၅ တွင် ဤအချက်ကို ဆက်လက် ဖြစ်ပေါ်တိုးပွား ထားသည်ကို
 ကြည့်ပါ။) ထို့ပြင် မျက်မှောက်ကာလတွင် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ စာပေအ
 ပေါ် ဝေဖန်ရေးသည် မပြည့်စုံသည်မှာ အလိုလိုထင်ရှားပေသည်။ အ
 ဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းဝေဖန်ရေးသည် ၁၈၄၇ ခုနှစ် အထိသာ ဖြစ်
 သောကြောင့်ပင်တည်း။ ဆန့်ကျင်ဘက် ပါတီအသီးသီးအပေါ် ကွန်မြူ
 နစ်များ၏ သဘောထား အကြောင်းမှတ်ချက်များ (အခန်း၄) သည်
 လည်း မူ အရမှန်ကန်နေဆဲဖြစ်စေကာမူ လက်တွေ့တွင် ခေတ်မမှီတော့

* ဤစကားပိုဒ်သည် ၁၈၇၂ ခုနှစ်ဂျာမန်ဘာသာမူရင်းနှင့် အနည်းငယ်ကွဲ
 ပြားပါသည်။ စာမျက်နှာ ၂ ကိုကြည့်ပါ။ (အယ်ဒီတာ)

ပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် နိုင်ငံရေးအခြေအနေသည်လုံးဝပြောင်းလဲသွားသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် သမိုင်းတိုးတက်လာမှုက ထိုအခန်းတွင် ဖော်ပြထားသော နိုင်ငံရေးပါတီအများပိုင်းကို ကမ္ဘာမြေပြင်မှ ဖယ်ရှားပစ်လိုက်ပေပြီ။

“သို့သော် ကြေငြာစာတမ်းသည် သမိုင်းဆိုင်ရာစာတမ်းဖြစ်လာရကား ပြောင်းလဲပစ်ရန် မည်သည့်အခွင့်အရေးမှ ကျနော်တို့တွင်မရှိပေ။”

ယခုဘာသာပြန်သူမှာ မစ္စတာ ဆယ်မြူရယ်မိုး ဖြစ်ပါသည်။ သူသည် မဘက်စရီးသားသော “အရင်းကျမ်း” အများပိုင်းကို ဘာသာပြန်သူဖြစ်၏။ ကျနော်တို့အတူတကွ ပြန်လည်စစ်ဆေးခဲ့ကြသည်။ သမိုင်းကိုးကားချက်များအား ရှင်းလင်းထားသော မှတ်ချက်တချို့ကို ကျနော်ဖြည့်စွက်ထားလိုက်ပါသည်။

ဖရက်ဒရစ် အိန်ဂယ်

၁၈၈၈ ခုနှစ် ဇန္နဝါရီလ ၃၀ ရက်၊ လန်ဒန်မြို့

၁၈၉၀ ခုနှစ် ဂျာမန်ဘာသာ ပုံနှိပ်ခြင်း
နိဒါန်း

အထက်ပါ နိဒါန်း* ရေးသားပြီးကတည်းက ကြေငြာစာတမ်း အား ဂျာမန်ဘာသာဖြင့် အသစ်ပုံနှိပ်ရန် ထပ်မံ၍ လိုအပ်လာသည်။ ကြေငြာစာတမ်း ဖြစ်ပျက်သမျှကိုလည်း ဤနိဒါန်းတွင်မှတ်တမ်းတင်ရ ပေမည်။

ဘဲရာ ဇဆူးလ်စ်ချ် ၏ ဒုတိယ ရုရှားဘာသာပြန်ဆိုချက်သည် ၁၈၈၂ ခုနှစ်တွင် ဂျီနီဗာမြို့၌ ပေါ်ထွက်လာသည်။ ထိုပုံနှိပ်ခြင်းအတွက် မာ့က်စ်နှင့် ကျနော် နိဒါန်း ရေးသားခဲ့ကြသည်။ ကံမကောင်း အကြောင်းမလှသဖြင့် ဂျာမန်လက်ရေးမူမှာ ပျောက်ဆုံးသွားသည်။ ထို့ကြောင့် ရုရှားဘာသာမှထပ်မံပြီး ဘာသာပြန်လိုက်ရတော့သည်။** ဤသို့ဘာသာပြန်ရသဖြင့် နဂိုစာမူကိုမည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ကောင်းမွန် လာစေမည်မဟုတ်ပေ။

* ၁၈၈၃ ခုနှစ် ဂျာမန်ဘာသာ ပုံနှိပ်ခြင်းအတွက် ရေးသားသော သူ၏ နိဒါန်းကို အိန်ဂယ် ကိုးကားထားခြင်းဖြစ်သည်။ (အယ်ဒီတာ)

** ကြေငြာစာတမ်း ရုရှားဘာသာပုံနှိပ်ခြင်းအတွက် မာ့က်စ်နှင့် အိန်ဂယ် တို့ရေးသားသော ပျောက်ဆုံးသွားသည့် နိဒါန်း၏လက်ရေးမူရင်းကို ပြန်လည် တွေ့ရှိခဲ့သည်။ မော်စကို မာ့က်စ် အိန်ဂယ် လီနှင့် တက္ကသိုလ် မော်ကွန်းတိုက် တွင်ထားရှိသည်။ လက်ရှိနိဒါန်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်မှာ ဂျာမန်ဘာသာ မူရင်း မှပြန်ဆိုထားသည်။ (အယ်ဒီတာ)

“ဘာကူနှင့် ဘာသာပြန်ဆိုသော ကွန်မြူနစ်ပါတီကြေငြာစာတမ်း ရုရှားဘာသာ ပထမပုံနှိပ်ခြင်းကို ကိုလိုကော သတင်းစာအား ပုံနှိပ် သည့်စာပုံနှိပ်တိုက်က ၆၀ စုနှစ်များအစောပိုင်း* တွင်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က အနောက်တိုင်းသည် ၎င်း (ကြေငြာစာတမ်း ရုရှားဘာသာ ပုံနှိပ်ခြင်း) ကို စာပေလောကအထူးအဆန်းတခုအဖြစ်သာ နားလည် နိုင်ကြပေသည်။ ဤအမြင်မျိုးသည် ယနေ့တွင်မဖြစ်နိုင်တော့ပေ။

“ထိုအချိန်(၁၈၇၇ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ)က တည်ရှိနေသောပစ္စည်းမဲ့ လူတန်းစား လှုပ်ရှားမှုနယ်ပယ်သည် မည်မျှအကန့်အသတ်ရှိနေသည် ဆိုသည်ကို ဤကြေငြာစာတမ်း၏နောက်ဆုံးအခန်းရှိ တိုင်းပြည်အသီး သီးမှ ဆန့်ကျင်ဘက်ပါတီအသီးသီးအပေါ် ကွန်မြူနစ်များ၏သဘော ထားတွင် အရှင်းလင်းဆုံးဖော်ပြလျက်ရှိသည်။ ထိုအခန်းတွင် ရုရှား ပြည်နှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတို့သည် လုံးလုံးမပါခဲ့ကြပေ။ ထိုအ ချိန်က ရုရှားပြည်သည် ဥရောပဖောက်ပြန်ရေးအားလုံး၏ နောက်ဆုံး အရံတပ်ကြီးဖြစ်နေပြီး၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသည် ဥရောပမှပိုလျှံ သော ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား အင်အားစုများကို ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခွင့် ပေးကာ ဝါးမျိုပစ်နေပေသည်။ ထိုတိုင်းပြည်နှစ်ပြည်စလုံးသည် ဥရော ပတိုက်သို့ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများထောက်ပံ့ပြီး တချိန်တည်းတွင် ဥရော ပတိုက်၏ စက်မှုထွက်ကုန်များရောင်းချရာ ဈေးကွက်များလည်း ဖြစ်ခဲ့ သည်။ သို့ဖြစ်၍ ထိုစဉ်ကတိုင်းပြည်နှစ်ပြည်စလုံးသည် တည်ရှိနေသော ဥရောပစနစ်၏ ဒေါက်တိုင်များ တနည်းမဟုတ်တနည်းဖြစ်ခဲ့ပေသည်။

“ယနေ့ဆိုလျှင် လွန်စွာကွာခြားသွားလေစွာ! ဥရောပတိုက်က

* ၎င်း အချက်နှင့် ပတ်သက်၍၊ စာမျက်နှာ ၅ အောက်ပိုင်းရှိ အယ်ဒီတာ ၏ ရှင်းလင်းချက်တွင်ကြည့်ပါ။

ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်မှုသည် မြောက်အမေရိကတိုက်၏ ကြီးကျယ်လှ
 သောလယ်ယာထုတ်လုပ်ရေးအတွက်လုံးဝအောင်ကွင်ကျဖြစ်စေခဲ့သည်။
 မြောက်အမေရိကတိုက်၏ ပြိုင်ဆိုင်မှုသည် ဥရောပရှိမြေယာအကြီးအ
 သေးပိုင်ဆိုင်မှုကို အရင်းအမြစ်မှ ကိုင်လုပ်ပစ်လိုက်တော့သည်။ ထိုမျှ
 မက ၎င်းအချင်းအရာကအမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအား မိမိ၏ကြီးမား
 လှသောစက်မှုလုပ်ငန်းရေသောက်မြစ်များကို အင်တိုက်အားတိုက်သုံး
 စွဲနိုင်စေသည်။ ဤသုံးစွဲမှုအတိုင်းအတာသည် အနောက်ဥရောပ အ
 ထူးသဖြင့် ယခုထိရှိနေသော အင်္ဂလန်ပြည်၏စက်မှုလုပ်ငန်း လက်ဝါး
 ကြီးအုပ်မှုကို အချိန်အနည်းငယ်အတွင်းတွင် မုချပင်ချိုးဖျက်ပစ်လိမ့်
 မည်ဖြစ်သည်။ အခြေအနေနှစ်ရပ်စလုံးက အမေရိကတိုက်ကို တော်
 လှန်သော ဂယက်ရိုက်ခတ်မှုဖြစ်စေပြန်သည်။ နိုင်ငံရေးအဆောက်အ
 အုံတခုလုံး၏ အခြေခံအုတ်မြစ်ဖြစ်သည့် အငယ်စားနှင့် အလတ်စား
 လယ်ယာပိုင်ရှင်များ၏ မြေယာသည် လယ်ယာလုပ်ခင်းကြီးများ၏
 ပြိုင်ဆိုင်မှုကို တစတစနှင့် အရှုံးပေးလိုက်ရပေပြီ။ တချိန်တည်းမှာပင်
 စက်မှုလုပ်ငန်းဒေသများတွင် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားထူနှင့်တကွ အရင်း
 အနှီးများ အံ့မခန်း စုစည်းလာမှုသည်လည်း ပထမဆုံးအကြိမ် ဖြစ်
 ပေါ်တိုးပွားလာနေပေသည်။

“ယခု ရုရှားပြည်ကိုကြည့်ကြစို့ ! ၁၈၄၈-၄၉ ခုနှစ် တော်လှန်
 ရေးဖြစ်ပွားစဉ်က ဥရောပမှ မင်းညီမင်းသားများသာမက၊ ဥရောပခန့်
 ရှင်များကပါ နိုးကြားစပြုလာပြီဖြစ်သော ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား၏ လက်
 တွင်းမှ ၎င်းတို့ကိုကယ်တင်နိုင်သည့် တခုတည်းသော ကယ်တင်ရှင်မှာ
 ရုရှားပြည်၏ ကျူးကျော်စွက်ဖက်မှုသာ ဖြစ်ကြောင်းကို တွေ့ရှိခဲ့ကြ
 သည်။ ဇာဘုရင်ကို ဥရောပတိုက်ရှိဖောက်ပြန်ရေးထိပ်သီးအဖြစ် မောင်း
 ခတ်ခဲ့ကြသည်။ ယနေ့တွင်ကား ဇာဘုရင်သည် ဂတ်ချီနား တွင် တော်

လှန်ရေး၏ စစ်သူပုန်းဖြစ်နေလေပြီ။ ရုရှားပြည်သည် ဥရောပတိုက်
တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှု၏ တပ်ဦးဖြစ်လာပေပြီ။

“ကွန်မြူနစ်ကြေငြာစာတမ်းက ခေတ်သစ်နေ့ရှင် ပိုင်ဆိုင်မှုသည်
မုချ ပျက်သုဉ်းတော့မည်ဖြစ်ကြောင်းကို ကြေငြာရန် ရည်ရွယ်ပေ
သည်။ သို့သော် ရုရှားပြည်တွင် လျင်မြန်စွာဖြစ်ပေါ်တိုးပွားလာနေ
သော အရင်းရှင်လှည့်ဖြားမှုနှင့် စတင်တိုးပွားလာနေသော ဓနရှင်မြေ
ယာပိုင်ဆိုင်မှုတို့သည် လယ်သမားများကိုယ်တိုင် မြေယာထက်ဝက်
ကျော်အား ဘုံပိုင်ဆိုင်ထားမှုနှင့် ထိပ်တိုက်ဖြစ်နေသည်ကို ကျနော်တို့
တွေ့မြင်ကြရသည်။ မျက်မှောက်ပြဿနာမှာ အလွန်အမင်းယိုယွင်းနေ
စေကာမူ ရှေးဦးမြေယာဘုံပိုင်ဆိုင်မှုသဏ္ဍာန်ပင်ဖြစ်နေသေးသည့်ရုရှား
အော့ဗ်ရီးနားသည် ပိုမိုမြင့်မားသော ကွန်မြူနစ်ဘုံပိုင်ဆိုင်မှုသဏ္ဍာန်သို့
တိုက်ရိုက်ကူးပြောင်းသွားနိုင်သလော? သို့မဟုတ် ဆန့်ကျင်ဘက်အား
ဖြင့် အနောက်တိုင်း၏ တစတစပြောင်းလဲရေး သမိုင်းဖြစ်ပေါ်မှုကဲ့သို့
သော ကြေပြန့်ရေးဖြစ်စဉ်အတိုင်း ဦးစွာဖြတ်သန်းရမည်လော? ဟူ၍
ပင်ဖြစ်၏။

“၎င်း ပြဿနာ၏ တခုတည်းသော အဖြေအဖြစ် ယနေ့ဖြစ်နိုင်
သည်မှာ၊ အကယ်၍ရုရှားတော်လှန်ရေးသည် အနောက်တိုင်းပစ္စည်းမဲ့
တော်လှန်ရေးအတွက် တပ်လှန်ပေးမှုဖြစ်လာပြီး၊ တခုနှင့်တခု အပြန်
အလှန်အားဖြည့်ပေးလိုက်ပါက လက်ရှိရုရှားပြည်၏ ဘုံမြေယာပိုင်ဆိုင်
မှုသည် ကွန်မြူနစ်စနစ်ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားမှုအတွက် အစချီရာအချက်ဖြစ်
ပေလိမ့်မည်။

“ကားလ် မာ့က်စ်-ဖရက်ဒရစ် အိန်ဂယ်
“၁၈၈၂ ခုနှစ် ဇန္နဝါရီလ ၂၁ ရက်၊ လန်ဒန်မြို့”

ထိုနေ့ရက်လောက်မှာပင် ဂျီနီဗာမြို့၌ ပိုလန်ဘာသာဖြင့် အသစ် ထုတ်ဝေသော ကွန်မြူနစ်ကြေငြာစာတမ်း ပေါ်ထွက်လာသည်။

ထို့ပြင် ၁၈၈၅ ခုနှစ် ကိုပင်ဟေဂင်မြို့တွင် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက် ဘီဘ လိုကျက် မှ စာစဉ်တခုအဖြစ် ဒိန်းမတ်ဘာသာပြန်ဆိုချက် အသစ်တခု ပေါ်ထွက်လာသည်။ ကံမကောင်းအကြောင်းမလှရကား ၎င်းဘာသာ ပြန်သည်မပြည့်စုံလှပေ။ ဘာသာပြန်ဆိုသူအတွက်ခက်ခဲစရာဖြစ်သော အရေးကြီးသည့် စာပိုဒ်အချို့ကို ချန်လှပ်ထား၏။ ထို့ပြင် အချို့နေရာ များ၌ ကပျက်ကချော်လှုပ်ထားသည့် လက္ခဏာများရှိနေပေရာ ပိုမို စိတ်မချမ်းမြေ့ စရာပင်ဖြစ်တော့သည်။ ဘာသာပြန်သူကသာ အနည်း ငယ်ပိုမိုဂရုစိုက်လိုက်ပါ။ အကောင်းဆုံး ဘာသာပြန်ချက်တခုဖြစ်လာ နိုင်သည်ကို သူ၏ဘာသာပြန်ချက်က ဖော်ပြနေပေသည်။

၁၈၈၅ ခုနှစ် ပြင်သစ်ဘာသာပြန်အသစ်သည် ပါရစ်မြို့ဆိုရှယ်လစ် ဂျာနယ်တွင်ပါရှိသည်။ ယင်းဘာသာပြန်သည် ယနေ့အထိအကောင်း ဆုံးသော ဘာသာပြန်ဆိုချက်ဖြစ်သည်။

အဆိုပါပြင်သစ်ဘာသာပြန်မှ စပိန်ဘာသာပြန်ဆိုချက်ကို ထိုနှစ် မှာပင် မက်ဒရစ်မြို့ဆိုရှယ်လစ်ဂျာနယ်တွင် ပထမထုတ်ဝေပြီး ကားသ် မာ့က်စ်-ဖရက်ဒရစ် အိန်ဂယ်ရေး ကွန်မြူနစ်ပါတီကြေငြာစာတမ်း အ မည်ဖြင့် ဆိုရှယ်လစ် ဂျာနယ်အုပ်ချုပ်ရေးဌာန၊ အမှတ် (၈) ဟာနန် ကိုတိစ်လမ်း၊ မက်ဒရစ်မြို့မှ စာအုပ်ငယ်အဖြစ် ထပ်မံထုတ်ဝေသည်။

စိတ်ဝင်စားဘွယ် အရာတခုကို ကျနော် ဖော်ပြရမည် ဆိုလျှင် ၁၈၈၇ ခုနှစ်တွင် အာမေးနီးယားဘာသာပြန်လက်ရေးမှုကို ကွန်စတင် တီနိုပယ်မြို့ရှိ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူထံသို့ ပေးလိုက်သည်။ သို့သော် ထိုသူ တော်ကောင်းကြီးသည် မာ့က်စ်၏အမည်ပါရှိသော စာအုပ်ကို မထုတ် ဝေရဲသဖြင့် ဘာသာပြန်သူအား စာရေးသူအဖြစ် ၎င်း၏အမည်ကိုဖော်

ပြရန်အကြံပေးသော်လည်း ဘာသာပြန်သူက ငြင်းပယ်လိုက်သည်။

အနည်းနှင့် အများ မတိကျသော အမေရိကန်ဘာသာပြန်ချက်များကို အင်္ဂလန်ပြည်တွင် တခုပြီးတခု ထပ်တလဲလဲ ပြန်လည်ပုံနှိပ်ခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးတွင် ၁၈၈၈ ခုနှစ်၌ ယုံကြည်အားထားလောက်သော စာစောင်တစောင် ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ ၎င်းမှာ ကျနော့်မိတ်ဆွေ ဆယ်မြူရယ်မိုး ၏ဘာသာပြန်ချက်ဖြစ်ရာ ပုံနှိပ်တိုက်သို့မို့မိ ကျနော်တို့ အတူတကွ ထပ်မံကြည့်ရှုစစ်ဆေးကြသည်။ မျက်နှာဖုံးတွင် ကွန်မြူနစ် ပါတီကြေငြာစာတမ်း၊ ကားလ် မာ့က်စ်-ဗရက်ဒရစ် အိန်ဂယ် အသိအမှတ်ပြုပြီး အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်၊ ဗရက်ဒရစ် အိန်ဂယ်က တည်းဖြတ်ပြီး မှတ်ချက်များရေးသားထားသည်။ ၁၈၈၈ ခုနှစ် ဝီလျူရီး (၈)၊ အမှတ် ၁၅၅ ဖလီလမ်း၊ အီးစီ-လန်ဒန်မြို့၊ ဟူ၍ဖြစ်သည်။ ကျနော်က ၎င်းပုံနှိပ်ခြင်းတွင် မှတ်ချက်များ ထပ်မံဖြည့်စွက်လိုက်ပါသည်။

ကြေငြာစာတမ်း တွင် မိမိကိုယ်ပိုင်သမိုင်းတခုရှိပေသည်။ ကြေငြာစာတမ်းပေါ်ထွက်လာချိန်တွင် ထိုစဉ်က အရေအတွက်မများပြားလှသေးသော ဝီဇွာနည်းကျဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ၏ တပ်ဦး (၎င်းအချက်ကို ပထမ နိဒါန်းတွင် ဖော်ပြထားသည့် ဘာသာပြန်ထားချက် များက သက်သေပြသည့်အတိုင်း) ၏ နှစ်ထောင်းအားရ ကြိုဆိုခြင်းခံရသည်။ ၁၈၄၈ ခုနှစ် ဇွန်လ ပါရစ်အလုပ်သမားများအရေးနိမ့်မှုနှင့်အတူ စတင်ခဲ့သော ဖေါက်ပြန်ရေးက ကြေငြာစာတမ်းကို မကြာခင်မှာပင် နော်ကံကွယ်သို့အတင်းပို့ပစ်လိုက်သည်။ ၁၈၅၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် ကိုလုံးမြို့ကွန်မြူနစ်များကို အပြစ်ဒဏ်ခံပေးခြင်းနှင့်အတူ “တရားဥပဒေအရ” ဟုဆိုကာ ကြေငြာစာတမ်းကို အဆုံးသတ် ဝိုင်းပယ်ထားလိုက်ကြသည်။ ဖေဖော်ဝါရီ တော်လှန်ရေးနှင့်အတူ စတင်ခဲ့သော အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှုသည် လူအများ၏ မျက်စိအောက်မှ ကွယ်ပျောက်သွားသည်နှင့်

တပါးတည်း ကြေငြာစာတမ်းသည်လည်း နောက်ကွယ်သို့ရောက်ရှိသွား
တော့၏။

အုပ်စိုးသောလူတန်းစားများ၏အာဏာကို အသစ်ထိုးနှက်တိုက်
ခိုက်ရေးအတွက် ဥပေပ အလုပ်သမားလူတန်းစားသည် လှုံ့လောက်
သောစွမ်းအား ထပ်မံပြည့်ဝလာသောအခါ အင်တာနေရှင်နယ်အလုပ်
သမားအစည်းအရုံး ပေါ်ထွက်လာခဲ့၏။ ၎င်းအစည်းအရုံး၏ ရည်ရွယ်
ချက်မှာ ဥပေပနှင့် အမေရိကတိုက်ရှိ တိုက်ခိတ်ခိုက်ခိတ် ထက်သန်
သော အလုပ်သမားလူတန်းစားတစ်လုံးကို ကြီးမားလှသော တပ်မ
တော်တစ်ရပ်အဖြစ် ပေါင်းစည်းပေးရန်ပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အင်
တာနေရှင်နယ်သည် ကြေငြာစာတမ်းတွင်ချမှတ်ထားသော မူများမှ
အစချီခြင်းမပြုနိုင်ခဲ့ပေ။ အင်တာနေရှင်နယ်တွင် အင်္ဂလိပ်အလုပ်သ
မားသမဂ္ဂများ၊ ပြင်သစ်၊ ဘယ်လ်ဂျီယံ၊ အီတလီနှင့် စပိန် ပရောက်ဒွန်း
ဝါဒီများနှင့် ဂျာမန်လာဆေးဝါဒီ* များကို တံခါးပိတ်မထားသော လုပ်
ငန်းစဉ်တစ်ရပ် ထားရှိလာရပေသည်။ အင်တာနေရှင်နယ်၏ စည်းမျဉ်း
နိဒါန်းဖြစ်သောလုပ်ငန်းစဉ်ကို မာ့က်စ်က ပြောင်မြောက်စွာရေးဆွဲခဲ့ရာ

* ကျနော်တို့နှင့်တွေ့တိုင်း လာဆေးကိုယ်တိုင်က သူသည် မာ့က်စ်၏
“တပည့်ရင်း” ဖြစ်ကြောင်း၊ ဓမ္မတာအတိုင်းပင် တပည့်ရင်းပီသစွာ ကြေငြာစာ
တမ်း အပေါ်တွင် ရပ်တည်ခဲ့ကြောင်း အစဉ်ပြောဆိုလေ့ရှိသည်။ လာဆေး
နောက်လိုက်များနှင့် ပတ်သက်၍မူ လုံးဝခြားနားပေသည်။ ၎င်းတို့သည် နိုင်ငံ
တော်ချေးငွေများ၏ အကူအညီရသည့် ထုတ်လုပ်သူများ၏ သမဝါယမ ဆို
သည့် လာဆေး၏ တောင်းဆိုချက်ထက် မကျော်လွန်ကြပေ။ ထို့အပြင် အလုပ်
သမားလူတန်းစားတစ်လုံးကိုလည်း နိုင်ငံတော်၏အကူအညီယူရေးကိုထောက်
ခံသူနှင့် မိမိကိုယ်ကိုမိမိ ကူညီရေးကိုထောက်ခံသူဟူ၍ ခွဲခြားပစ်လိုက်ကြသည်။
(အိန်ဂယ် ၏ မှတ်ချက်)

ဘာကုန်နှင့် မင်းမဲ့ဝါဒီများကပင် အသိအမှတ်ပြုကြရသည်။ ကြေငြာ
စာတမ်းတွင် ချမှတ်ထားသော အယူအဆများ အဆုံးသတ်အောင်မြင်
ရေးအတွက် မာ့က်စ်သည် တညီတညွတ်တည်းသော လှုပ်ရှားမှုနှင့် ဆွေး
နွေးမှုမှ မုချပေါ်ထွက်လာမည့် အလုပ်သမားလူတန်းစား၏ အသိဉာဏ်
ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားမှုအပေါ် လုံးဝနှင့် အကြွင်းမဲ့ အမှီပြုထားပေသည်။
အရင်းအနှီးကို ဆန့်ကျင်သည့် တိုက်ပွဲအတွင်းရှိ အဖြစ်အပျက်များနှင့်
အဘက်အကျများ၊ အောင်ပွဲများထက်ပင် ပိုမိုသည့် ဆုံးရှုံးမှုများက နေ
ရာတကာတွင် သူတို့သုံးလေ့ရှိသော ဆေးမြီးတို့၏ မပြည့်စုံမှုကို တိုက်ပွဲ
ဝင်သူတို့အား ဖော်ထုတ်ပြသလိုက်သည်။ အလုပ်သမားလူတန်းစား
လွတ်မြောက်ရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် စစ်မှန်သော အကြောင်းအချက်
များအား ထိထိရောက်ရောက်နားလည်အောင် လုပ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း
ကို လက်ခံလာစေသည်။ မာ့က်စ် သည် မှန်ကန်ပေသည်။ ၁၈၇၄ ခုနှစ်
အင်တာနေရှင်နယ်ပျက်သိမ်းလိုက်သည့် အချိန်ရှိ အလုပ်သမားလူတန်း
စားသည် ၁၈၆၄ ခုနှစ် အင်တာနေရှင်နယ် စတင်တည်ထောင်လိုက်စဉ်
ကနှင့် လုံးလုံးမတူတော့ပေ။ လက်တင်တိုင်းပြည်များရှိ ပရောက်ဒွန်း
ဝါဒသည် ၎င်းကျားမဏိပြည်တွင် အထူးတည်ရှိနေသော လာဆေးဝါဒ
သည် ၎င်း အသက်ငင်နေလေပြီ။ သမရိုးကျထိပ်သီး အင်္ဂလိပ်အလုပ်
သမားသမဂ္ဂများသည် ပင်လျင် ၁၈၈၇ ခုနှစ် ဆွမ်ဆီး ကွန်ဂရက်တွင်
သမဂ္ဂများ၏ ကိုယ်စား သဘာပတိက “ဥရောပတိုက်ကြီးက ဆိုရှယ်လစ်
ဝါဒကို ကျနော်တို့ကြောက်စရာမရှိတော့ပါ” ဟု ပြောဆိုနိုင်သည့် အ
ဆင့်အထိ တဖြည်းဖြည်းတက်လှမ်းခဲ့သည်။ ၁၈၈၇ ခုနှစ်တွင် ဥရောပ
တိုက်ကြီး ရှိဆိုရှယ်လစ်ဝါဒသည် ကြေငြာစာတမ်းတွင် ဖော်ပြကြေငြာ
ထားသည့် သဘောတရားအတိုင်း ဖြစ်လုနီးပါးအခြေသို့ ရောက်နေပေ
ပြီ။ ကြေငြာစာတမ်း၏ သခိုင်းသည် ၁၈၄၈ ခုနှစ်ကတည်းက ခေတ်သစ်

အလုပ်သမားလူတန်းစား၏လှုပ်ရှားမှုသမိုင်းကို တစုံတခုသောအတိုင်း အတာအထိ ရောင်ပြန်ဟပ်နေပေသည်။ ၎င်းသည် မျက်မှောက်ကာလ ဆိုရှယ်လစ်စာပေအားလုံးထဲတွင် အကျယ်ပြန့်ဆုံး ထုတ်ဝေဖြန့်ချိရသော နိုင်ငံတကာ့လက္ခဏာအဆောင်ဆုံးသော စာတမ်းဖြစ်ပြီး ဆိုက်ဗေးရီးယားမှ ကာလီဖိုးနီးယားအထိ တိုင်းပြည်အားလုံးမှအလုပ်သမား သန်းပေါင်းများစွာတို့၏ တူညီသောလုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်သည်ကို သံသယ ရှိစရာမလိုပေ။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ကြေငြာစာတမ်းပေါ်ထွက်လာသောအခါ ဆိုရှယ်လစ်ကြေငြာစာတမ်းဟု ကျနော်တို့မခေါ်ဝေါ်နိုင်ခဲ့ပေ။ ၁၈၄၇ ခုနှစ်တွင် လူနှစ်မျိုးနှစ်စားကို ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒီများဟု ယူဆထားကြ၏။ တဘက်တွင် စိတ်ကူးယဉ်စနစ်အမျိုးမျိုး၏ နောက်လိုက်များ၊ အထူးသဖြင့် ထိုအချိန်က တဖြည်းဖြည်းချင်းကွယ်ပျောက်သွားမည့် ဂိုဏ်းဂဏသက်သက်အဖြစ်သို့ဆုတ်ယုတ်နေကြပြီဖြစ်သည့် အင်္ဂလန်ပြည်ရှိ အိုင်ဝါဒီများ၊ ပြင်သစ်ပြည်ရှိဖိုးရီးယားဝါဒီများရှိကြသည်။ အခြားတဘက်တွင်ကား နေရာတကာ၌သုံးနိုင်သည်ဆိုသော သူတို့၏ဆေးမြီးတိုအမျိုးမျိုးဖြင့်၎င်း၊ ဖာထေးမှုအမျိုးမျိုးဖြင့်၎င်း၊ အရင်းအနှီးနှင့် အမြတ်အစွန်းကို အနည်းငယ်မျှမထိပါးစေရဘဲ လူမှုရေးမကောင်းမှုများကို ဖယ်ရှားပစ်လိုကြသော လူမှုရေး သမားဇာတ် အမျိုးမျိုးရှိကြသည်။ ဤနှစ်မျိုးစလုံးသည် အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှုအပြင်ဘက်တွင် ရပ်နေကြသူများနှင့် “ပညာရည်ဝသော” လူတန်းစားများ၏ ထောက်ခံစာနာမှုကိုသာရှာဖွေနေကြသူများဖြစ်ကြသည်။ နိုင်ငံရေးတော်လှန်မှုသက်သက်ဖြင့် မလုံလောက်ကြောင်းကို ယုံကြည်လာကာ လူ့အဖွဲ့အစည်းကို အရင်းအမြစ်မှ ပြန်လည်တည်ဆောက်ရန် တောင်းဆိုကြသည့် အလုပ်သမားလူတန်းစားအစိတ်အပိုင်းကမူ မိမိတို့ကိုယ်ကိုကွန်မြူနစ်ဟု ခေါ်ဝေါ်

ကြသည်။ ၎င်းမှာ အကြမ်းထည်မျှသာဖြစ်သော၊ အချောမကိုင်ရသေး
သော၊ ပင်ကိုယ်အသိသက်သက်ဖြစ်သော ကွန်မြူနစ်ဝါဒပင်တည်း။ ဤ
သို့အကြမ်းထည်ဖြစ်စေကာမူ စိတ်ကူးယဉ်ကွန်မြူနစ်စနစ်နှစ်ခုဖြစ်သည့်
ပြင်သစ်ပြည်ရှိ ကာဘက်၏ “အီကာရီယန်” ကွန်မြူနစ်ဝါဒနှင့် ဂျာမဏီ
ပြည်ရှိ ဝက်တလင်း၏ ကွန်မြူနစ်ဝါဒတို့ကို ဖြစ်ပေါ်လာစေသော စွမ်း
အားရှိခဲ့သည်။ ၁၈၄၇ ခုနှစ်က ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒသည် ဓနရှင်လူတန်းစား
လှုပ်ရှားမှုကိုဖော်ပြပြီး ကွန်မြူနစ်ဝါဒသည် အလုပ်သမားလူတန်းစား၏
လှုပ်ရှားမှုကိုဖော်ပြသည်။ အနည်းဆုံး ဥရောပတိုက်ကြီး၌ ဆိုရှယ်လစ်
ဝါဒသည်လေးစားလောက်စရာပင်ဖြစ်၍ ကွန်မြူနစ်ဝါဒမှာကား ၎င်းနှင့်
ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်။ “အလုပ်သမားများ၏
လွတ်မြောက်ရေးသည် အလုပ်သမားလူတန်းစား ကိုယ်တိုင်၏ ပြုမှု
ဆောင်ရွက်ချက်ဖြစ်ရမည်” ဟူသော အစောပိုင်းယူဆချက်အတိုင်းပင်
ကျနော်တို့ယတိပြတ်ရှိခဲ့ပေရာ အမည်နှစ်မျိုးထဲမှ မည်သည့်အမည်ကို
ရွေးချယ်ရမည်နှင့် ပတ်သက်၍ ကျနော်တို့တွင် ဘယ်လိုနှောင့်နှေးမှုမှ
မရှိနိုင်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ဤအမြင်ကိစ္စနိပယ်ပစ်ရန်လည်း ကျနော်တို့
စိတ်မကူးမိခဲ့ပေ။

ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားက မိမိကိုယ်ပိုင်တောင်းဆိုချက်များဖြင့်ပေါ်
ထွက်လာခဲ့သော ပထမ ပါရစ်တော်လှန်ရေး၏ အကြိုကာလဖြစ်သည့်
လွန်ခဲ့သည့် ၄၂ နှစ်တာကာလက “တိုင်းပြည်အားလုံးရှိ အလုပ်သမား
များသွေးစည်းကြလော့” ဟူ၍ကမ္ဘာသို့ ကျနော်တို့ကြေငြာလိုက်သော
အခါတို့ပြန်သံမယ်မယ်ရရမရှိခဲ့ပေ။ သို့သော် ၁၈၆၄ ခုနှစ် စက်တင်ဘာ
လ ၂၈ ရက်နေ့တွင် ဥဒါန်းတွင်ရစ်မည့် အင်တာနေရှင်နယ်အလုပ်သမား
အစည်းအရုံးထဲသို့ အနောက်ဥရောပတိုင်းပြည်အများပိုင်းရှိ ပစ္စည်းမဲ့
များသည်လက်တွဲ၍ပါဝင်လာခဲ့ကြသည်။ အမှန်ပင် အင်တာနေရှင်နယ်

မှာသက်တမ်း ၉ နှစ်မျှသာတည်ရှိခဲ့သည်။ သို့သော် အင်တာနေရှင်နယ်
 က ဖန်တီးခဲ့သော တိုင်းပြည်အားလုံးရှိ ပစ္စည်းမဲ့များ ထာဝစဉ်ပေါင်း
 စည်းရေးသည်ရှင်သန်နေဆဲ၊ ခါတိုင်းထက် ပိုမိုအားကောင်းနေဆဲ ဖြစ်
 သည်ကို ယနေ့ထက်ပိုမိုကောင်းသည့် သက်သေသာခကပြုစရာမရှိတော့
 ပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ယနေ့ကျနေ့ ဤစာကြောင်းများကို
 ရေးသား စီကုံးနေချိန်မှာပင် ဥရောပနှင့် အမေရိကန် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်း
 စားသည် မိမိ၏ တိုက်ခိုက်ရေးအင်အားစုများကို စစ်ဆေးကြည့်ရှုနေ
 ကြပြီ။ **တခုတည်း**သောလတ်တလောရည်မှန်းချက်အတွက် **တခုတည်း**
 သောအလံအောက်တွင် **တခုတည်း**သောတပ်မတော်အဖြစ် ပထမဆုံး
 အကြိမ်ဖွဲ့စည်းလိုက်ကြလေပြီ။ ၎င်းရည်မှန်းချက်သည်ကား ၁၈၆၆ ခု
 နှစ် ဂျီနီဗာ အင်တာနေရှင်နယ်ကွန်ဂရက်နှင့် နောက်တဖန် ၁၈၈၉ ခုနှစ်
 ပါရစ် အလုပ်သမားကွန်ဂရက်က ကြေငြာလိုက်သည့်အတိုင်း တနေ့အ
 လုပ်ချိန် ၈ နာရီစံချိန်ကို တရားဥပဒေအဖြစ် ထုတ်ပြန်ရေးပင်ဖြစ်၏။
 ယနေ့ တိုင်းပြည်အားလုံးရှိ အလုပ်သမားများသည် အမှန်ပင်စည်းလုံး
 ကြပြီဖြစ်ကြောင်းကို တိုင်းပြည်အားလုံးက အရင်းရှင်များနှင့် မြေရှင်
 များအား ယနေ့မြင်ကွင်းက မျက်စေ့ဖွင့်ပေးလိုက်ပေလိမ့်မည်။

အကယ်၍ ဤမြင်ကွင်းကို ကျနော်နှင့် ယှဉ်တွဲကာ သူ့ကိုယ်တိုင်
 ကြည့်ရှုရန် မာ့က်စ်သာ အသက်ရှင်နေလျက်ရှိပါမူ...။

အက်ဖ် အိန်ဂယ်

၁၈၉၀ ခုနှစ် မေလ ၁ ရက်၊ လန်ဒန်မြို့

၁၈၉၂ ခုနှစ် ပိုလန်ဘာသာပုံနှိပ်ခြင်း နိဒါန်း

ကွန်မြူနစ် ကြေငြာစာတမ်းကို ပိုလန်ဘာသာဖြင့် အသစ်ပုံနှိပ်
သည့်အချက်သည် စဉ်းစားမှုအမျိုးမျိုးကို မလွဲမသွေ ပေါ်ထွက်လာ
စေသည်။

ဦးစွာအားဖြင့် ကွန်မြူနစ် ကြေငြာစာတမ်းသည် ယခင်ကအ
တိုင်းပင် ဥရောပတိုက်ကြီးတွင် အကြီးစားစက်မှုလုပ်ငန်း ဖြစ်ပေါ်တိုး
ပွားမှု၏ အညွှန်းတခုဖြစ်လာသည်ကို မှတ်သားသင့်ပေသည်။ တိုင်း
ပြည်တပြည်တွင် အကြီးစားစက်မှုလုပ်ငန်း တိုးချဲ့မှုအချိုးအစားတိုင်း
အဆိုပါတိုင်းပြည်ရှိ အလုပ်သမားများအတွင်းတွင် ပစ္စည်းရှိလူတန်း
စားများနှင့် အလုပ်သမားလူတန်းစားတို့၏ ဆက်ဆံရေး အဆင့်နေ
ရာနှင့်ပတ်သက်၍ အသိပညာဖွင့်ပေးရေး တောင်းဆိုချက်သည်လည်း
တိုးပွားလာသည်။ အလုပ်သမားများအတွင်း၌ ဆိုရှယ်လစ်လှုပ်ရှားမှု
ပြန့်နှံ့လာကာ ကြေငြာစာတမ်းကို တောင်းဆိုမှုသည်လည်း တိုးများ
လာတော့၏။ သို့ဖြင့် တိုင်းပြည်တိုင်းရှိ အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှု၏ အ
ခြေအနေကိုသာမက အကြီးစားစက်မှုလုပ်ငန်းတိုးပွားမှု အဆင့်ဒီဂရီ
ကိုလည်း ထိုတိုင်းပြည်၏ ဘာသာစကားအလိုက် ထုတ်ဝေဖြန့်ချိသော
ကြေငြာစာတမ်းစောင်ရေ အရေအတွက်ဖြင့် အတော်အတန်တိကျစွာ
တိုင်းထွာကြည့်နိုင်ပေသည်။

ဤအတိုင်းပင် ပိုလန်ဘာသာဖြင့် အသစ်ပုံနှိပ်ခြင်းသည် ပိုလန်

စက်မှုလုပ်ငန်း သိသိသာသာတိုးတက်မှုကိုညွှန်ပြနေပေသည်။ စာအုပ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည့်လွန်ခဲ့သော ဆယ်နှစ်ကတည်းက ဤတိုးတက်မှုအ မှန်တကယ်ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကို မည်သို့မျှသံသယရှိစရာမလိုပေ။ ရုရှား ပိုင် ပိုလန်၊ ကွန်ဂရက်ပိုလန်^၉ သည် ရုရှားအင်ပိုင်ယာ၏ ကြီးမားသော စက်မှုလုပ်ငန်းဒေသဖြစ်လာပေသည်။ စင်စစ်အားဖြင့် ရုရှားပြည်၏အ ကြီးစားစက်မှုလုပ်ငန်းသည် ဖင်လန်ပင်လယ်ကွေ့ ပတ်လည်တွင် တစိတ် တပိုင်း၊ ဗဟိုဒေသ (မော်စကိုနှင့်ဗလာဂျီမီးမြို့များ) တွင် တခြားတစိတ် တပိုင်း၊ ပင်လယ်နက်၊ အဇော့ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းတလျှောက်နှင့် အ ခြားနေရာများတွင် တတိယ တစိတ်တပိုင်းအဖြစ် ထိုကွက် ဤတ ကွက်ပြန့်ကြဲနေသည်။ ပိုလန်စက်မှုလုပ်ငန်းသည် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းအရ ကျဉ်းမြောင်းသောဒေသတွင် ပြတ်သိပ်နေသည်။ ဤသို့ စုစည်းနေမှု ကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာသည့် သာလွန်ချက်နှင့် ချိန်ချက်နှစ်မျိုးစလုံး ကိုခံစားရသည်။ ပြိုင်ဘက်ဖြစ်နေသော ရုရှားစက်မှုလုပ်ငန်းရှင်များ သည်ပိုလန်များကို ရုရှားလူမျိုးအဖြစ်ပြောင်းလဲပစ်ရန် ဆန္ဒပြင်းပြစွာ ရှိစေကာမူ ပိုလန်ကုန်များကို အကောက်အခွန်တံတိုင်းနှင့် ကာကွယ် ပေးရန် တောင်းဆိုလိုက်ခြင်းဖြင့်^{၁၀} ပိုလန်စက်မှုလုပ်ငန်း၏ သာလွန် ချက်များကို အသိအမှတ်ပြုရာ ရောက်သွားပေသည်။ ပိုလန်အလုပ် သမားများအတွင်း ဆိုရှယ်လစ် အတွေးအခေါ်များ လျင်မြန်စွာပြန့် ပွားလာခြင်းနှင့် ကြေငြာစာတမ်းကို တောင်းဆိုမှုတိုးများလာခြင်းတို့ က ပိုလန်စက်မှုလုပ်ငန်းရှင်များနှင့် ရုရှားအစိုးရအတွက် ထိခိုက်နစ်နာ မှုကို ဖော်ပြလိုက်ပေသည်။

သို့သော် ရုရှားပြည်ကိုကျော်လွန်ခဲ့ပြီဖြစ်သော ပိုလန်စက်မှုလုပ် ငန်း၏လျင်မြန်စွာဖြစ်ပေါ် တိုးပွားမှုက ပိုလန်ပြည်သူများ၏ မကုန်ခမ်း နိုင်သောစွမ်းအားကို အသစ်တဖန် သက်သေပြလိုက်သည်။ ၎င်းပြင်

ပေါ်ပေါက်အံ့ဆဲဆဲ အမျိုးသားပြန်လည်ပျိုးထောင်ရေးအတွက် သစ်
လွင်သော အာမခံချက်လည်းဖြစ်သည်။ အမှီခိုကင်းပြီး တောင့်တင်း
သော ပိုလန်ပြည်ပြန်လည်ပျိုးထောင်ရေးသည် ပိုလန်အမျိုးသားများ
အတွက်သာမက ကျနော်တို့အားလုံးအတွက်လည်း ဂရုပြုစရာအရေး
ဖြစ်ပေသည်။ ဥရောပတိုက်အမျိုးသားများ၏ ဖြောင့်မာသော နိုင်ငံ
တကာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုသည် ဤအမျိုးသားတရပ်စီမှာ မိမိတိုင်း
ပြည်တွင် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်မှု အပြည့်အဝရှိမှသာလျှင် ဖြစ်နိုင်သည်။
ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား၏ အောင်လံအောက်ရှိ ၁၈၄၈ ခုနှစ်တော်လှန်ရေး
သည် အရင်းစစ်လိုက်လျှင် ဓနရှင်လူတန်းစားက လုပ်ရမည့်အလုပ်ကို
ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားအား လုပ်ခိုင်းလိုက်ခြင်းသက်သက်ဖြစ်သည်။ ထို့
ပြင် သေတမ်းစာအရ ဆောင်ရွက်သူများဖြစ်သည့် လူဝီဘိုနာပတ်နှင့်
ဘစ်စမတ်တို့မှတစ်ဆင့် အီတလီ၊ ဂျာမဏီနှင့် ဟန်ဂေရီပြည်များကိုလည်း
လွတ်လပ်ရေးရစေခဲ့သည်။ ပိုလန်ပြည်မှာမူ ၁၇၉၂ ခုနှစ်ကတည်းက
အထက်ဖော်ပြပါတိုင်းပြည် သုံးပြည်ပေါင်းထက်ပင် တော်လှန်ရေးအ
တွက်အကျိုးပြုခဲ့သော်လည်း ၁၈၆၃ ခုနှစ်တွင် မိမိထက်အင်အားဆယ်
ဆသာလွန်သည့် ရုရှားပြည်၏ဖိအားအောက်တွင် အသက်ရှူပေါက်
မရသည့်အဆုံး၌ အရှုံးပေးလိုက်ရသည်။ မူးမျိုးမတ်နွယ်အလွှာသည်
ပိုလန်ပြည် လွတ်လပ်ရေးကို ထိန်း၍လည်းမထားနိုင်၊ ပြန်လည်ရရှိ
အောင်လည်း မယူနိုင်ပေ။ ယခုနှစ်တွင်မူ အနိမ့်ဆုံးပြောရလျှင် ဓနရှင်
လူတန်းစားသည် ဤလွတ်လပ်ရေးကိုအလေးမထားတော့ပေ။ မည်သို့
ပင်ဖြစ်စေ ဤလွတ်လပ်ရေးသည် ဥရောပအမျိုးသားများ၏ လျော်ညီ
သောပူးပေါင်းမှုအတွက် လိုအပ်ချက်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ၎င်းကို ပျိုမြစ်
သောပိုလန်ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားကသာလျှင် အရယူနိုင်ပြီး သူ၏လက်
ထဲတွင်ရှိမှလည်း အာမခံချက်ရှိသည်။ ဥရောပရှိ ကျန်တိုင်းပြည်အား

လုံးမှ အလုပ်သမားများအတွက်ဆိုရသော် ပိုလန်အလုပ်သမားများနှင့်
အလားတူပင် ပိုလန်ပြည်၏လွတ်လပ်ရေးကို အလို့ရှိကြပေသတည်း။

အက်မ် အိန်ဂယ်

၁၈၉၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၀ ရက်၊ လန်ဒန်မြို့

လုံးမှ အလုပ်သမားများအတွက်ဆိုရသော် ပိုလန်အလုပ်သမားများနှင့်
အလားတူပင် ပိုလန်ပြည်၏လွတ်လပ်ရေးကို အလိုရှိကြပေသတည်း။

အက်ဖ် အိန်ဂယ်

၁၈၉၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၀ ရက်၊ လန်ဒန်မြို့

သူများကိုယ်တိုင်ပင် ၎င်းတို့တွင်ဆန္ဒမရှိစေကာမူ ဤတော်လှန်ရေး၏
သေတမ်းစာအတိုင်း ဆောင်ရွက်သူများ ဖြစ်လာကြသောကြောင့်
ပင်တည်း။

ဤတော်လှန်ရေးသည်နေရာတိုင်း၌ အလုပ်သမားလူတန်းစား၏
အလုပ်ဖြစ်သည်။ လမ်းဆုံလမ်းခွဲ ခံကတုတ်များဆောက်လုပ်သူနှင့် မိမိ
၏အသက်သွေးကိုပေးခဲ့သူမှာ အလုပ်သမားလူတန်းစားပင်ဖြစ်၏။ ပါ
ရစ် အလုပ်သမားများသာလျှင် အစိုးရကိုဖြိုချရင်း ခန့်ရှင်အုပ်စိုးမှုကို
လည်းဖြိုချရန် အလွန်တိကျရှင်းလင်းသော ရည်ရွယ်ချက်ရှိခဲ့သည်။ သို့
သော် မိမိလူတန်းစားနှင့် ခန့်ရှင်လူတန်းစားအကြား မရှောင်လှနိုင်
သည့် ရန်ဘက်ဖြစ်မှုတည်ရှိနေသည်ကိုသိရှိသော်လည်း တိုင်းပြည်၏ စီး
ပွားရေးတိုးတက်မှုသည်၎င်း၊ ပြင်သစ်အလုပ်သမားထု၏ အသိဉာဏ်
ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားမှုသည်၎င်း လူမှုပြန်လည်ပျိုးထောင်ရေး ဖြစ်နိုင်စေ
သည့်အဆင့်အထိ မရောက်ရှိသေးပေ။ ထို့ကြောင့် အရင်းစစ်လိုက်လျှင်
တော်လှန်ရေး၏အောင်သီးအောင်ပွင့်များကို အရင်းရှင်လူတန်းစားက
ဆွတ်ခူးသွားကြောင်းတွေ့ရပေမည်။ အီတလီ၊ ဂျာမဏီနှင့် ဩစထရီး
ယားစသော အခြားတိုင်းပြည်များတွင် အလုပ်သမားများသည် စက
တည်းက ခန့်ရှင်လူတန်းစားကို အာဏာရစေရန် လုပ်ပေးခြင်းမျှသာ
ဖြစ်၏။ သို့သော် မည်သည့်တိုင်းပြည်တွင်မဆို အမျိုးသားလွတ်လပ်
ရေးမရှိဘဲ ခန့်ရှင်လူတန်းစားအုပ်စိုးမှုသည် မဖြစ်နိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့်
၁၈၄၈ ခုနှစ်တော်လှန်ရေးသည် အီတလီ၊ ဂျာမဏီနှင့် ဟန်ဂေရီတို့ထံသို့
ယခင်ကမရှိခဲ့သေးသော အမျိုးသားစည်းလုံးမှုနှင့် အမှီအခိုကင်းမှုတို့
ကို တဆက်တည်း ယူဆောင်လာရတော့သည်။ ယခု ပိုလန်ပြည်၏ အ
လှည့်လည်းရောက်လာလေပြီ။

သို့ဖြင့် ၁၈၄၈ ခုနှစ်တော်လှန်ရေးသည် ဆိုရှယ်လစ်တော်လှန်ရေး

မဟုတ်သည့်တိုင်အောင် ယင်းက ဆိုရှယ်လစ်တော်လှန်ရေးအတွက် ပြင်ဆင် လမ်းခင်းပေးလိုက်သည်။ လွန်ခဲ့သော ၄၅ နှစ်တာကာလအတွင်း ဓနရှင်အုပ်စိုးမှုသည် တိုင်းပြည်အားလုံးတွင် အကြီးစားစက်မှုလုပ်ငန်းကို တွန်းအားပေးလိုက်သဖြင့် များပြားသော၊ စုစည်းထားသော၊ အင်အားကြီးမားသော ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားကို နေရာတကာတွင် ဖန်တီးပေးလိုက်ပေပြီ။ သို့ဖြင့် ကြေငြာစာတမ်း၏ အသုံးအနှုန်းအတိုင်း ဆိုရသော် ဓနရှင်လူတန်းစားသည် မိမိကို မြေမြှုပ်သင်္ဂြိုဟ်မည့်သူများအား မွေးထုတ်ပေးလိုက်သည်။ အမျိုးသားတိုင်းအား အခွိအခိုကင်းရေးနှင့် သွေးစည်းရေးကို ပြန်လည်ပျိုးထောင်မပေးဘဲ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား၏ နိုင်ငံတကာပေါင်းစည်းရေး ရရှိနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။ သို့မဟုတ် ဤအမျိုးသားများ၏ တူညီသော ရည်မှန်းချက်များဆီသို့ ရှေ့သည့် ငြိမ်းချမ်းသော၊ အသိရှိသော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုသည် လည်းမဖြစ်နိုင်ပေ။ ၁၈၄၈ ခုနှစ် မတိုင်မီကတည်ရှိခဲ့သော နိုင်ငံရေးအကြောင်းအချက်များအောက်တွင် အီတလီ၊ ဟန်ဂေရီ၊ ဂျာမနီ၊ ပိုလန်နှင့် ရုရှားအလုပ်သမားများ၏ နိုင်ငံတကာပူးတွဲလုပ်ဆောင်မှုရှိနိုင်ပါမည်လော ဆိုသည်ကို တွေးကြည့်ကြစမ်းပါ။

သို့ဖြင့် ၁၈၄၈ ခုနှစ်တွင်တိုက်ခိုက်ခဲ့သောစစ်ပွဲများသည် အချည်းနှီး တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသည်မဟုတ်ပေ။ ထိုတော်လှန်ရေးခေတ်ကာလနှင့် ကျနော်တို့အကြား ကွာလွှမ်းခဲ့သော ၄၅ နှစ်တာကာလသည် အချည်းနှီး ကုန်လွန်သွားခဲ့သည်မဟုတ်ပေ။ တော်လှန်ရေး အသီးအပွင့်များ ကားရင့်မဲ့ညှိနေပေပြီ။ ကြေငြာစာတမ်း စာမူရင်းကနိုင်ငံတကာတော်လှန်ရေးအတွက် အကျိုးပြုခဲ့သည်နှင့် အလားတူပင် ဤ အီတလီဘာသာပြန်ဆိုချက်သည်လည်း အီတလီပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား အောင်ပွဲအတွက် အတိတ်နိမိတ်ကောင်းဖြစ်ရေးသည် ကျနော်၏ဆန္ဒပင်တည်း။

ကြေငြာစာတမ်းသည် အတိတ်က အရင်းရှင်စနစ်ပါဝင်ခဲ့သော တော်လှန်သည့်အခန်းကို တရားနည်းလမ်းကျစွာ အပြည့်အဝအသိအမှတ်ပြုထားသည်။ အီတလီပြည်သည် ပထမဆုံး အရင်းရှင်တိုင်းပြည် ဖြစ်သည်။ ပဒေသရာဇ်အလယ်ခေတ်၏ ဇာတ်သိမ်းခန်းနှင့် ခေတ်သစ် အရင်းရှင်ခေတ်ကာလ၏ ဖွင့်လှစ်ခန်းကို အလယ်ခေတ်၏ နောက်ဆုံး ကဗျာဆရာနှင့် ခေတ်သစ်၏ ပထမဆုံးကဗျာဆရာဖြစ်သော အီတလီ လူမျိုး ဒန်တေဆိုသည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြင့် မှတ်တိုင်ထူပြုလိုက်သည်။ ၁၃၀၀ ခုနှစ်ကဲ့သို့ပင် ယနေ့တွင်သစ်လွင်သောသမိုင်းခေတ်ကာလသို့ ချဉ်းနင်း ဝင်ရောက်လာလေပြီ။ အီတလီပြည်သည် ကျနော်တို့အား ဒန်တေကဲ့ သို့သောပုဂ္ဂိုလ်သစ်တယောက်ကို မွေးထုတ်ပေးမည်လော? ဤပုဂ္ဂိုလ် သည် ဤသစ်လွင်သော ပစ္စည်းမဲ့ခေတ်ကာလမွေးဖွားလာသည့် အချိန် နာရီကိုမှတ်တိုင်ထူပြုလိမ့်မည်လော?

ဖရက်ဒရစ် အိန်ဂယ်

၁၈၅၃ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်၊ လန်ဒန်မြို့

ကားလ် မာ့ကံစ် - ဖရက်ဒရစ် အိန်ဂယ်

ကွန်မြူနစ် ပါတီ တီ
ကြေ ငြာ ခာ တမ်း

ဂျာမန်ဘာသာ စာမူရင်း

၁၈၄၇ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလနှင့်
၁၈၄၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလအတွင်း
ရေးသားသည်။

၁၈၄၈ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ၌
လန်ဒန်မြို့တွင် ပထမအကြိမ်စာအုပ်
ငယ်အဖြစ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

တစ္ဆေကြီးတကောင်သည် ဥရောပတိုက်တွင်လှည့်လည်သွားလာ
နေပေသည်။ ဤတစ္ဆေကြီးကား ကွန်မြူနစ်ဝါဒပင်ဖြစ်၏။ ပုပ်ရဟန်း
မင်းကြီးနှင့် ဇာဘုရင်၊ မက်တာနစ်ချ်နှင့် ဂီဇော၊ ပြင်သစ်ရယ်ဒီကယ်
များနှင့် ဂျာမန်ပုလိပ်သူလျှိုများဟူသော ဟောင်းနွမ်းသည့် ဥရောပ
တိုက်ရှိအင်အားစုအားလုံးသည် ဤတစ္ဆေကြီးအား မောင်းထုတ်ပစ်
ရေးအတွက် သူတော်စင်မဟာမိတ်ကို ဖွဲ့စည်းလိုက်ကြလေပြီ။

အာဏာရနေသော ဆန့်ကျင်ဘက်များက ကွန်မြူနစ်ဟူ၍ အချစ်
ခြင်းမခံရသော အတိုက်အခံပြုနေသည့် ပါတီဟူ၍ အဘယ်မှာရှိအံ့
နည်း? ပိုမိုရွေ့တန်းရောက်သော အတိုက်အခံပါတီများနှင့်တကွ ၎င်းတို့
၏ဖောက်ပြန်သော ရန်ဘက်များကို ကွန်မြူနစ်ဝါဒဟု ပြန်လည်တံဆိပ်
ကပ်စွပ်စွဲခြင်းမပြုသည့် အတိုက်အခံပါတီဟူ၍ အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း?
ဤဖြစ်ရပ်မှ နိဂုံးနှစ်ရပ်ကိုရရှိလိုက်ပေသည်။

၁။ ဥရောပတိုက်အင်အားစုအားလုံးက ကွန်မြူနစ်ဝါဒကို အင်
အားစုတရပ်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုပြီးခဲ့ပေပြီ။

၂။ ကွန်မြူနစ်များက မိမိတို့၏အမြင်များ၊ မိမိတို့၏ရည်မှန်းချက်
များနှင့် မိမိတို့၏ကြံရွယ်ချက်များကို တကမ္ဘာလုံးရွှေ့မောက်တွင် အ
တိအလင်းဖော် ထုတ်ကာ မိမိပါတီ၏ ကြေငြာစာတမ်းဖြင့် ကွန်မြူနစ်
ဝါဒတစ္ဆေကြီးဆိုသောယုံတမ်းစကားကို ဆန့်ကျင်ရန်အချိန်ကျရောက်
လာပေပြီ။

ဤရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် မတူသောလူမျိုးအသီးသီးမှကွန်မြူနစ်များ
သည် လန်ဒန်မြို့တွင်စုဝေးကြပြီး အောက်ပါကြေငြာစာတမ်းကို ရေး
ဆွဲခဲ့ပေ၏။ ၎င်းကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၊ ပြင်သစ်ဘာသာ၊ ဂျာမန်ဘာသာ၊
အီတလီဘာသာ၊ ဖလမ်းမစ်ဘာသာ၊ ဒိန်းမတ်ဘာသာများဖြင့် ပုံနှိပ်
ထုတ်ဝေရန်ဖြစ်ပေသည်။

အခန်း (၁)

နေရှင်များနှင့် ပစ္စည်းမဲ့များ*

ယနေ့ထက်တိုင်တည်ရှိနေသော လူ့အဖွဲ့အစည်းအားလုံး၏ သမိုင်း** သည် လူတန်းစားတိုက်ပွဲများ၏ သမိုင်းပင်ဖြစ်ပေသည်။

* နေရှင်လူတန်းစားဆိုသည်မှာ လူမှုထုတ်လုပ်ရေးပရိဘောဂများကို ပိုင်ဆိုင်ပြီး အခစားအလုပ်သမားများအားခိုင်းစားသူ ခေတ်သစ်အရင်းရှင်လူတန်းစားဖြစ်သည်။ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားဆိုသည်မှာ မိခင်ကိုယ်ပိုင်ထုတ်လုပ်ရေးပရိဘောဂမရှိသောကြောင့် အသက်ရှင်နေထိုင်ရန်မိမိတို့၏လုပ်အားကို မလွဲမသွေ ရောင်းစားရသော ခေတ်သစ်အလုပ်သမားလူတန်းစားဖြစ်သည်။ (၁၈၈၈ ခုနှစ် အင်္ဂလိပ်အာဏာ ပုံနှိပ်ခြင်းအတွက် အိန်ဂယ်၏ မှတ်ချက်)

** ဆိုလိုသည်မှာ မှတ်တမ်းတင်ထားသော သမိုင်းအားလုံးဖြစ်၏။ ၁၈၄၇ ခုနှစ် ဟွင် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ သမိုင်းမတိုင်မီကာလ၊ မှတ်တမ်းတင်ထားသော သမိုင်းမတိုင်မီက တည်ရှိနေသည့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအကြောင်းကို လုံးဝမသိသလောက်ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။ ထို့နောက် ဟက်သောဆင် ဆိုသူကရုရှားပြည်တွင် မြေယာဘုံပိုင်ဆိုင်မှုကို တွေ့ရှိခဲ့သည်။ မောရားဆိုသူက ကျူတောနစ်မျိုးနွယ်အားလုံး၏ သမိုင်းသည် မြေယာဘုံပိုင်ဆိုင်မှုဟူသည့် လူမှုရေးအုတ်မြစ်အပေါ်မှ စတင်ခဲ့ကြောင်းနှင့် တကွ ကျေးလက်မြေယာဘုံပိုင်ဆိုင်မှုကို အိန္ဒိယပြည်မှ အိုင်ယာလန်ပြည်အထိ နေရာတကာတွင် ရှေးဦးလူ့အဖွဲ့အစည်းသဏ္ဍာန်အဖြစ် တွေ့ရှိနိုင်ကြောင်း၊ သို့မဟုတ် တည်ရှိခဲ့ကြဘူးကြောင်းကို သက်သေပြလိုက်ပေသည်။ မျိုးရိုး၏ စစ်မှန်သောသဘာဝ၊ မျိုးရိုးနှင့် မျိုးရိုးတူအုပ်စုတို့၏ ဆက်ဆံရေးကို မော်ဂန်ဆိုသူ၏ထင်ရှားသောတွေ့ရှိမှုဖြင့် ဤရှေးဦးကွန်မြူနစ်လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အတွင်းပိုင်းဖွဲ့စည်းပုံကို စံထားလောက်သောသဏ္ဍာန်ဖြင့်ရှင်းလင်းပြသခဲ့သည်။

လွတ်လပ်သူနှင့် ကျေးကျွန်၊ မင်းညီမင်းသားနှင့် လူသာမန်များ၊ အရှင်သခင်နှင့် လယ်ကျွန်၊ လက်မှုပညာသည်* နှင့် ကျဘမ်းအလုပ်သမား၊ တခွန်းတည်းနှင့်ဆိုရလျှင် ဖိနှိပ်သူနှင့် ဖိနှိပ်ခံများသည် တဦးနှင့် တဦးအာဇာနည်အမြဲဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေကြကာ ပုန်းကွယ်၍တမျိုး၊ အတိအလင်းဖြင့်တဖုံ အဆက်မပြတ်တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသည်။ ဤတိုက်ပွဲတိုင်းသည်လူ့ အဖွဲ့အစည်းတခုလုံးကိုတော်လှန်သောပြန်လည်တည်ဆောက်ခြင်း သို့မဟုတ် တိုက်ခိုက်နေသောလူတန်းစားများပါ တပါတည်း ဆုံးရှုံးပျက်စီးခြင်းတို့ဖြင့် အဆုံးသတ်လေ့ရှိသည်။

သမိုင်း၏အစောပိုင်းခေတ်ကာလများတွင် လူ့အဖွဲ့အစည်းကို မတူသော လူ့အလွှာများအဖြစ် ရှုပ်ထွေးသော နေရာချထားမှုတရပ်အဖြစ်၎င်း၊ မတူသောလူမှုရေးအဆင့်လေ့ရှိသောထိမ်မြောက်မှုများအဖြစ်၎င်း နေရာတိုင်းတွင် ကျနေဘို့တွေ့ရလေ့ရှိသည်။ ရှေးခေတ်ရောမမြို့တွင် မင်းညီမင်းသားများ၊ မှူးမတ်များ၊ လူသာမန်များ၊ ကျေးကျွန်များရှိကြပြီး အလယ်ခေတ် တွင်မူ ပဒေသရာဇ်အရှင်သခင်များ၊ မြို့စားနယ်စား

ဤရှေးဦးဘုံအဖွဲ့များပြိုကွဲမှုနှင့်အတူ လူ့အဖွဲ့အစည်းသည် အပိုင်းပိုင်းစတင်ကွဲပြားသွားကာ နောက်ဆုံး၌ရန်ဘက်လူတန်းစားများဖြစ်ကုန်ကြ၏။ ကျနော်သည် ဤပြိုကွဲသွားသောဖြစ်စဉ်ကို မိသားစု၊ ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် နိုင်ငံတော်တို့၏ မူလအစ စာအုပ်၊ ၁၈၈၆ ခုနှစ်၊ စတတ်ဂတ်၊ ဒုတိယပုံနှိပ်ခြင်းတွင်ပြန်လည်စူးစမ်းရန် ကြိုးစားခဲ့သည်။ (၁၈၈၈ ခုနှစ် အင်္ဂလိပ်ဘာသာပုံနှိပ်ခြင်းအတွက် အိန်ဂယ်၏ မှတ်ချက်)

* လက်မှုပညာသည်ဆိုသည်မှာ အခွင့်အရေးအပြည့်အဝရှိသော လက်မှုအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်သည်။ လုပ်ငန်းခေါင်းဆောင်သူဖြစ်သော်လည်း လက်မှုအဖွဲ့ကို ဦးစီးသူမဟုတ်ပေ။ (၁၈၈၈ ခုနှစ် အင်္ဂလိပ်ဘာသာပုံနှိပ်ခြင်းအတွက် အိန်ဂယ်၏ မှတ်ချက်)

များ၊ လက်မှုပညာသည်များ၊ ကျောင်းအလုပ်သမားများ၊ လက်မှုအလုပ်သင်များနှင့် လယ်ကျွန်းများ ဟူ၍ရှိကြပေသည်။ ဤလူတန်းစားအားလုံးနီးနီးတွင် လက်အောက်ခံအဆင့်များ ထပ်မံ၍ရှိနေသည်။

ပဒေသရာဇ်လူ့ အဖွဲ့အစည်း၏ ကြေပြန့်ပျက်စီးမှုမှ ပေါက်ဖွားလာသော ခေတ်သစ်နေရှင်လူ့ အဖွဲ့အစည်းသည် လူတန်းစားရန်ဘက်ဖြစ်မှုများကို မဖျက်သိမ်းခဲ့ပေ။ ယင်းသည် လူတန်းစားအသစ်များ၊ ဖိနှိပ်မှု အကြောင်းအချက်သစ်များ၊ တိုက်ပွဲသဏ္ဍာန်သစ်များဖြင့် အဟောင်းများနေရာတွင် အစားထိုးခြင်းမျှသာဖြစ်သည်။

သို့စေကာမူ ကျနော်တို့၏ခေတ်ကာလဖြစ်သော ခန့်ရှင်လူတန်းစား၏ခေတ်ကာလသည် ဤသို့ထူးခြားသော လက္ခဏာရှိပေသည်။ ယင်းမှာ လူတန်းစားရန်ဘက်ဖြစ်မှုများကို အသွယ်ဘက်သို့မြင်နိုင်စေသည်။ လူ့ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလုံးသည် ကြီးမားသော ရန်ဘက်ဂိုဏ်းကြီးနှစ်ဂိုဏ်းအဖြစ်၎င်း၊ ခန့်ရှင်လူတန်းစားနှင့် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားတည်းဟူသော တဦးနှင့်တဦးသိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်နေသည့် ကြီးမားသော လူတန်းစားနှစ်ရပ်အဖြစ်၎င်း ပို၍ပို၍ ကွဲပြားသွားကြတော့၏။

အလယ်ခေတ် လယ်ကျွန်းများမှ အခစာဆုံးမြို့များ၏ လွတ်လပ်သောမြို့သားများပေါ်ထွက်လာသည်။ ဤမြို့သားများမှ ခန့်ရှင်လူတန်းစား၏ ကနဦးအစိတ်အပိုင်းများ ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားလာခဲ့ကြသည်။

အမေရိကတိုက်ကိုရှာဖွေတွေ့ရှိခြင်းနှင့် အာဖရိကတိုက်အားတွေ့ပတ်သည့် ပင်လယ်လမ်းခရီးကို ရှာဖွေတွေ့ရှိခြင်းတို့သည် ထွန်းသစ်စခန့်ရှင်လူတန်းစားအတွက် စားကျက်သစ်ဖွင့်လှစ်ပေးလိုက်သည်။ အရှေ့အိန္ဒိယနှင့် တရုတ်ပြည်စေ့ကွက်များ၊ အမေရိကတိုက်အား ကိုလိုနီအဖြစ်သွတ်သွင်းမှု၊ ကိုလိုနီများနှင့် ကုန်သွယ်မှု၊ ဖလှယ်ရေးနည်းလမ်းနှင့် ကုန်စည်အရေအတွက် ယေဘုယျတိုးများလာမှုတို့က ကူးသန်း

း၊ လက်မှုအ
ဂ္ဂိလူတန်းစား
ရန်ပေးသည်။
မှု ပေါက်ဖွား
စားရန်ဘက်
အသစ်များ၊
များဖြင့် အ
ခန့်ရှင်လူတန်း
ာရှိပေသည်။
ကုသိုလ်ခြင်းစေ
ရန်ဘက်ဂိုဏ်း
မဲ့လူတန်းစား
ကြီးမားသော
ာ၏။
၏ လွတ်လပ်
းမှ ခန့်ရှင်လူ
ာခွဲကြသည်။
တိုက်အားကွေ
ည် ထွန်းသစ်စ
ိုက်သည်။ အ
်အား ကိုလိုနီ
ရေးနည်းလမ်း
ိုက် ကူးသန်း

ရောင်းဝယ်ရေး၊ ပင်လယ်ခရီးသွားလာရေးနှင့် စက်မှုလုပ်ငန်းတို့ကို မ
ကြုံစတူး တွန်းအားပေးလိုက်သည်။ ဤသို့အားဖြင့် ပြိုကျပျက်စီးနေ
သော ပဒေသရာဇ်လူ့ အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှ တော်လှန်သောအစိတ်
အပိုင်းအား လျင်မြန်စွာဖြစ်ပေါ် တိုးပွားစေလိုက်သည်။

အပြင်လူထုခွဲမရသည့် လက်မှုလုပ်ငန်းအဖွဲ့များက စက်မှုထုတ်
လုပ်ရေးကိုလက်ဝါးကြီးအုပ်ထားသော ပဒေသရာဇ်စက်မှုလုပ်ငန်း ၁၂ စ
နစ်သည် ဈေးကွက်သစ်များ၏ ကြီးထွားလာသောတောင်းဆိုမှုများ
ကို ယခုအခါဆက်လက်မဖြည့်စွမ်းနိုင်တော့ပေ။ ပဒေသရာဇ်စက်မှုလုပ်
ငန်းနေရာတွင် စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းစနစ်က အစားထိုးဝင်ရောက်လာ
သည်။ လက်မှုပညာသည်များသည် စက်မှုလက်မှုထုတ်လုပ်ရေးလုပ်နေ
သော အလယ်အလတ်လူတန်းစား၏ ဖယ်ထုတ်ခြင်းခံလိုက်ရသည်။
စုပေါင်းထားသောလက်မှုအဖွဲ့အမျိုးမျိုးအကြားရှိ အလုပ်ခွဲဝေမှုသည်
အလုပ်ခန်းတစ်ခုရှိ အလုပ်ခွဲဝေမှုရှေ့မှောက်တွင် ကွယ်ပျောက်သွား
တော့၏။

ဈေးကွက်များ ဆက်လက်တိုးပွားလာနေစဉ်တွင် တောင်းဆို
ချက်များကလည်း မြင့်တက်လာနေသည်။ စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းကပင်
လျှင် ဖြည့်တင်းနိုင်စွမ်းမရှိတော့ပေ။ ထိုအခါ ရေနှေးငွေနှင့် စက်ကရိ
ယာတို့က စက်မှုထုတ်လုပ်ရေးကို တော်လှန်ပြောင်းလဲစေလိုက်သည်။
စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းနေရာတွင် အကြီးစား ခေတ်မှီစက်မှုလုပ်ငန်းက
နေရာယူလိုက်သည်။ စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းရှင် အလယ်အလတ်လူတန်း
စားနေရာတွင် စက်မှုတပ်မတော်တစ်ခုလုံးကို ခေါင်းဆောင်သူ၊ စက်မှု
လုပ်ငန်း သန်းကြွယ်သူဌေးကြီးများဖြစ်ကြသော ခေတ်သစ်ခန့်ရှင်လူ
တန်းစားက နေရာယူလိုက်ပေပြီ။

ခေတ်မှီစက်မှုလုပ်ငန်းကြီးက ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်ကို တည်ထောင်

လိုက်၏။ ယင်းသို့တည်ထောင်နိုင်ရန် အမေရိကတိုက်ကိုတွေ့ရှိခြင်းက လမ်းခင်းပေးလိုက်၏။ ဤဈေးကွက်က ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး၊ ပင်လယ်ခရီးသွားလာရေးနှင့် ကုန်းလမ်းဆက်သွယ်ရေးတို့ကို ကြီးမားစွာ ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားလာစေသည်။ ဤတိုးတက်မှုက စက်မှုလုပ်ငန်းတိုးချဲ့ရေးအပေါ် တဖန်တုန်ပြန်လိုက်၏။ စက်မှုလုပ်ငန်း၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး၊ ပင်လယ်ခရီးသွားလာရေးနှင့် မီးရထားလမ်းများချဲ့ထွင်လာသည့်အချိုးအစားအတိုင်း ဓနရှင်လူတန်းစားလည်း ကြီးထွားလာသည်။ ဓနရှင်တို့၏အရင်းအနှီးလည်း တိုးပွားလာကာ အလယ်ခေတ်ကကြွင်းကျန်နေခဲ့သည့် လူတန်းစားမှန်သမျှကို နောက်ကွယ်သို့ ဖယ်ထုတ်ပစ်လိုက်သည်။

ထို့ကြောင့် ခေတ်သစ်ဓနရှင်လူတန်းစား ကိုယ်၌ပင်လျှင် ရှည်လျားသောဖြစ်ပေါ်တိုးပွားမှုဖြစ်စဉ်၏ ရလဒ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ထုတ်လုပ်ရေးနည်းနာနှင့် ဖလှယ်မှုနည်းနာတို့တွင် တော်လှန်ရေးတသိတတန်းကြီး၏ ရလဒ်ဖြစ်ကြောင်းကို ကျနော်တို့တွေ့မြင်ရပေသည်။

ဓနရှင်လူတန်းစားဖြစ်ပေါ်တိုးပွားမှု ခြေလှမ်းတိုင်းတွင် ၎င်းနှင့်လျော်ညီသော ဤလူတန်းစား၏ နိုင်ငံရေးတက်လှမ်းမှု လိုက်ပါလာခဲ့သည်။ ပဒေသရာဇ်ကြီးစိုးမှုအောက်တွင် ၎င်းသည် အဖိနှိပ်ခံလူတန်းစားဖြစ်ခဲ့၏။ အလယ်ခေတ်ဘုံအဖွဲ့* တွင် လက်နက်တပ်ဆင်ထားသော

* ပဒေသရာဇ်မြေရှင် များနှင့် သခင်များထံမှ ဒေသကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် “တတိယအလွှာ” ၏နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးမရရှိမီကတည်းကပင် ပြင်သစ်ပြည်မှ ထွန်းသစ်စမြို့များသည် “ဘုံအဖွဲ့” အမည်ကို ယူခဲ့ကြသည်။ ယေဘုယျပြောရသော် အင်္ဂလန်ပြည်ကိုဓနရှင်လူတန်းစားစီးပွားရေးဖြစ်ပေါ်တိုးပွားမှု၏ စံတိုင်းပြည်၊ ပြင်သစ်ပြည်ကို ဓနရှင်လူတန်းစားနိုင်ငံရေးဖြစ်ပေါ်တိုးပွားမှု၏ စံတိုင်းပြည်အဖြစ်ထားသည်။ (၁၈၈၈ ခုနှစ် အင်္ဂလိပ်ဘာသာပုံနှိပ်ခြင်းအတွက်

တွေ့ရှိခြင်းက
ဝယ်ရေး၊ ပင်
ကြီးမားစွာ
လုပ်ငန်းတိုးချဲ့
ပေးသွင်းရောင်း
ပေးချဲ့ထွင်လာ
ကြီးထွားလာ
အသယ်ခေတ်
ကွယ်သို့ ဖယ်
င်လျှင် ရှည်
င်း၊ ထုတ်လုပ်
တသိတတန်း
သည်။
တွင် ၎င်းနှင့်
လိုက်ပါလာခဲ့
ပိုင်ခံလူတန်း
ထင်ထားသော

ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးအစည်းအရုံးဖြစ်ခဲ့သည်။ ယင်းမှတစ်ဆင့် အချို့နေရာတွင် အမှီခိုကင်းသော မြို့ပြသမတနိုင်ငံ (အိတ်လီနှင့် ဂျာမဏီပြည်များကဲ့သို့) အဖြစ်၎င်း၊ အချို့နေရာတွင်မူ ဘုရင့်နိုင်ငံကို အခွန်ဆက်သရသော "တတိယအလွှာ" (ပြင်သစ်ပြည်များကဲ့သို့) အဖြစ်၎င်း ဖွဲ့စည်းခဲ့ကြသည်။ ထိုနောက် စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းကာလတွင် ၎င်းသည် ပဒေသရာဇ်တပိုင်းနိုင်ငံ သို့မဟုတ် သက်ဦးဆံပိုင်ဘုရင့်နိုင်ငံအတွက် မှူးမချီးမတ်နှယ်အလွှာကို ရင်ဆိုင်ဆန့်ကျင်သော အင်အားဖြစ်ခဲ့သည်။ ၎င်းသည် ယေဘုယျ ဘုရင့်နိုင်ငံကြီးများ၏ အခြေခံအုတ်မြစ်လည်းဖြစ်ခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးတွင် ခေတ်သစ်စက်မှုလုပ်ငန်းကြီးနှင့် ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်ကို တည်ထောင်လိုက်သည့် အချိန်မှစ၍ ဓနရှင်လူတန်းစားသည် ခေတ်သစ်ကိုယ်စားလည်စနစ် နိုင်ငံတော်၌ နိုင်ငံရေးစိုးမိုးမှုကို တဦးတည်းပိုင်ဆိုင်ယူလိုက်သည်။ ခေတ်သစ်နိုင်ငံတော်အာဏာသည် ဓနရှင်လူတန်းစားတရပ်လုံး၏ တူညီသော အရေးကိစ္စများကို စီမံခန့်ခွဲသော ကော်မတီတစ်ခုမျှသာ ဖြစ်ပေသည်။

သမိုင်းအရ ဓနရှင်လူတန်းစားသည် အလွန်တော်လှန်သော အခန်းမှ ပါဝင်ကပြခဲ့ပေ၏။

အပေါ်စီးရနေသော နေရာတိုင်းတွင် ဓနရှင်လူတန်းစားသည် ပဒေသရာဇ်ဆံသော၊ အပူကြီးစိုးသော၊ ကျေးလက်ဆံသော ဆက်ဆံ

အိန်ဂယ်၏ မှတ်ချက်)

ဤအမည်မှာ ပဒေသရာဇ်မြေရှင်များထံမှ သူတို့၏ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေး အခြေခံအခွင့်အရေးများကို ဝယ်ယူပြီးသည့်နောက် သို့မဟုတ် လူယူပြီးသည့်နောက် အိတ်လီပြည်နှင့် ပြင်သစ်ပြည်တို့ရှိ မြို့သားများက ၎င်းတို့၏မြို့ပြဘုံအဖွဲ့အစည်းများကို ခေါ်ဝေါ်ကြသည့်အမည်ဖြစ်သည်။ (၁၈၉၀ ခုနှစ် ဂျာမန်ဘာသာပုံနှိပ်ခြင်းအတွက် အိန်ဂယ်၏ မှတ်ချက်)

ရေးအားလုံးကိုအဆုံးသတ်ပစ်လိုက်သည်။ “သဘာဝအရှင်သခင်များ”
က တုတ်နှောင်ထားသည့် ပဒေသရာဇ်အနှောင်အဖွဲ့အမျိုးမျိုးကို အ
ကြင်နာကင်းမဲ့စွာ ဖြတ်တောက်ပစ်လိုက်သည်။ မြောင်ကျသောကိုယ်
ကျိုးရှာမှု၊ ညာတာထောက်ထားခြင်းမရှိသော “လက်ငင်းငွေပေးချေ
မှု” တို့မှတစ်ပါး လူလူချင်းဆက်ဆံရေးတွင် မည်သည့်အရာကိုမှမထားရှိ
တော့ပေ။ ဘာသာရေးထက်သန်မှု၊ လူစွမ်းကောင်းစိတ်တက်ကြွမှု၊
နုလင်္မိန်းတုံးစိတ်ကူးယဉ်မှု ဟူသောမြင့်မြတ်သည့် စိတ်အဟုန်တို့သည်
ကိုယ်ကျိုးတွက်ချက်မှု တည်းဟူသော ရေအေးထဲတွင် နစ်မြုပ်သွား
တော့၏။ လူပုဂ္ဂိုလ်၏ဂုဏ်သိက္ခာကို ဖလှယ်ရေးတန်ဖိုးအဖြစ်ပြောင်း
လဲပစ်လိုက်သည်။ မရေမတွက်နိုင်သည့်၊ ဖျက်သိမ်း၍မရနိုင်သည့်၊ ခွင့်
ပြုချက်ဖြင့်ရရှိထားသည့် လွတ်လပ်မှုများနေရာတွင် တခုတည်းသော၊
စဉ်းလဲသောလွတ်လပ်မှု (ဝါ) လွတ်လပ်စွာကုန်သွယ်မှုဖြင့် အစားထိုး
လိုက်သည်။ တခွန်းတည်းဆိုရသော် ဘာသာရေးနှင့် နိုင်ငံရေးလှည့်
စားမှုမျက်နှာဖုံးစွပ်ထားသော သွေးစုတ်ခြယ်လှယ်မှုနေရာတွင် မြောင်
ကျသော၊ အရှက်မဲ့သော၊ တိုက်ရိုက်ဖြစ်သော၊ ရက်စက်သောသွေးစုတ်
မှုဖြင့် ဓနရှင်လူတန်းစားက အစားထိုးလိုက်သည်။

ယခုထက်တိုင်သိက္ခာရှိသည် ဟုယူဆခဲ့သော၊ မြင့်မားစွာတန်ဖိုး
ထားသော အလုပ်မှန်သမျှ၏ဂုဏ်အရှိန်အဝါများကို ဓနရှင်လူတန်းစား
က ပယ်ဖျက်လိုက်ပေပြီ။ ဆရာဝန်၊ ရှေ့နေ၊ ဘုန်းကြီး၊ ကဗျာဆရာ၊
ဝိဇ္ဇာပညာရှင်တို့ကို ဓနရှင်လူတန်းစား၏ အခစားလုပ်သားများအဖြစ်
ပြောင်းလဲပစ်လိုက်သည်။

ဓနရှင်လူတန်းစားသည် မိသားစု၏ စိတ်ကူးယဉ် မျက်နှာဖုံးကို
ဖယ်ရှားပစ်လိုက်ကာ မိသားစုဆက်ဆံရေးကို အသပြာဆက်ဆံရေး
သက်သက်အဖြစ် လျော့ချပစ်လိုက်သည်။

ရှင်သခင်များ”
မီးများကို အ
ကျသောကိုယ်
င်းငွေပေးချေ
ရာကိုမှထားရှိ
စိတ်တက်ကြွမှု
အဟုန်တို့သည်
နစ်မြုပ်သွား
အဖြစ်ပြောင်း
ရနိုင်သည့်၊ ခွင့်
တည်းသော၊
အစားထိုး
နိုင်ငံရေးလှည့်
ရာတွင် ပြောင်
သောသွေးစုတ်
မားစွာတန်ဖိုး
ရှင်လူတန်းစား
၊ ကဗျာဆရာ၊
သားများအဖြစ်
မျက်နှာဖုံးကို
ပြာဆက်ဆံရေး

ဖေါက်ပြန်ရေးဂိုဏ်းများက လွန်စွာအမှန်းတင်ထားသည့် အ
လယ်ခေတ်က ရက်စက်သောအစွမ်းပြမှုများကို ပျင်းရိဘွယ်ရာ အ
ကောင်းဆိုးသောအရာများအဖြစ် ခန့်ရှင်လူတန်းစားက ဖြည့်စွက်ဖွင့်
ချခဲ့သည်။ လူသား၏ပြုမူလှုပ်ရှားမှုသည် အဘယ်မျှစွမ်းဆောင်နိုင်
သည်ကို ခန့်ရှင်လူတန်းစားက ဦးစွာပြသခဲ့သည်။ ခန့်ရှင်လူတန်းစား
သည်အံ့ဂျစ်ပြည်က ပီရမစ်သင်းချိုင်းကြီးများ၊ ရောမခေတ်ရေသွယ်တံ
လျှောက်ကြီးများ၊ ဂိုးသစ်ဘုရားကျောင်းများထက် သာလွန်ထူးကဲလှ
သည့် အံ့ဂျစ်ဘုရားများကို စွမ်းဆောင်ခဲ့၏။ အတိတ်ကာလလူမျိုးအ
လိုက်ပြောင်းရွှေ့မှုကြီးများ၊ ကရူးဆိတ် ဘာသာရေးစစ်ပွဲများအားလုံး
နှင့် လုံးဝမတူသော ခရီးဝေးထွက်ခွာခြင်းများကိုလည်း စွမ်းဆောင်ခဲ့
သည်။

ခန့်ရှင်လူတန်းစားသည် ထုတ်လုပ်ရေးကရိယာကို အဆက်မပြတ်
တော်လှန်ပြောင်းလဲမှု၊ ၎င်းနောက် ထုတ်လုပ်ရေးဆက်ဆံမှုတို့ကို အ
ဆက်မပြတ်တော်လှန်ပြောင်းလဲမှုမလုပ်ဘဲ မတည်တန့်နိုင်ပေ။ ဤသို့
ဖြင့် လူ့ အဖွဲ့အစည်း၏ဆက်ဆံရေးတခုလုံးကိုလည်း တော်လှန်ပြောင်း
လဲပစ်လိုက်သည်။ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် ထုတ်လုပ်ရေးနည်းနာ
ဟောင်းများကို မပြောင်းလဲဘဲထိန်းသိမ်းထားရေးမှာ အစောပိုင်းစက်
မှုလူတန်းစားအားလုံးတည်ရှိရေးအတွက် ရှေးဦးစွာရှိရမည့်အကြောင်း
အချက်ဖြစ်သည်။ ထုတ်လုပ်ရေးအမြဲမပြတ်ပြောင်းလဲခြင်း၊ လူမှုဆက်
ဆံရေးအားလုံး အဆက်မပြတ်မငြိမ်မသက်ဖြစ်ခြင်း၊ ထာဝစဉ်မရေရာ
ခြင်းနှင့် လှုပ်ရှားခြင်းတို့သည် အခြားခေတ်ကာလအားလုံးနှင့် ခန့်ရှင်
ခေတ်ကာလတို့မတူသည့်အချက်ပင်တည်း။ ခိုင်မြဲနေသော၊ အရိုးစွဲနေ
သောဆက်ဆံရေးအားလုံး၊ ၎င်းနှင့်တပါတည်းဖြစ်သည့် ရှေးကျသော၊
ကြည်ညိုလေးစားဘွယ်ရာအစွဲအလမ်းများ၊ အမြင်များသည်ဖျက်သိမ်း

ခြင်းခံလိုက်ရလေပြီ။ အသစ်ပေါ်ထွက်လာသမျှအားလုံးသည် အမြစ်
မတူယိမ့်မှာပင် ခေတ်ကုန်သွားတော့၏။ အစိုင်အခဲအားလုံးသည် လေ
ထဲတွင် ကြေပျက်သွားကာ မှန်မြတ်သော အရာအားလုံးသည်လည်း
ယုတ်ညံ့ကုန်ကြလေပြီ။ အဆုံးတွင်ကား လူတို့သည်မိမိတို့၏ တကယ်
ဘဝအခြေအနေ၊ မိမိတို့အကြားရှိ အပြန်အလှန်ဆက်ဆံရေးများကို
တည်ငြိမ်စွာဖြင့် မလွဲမသွေရင်ဆိုင်လာရတော့သည်။

မိမိအထက်ပစ္စည်းများအတွက် ဈေးကွက်ကို အဆက်မပြတ်တိုး
ချဲ့ရန်လိုအပ်သောကြောင့် ခန့်ရှင်လူတန်းစားသည် ကမ္ဘာ့အနှံ့ ပြေး
လွှားနေရသည်။ ခန့်ရှင်လူတန်းစားသည် မည်သည့်နေရာ၌မဆို အိုး
အိမ်ထူထောင်ကြရမည်၊ မည်သည့်နေရာ၌မဆို အခြေစိုက်ကြရမည်၊
မည်သည့်နေရာနှင့်မဆို ဆက်သွယ်ကြရမည်ဖြစ်၏။

ခန့်ရှင်လူတန်းစားသည် ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်ကိုဖွင့်လှစ်လိုက်ခြင်းဖြင့်
တိုင်းပြည်တိုင်းရှိထုတ်လုပ်ရေးနှင့် သုံးစွဲရေးကို ကမ္ဘာ့လက္ခဏာဆောင်
စေသည်။ စက်မှုလုပ်ငန်း၏ခြေဖဝါးအောက်မှ အမျိုးသားရေးအခြေခံ
ကို ခန့်ရှင်လူတန်းစားက ဖယ်ထုတ်လိုက်သည့်အတွက် ဖေါက်ပြန်ရေး
ဂိုဏ်းများသည် အကြီးအကျယ်မခံမရပ်နိုင်ဖြစ်ကြသည်။ ကြာမြင့်စွာ
က တည်ထောင်ခဲ့သော အမျိုးသားစက်မှုလုပ်ငန်းအားလုံးသည် ဖျက်
ဆီးခြင်းခံလိုက်ရ၏။ နေ့စဉ်နှင့်အမျှလည်းဖျက်ဆီးခြင်းခံနေရ၏။ ၎င်းတို့
၏နေရာတွင် ယဉ်ကျေးသောအမျိုးသားများအတွက် သေရေးရှင်ရေး
ပြဿနာဖြစ်လာသည့် စက်မှုလုပ်ငန်းသစ်များက တိုးဝင်လာသည်။ ဤ
စက်မှုလုပ်ငန်းများသည် ပြည်တွင်းကုန်ကြမ်းများကိုသာ သုံးစွဲခြင်းမ
ဟုတ်တော့ဘဲ အဝေးကွာဆုံးသောနယ်ပယ်များမှ ယူဆောင်လာသည့်
ကုန်ကြမ်းကိုပါသုံးစွဲသည်။ စက်ရုံမှထုတ်လုပ်လိုက်သောအထက်ပစ္စည်း
များကိုလည်း မိမိပြည်တွင်းမှာသာမက ကမ္ဘာ့အနှံ့ အပြားတွင် သုံးစွဲ

လုံးသည် အမြစ်
လုံးသည်လေး
လုံးသည်လည်း
မိတီ၏ တကယ်
ဆဲရေးများကို

ဆက်မပြတ်တိုး
ကမ္ဘာအနှံ့ ပြေး
နုရာဇ်မဆို အိုး
ခြံစိုက်ကြရမည်။

စ်လိုက်ခြင်းဖြင့်
ကမ္ဘာ့ကာဆောင်
သားရေးအခြေခံ
ဖောက်ပြန်ရေး
စ်။ ကြာမြင့်စွာ
လုံးသည် ဖျက်
နေရ၏။ ၎င်းတို့
သေရေးရှင်ရေး
လာသည်။ ဤ
သုံးစွဲခြင်းမ
ဆောင်လာသည့်
အထက်ပစ္စည်း
ပြားတွင် သုံးစွဲ

နေကြပေပြီ။ မိမိတို့တိုင်းပြည်မှအထွက်ပစ္စည်းများဖြင့် ဖြည့်တင်းနေ
ကျဖြစ်သည့် ဟောင်းနွမ်းသောလိုအပ်မှုများနေရာတွင် ဝေးကွာသော
တိုင်းပြည်၊ ကွဲပြားသောရာသီဥတုရှိသည့် နေရာများမှ အထွက်ပစ္စည်း
များဖြင့် ဖြည့်တင်းပေးရသော လိုအပ်မှုသစ်များက အစားထိုးလိုက်
သည်။ ဟောင်းနွမ်းနေပြီဖြစ်သော ဒေသချင်းကင်းကွာနေမှု၊ အမျိုး
သားချင်းကင်းကွာနေမှု၊ မိမိဘာသာယူလိုမှုတို့၏နေရာတွင် အမျိုးသား
များတဦးနှင့်တဦး အဘက်ဘက်မှ ဆက်သွယ်နေမှု၊ အပြန်အလှန်မှီခို
နေမှုဖြင့် အစားထိုးလိုက်သည်။ ရုပ်ဝတ္ထုထုတ်လုပ်ရေး၌သာမက အ
သိပညာထုတ်လုပ်ရေးတွင်လည်း ဤအတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။ အမျိုးသား
တရပ်စီ၏ အသိပညာဖန်တီးမှုများသည် အများပိုင်ပစ္စည်းဖြစ်လာ
သည်။ အမျိုးသားတဘက်သတ်ကျခြင်းနှင့် အမျိုးသားအမြင်ကျဉ်း
မြောင်းခြင်းတို့သည် ပို၍ ပို၍ မဖြစ်နိုင်တော့ပေ။ အရေအတွက်များ
ပြားလှသောအမျိုးသားနှင့် ဒေသဆိုင်ရာစာပေယဉ်ကျေးမှုမှ ကမ္ဘာ
စာပေယဉ်ကျေးမှုတခုပေါ် ထွန်းလာပေသည်။

ခနရှင်လူတန်းစားသည် ထုတ်လုပ်ရေးကရိယာအားလုံးကို လျင်
မြန်စွာ တိုးတက်ကောင်းမွန်စေခြင်း၊ ဆက်သွယ်ရေး နည်းနာများကို
လည်း အလွန်အလွန်လွယ်ကူစေခြင်းတို့က အရိုင်းစိုင်းဆုံးသောအမျိုး
သားများအပါအဝင် အမျိုးသားအားလုံးကိုပင် ယဉ်ကျေးလာရန် ဆွဲ
သွင်းယူလိုက်ပေသည်။ ခနရှင်လူတန်းစား၏ ဈေးပေါသောကုန်စည်
များသည် တရုပ်တံတိုင်းကြီးအားလုံးကို ဖြိုခွဲဖျက်ဆီးပစ်သော အ
မြောက်ကြီးများဖြစ်ကြပြီး နိုင်ငံခြားသားများအားခါးခါးသီးသီးမုန်း
တီးသည့် လူရိုင်းများကိုအကြပ်ကိုင်ကာ လက်နက်ချစေသည်။ အမျိုး
သားအားလုံးကွယ်ပျောက်မသွားရန် အရင်းရှင်ထုတ်လုပ်ရေးနည်းနာ
ကို လက်ခံရမည် ဟု ခနရှင်လူတန်းစားက အကြပ်ကိုင်လိုက်သည်။

အမျိုးသားများအတွင်းသို့ သူတို့၏ယဉ်ကျေးမှုဆိုသည်ကို အတင်းအဓမ္မသွတ်သွင်းလိုက်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်ကို ခန့်ရှင်ဖြစ်လာစေသည်။ တခွန်းတည်းပြောရလျှင် ခန့်ရှင်ပုံစံအတိုင်း ကမ္ဘာတခုကို ဖန်တီးလိုက်ခြင်းပင်တည်း။

ခန့်ရှင်လူတန်းစားသည် ကျေးလက်များကို မြို့များ၏စိုးမိုးမှုအောက်တွင်ထားရှိသည်။ မြို့ကြီးပြကြီးများစွာကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ကျေးလက်လူဦးရေနှင့်နှိုင်းစာလျှင် မြို့နေလူဦးရေကိုအလွန်အမင်းပိုမိုတိုးပွားလာစေကာ လူဦးရေအတော်များများကိုလည်း ထိုင်းမှိုင်းသောကျေးလက်ဘဝမှ ကယ်တင်လိုက်သည်။ ကျေးလက်ကမြို့အပေါ်မှီခိုလာစေသကဲ့သို့ပင် ရိုင်းစိုင်းသောတိုင်းပြည်နှင့် တစိတ်တပိုင်းရိုင်းစိုင်းသောတိုင်းပြည်တို့က ယဉ်ကျေးသောတိုင်းပြည်အပေါ် မှီခိုလာစေသည်။ လယ်သမားတိုင်းပြည်များက ခန့်ရှင်တိုင်းပြည်များအပေါ် သို့၎င်း၊ အရှေ့တိုင်းက အနောက်တိုင်းအပေါ် သို့၎င်း မှီခိုလာစေသည်။

ခန့်ရှင်လူတန်းစားသည် ပြန့်ကြဲလျက်ရှိသောလူဦးရေ၊ ထုတ်လုပ်ရေးပရိဘောဂနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုတို့ကို ပို၍ပို၍ဖျက်သိမ်းနေပေသည်။ ၎င်းကလူဦးရေကို ပြုတ်သိပ်လာစေသည်။ ထုတ်လုပ်ရေးပရိဘောဂကို စုစည်းလာစေသည်။ ဥစ္စာခန့်များကို လူအနည်းစု၏လက်ထဲတွင် စုပုံရောက်ရှိလာစေသည်။ ဤသို့ပြုလုပ်မှုနှင့်အတူမလွဲမသွေ လိုက်ပါလာသည်မှာ နိုင်ငံရေးအရ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုဖြစ်၏။ တသီးတခြားဖြစ်ကြသော အကျိုးစီးပွား၊ ဥပဒေ၊ အစိုးရ၊ အကောက်အခွန်စံနှုန်းများရှိကြသည့် အမှီအခိုကင်းသော သို့မဟုတ် ရော့ရဲစွာဆက်သွယ်မှုသာရှိသည့် ပြည်နယ်များသည် တခုတည်းသောအစိုးရ၊ တခုတည်းသော ဥပဒေစည်းမျဉ်း၊ တခုတည်းသောအမျိုးသား၏ လူတန်းစားအကျိုး၊ တခု

ည်ကို အတင်း
တိုင်းကို ခန့်ရှင်
အတိုင်း ကမ္ဘာ

မို့များ၏စိုးမိုးမှု
တည်ထောင်ခဲ့
ရေကိုအလွန်အ
ကိုလည်း ထိုင်း
လက်ကမ္ဘာအ
တစိတ်တပိုင်း
ည်အပေါ် မှီခို
ိုင်းပြည်များအ
ိုင်း မှီခိုလာစေ

ိုးရေ ထုတ်လုပ်
ပေသည်။ ၎င်း
ရိဘောဂကို စု
က်ထဲတွင် စုပုံ
လှုပ်ပါလာ
တခြားဖြစ်ကြ
နစ်နစ်များရှိကြ
ယ်သာရှိသည့်
းသော ဥပဒေ
အကျိုး၊ တခု

တည်းသော နယ်နိမိတ်၊ တခုတည်းသော အကောက်အခွန်တို့ရှိသည့်
တခုတည်းသောတိုင်းပြည်အဖြစ် ပေါင်းစည်းလာတော့သည်။

နှစ်ပေါင်းတရာနီးပါး ခန့်ရှင်လူတန်းစားစိုးမိုးစဉ်ကာလအတွင်း
တွင်ကုန်လွန်ခဲ့သော မျိုးဆက်အားလုံးက ဖန်တီးခဲ့သမျှ၏ စုစုပေါင်း
ထက်ပင် ပိုမိုများပြားသော၊ ပိုမိုကြီးမားသော ထုတ်လုပ်ရေးအင်အား
စုများကို ဖန်တီးခဲ့ပေသည်။ ၎င်းတို့မှာ သဘာဝအင်အားကို လူတို့က
ချုပ်ကိုင်ခြင်း၊ စက်ကရိယာထုတ်လုပ်ခြင်း၊ စက်မှုလုပ်ငန်းနှင့် လယ်ယာ
လုပ်ငန်းတွင် ဓာတုဗေဒအသုံးပြုခြင်း၊ မီးသင်္ဘောသွားလာခြင်း၊ မီးရ
ထားလမ်း ဖောက်လုပ်ခြင်း၊ လျှပ်စစ်ကြေးနန်း ဆက်သွယ်ခြင်း၊ ကမ္ဘာ
တိုက်ကြီးများကို ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးရေးအတွက် ခုတ်ထွင်ပစ်ခြင်း၊ မြစ်
များမှတူးမြောင်းသွယ်ယူခြင်း၊ မန်းမှုတ်လိုက်သည့်ပမာ လူဦးရေအလုံး
အရင်းကို ဆွဲဆောင်ခေါ်ယူလိုက်ခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ လူ့ အဖွဲ့အစည်း
ဆိုင်ရာအလုပ်ထဲတွင် ဤသို့သော ထုတ်လုပ်ရေးအင်အားစုများ ကိန်း
အောင်းနေသည်ကို အစောပိုင်းရာစုနှစ်များကဆိုလျှင် တွေးပင်တွေး
တောနိုင်ကြပါမည်လော ?

သို့ဖြစ်၍ ကျနော်တို့တွေ့ရှိရသည်မှာ ခန့်ရှင်လူတန်းစားပေါ်ထွက်
ရာအခြေခံဖြစ်သည့် ထုတ်လုပ်ရေးပရိဘောဂနှင့် ဖလှယ်ရေးနည်းလမ်း
တို့သည် ပဒေသရာဇ်လူ့ အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှာပင် ဖြစ်ထွန်းလာခဲ့၏။
ဤထုတ်လုပ်ရေးပရိဘောဂနှင့် ဖလှယ်ရေးနည်းလမ်းဖြစ်ပေါ် တိုးပွားမှု
၏တစ်ခုတခုသောအဆင့်တွင် ပဒေသရာဇ်လူ့ အဖွဲ့အစည်း၏ ထုတ်လုပ်
ရေး၊ ဖလှယ်ရေးအကြောင်းအချက်များ၊ လယ်ယာနှင့် စက်မှုလုပ်ငန်း
ဆိုင်ရာ ပဒေသရာဇ်ဖွဲ့စည်းပုံ၊ တခွန်းတည်းပြောရလျှင် ပဒေသရာဇ်ပိုင်
ဆိုင်မှုဆက်ဆံရေးများသည် တိုးတက်လာခဲ့ပြီးဖြစ်သော ထုတ်လုပ်ရေး
အင်အားစုတို့နှင့်မဆီလျော်တော့ဘဲ အနှောင်အဖွဲ့များဖြစ်လာသည်။

၎င်းတို့သည်ဖျက်ဆီးခြင်းခံရမည်။ ဖျက်ဆီးခြင်းလည်းခံသွားရပေပြီ။
၎င်းတို့၏နေရာတွင် လွတ်လပ်သောပြိုင်ဆိုင်မှုက နေရာယူခဲ့၏။
၎င်းနှင့်ကိုက်ညီသော လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေးအခဆောက်အအုံနှင့်တကွ ဓန
ရှင်လူတန်းစား၏ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေးကြီးစိုးမှုတို့သည် တပါတည်း
ရောက်ရှိလာတော့၏။

ကျနော်တို့ရှေ့မှောက်မှာပင် အလားတူလှုပ်ရှားမှုတရပ် ဖြစ်ပေါ်
နေပေသည်။ ဓနရှင်ထုတ်လုပ်မှုဆက်ဆံရေး၊ ဖလှယ်မှုဆက်ဆံရေး၊ ပိုင်
ဆိုင်မှုဆက်ဆံရေးတို့ဖြင့် ဤမျှကြီးမားသော ထုတ်လုပ်ရေးပရိဘောဂ
နှင့် ဖလှယ်မှုတို့ကို ဖန်တီးလိုက်သော ခေတ်သစ်ဓနရှင်လူ့ အဖွဲ့အစည်း
သည် မိမိကိုယ်တိုင်မနိုင်နင်းသည့် နာနာဘာဝများကို မန်းမှုတ်ခေါ်ယူ
လိုက်မိသော မှော်ဆရာကဲ့သို့ပင်ဖြစ်နေ၏။ နှစ် ဆယ်ပေါင်းအချို့မှစက်
မှုလုပ်ငန်းနှင့် ကုန်သွယ်ရေးလုပ်ငန်း၏သမိုင်းသည် ခေတ်သစ်ထုတ်လုပ်
ရေးအင်အားစုများက ဓနရှင်လူတန်းစားတည်ရှိမှုနှင့် ဓနရှင်အုပ်စိုးမှု၏
အကြောင်းအချက်ဖြစ်သော ခေတ်သစ်ထုတ်လုပ်ရေး အကြောင်းအ
ချက်များကို ပိုင်ဆိုင်မှုဆက်ဆံရေးများကိုဆန့်ကျင်ပုန်ကန်သည့် သမိုင်း
သာလျှင်ဖြစ်သည်။ ဓနရှင်လူ့ အဖွဲ့အစည်းတခုလုံး၏ တည်ရှိမှုကို တ
ကြိမ်ထက်တကြိမ် ပိုမိုခြိမ်းခြောက်နေသည့်ကာလပိုင်းအလိုက် ထပ်ပြန်
တလဲလဲဖြစ်နေသော ကုန်သွယ်ရေးကြပ်တည်းမှုကပ်ကို ဖော်ပြရုံနှင့်ပင်
လုံခလောက်ပေပြီ။ ဤကြပ်တည်းမှုကပ်များတွင် ထုတ်လုပ်ပြီးသောအ
ထွက်ပစ္စည်းအများပိုင်းသာလျှင်မက ယခင်ကရှိပြီးသောထုတ်လုပ်ရေး
အင်အားစုများပင်လျှင် ကာလပိုင်းအလိုက်ဖျက်ဆီးပစ်ခြင်းခံရသည်။
ဤကြပ်တည်းမှုကပ်များတွင် ယခင်ခေတ်အခါအားလုံးကဆိုလျှင် မ
ဖြစ်နိုင်စရာဟုထင်မှတ်ကြမည့် ထုတ်လုပ်ရေးပိုလျှံမှုဟူသော ကပ်ရော
ဂါဆိုးသည်ဖြစ်ပွားလာတော့၏။ လူ့ အဖွဲ့အစည်းသည် ခဏဘာအား

ခံသွားရပေပြီ။
နေရာယူခဲ့၏။
အံ့နှင့်တကွ ခန့်
ည် တပါတည်း
မှုတရပ် ဖြစ်ပေါ်
ဆက်ဆံရေး၊ ပိုင်
ရေးပရိဘောဂ
လူ့ အဖွဲ့အစည်း
မန်းမှတ်ခေါ် ယူ
ပေါင်းအချို့မှစက်
တ်သစ်ထုတ်လုပ်
ခန့်ရှင်အုပ်စိုးမှု၏
အကြောင်းအ
ကန်သည့် သမိုင်း
၏တည်ရှိမှုကို တ
အလိုက် ထပ်ပြန်
ဖော်ပြရုံနှင့်ပင်
က်လုပ်ပြီးသောအ
သာထုတ်လုပ်ရေး
ပစ်ခြင်းခံရသည်။
လုံးကဆိုလျှင် မ
ာသော ကပ်ရော
ည် ခဏဘာအား

ဖြင့်အချိင်းဘဝသို့ ရုတ်တရက်ပြန်လည်ရောက်ရှိသွားသည်။ ဤသည်
တ်မှုတ်ခေါင်းပါးမှုနှင့် အနံ့ အပြားပျက်စီးစေသောစစ်ပွဲပမာ ဘဝ
တည်မြဲရေးပစ္စည်းအားလုံးကို ဖြတ်တောက်ပစ်လိုက်သည်။ စက်မှုလုပ်
ငန်းနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးသည်လည်း ဖျက်ဆီးခံလိုက်ရသကဲ့သို့
ဖြစ်သွားတော့၏။ အဘယ်ကြောင့်နည်း? ယဉ်ကျေးလွန်းခြင်း၊ ဘဝ
တည်မြဲရေးပစ္စည်းတွေများပြားလွန်းခြင်း၊ စက်မှုလုပ်ငန်းတွေများပြား
လွန်းခြင်း၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးတွေ များပြားလွန်းခြင်းတို့ကြောင့်
ဖြစ်ပါသည်။ လူ့ အဖွဲ့အစည်းလက်ဝယ်တွင်ရှိသော ထုတ်လုပ်ရေးအင်
အားစုများသည် ခန့်ရှင်ပိုင်ဆိုင်မှုအကြောင်းအချက်များ တိုးပွားမှုကို
ဆက်လက်အလုပ်အကျွေးမပြုတော့ပေ။ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် ထုတ်
လုပ်ရေးအင်အားစုများသည် အဆမတန်အားကြီးလာကာ ဤအ
ကြောင်းအချက်များ၏ အတားအဆီးကိုခံရသည်။ ထို့ကြောင့် ထုတ်
လုပ်ရေးအင်အားစုများက ဤအတားအဆီးများကိုကျော်လွှားကြရာ
တွင် ခန့်ရှင်လူ့ အဖွဲ့အစည်းတစ်လုံးကို ဖရိုဖရဲဖြစ်သွားစေကာ ခန့်ရှင်
ပိုင်ဆိုင်မှုတည်တန့်ရေးကိုပင် အန္တရာယ်ပြုလာပေတော့၏။ ခန့်ရှင်လူ့
အဖွဲ့အစည်း အကြောင်းအချက်များသည် သူတို့ဖန်တီးလိုက်သော ခန့်
ဥစ္စာများကို ထိန်းချုပ်ရန် အလွန်ကျဉ်းမြောင်းနေပေသည်။ သို့ဖြစ်
လျှင် ခန့်ရှင်လူတန်းစားသည် ကပ်များကို မည်ကဲ့သို့ကျော်နင်းကြပါ
သနည်း? တဘက်တွင်ထုတ်လုပ်ရေးအင်အားစုများကို ထုထယ်အလိုက်
ဖျက်ဆီးပစ်ကြ၏။ အခြားတဘက်တွင် ဈေးကွက်သစ်များကိုသိမ်းယူ
ကြ၏။ ဈေးကွက်ဟောင်းများကို ပို၍ကုန်စင်အောင် သွေးစုတ်ယူကြ
၏။ ဤသည်ကား ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော၊ ပိုမိုဖျက်ဆီးနိုင်စွမ်းရှိသော ကပ်
များကို လမ်းဖွင့်ပေးခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ကြပ်တည်းမှုကပ်များကို ဟန့်
တားရန်နည်းလမ်းများအား လျော့နည်းသွားစေခြင်းသာဖြစ်သည်။

ဓနရှင်လူတန်းစားက ပဒေသရာဇ်စနစ်ကိုဖြိုခွဲခဲ့သော လက်နက်
များသည် ယခုအခါဓနရှင်လူတန်းစားဆီသို့ ပြန်၍ဦးလှည့်လာပေပြီ။

ဓနရှင်လူတန်းစားသည် မိမိကိုသေတွင်းပို့ဆောင်မည့် လက်နက်
ကို ထုလုပ်ပေးလိုက်ရုံသာမက ဤလက်နက်ကိုအသုံးပြုမည့်သူများဖြစ်
သော ခေတ်သစ်အလုပ်သမားလူတန်းစား (၀ါ)ပစ္စည်းမဲ့များကိုလည်း
ပေါ်ထွန်းစေလိုက်သည်။

ဓနရှင်လူတန်းစား၊ ဆိုလိုသည်မှာအရင်းအနှီး တိုးများလာသည့်
အချိုးအစားအတိုင်း ခေတ်သစ် အလုပ်သမားလူတန်းစားဖြစ်သော
ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားသည်လည်း တိုးပွားလာခဲ့၏။ ၎င်းလုပ်သားလူ
တန်းစားသည် အလုပ်ရှိမှသာလျှင်အသက်ရှင်နေနိုင်ကာ သူတို့၏အ
လုပ်ကအရင်းအနှီးကို တိုးပွားစေမှသာလျှင် အလုပ်ရရှိနိုင်သည်။ မိမိ
ကိုယ်ကိုအလီလီရောင်းစားရသည့် ဤအလုပ်သမားများသည် အခြား
အရောင်းအဝယ် ပစ္စည်းတိုင်းကဲ့သို့ပင် ကုန်စည်တမျိုးဖြစ်သည်။ ထို့
ကြောင့် ပြိုင်ဆိုင်မှု၏ အပြောင်းအလဲအားလုံး၊ ဈေးကွက်၏မတည်
ငြိမ်မှုအားလုံးတို့၏ ဂယက်ရိုက်မှုဒဏ်ကိုခံရပေ၏။

စက်ကရိယာကို အကျယ်အပြန့်အသုံးပြုမှုနှင့် အလုပ်ခွဲဝေမှုများ
ကြောင့် ပစ္စည်းမဲ့များ၏အလုပ်သည် တဦးချင်းလက္ခဏာအားလုံးကွယ်
ပျောက်ခဲ့လေပြီ။ ထို့ကြောင့် အလုပ်သမားတယောက်အတွက် ဆွဲ
ဆောင်မှုအားလုံးလည်း ကွယ်ပျောက်သွားတော့သည်။ သူသည်စက်
ကရိယာ၏ အစွယ်အပွားတခုဖြစ်လာသည်။ သူ့အားအရိုးဆိုး၊ အ
ပြောင်းအလဲမရှိဆိုး၊ အလွယ်ကူဆိုးသောကျွမ်းကျင်မှုရှိရန်သာတောင်း
ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် အလုပ်သမားတယောက်၏ထုတ်လုပ်ရေးစရိတ်ကို
သူ၏အသက်ရှင်နေရေးနှင့် မျိုးဆက်ပြန့်ပွားရေးအတွက် လိုအပ်သော
ဘဝတည်မြဲရေးပစ္စည်းများဖြင့်သာ ကန့်သတ်ထားရှိသည်။ သို့သော်

သော လက်နက်
လှည့်လာပေပြီ။
မည့် လက်နက်
မည့်သူများဖြစ်
မဲများကိုလည်း
များလာသည်
စားဖြစ်သော
ရင်းလုပ်သားလူ
ကာ သူတို့၏အ
ရရှိနိုင်သည်။ မိမိ
များသည် အခြား
မျိုးဖြစ်သည်။ ထို့
များကွက်၏မတည်
အလုပ်ခွဲဝေမှုများ
စာအားလုံးကွယ်
သက်အတွက် ဆွ
သည်။ သူသည်စက်
အားအရိုးဆုံး၊ အ
ရိုရန်သာတောင်
လုပ်ရေးစရိတ်ကို
ကို လိုအပ်သော
သည်။ သို့သော်

ကုန်စည်၏ဈေးနှုန်း၊ ထိုနည်းတူပင် အလုပ်၏ဈေးနှုန်း* သည်ထုတ်လုပ်
ရေးကုန်ကျစရိတ်နှင့်ညီမျှပေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် အလုပ်၏စက်ဆုပ်
ဘယ်ကောင်းမှုတိုးများလာသည်နှင့်အမျှ လုပ်ခသည်လည်း လျော့ပါး
လာတော့သည်။ ထိုမျှမကစက်ကရိယာအသုံးချမှုနှင့် အလုပ်ခွဲဝေမှုအ
ချိုးအစားတိုးများလာသည်နှင့်အမျှ အလုပ်ချိန်တိုးခြင်းကြောင့်၎င်း၊
သတ်မှတ်ထားသောအလုပ်ချိန်အတွင်း အလုပ်ပမာဏတိုးခြင်း သို့မ
ဟတ် စက်ကရိယာ၏အရှိန်နှုန်းကို တိုးမြှင့်ခြင်းကြောင့်၎င်း အလုပ်၏
ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးသည်လည်း တိုးများလာသည်။

ခေတ်သစ်စက်မှုလုပ်ငန်းသည် အဖကြီးစိုးမှုဆံသောလက်မှုပညာ
သည်၏ အလုပ်ရုံကလေးကို စက်မှုအရင်းရှင်၏ စက်ရုံကြီးအဖြစ်သို့
ပြောင်းလဲပစ်လိုက်သည်။ စက်ရုံတွင်စုပြုံနေသော လုပ်သားထုကြီးကို
စစ်သားများကဲ့သို့ ဖွဲ့စည်းလိုက်၏။ စက်မှုတပ်မတော်ကြီး၏ သာမန်
တပ်သားများအတိုင်း တပ်မှူး၊ တပ်ကြပ် အဆင့်ဆင့်၏ကွပ်ကဲအုပ်ချုပ်
မှုအောက်တွင် စနစ်တကျထားရှိလိုက်သည်။ သူတို့သည်နေရှင်လူတန်း
စား၏ ကျေးကျွန်များ၊ နေရှင်နိုင်ငံတော်၏ ကျေးကျွန်များဖြစ်ကြရုံ
သာမက စက်ကရိယာ၊ ကြည့်ကြပ်သူ၊ ဦးစွာအားဖြင့် တဦးချင်းနေရှင်
စက်ပိုင်ရှင်ကိုယ်တိုင်၏ကျွန်ပြုမှုကို နေ့စဉ်နှင့်အမျှ နာရီနှင့်အမျှခံကြရ
သည်။ ဤမင်းမှုအုပ်စိုးမှုက အမြတ်အစွန်းရရေးကို ၎င်း၏အဆုံးသတ်
ရည်ရွယ်ချက်အဖြစ် ပိုမိုပြောင်ကျစွာ ဖော်ထုတ်လာသည်နှင့်အမျှ
ပိုမိုသေးသိမ်၊ ပိုမိုမုန်းတီးစရာကောင်းပြီး ပိုမိုရက်စက်လာပေသည်။

* နောက်ပိုင်းတွင်မာ့ကစ်ကအလုပ်သမားသည် မိမိ၏အလုပ်ကိုရောင်းစား
ခြင်းမဟုတ်ဘဲ မိမိ၏လုပ်အားကိုရောင်းစားသည်ဟုညွှန်ပြခဲ့သည်။ ဤအချက်
နှင့်ပတ်သက်၍ အိန်ဂယ်ရေးသားသော ၁၇၉၁ ခုနှစ်ထုတ်မာ့ကစ်၏ အခစားအ
လုပ်နှင့်အရင်းအနှီး စာအုပ်နိဒါန်းတွင်ကြည့်ပါ။ (အယ်ဒီတာ)

ကာယအလုပ်တွင် ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် အားစိုက်ထုတ်ရမှု နည်းပါး
လာသည်နှင့်အမျှ၊ တနည်းဆိုရသော် ခေတ်သစ်စက်မှုလုပ်ငန်း ပိုမိုတိုး
တက်လာသည်နှင့်အမျှ ယောက်ျားများ၏ အလုပ်ကို အမျိုးသမီး
များ^{၁၄} ၏အလုပ်ဖြင့်ပိုမိုအစားထိုးလာလေတော့သည်။ အလုပ်သမား
လူတန်းစားအတွက်ဆိုလျှင် အသက်ခြားနားမှု၊ ကျားမ ခြားနားမှုတို့
သည် မည်သို့သောထင်ရှားသည့် လူမှုရေးအဓိပ္ပါယ်မျှ မရှိတော့ပေ။
အားလုံးသည် အသက်အရ၊ ကျားမအရအသုံးပြုရာတွင် ကုန်ကျမှုအ
နည်းအများကွာခြားကြသည့် အလုပ်ကရိယာများသာလျှင် ဖြစ်ကြ
ပေသည်။

စက်ရုံပိုင်ရှင်က အလုပ်သမားများကို သွေးစုတ်ပြီးသည့်နောက်
တွင် အလုပ်သမားများသည် လုပ်ခကိုလက်ငင်းရရှိပြီး မရေးမနှောင်း
မှာပင် ဓနရှင်လူတန်းစား၏ အခြားအစိတ်အပိုင်းများဖြစ်သော အိမ်
ပိုင်ရှင်၊ ဆိုင်ရှင်၊ အပေါင်ခံစားသူစသည်တို့က အလုပ်သမားများအ
ပေါ် ထပ်မံဖိစီးလိုက်ကြပြန်သေးသည်။

အလယ်အလတ်လူတန်းစားအောက်လွှာများဖြစ်ကြသော လုပ်
ငန်းပိုင်ရှင်ကလေးများ၊ ဆိုင်ရှင်ကလေးများ၊ လုပ်ငန်းမှအနားယူသွား
သည့်လုပ်ငန်းရှင်အားလုံးနီးပါး^{၁၅}၊ လက်မှုပညာသည်နှင့် လယ်သမား
စသည်တို့သည် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားထဲသို့ တစတစသက်ဆင်းလာကြ
သည်။ ဤသို့ဖြစ်ရသည်မှာ သူတို့၏နည်းပါးသော အရင်းအနှီးသည်
ခေတ်သစ်စက်မှုလုပ်ငန်းကြီးလုပ်ရန် မလုံလောက်ဘဲ အရင်းရှင်ကြီး
များ၏ပြိုင်ဆိုင်မှုကိုလည်း ခံနိုင်စွမ်းမရှိသောကြောင့်တကြောင်း၊ သူ
တို့၏အထူးကျွမ်းကျင်မှုသည် ထုတ်လုပ်ရေးနည်းနာသစ်များကြောင့်
တန်ဖိုးမရှိတော့သည့် အဖြစ်သို့ ဆိုက်ရောက်သွားခြင်းကြောင့် တ
ကြောင်းဖြစ်၏။ ဤသို့အားဖြင့်ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားသည် လူတန်းစား

တစ်ရမူ နည်းပါး
လုပ်ငန်း ပိုမိုတိုး
အမျိုးသမီး
။ အလုပ်သမား
မခြားနားမှုတို့
မရှိတော့ပေ။
နှင့် ကုန်ကျမှုအ
လျှင် ဖြစ်ကြ
ပြီးသည့်နောက်
မရှေးမနှောင်း
ဖြစ်သော အိမ်
ပံသမားများအ
ကြံသော လုပ်
မှုအနားယူသွား
နှင့် လယ်သမား
ဆက်ဆံလောကြ
အရင်းအနှီးသည်
အရင်းရှင်ကြီး
ကြောင်း၊ သူ
စစ်များကြောင့်
ခြင်းကြောင့် တ
ည် လူတန်းစား

အားလုံးမှနေ၍ တပ်သားစုဆောင်းလိုက်ပေသည်။
ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားသည် ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားမှုအဆင့်အသီးသီးကို
ဖြတ်သန်းလာခဲ့သည်။ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားစတင်ပေါ်ပေါက်လာသည်
နှင့်တပြိုင်နက် ဓနရှင်လူတန်းစားကိုဆန့်ကျင်သည့် တိုက်ပွဲသည်လည်း
စတင်လာခဲ့တာ၏။ အစပိုင်းတွင်အလုပ်သမားများက တဦးချင်းတိုက်
ပွဲဆင်ကြသည်။ ထို့နောက် စက်ရုံတရုံမှအလုပ်သမားများ၊ နောက်တ
ဖန် ဒေသတခုရှိအလုပ်ငွာနတခုမှ အလုပ်သမားများသည် သူတို့အား
တိုက်ရိုက်သွေးစုတ်သည့် ဓနရှင်တဦးချင်းကို ဆန့်ကျင်တိုက်ပွဲဆင်ကြ
သည်။ အလုပ်သမားများသည် ဓနရှင်ထုတ်လုပ်ရေး အကြောင်းအ
ချက်များကိုမဟုတ်ဘဲ ထုတ်လုပ်ရေးကရိယာများကိုသာ ထိုးနှက်တိုက်
ခိုက်ကြသည်။ သူတို့သည်ပြိုင်ဆိုင်လာသော နိုင်ငံခြားကုန်ပစ္စည်း
များကိုဖျက်ဆီးခြင်းဖြင့်၎င်း၊ စက်ကရိယာများကို ရိုက်ချိုးပစ်ခြင်းဖြင့်
၎င်း၊ စက်ရုံများကိုမီးတင်ရှို့ခြင်းဖြင့်၎င်း ဆုံးရှုံးသွားလေပြီဖြစ်သော
အလယ်ခေတ်အလုပ်သမားများအဆင့်အတန်းကို ပြန်လည်ပျိုးထောင်
ရန် အကြမ်းဖက်ကြိုးစားကြသည်။

ဤအဆင့်တွင် အလုပ်သမားများသည် တပြည်လုံး၌ပြန်ကြနေ
ကာ သူတို့အချင်းချင်းအပြန်အလှန်ပြိုင်ဆိုင်မှုဖြင့်ကွဲပြားနေကြသည်။
အကယ်၍ မည်သည့်နေရာ၌မဆို အလုပ်သမားများသည် ပိုမိုကျစ်လစ်
သောအဆောက်အအုံများအဖြစ်ဖွဲ့စည်းရန် ပေါင်းစည်းကြသည်ဆိုပါ
က ယင်းသည်သူတို့ကိုယ်တိုင်တက်ကြွစွာပေါင်းစည်းကြခြင်း၏ အကျိုး
ဆက်မဟုတ်ဘဲ ဓနရှင်လူတန်းစားက ပူးပေါင်းပေးခြင်း၏အကျိုးဆက်
ဖြစ်သည်။ ဓနရှင်လူတန်းစားသည် မိမိ၏နိုင်ငံရေးရည်ရွယ်ချက်ကို အ
ကောင်အထည်ပေါ်ရန် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားတရပ်လုံးကို လှုပ်ရှားလာ
စေရသည်။ ထိုမျှမက အချိန်ကာလတခုအထိ ဤသို့လုပ်နိုင်စွမ်းရှိပေ

သည်။ ထို့ကြောင့် ဤအဆင့်တွင်ပစ္စည်းမဲ့များသည် မိမိတို့၏ရန်သူများကို တိုက်ပွဲဆင်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ မိမိတို့ရန်သူ၏ရန်သူများ (၁) သက်ဦးဆံပိုင်အကြွင်းအကျန်များ၊ မြေရှင်များ၊ စက်မှုလုပ်ငန်းမလုပ်သည့် ခနရှင်နှင့် ခနရှင်ပေါက်စလူတန်းစားတို့အား တိုက်ပွဲဆင်ကြခြင်းဖြစ်ပေသည်။ သို့ဖြင့် သမိုင်းလှုပ်ရှားမှုတရပ်လုံးသည် ခနရှင်လူတန်းစားလက်ထဲတွင်စုစည်းနေပေသည်။ ဤကဲ့သို့ရရှိလိုက်သောအောင်ပွဲတိုင်းသည်လည်း ခနရှင်လူတန်းစား၏အောင်ပွဲပင်ဖြစ်ပေတော့၏။

သို့သော် စက်မှုလုပ်ငန်း ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားလာမှုနှင့် တပါတည်း ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားသည် အရေးအတွက်သာလျှင် တိုးပွားလာသည်မဟုတ်ဘဲ ပိုမိုကြီးမားသောထုထယ်အဖြစ်စုစည်းလာသည်။ ၎င်း၏အင်အားသည် တနေ့တခြားကြီးထွားလာပြီး မိမိအင်အားကြီးထွားလာမှုကိုလည်း ပိုမိုခံစားမိလာ၏။ စက်ကရိယာများက အလုပ်အလိုက်ခြားနားချက်အားလုံးကို ပယ်ဖျက်ပစ်လိုက်သည်နှင့်အမျှ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား၏အကျိုးစီးပွားနှင့် ဘဝအကြောင်းအချက်များသည် ပို၍တူညီလာရသည်။ နေရာတိုင်းလိုလိုမှာပင် လုပ်ခများသည်နိမ့်ကျသောအဆင့်သို့ တူညီစွာလျော့ကျသွားရသည်။ ခနရှင်လူတန်းစားအတွင်း ပြိုင်ဆိုင်မှုကြီးထွားလာမှုကြောင့် ကုန်သွယ်ရေးကပ်ဆိုက်လာသည်။ ယင်းက အလုပ်သမားများ၏လုပ်ခကို ပို၍ပို၍မတည်မငြိမ်ဖြစ်လာစေသည်။ လျင်မြန်စွာ အဆက်မပြတ်တိုးတက်ကောင်းမွန်လာသော စက်ကရိယာတို့က ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား၏ဘဝအခြေအနေကို ပို၍အာမခံချက်လျော့နည်းလာစေသည်။ တဦးချင်းအလုပ်သမားနှင့် တဦးချင်းခနရှင်တို့အကြား တိုက်ခိုက်မှုများသည် ပို၍ပို၍လူတန်းစားနှစ်ရပ်အကြား တိုက်ခိုက်မှုလက္ခဏာဆောင်လာသည်။ ဤသို့အားဖြင့် အလုပ်သမားများသည် ခနရှင်များကိုဆန့်ကျင်ကာ ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့များ

မိမိတို့၏ရန်သူ
များ(၁) သက်
ငန်းမလုပ်သည့်
ဝင်ကြခြင်းဖြစ်
ချင်လူတန်းစား
အောင်ပွဲတိုင်း
ဘဲ၏။
နှင့် တပါတည်း
များလာသည်မ
။ ၎င်း၏အင်
ကြီးထွားလာမှု
ပုံအလိုက်ခြား
စွဲလွှဲလူတန်း
သည် ပို၍တူညီ
နိုင်ကျသောအ
နန်းစားအတွင်း
တိုက်လာသည်။
ငြိမ်ဖြစ်လာစေ
လာသော စက်
ကို ပို၍အာမခံ
နှင့် တဦးချင်း
စားနှစ်ရပ်အ
ားဖြင့် အလုပ်
ပေါင်းအဖွဲ့များ

(အလုပ်သမားသမဂ္ဂများ) ဖွဲ့စည်းကြပြီး မိမိတို့၏လုပ်ခကိုကာကွယ်
ရေးအတွက် ပူးပေါင်းလာကြသည်။ သူတို့သည် ရံဖန်ရံခါဖြစ်ပေါ်လာ
နိုင်သော မုန်ကန်မှုများတွင်ကူညီရန် အမြဲတမ်းအစည်းအရုံးများကို
ကြိုတင်၍ တည်ထောင်ကြပေသည်။ နေရာအချို့ရှိ အားပြိုင်မှုသည်
အဓိကရုဏ်းများ အဖြစ်ပေါက်ကွဲသွားတော့၏။

အလုပ်သမားများသည် မကြာခဏ အောင်ပွဲခံကြသော်လည်း
ဤအောင်ပွဲများသည် ကာလတခုအတွက်သာဖြစ်၏။ သူတို့တိုက်ပွဲ
များ၏ တကယ့်အောင်သီးအောင်ပွဲများသည် လတ်တလောအကျိုး
သက်ရောက်မှုအပေါ် တွင်မတည်ရှိဘဲ အစဉ်တိုးချဲ့လာသော အလုပ်သ
မားများ၏စည်းလုံးမှုအပေါ် တွင်သာ တည်ရှိပေ၏။ ခေတ်သစ်စက်မှု
လုပ်ငန်းကဖန်တီးလိုက်သော ပိုမိုကောင်းမွန်လာသည့် ဆက်သွယ်ရေး
ကရိယာများက ဤစည်းလုံးမှုကိုအကူအညီပေးကာ ဒေသအမျိုးမျိုးရှိ
အလုပ်သမားအချင်းချင်းကို ဆက်သွယ်ပေးလိုက်သည်။ လက္ခဏာတူ
ညီသောဒေသတိုက်ပွဲမြောက်မြားစွာကို တခုတည်းသောတပြည်လုံးအ
တိုင်းအတာရှိသည့် လူတန်းစားတိုက်ပွဲအဖြစ်စုစည်းမိရန် လိုအပ်သည်
မှာဤဆက်သွယ်မှုပင်ဖြစ်ပေသည်။ သို့သော် လူတန်းစားတိုက်ပွဲမှန်သ
မျှသည် နိုင်ငံရေးတိုက်ပွဲဖြစ်၏။ အလယ်ခေတ်မြို့သားများသည် လမ်း
ကြမ်းကြီးများဖြင့် ဤသို့သောစည်းလုံးမှုရရန် ရာစုနှစ်ပေါင်းများစွာ
လိုအပ်ပေသည်။ သို့သော်ခေတ်သစ်ပစ္စည်းမဲ့များကား မီးရထားလမ်း
များဖြင့် နှစ်အနည်းငယ်အတွင်းမှာပင် ဤသို့သောစည်းလုံးမှုကိုရရှိ
လိုက်ပေသည်။

ပစ္စည်းမဲ့များကို လူတန်းစားတရပ်အဖြစ်ဖွဲ့စည်းရေးနှင့် ထိုမှတ
ဆင့် နိုင်ငံရေးပါတီတခုအဖြစ် ဖွဲ့စည်းရေးသည် အလုပ်သမားအချင်း
ချင်းပြိုင်ဆိုင်မှုကြောင့် အဖန်တလဲလဲပျက်စီးသွားခဲ့ရသည်။ သို့သော်

ယင်းသည် ပိုမိုအင်အားကြီးမား၊ ပိုမိုကြံ့ခိုင်၊ ပိုမိုတောင့်တင်းစွာထပ်
ပြန်တလဲလဲပေါ်ထွက်လာပေသည်။ ယင်းသည် ခန့်ရှင်လူတန်းစားအ
တွင်းကွဲပြားမှုများကို အခွင့်ကောင်းယူကာ အလုပ်သမားများ၏ သီး
ခြားအကျိုးစီးပွားများကို တရားဥပဒေအရ အသိအမှတ်ပြုလာစေ
သည်။ ဤသို့ဖြင့်အင်္ဂလန်ပြည်တွင် အလုပ်ချိန် ၁၀ နာရီသတ်မှတ်သည့်
ဥပဒေပေါ်ပေါက်လာပေသည်။

လူ့အဖွဲ့အစည်းဟောင်းအတွင်းရှိ လူတန်းစားများအကြား အ
တိုက်အခံဖြစ်မှုများက ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား၏ ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားမှု ဖြစ်
စဉ်ကိုနည်းလမ်းပေါင်းများစွာဖြင့် တွန်းဆော်ပေးလိုက်သည်။ ခန့်ရှင်
လူတန်းစားကိုယ်တိုင်သည်ပင် အဆက်မပြတ်တိုက်ပွဲဝင်နေရပေသည်။
ပထမတွင် မင်းညီမင်းသားများကို ဆန့်ကျင်ရသည်။ ထို့နောက်တွင်
စက်မှုလုပ်ငန်း တိုးတက်လာခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏ အကျိုးစီးပွားအကြား
ရန်ဘက်ဖြစ်လာသော ခန့်ရှင်လူတန်းစားတစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကိုပင် ဆန့်ကျင်
ရသည်။ နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များမှခန့်ရှင်လူတန်းစားကိုမူ တလျှောက်
လုံးဆန့်ကျင်ခဲ့ကြရသည်။ ဤတိုက်ပွဲအားလုံးမှာပင် ခန့်ရှင်လူတန်း
စားသည် မလွဲသာဘဲပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားထံမှ အကူအညီတောင်းခံခဲ့
ရသည်။ ဤသို့အားဖြင့် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားကို နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်တွင်း
သို့ ဆွဲသွင်းလိုက်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ခန့်ရှင်လူတန်းစားကိုယ်တိုင်က
ပင် သူတို့၏ကိုယ်ပိုင်နိုင်ငံရေးနှင့် အထွေထွေပညာရပ်များ^{၁၉} ဆိုလို
သည်မှာ ခန့်ရှင်လူတန်းစားအား တိုက်ခိုက်မည့် လက်နက်များကို
ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားလက်သို့ ပေးအပ်လိုက်တော့သည်။

ထို့အပြင် ကျနော်တို့တွေ့မြင်ရသည့်အတိုင်း စက်မှုလုပ်ငန်းရွှေ့သို့
တက်လှမ်းလာသည်နှင့် အုပ်စိုးသူလူတန်းစားများသည် ပစ္စည်းမဲ့လူ
တန်းစားတပ်ဖွဲ့ထဲသို့ အပိုင်းလိုက်အပိုင်းလိုက် လျှောကျလာကြသည်။

သင့်တင်းစွာထပ်
လူတန်းစားအ
များ၏ သီး
မှတ်ပြုလာစေ
သတ်မှတ်သည့်
အကြား အ
တိုးပွားမှု ဖြစ်
သည်။ ခန့်ရှင်
နေရပေသည်။
ထို့နောက်တွင်
စီးပွားအကြား
ကိုပင် ဆန့်ကျင်
မှု တလျှောက်
ခန့်ရှင်လူတန်း
ညီတောင်းခံခဲ့
နယ်ပယ်တိုင်း
ကိုယ်တိုင်က
များ ၁၉ ဆိုလို
က်နက်များကို
လုပ်ငန်းရွှေ့သို့
ပစ္စည်းမဲ့လူ
လာကြသည်။

သို့မဟုတ် ယုတ်စွာအဆုံး သူတို့၏ဘဝတည်ရှိမှုမှာ ခြိမ်းခြောက်ခံလာရ
သည်။ သူတို့ကလည်းပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားထံသို့ အသိဉာဏ်ပွင့်လင်းမှု
နှင့် တိုးတက်မှုအစိတ်အပိုင်းသစ်များ ၂၀ ကို ပြည့်တင်းပေးလိုက်သည်။

နောက်ဆုံးတွင် လူတန်းစားတိုက်ပွဲကို အဆုံးအဖြတ်ပေးမည့်
အချိန်နီးကပ်လာသောအခါ အုပ်စိုးသူလူတန်းစားအတွင်း၊ လူ့ အဖွဲ့
အစည်းဟောင်းတခုလုံးအတွင်းရှိ ပြိုကွဲမှုဖြစ်စဉ်သည် အလွန်ပြင်းထန်
စူးရှသော လက္ခဏာဆောင်လာပေရာ အုပ်စိုးသူလူတန်းစားအတွင်းမှ
သေးငယ်သောတစိတ်အပိုင်းတပိုင်းသည် ထိုလူတန်းစားကိုစွန့်ခွာခဲ့ပြီး
အနာဂတ်ကိုပိုင်ဆိုင်သော၊ တော်လှန်သောလူတန်းစားနှင့် ပူးပေါင်း
လာကြသည်။ ထို့ကြောင့် အစောပိုင်းကာလတွင် မူးမျိုးမတ်နှယ်တ
စိတ်တပိုင်းသည် ခန့်ရှင်လူတန်းစားဘက်သို့ ကူးပြောင်းလာသည့်အ
တိုင်း ယခုအခါခန့်ရှင်တစိတ်တပိုင်း အထူးသဖြင့် သမိုင်းလှုပ်ရှားမှုတခု
လုံးကို သဘောတရားရေးအရ သိမြင်သောအဆင့်ထိ မြှင့်တင်ခဲ့ပြီဖြစ်
သည့် ခန့်ရှင်အတွေးအခေါ် ရှင်တစိတ်တပိုင်းသည် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား
ဘက်သို့ကူးပြောင်းလာကြပေသည်။

ယနေ့ ခန့်ရှင်လူတန်းစားနှင့် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်နေကြသော လူ
တန်းစားအားလုံးတွင် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားသာလျှင် တကယ်တမ်း
တော်လှန်သော လူတန်းစားဖြစ်၏။ ခေတ်သစ် စက်မှုလုပ်ငန်း ရွှေ့
မောက်တွင် အခြားသောလူတန်းစားများသည် ကြေပြုန်းကာ နောက်
ဆုံး၌ ကွယ်ပျောက်သွားကြသည်။ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားသည် ခေတ်
သစ်စက်မှုလုပ်ငန်းမှ မလွှဲမရှောင်သာပေါ်ထွက်လာသည့် ကိုယ်ပိုင်ရ
လာဒ်ဖြစ်ပေတော့၏။

အလယ်အလတ်အောက်လွှာလူတန်းစား ၂၁ ဖြစ်ကြသောအလုပ်
ရုံပိုင်ရှင်ကလေး၊ ဆိုင်ရှင်ကလေး၊ လက်မှုပညာသည်၊ လယ်သမားစ

သည်တို့သည် အလယ်အလတ်လူတန်းစား အစိတ်အပိုင်းများအဖြစ် မိမိတို့ဘဝ တည်တံ့မှုပျက်သုဉ်းမသွားစေရန်အလို့ငှါ နေရှင်လူတန်းစားကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ကြသည်။ ထို့ကြောင့်သူတို့သည် တော်လှန်ရေးသမားများမဟုတ်ကြဘဲ သမရိုးကျသမားများဖြစ်ကြ၏။ ထိုမျှမက သူတို့သည်ဖောက်ပြန်ပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ရထားဘီးကို နောက်ပြန်လှည့်ရန် ကြိုးစားကြသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ သူတို့သည် ကြုံကြိုက်၍ တော်လှန်ရေးသမား ဖြစ်လာပါမူ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းသည် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား တပ်ဖွဲ့ထဲသို့ ကူးပြောင်းအံ့ဆံ့ အခြေအနေကြောင့်သာဖြစ်သည်။ သို့ဖြင့်သူတို့သည် မျက်မှောက် အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ သူတို့၏အနာဂါတ် အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်ခြင်းသာဖြစ်၏။ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားရပ်တည်ချက်ကို ခံယူရန်အတွက် သူတို့သည်မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ရပ်တည်ချက်ကို စွန့်ပယ်လိုက်ခြင်းသာဖြစ်၏။

လူ့ အဖွဲ့အစည်းဟောင်း၏ အောက်တန်းအကျဆုံး အလွှာများ မှစွန့်ပစ်လိုက်သော၊ မတက်ကြွသော၊ ဆွေးမြေ့ နေသောအရာများဖြစ်သည့် “အန္တရာယ်ရှိသောလူတန်းစား” လူမှုအမှိုက်သရိုက်၂၂ များသည် နေရာအချို့တွင် ပစ္စည်းမဲ့တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုအတွင်းသို့ ပါဝင်ကောင်းပါဝင်လာကြပေလိမ့်မည်။ သို့စေကာမူသူတို့၏ဘဝအကြောင်း အချက်များအရ သူတို့သည်ဖောက်ပြန်သော လုပ်ကြံဖျက်ဆီးမှုများ၏ အဝယ်ခံရသူများအဖြစ်သို့ အလွန်အမင်းတိမ်းညွတ်လျက်ရှိ၏။

ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား၏ ဘဝအကြောင်းအချက်များထဲတွင် လူ့အဖွဲ့အစည်းဟောင်းက အကြောင်းအချက်များသည် ချေမှုန်းခြင်းခံရပြီးဖြစ်သည်။ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားတွင် ပိုင်ဆိုင်မှုမရှိပေ။ သူနှင့်သူ၏ ဇနီး၊ သားသမီးတို့ဆက်ဆံရေးသည် နေရှင်မိသားစု ဆက်ဆံရေးများ

းများအဖြစ် မိ
ရှင်လူတန်းစား
တော်လှန်ရေး
၏။ ထိုမျှမက
ရထားဘီးကို
။ သူတို့သည်
ဖြစ်ရခြင်းသည်
အခြေအနေ
အကျိုးစီးပွား
စီးပွားကို ကာ
က်ကို ခံယူရန်
စွန့်ပယ်လိုက်
အလွှာများ
အရာများဖြစ်
များသည်
င်းသို့ ပါဝင်
အကြောင်း
ဆီးမှုများ၏
ရရှိ၏။

နှင့်မည်သို့မျှတူညီချက်မရှိပေ။ အင်္ဂလန်နှင့် ပြင်သစ်တို့တွင်ဖြစ်စေ၊ အမေ
ရိကန်နှင့် ဂျာမဏီတို့တွင်ဖြစ်စေ အတူတူပင်ဖြစ်သော ခေတ်သစ်စက်မှု
လုပ်ငန်းအလုပ်နှင့် ခေတ်သစ်အရင်းအနှီး၏ထမ်းပိုးတို့က ပစ္စည်းမဲ့လူ
တန်းစား၏ အမျိုးသားလက္ခဏာအရိပ်အရောင်မှန်သမျှကို ပယ်ဖျက်
လိုက်လေပြီ။ တရားဥပဒေ၊ နှိပ်ကွပ်တရား၊ ဘာသာရေးတို့သည်
ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား အတွက်ဆိုရသော် ဓနရှင် အကျိုးစီးပွားများကို
ကာကွယ်ထားသည့် ဓနရှင်တကာက်သတ်အမြင်များမှတစ်ပါး အခြား
မဟုတ်ပေ။

အပေါ်စီးရရှိခဲ့ကြသော ယခင်ယခင်က လူတန်းစားအားလုံး
သည် လူ့အဖွဲ့အစည်းတခုလုံးကို သူတို့အပိုင်စီးထားပြီးဖြစ်သော အ
ကြောင်းအချက်များအတိုင်း နှာခံစေခြင်းဖြင့် မိမိတို့ရရှိခဲ့ပြီးဖြစ်သော
အဆင့်နေရာကို ခိုင်မာရန် ကြိုးစားခဲ့ကြသည်။ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား
သည် မိမိတို့၏ယခင်အပိုင်ရယူမှုနည်းနာကို ဖျက်သိမ်းပစ်ခြင်း၊ ဤသို့
ဖြင့် ယခင်အပိုင်ရယူမှုနည်းနာမှန်သမျှကို ဖျက်သိမ်းပစ်ခြင်းတို့မှတစ်ပါး
လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ ထုတ်လုပ်ရေးအင်အားစုများအပေါ် မလှမ်းမိုးနိုင်
ပေ။ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားတွင် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ထားရန် မိမိကိုယ်
ပိုင်ဟူ၍ ဘာမျှမရှိ၊ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာမှာ ယ
ခင်ကတည်ရှိခဲ့သော ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆိုင်မှုအားကာကွယ်ထားမှုနှင့် အာမ
ခံထားမှုအားလုံးကို ဖျက်သိမ်းပစ်ရေးပင်ဖြစ်သည်။

အတိတ်ကာလက သမိုင်းလှုပ်ရှားမှုအားလုံးသည် လူနည်းစု၏
လှုပ်ရှားမှု သို့မဟုတ်လူနည်းစု၏အကျိုးစီးပွားအတွက် လှုပ်ရှားမှုများ
ဖြစ်၏။ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားလှုပ်ရှားမှုသည် အများတကာအများစု
ကြီး၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် အများတကာအများစုကြီး၏ ကိုယ်ပိုင်
အသိရှိသော ၂၉၊ အမှီအခိုကင်းသော လှုပ်ရှားမှုဖြစ်သည်။ ပစ္စည်းမဲ့

လူတန်းစားသည် ကျနော်တို့မျက်မှောက်လူ့ အဖွဲ့အစည်း၏ အနိမ့်ဆုံး အလွှာဖြစ်သည့်အလျောက် အရာရှိအရာခံလူ့ အဖွဲ့အစည်း၏ ထိပ်ဆုံး ပိုင်းလူ့ အလွှာတခုလုံးကို ဖောက်ခွဲမပစ်ဘဲ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားသည် ထကြွမလာနိုင်၊ မားမားမတ်မတ်ရပ်တည်မလာနိုင်ပေ။

အကယ်၍ အနှစ်သာရအားဖြင့်မဟုတ်ဘဲ သဏ္ဍာန်အရဆိုလျှင် ဓနရှင်လူတန်းစားကိုဆန့်ကျင်သော ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား၏ တိုက်ပွဲ သည် ပထမတွင် တိုင်းပြည်အလိုက်တိုက်ပွဲဖြစ်သည်။ အမှန်ပင် တိုင်း ပြည်တိုင်းမှ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားသည် မိမိတိုင်းပြည်ရှိ ဓနရှင်လူတန်း စားနှင့် ဦးစွာပထမစာရင်းရှင်းရမည်။

ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားလာမှု၏ ယေဘုယျအကျ ဆုံးသော အဆင့်များကိုဖော်ပြရာတွင် မျက်မှောက်လူ့ အဖွဲ့အစည်း အတွင်းရှိ အနည်းနှင့်အများမထင်ရှားသော ပြည်တွင်းစစ်ပွဲသည် အ တိအလင်းတော်လှန်ရေးအထိ ပေါက်ကွဲသွားကာ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား က ဓနရှင်လူတန်းစားကို အကြမ်းဖက်ဖြိုချလိုက်ပြီး ပစ္စည်းမဲ့လူတန်း စား၏စိုးမိုးမှုအတွက် အခြေခံအုတ်မြစ်ချပေးလိုက်သည်ကို ကျနော်တို့ တွေ့မြင်ရသည်။

ကျနော်တို့တွေ့မြင်ခဲ့သည့်အတိုင်း ယနေ့အထိတည်ရှိနေသော လူ့ အဖွဲ့အစည်းအားလုံးသည် ဖိနှိပ်သူနှင့် အဖိနှိပ်ခံလူတန်းစားများ အကြား ရန်ဘက်ဖြစ်မှုအပေါ်တွင် အခြေစိုက်ထားပေ၏။ သို့ရာတွင် လူတန်းစားတရပ်ကိုဖိနှိပ်နိုင်သူဆိုသော် ထိုလူတန်းစားအား တစုံတရာ သော အကြောင်းအချက်၊ အနည်းဆုံးအားဖြင့် ၎င်းအားကျွန်ုပ်မာ သက်ဆိုးရှည်စေသည့် အကြောင်းအချက်ကို အာမခံရပေမည်။ လယ် ကျွန်ခေတ်ကာလတိုးက လယ်ကျွန်သည် ဘုံအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်အောင် တက် လှမ်းသလိုပင် ပဒေသရာဇ်သက်ဦးဆံပိုင်၏ ဖိနှိပ်မှုအောက်တွင် ကျ

၏ အနိမ့်ဆုံး
၏ ထိပ်ဆုံး
န်းစားသည်
အရဆိုလျှင်
၏ တိုက်ပွဲ
မှန်ပင် တိုင်း
နရှင်လူတန်း
တုယျအကျ
အဖွဲ့အစည်း
စ်ပွဲသည် အ
လူတန်းစား
ည်းမဲ့လူတန်း
ကျနော်တို့
ပိုရှိနေသော
န်းစားများ
သို့ရာတွင်
စားတစ်တရာ
စားကျွန်ုပ်မာ
မည်။ လယ်
အင် တက်
က်တွင် ကျ

ရောက်ခဲ့သော ဓနရှင်ပေါက်စသည်လည်း ဓနရှင်အဖြစ်တက်လှမ်းခဲ့
သည်။ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် ခေတ်သစ်အလုပ်သမားများမှာမူ စက်
မှုလုပ်ငန်းတိုးတက်လာမှုနှင့်အတူ မြင့်တက်လာရမည့်အစား မိမိလူ
တန်းစားဘဝတည်ရှိမှု အကြောင်းအချက်များ၏အောက်သို့ပင် ပို၍
ပို၍ ကျဆင်းသွားတော့၏။ အလုပ်သမားသည် မွဲပြာကျသူဖြစ်လာ
သည်။ မွဲပြာကျမှုသည် လူဦးရေနှင့် ဓနဥစ္စာထက်ပင် ပိုမိုလျင်မြန်စွာ
ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားလာသည်။ ဤသည်က ဓနရှင်လူတန်းစားသည် လူ
အဖွဲ့အစည်းကို အုပ်စိုးထားသူလူတန်းစားအဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိ
ရန်နှင့် မိမိလူတန်းစားတည်ရှိမှုအကြောင်းအချက်များကို လူ့ အဖွဲ့အ
စည်းတခုလုံးအပေါ် ထိန်းချုပ်ထားသော တရားအဖြစ် အကြပ်ကိုင်
ရန်မသင့်တော်ကြောင်းကို ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြလိုက်သည်။ ဓနရှင်လူ
တန်းစားသည် အုပ်စိုးနေရန်မသင့်တော်တော့ပေ။ အဘယ်ကြောင့်
ဆိုသော် သူ၏ကျေးကျွန်ကို ကျေးကျွန်ရေချိန်အရတည်ရှိမှုကိုပင်လျှင်
အာမခံချက်မပေးနိုင်သောကြောင့်ဖြစ်၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်
ကျေးကျွန်၏အကျွေးအမွေးကိုခံရမည့်အစား ကျေးကျွန်ကိုပင် ဓနရှင်
လူတန်းစားက ကျွေးမွေးနေရသော အခြေသို့ ဆိုက်ရောက်မသွား
အောင်လည်း မတတ်နိုင်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ လူ့ အဖွဲ့အစည်း
သည် ဤဓနရှင်လူတန်းစားအုပ်စိုးမှုအောက်တွင် ဆက်လက်မနေနိုင်
တော့ပေ။ တနည်းဆိုသော် ဓနရှင်လူတန်းစားတည်ရှိမှုသည် လူ့ အဖွဲ့
အစည်းနှင့် ဆက်လက်မသင့်တော်တော့ပေ။

ဓနရှင်လူတန်းစားတည်ရှိမှုနှင့် စိုးမိုးမှု၏ အရင်းခံအကြောင်းမှာ
အရင်းအနှီးဖြစ်တည်လာခြင်းနှင့် တိုးပွားလာခြင်း၂၇ တို့ဖြစ်သည်။
အရင်းအနှီးတည်ရှိခြင်း၏ အကြောင်းအချက်မှာ အခစားအလုပ်ဖြစ်
သည်။ အခစားအလုပ်သည် အလုပ်သမားအချင်းချင်း ပြိုင်ဆိုင်မှု

အပေါ်တွင် လုံးဝတည်နေပေ၏။ ခေတ်သစ်စက်မှုလုပ်ငန်းရှေ့သို့တက်
လှမ်းလာမှုကို ရည်ရွယ်ချက်မရှိဘဲ ယူဆောင်လာသူမှာ ဓနရှင်လူတန်း
စားဖြစ်၏။ ၎င်းတက်လှမ်းမှုသည် ပြိုင်ဆိုင်မှုကြောင့်သီးခြားကင်းကွာ
နေသော လုပ်သားများ၏နေရာတွင် အစည်းအရုံးများ ဖွဲ့စည်းခြင်း
ကြောင့်ရရှိလာသည့် လုပ်သားများ၏တော်လှန်သော ပေါင်းစည်းမှု
ဖြင့် အစားထိုးလိုက်သည်။ ထို့ကြောင့် ခေတ်သစ်စက်မှုလုပ်ငန်းဖြစ်
ပေါ်တိုးပွားလာမှုက ဓနရှင်လူတန်းစား၏ အထွက်ပစ္စည်းများထုတ်
လုပ်ရာအပိုင်စီးရာအရင်းအမြစ်ကိုချိုးဖျက်ပစ်လိုက်သည်။ ထို့ကြောင့်
ဓနရှင်လူတန်းစားသည် ဦးစွာအားဖြင့် မိမိ၏သင်းချိုင်းအား တူးသူ
များကိုထုတ်လုပ်လိုက်၏။ ဓနရှင်လူတန်းစား၏ကျဆုံးမှုနှင့် ပစ္စည်းမဲ့
လူတန်းစား၏အောင်ပွဲသည် ထပ်တူထပ်မျှမရွှောင်လွဲနိုင်တော့ပေ။

အခန်း (၂)

ပစ္စည်းမဲ့များနှင့် ကွန်မြူနစ်များ

ကွန်မြူနစ်များသည် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားတရပ်လုံးအပေါ် မည်သို့သဘောထားပါသနည်း?

ကွန်မြူနစ်များသည် အခြားအလုပ်သမားလူတန်းစားပါတီများကိုဆန့်ကျင်ကာ ပစ္စည်းထားသည့် သီးခြားပါတီတရပ်မဟုတ်ပေ။

သူတို့တွင် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားတရပ်လုံး၏အကျိုးစီးပွားနှင့် သီးခြားဖြစ်သော၊ ကင်းကွာသော မည်သည့်အကျိုးစီးပွားမျှမရှိပေ။

သူတို့သည် ပစ္စည်းမဲ့လှုပ်ရှားမှုကိုပုံဖော်ရန်၊ ပုံသွင်းရန်မည်သည့် ကိုယ်ပိုင်ဂိဏ္ဍကတိသန်သော ၂၂ များကိုမျှ မတင်ပြကြပေ။

ကွန်မြူနစ်များသည် အခြားသောအလုပ်သမားလူတန်းစားပါတီများ၂၆ နှင့် ကွဲပြားခြားနားသည်မှာ အောက်ပါအချက်များတွင်သာ ဖြစ်သည်။ ၁။ တိုင်းပြည်အသီးသီးရှိ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား၏တိုင်းပြည်အလိုက်တိုက်ပွဲများတွင် ကွန်မြူနစ်များသည် လူမျိုးရေးနှင့် ကင်းရှင်းသော ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားတရပ်လုံး၏ တူညီသောအကျိုးစီးပွားများကို ညွှန်ပြ ရွှေ့တန်းတင်ပေးသည်။ ၂။ အလုပ်သမားလူတန်းစားက ဖြတ်ကျော်ရမည့် ဓနရှင်လူတန်းစားကိုဆန့်ကျင်သော တိုက်ပွဲဖြစ်ပေါ်တိုးပွားမှုအဆင့်အသီးသီးတွင် ကွန်မြူနစ်များသည် လှုပ်ရှားမှုတရပ်လုံး၏အကျိုးစီးပွားကို နေရာတိုင်းတွင် အစဉ်သဖြင့်ကိုယ်စားပြုပေသည်။

ထို့ကြောင့် ကွန်မြူနစ်များသည် တဘက်တွင်လက်တွေ့အရ တိုင်းပြည်တိုင်း၏ အလုပ်သမားလူတန်းစားပါတီများထဲတွင် ရွှေ့တန်းအရောက်ဆုံး၊ အပြတ်သားဆုံးအပိုင်းဖြစ်ပြီး ၎င်းကအခြားပါတီအားလုံး

ကို ရွှေသို့ တွန်းတင်ပေးသည်။ အခြားတဘက်တွင် သဘောတရားအရ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားလှုပ်ရှားမှု ချီတက်ရာလမ်းကြောင်း၊ အကြောင်း အချက်များနှင့် အဆိုးသတ် ယေဘုယျ အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို ရှင်းလင်းစွာနားလည်ရာတွင် ပစ္စည်းမဲ့ထူကြီးထက် ကွန်မြူနစ်များသည် သာလွန်မှုရှိသည်။

ကွန်မြူနစ်များ၏ လတ်တလောရည်ရွယ်ချက်သည် အခြားသော ပစ္စည်းမဲ့ပါတီများကဲ့သို့ပင် ပစ္စည်းမဲ့များအား လူတန်းစားတရပ်အဖြစ် ဖွဲ့တည်ရေး၊ ဓနရှင်စိုးမိုးမှုကိုဖြိုချရေး၊ နိုင်ငံရေးအာဏာကို ပစ္စည်းမဲ့လူ တန်းစားကသိမ်းယူရေးတို့ဖြစ်၏။

ကွန်မြူနစ်များ၏ သဘောတရားရေးရာ နိဂုံးချုပ်ချက်များသည် လောကကြီးကိုပြုပြင်မည်ဆိုသည့် ထိုထိုဤဤပုဂ္ဂိုလ်များက တီထွင်ခဲ့ သော သို့မဟုတ်ရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့သော အယူအဆများ သို့မဟုတ် မူများ အပေါ်တွင် အလျင်းအခြေမခံပေ။

သူတို့သည် တည်ရှိနေသော လူတန်းစားတိုက်ပွဲမှတစ်ဆင့်၊ ကျနော်တို့ ရွှေ့မောက်တွင်ဖြစ်ပွားနေသော သမိုင်းလှုပ်ရှားမှုမှတစ်ဆင့် ပေါ်ထွက်လာ သည့် တကယ့်ဆက်ဆံရေးများနှင့်ပတ်သက်၍ ယေဘုယျဖော်ပြခြင်း မျှသာဖြစ်သည်။ တည်ရှိနေသော ပိုင်ဆိုင်မှုဆက်ဆံရေးများကို ဖျက် သိမ်းပစ်ခြင်းသည် ကွန်မြူနစ်ဝါဒ၏ ထူးခြားသောလက္ခဏာတရပ် အ လျင်းမဟုတ်ပေ။

သမိုင်းဆိုင်ရာအကြောင်းအချက်များ ပြောင်းလဲမှုကြောင့် အ တိတ်ကပိုင်ဆိုင်မှုဆက်ဆံရေးအားလုံးသည် အဆက်မပြတ်သမိုင်းဆိုင် ရာပြောင်းလဲမှုဖြစ်ခဲ့သည်။

ဥပမာ ပြင်သစ်တော်လှန်ရေး၂ သည် ပဒေသရာဇ်ပိုင်ဆိုင်မှုကို ဖျက်သိမ်းကာ ဓနရှင်ပိုင်ဆိုင်မှုဖြင့်အစားထိုးခဲ့သည်။

ဘာတရားအရ
အကြောင်း
ဆုက်မှုများကို
နှစ်များသည်

အခြားသော
ဘေးတရပ်အဖြစ်
ကို ပစ္စည်းမဲ့လူ

ချက်များသည်
ဘေးက တီထွင်ခဲ့
မဟုတ် မှုများ

င်း၊ ကျနော်တို့
ပေါ်ထွက်လာ
သမျှပေါ်ပြခြင်း
များကို ဖျက်
ကာတရပ် အ

မှုကြောင့် အ
ပျက်သမိုင်းဆိုင်

ပိုင်ဆိုင်မှုကို

ကုန်မြို့နှစ်ဝါဒ၏ထူးခြားသောလက္ခဏာမှာ ယေဘုယျပိုင်ဆိုင်မှု
ကို ဖျက်သိမ်းခြင်းမဟုတ်ဘဲ ခန့်ရှင်ပိုင်ဆိုင်မှုကို ဖျက်သိမ်းပစ်ခြင်းဖြစ်
၏။ သို့သော် ခေတ်သစ်ခန့်ရှင်လူတန်းစား၏ ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆိုင်မှုသည်
လူတန်းစားရန်ဘက်ဖြစ်မှုနှင့် အနည်းစုကအများစုကို သွေးစုတ်မှုအ
ပေါ်တွင်^{၂၇} အခြေပြုထားသည့် ထုတ်လုပ်မှုနှင့် အထွက်ပစ္စည်းအပိုင်
စီးမှုစနစ်၏နောက်ဆုံးနှင့် အပြည့်စုံဆုံးသောပေါ်ပြချက်ဖြစ်သည်။
ဤအဓိပ္ပါယ်အရ ကုန်မြို့နှစ်များ၏ သဘောတရားကို စာတ
ကြောင်းတည်းဖြင့်ချုပ်လိုက်လျှင် ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆိုင်မှုကို ဖျက်သိမ်းရေး
ပင်ဖြစ်၏။

ကျနော်တို့ကုန်မြို့နှစ်များကို တဦးချင်းလွတ်လပ်မှု၊ ပြုမှုလှုပ်ရှား
မှု၊ အမှီအခိုကင်းမှုအားလုံး၏အခြေခံဖြစ်သော မိမိ၏ကိုယ်ပိုင်အလုပ်
ဖြင့်ရရှိလာသည့် တဦးချင်းဥစ္စာခန့်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို ဖျက်သိမ်းပစ်လိုသူ
များဟူ၍ခေါ်အပြစ်တင်ကြသည်။

ခက်ခက်ခဲခဲဖြင့် ရရှိသော၊ မိမိကိုယ်ပိုင်အလုပ်ဖြင့် ရရှိသော၊ မိမိ
ကိုယ်တိုင်ရှာဖွေခဲ့သော ဥစ္စာခန့်ဆိုပါကလား! ခန့်ရှင်ပိုင်ဆိုင်မှု၏ ရှေ့
ပြေးဖြစ်သော လက်မှုပညာသည်ကလေးနှင့် လယ်သမားကလေး၏
ပိုင်ဆိုင်မှုဇာတိကို သင်တို့ပြောဆိုနေပါသလော? ကျနော်တို့သည်
ဤပိုင်ဆိုင်မှုကို ဖျက်သိမ်းနေရန်မလိုပါ။ စက်မှုလုပ်ငန်း ဖြစ်ပေါ်တိုး
ပွားမှုသည် ကြီးမားသောအတိုင်းအတာဖြင့် ဤပိုင်ဆိုင်မှုကိုဖျက်ဆီး
ပစ်ခဲ့လေပြီ။ နေ့စဉ်လည်းဖျက်ဆီးပစ်နေဆဲဖြစ်ပေသည်။

သို့မဟုတ်ခေတ်သစ်ခန့်ရှင်ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆိုင်မှုကိုဆိုလိုပါသလော?
သို့သော် အခစားအလုပ်^{၂၉} သည် အလုပ်လုပ်သူအတွက် ပိုင်ဆိုင်
မှုကိုဖန်တီးပေးပါသလော? စိုးစဉ်းမျှမဖန်တီးပါ။ အခစားအလုပ်သည်
အရင်းအနှီး(ဝါ) အခစားအလုပ်အား သွေးစုတ်သော ပိုင်ဆိုင်မှုကို

ဖန်တီးပေး၏။ အသစ်တဖန်သွေးစုတ်ရန်အတွက် အခစားအလုပ်အသစ်ကိုရရှိစေမည့် အကြောင်းအချက်မရှိလျှင် ၎င်းပိုင်ဆိုင်မှုသည်တိုးပွားမလာနိုင်ပေ။ ဤကဲ့သို့သောလက်ရှိပိုင်ဆိုင်မှုသည် အရင်းအနှီးနှင့် အခစားအလုပ်၏ရန်ဘက်ဖြစ်မှုအပေါ်တွင် အခြေပြုထား၏။ ဤရန်ဘက်ဖြစ်မှု၏ဘက်နှစ်ဘက်စလုံးကို စစ်ဆေးကြည့်ရှုကြပါစို့။

အရင်းရှင်တယောက်ဖြစ်ရန်အလို့ငှါ ထုတ်လုပ်ရေးတွင် ပုဂ္ဂိုလ်သက်သက်အရသာမက လူမှုရေးအဆင့်နေရာလည်းရှိရပေမည်။ အရင်းအနှီးဆိုသည်ကား စုပေါင်းထုတ်လုပ်ထားသည့် အထွက်ပစ္စည်းဖြစ်ပေ၏။ လူ့ အဖွဲ့အစည်းဝင်ပေါင်းများစွာ၏ တစုတစည်းတည်းသော ပြုမှုလုပ်ငန်းမှသာမက နိဂုံးချုပ်လိုက်ပါလျှင် လူ့ အဖွဲ့အစည်းဝင်အားလုံး၏ တစုတစည်းတည်းသော ပြုမှုလုပ်ငန်းမှဖြင့်သာလျှင် အရင်းအနှီးကိုအသက်ဝင်စေနိုင်ပေသည်။

ထို့ကြောင့်အရင်းအနှီးဆိုသည်မှာ တဦးချင်းအင်အားမဟုတ်ဘဲ လူ့ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာအင်အားဖြစ်ပေ၏။

ထို့ကြောင့် အရင်းအနှီးကို အများဆိုင်ရာပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် လူ့ အဖွဲ့အစည်းဝင်အားလုံး၏ပိုင်ဆိုင်မှုအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲပစ်သည်ဆိုရာတွင် တဦးချင်းပိုင်ဆိုင်မှုကို လူ့ အဖွဲ့အစည်း၏ပိုင်ဆိုင်မှုအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲပစ်လိုက်ခြင်းမဟုတ်ပေ။ ပိုင်ဆိုင်မှု၏ လူ့ အဖွဲ့အစည်းလက္ခဏာကိုသာ ပြောင်းလဲပစ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ပိုင်ဆိုင်မှုသည်လည်း မိမိ၏လူတန်းစားလက္ခဏာဆုံးပါးသွားတော့၏။

အခစားအလုပ်အကြောင်း ယခုကြည့်ကြပါစို့။

အခစားအလုပ်၏ ပျမ်းမျှဈေးနှုန်းဆိုသည်မှာ အနိမ့်ဆုံးလုပ်ခဖြစ်၏။ ၎င်းမှာ အလုပ်သမားတယောက်သည် အလုပ်သမားအဖြစ် အသက်တည်တန့်နေရန် လုံးဝမရှိမဖြစ်သော ဘဝတည်မြဲရေးပစ္စည်း

ားအလုပ်အ
င်မှုသည်တိုး
ရင်းအနှီးနှင့်
၏။ ဤရန်
ှို။
တွင် ပုဂ္ဂိုလ်
ပမည်။ အ
ပ်စွည်းဖြစ်
တည်းသော
ည်းဝင်အား
အရင်းအ

ခးမဟုတ်ဘဲ
င့် လူ့ အဖွဲ့
ည်ဆိုတုင်
ှို ပြောင်း
လက္ခဏာကို
မိ၏လူတန်း

ခိုဆုံးလုပ်ခ
မားအဖြစ်
ရေးပစ္စည်း

ပမာဏသာလျှင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အခစားအလုပ်သမားက မိမိ
အလုပ်ဖြင့် အပိုင်ရရှိလိုက်သောအရာသည် သူ၏ဘဝတည်တန့်ရေးနှင့်
ပြန်လည်ထုတ်လုပ်ရေးအတွက် ထေမိရုံမျှသာရှိ၏။ ကျနော်တို့သည်
ယေဘုယျအားဖြင့် အလုပ်၏အထွက်ပစ္စည်းများအား တဦးချင်းအပိုင်
ရရှိထားမှုကို ဖျက်သိမ်းပစ်ရန် အလျင်းမရည်ရွယ်ပေ။ ဤအပိုင်ရရှိမှု
ကလူတို့အသက်ရှင်တည်တန့်နေရေးနှင့် ပြန်လည်ထုတ်လုပ်ရေးအတွက်
အကျိုးပြုပြီး သူတပါး၏အလုပ်ကိုခန့်ခွဲရန်အတွက် မည်သို့သောအပို
အလျှ မှကြွင်းကျန်ခြင်းမရှိတော့ပေ။ ကျနော်တို့ဖျက်သိမ်းပစ်လိုသည်
မှာ အရင်းအနှီးတိုးများရေးသက်သက်အတွက် အလုပ်သမားသည်
အသက်ရှင်နေရပြီး အုပ်စိုးသူလူတန်းစားအကျိုးစီးပွား၏ လိုအပ်မှု
အရ အသက်ရှင်ခွင့်ရထားသည့် ဤအပိုင်ရရှိမှု၏စိတ်မချမ်းမြေ့ စရာ
ကောင်းသော လက္ခဏာကိုသာလျှင်ဖြစ်၏။

ခနရှင်လူ့ အဖွဲ့အစည်းတွင် သက်ရှိအလုပ်သည် စုပုံထားသော
အလုပ်ကိုတိုးပွားစေသည့် နည်းလမ်းသာလျှင်ဖြစ်သည်။ ကွန်မြူနစ်
လူ့ အဖွဲ့အစည်းတွင် စုပုံထားသောအလုပ်သည် အလုပ်သမား၏ဘဝ
တည်မြဲမှုကို တိုးချဲ့စေသော၊ ကြွယ်ဝစေသော၊ ဖြစ်ထွန်းစေသော နည်း
လမ်းသာလျှင်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ခနရှင်လူ့ အဖွဲ့အစည်းတွင် အတိတ်သည်ပစ္စုပ္ပန်အ
ပေါ်ကြီးစိုး၏။ ကွန်မြူနစ်လူ့ အဖွဲ့အစည်းတွင်မူ ပစ္စုပ္ပန်သည်အတိတ်
အပေါ် တွင်ကြီးစိုးသည်။ ခနရှင်လူ့ အဖွဲ့အစည်းတွင်အရင်းအနှီးသည်
အဖို့အခိုကင်းပြီး တခုချင်းလက္ခဏာဆောင်ကာ သက်ရှိလူမှာမူ မိမိ
နေရပြီး တဦးချင်းလက္ခဏာဟူ၍မရှိတော့ပေ။

ထို့ပြင် ဤသို့ဖြစ်နေသည့် အကြောင်းအချက်အား ဖျက်သိမ်းမှု
ကို တဦးချင်းလက္ခဏာနှင့် လွတ်လပ်မှုကိုဖျက်သိမ်းခြင်းဟု ခနရှင်

လူတန်းစားကခေါ်ကြသည်။ မှန်ပေသည်။ ခန့်ရှင်တဦးချင်းလက္ခဏာ၊ ခန့်ရှင်အမှီအခိုကင်းမှုနှင့် ခန့်ရှင်လွတ်လပ်မှုတို့ကို ဖျက်သိမ်းရန် ရည်ရွယ်ထားသည်မှာ သံသယရှိစရာမလိုပေ။

မျက်မှောက်ကာလ ခန့်ရှင်ထုတ်လုပ်ရေး အကြောင်းအချက်အောက်တွင် လွတ်လပ်ရေးဆိုသည်မှာ လွတ်လပ်စွာကုန်သွယ်ရေး၊ လွတ်လပ်စွာရောင်းဝယ်ရေးဖြစ်၏။

သို့သော် အကယ်၍ ရောင်းဝယ်ရေးကွယ်ပျောက်သွားလျှင် လွတ်လပ်စွာရောင်းဝယ်ရေးသည်လည်း ကွယ်ပျောက်သွားပေမည်။ လွတ်လပ်စွာရောင်းဝယ်ရေးအကြောင်း ဤအပြောမျိုးနှင့်တကွ ကျနော်တို့ ခန့်ရှင်လူတန်းစား၏ ယေဘုယျလွတ်လပ်မှုအကြောင်း အခြားလေလုံးထွားသော စကားအားလုံးသည် အကယ်၍ သာအလယ်ခေတ်က အတုပ်အနှောင်ခံထားရသည့် ကုန်သည်များ၊ ကန့်သတ်ခံထားရသော ရောင်းဝယ်ရေးတို့နှင့်ပတ်သက်ပါမူ အဓိပ္ပါယ်ရှိကောင်းရှိပေမည်။ သို့သော် ရောင်းဝယ်ရေး၊ ခန့်ရှင်ထုတ်လုပ်ရေးအကြောင်းအချက်များနှင့် တကွ ခန့်ရှင်လူတန်းစားကိုပင်လျှင် ကွန်မြူနစ်ပုံစံဖြင့် ဖျက်သိမ်းပစ်ရေးကို ဆန့်ကျင်လိုက်သောအခါတွင် ဤစကားလုံးများသည် မည်သည့်အဓိပ္ပါယ်မျှမရှိပေ။

ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆိုင်မှုကို ဖျက်သိမ်းရန် ကျနော်တို့ ကြံရွယ်နေကြသည်ဟု သင်တို့က ကြောက်လန့်တကြားဖြစ်နေကြသည်။ သို့သော် တည်ရှိနေသည့် သင်တို့၏လူ့ အဖွဲ့အစည်းတွင် လူဦးရေ ၁၀ ပုံ ၉ ပုံ ၏ ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆိုင်မှုမှာ ဖျက်သိမ်းခြင်းခံလိုက်ရပြီဖြစ်သည်။ လူ့အနည်းငယ်အတွက် ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းတည်ရှိနေရသည်မှာ ထို ၁၀ ပုံ ၉ ပုံ ၏ လက်ထဲတွင် မည်သည့်ပိုင်ဆိုင်မှုမျှ မရှိခြင်းကြောင့်သာလျှင် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပိုင်ဆိုင်မှု သဏ္ဍာန်တခုကို ဖျက်သိမ်းပစ်ရန် ရည်ရွယ်သည့်အတွက်

ကျနော်
တည်ရှိ
အမျှ
ဖြစ်ပေ
ကြံရွယ်
နေသိ
လက်
လဲမ
ပိုင်ခ
ခါမျှ
သင်
ပစ္စ
တို့
ခေ
ယ
ဝ
ခ

ချင်းလက္ခဏာ
သိမ်းရန် ရည်
ကြောင်းအချက်
ကုန်သွယ်ရေး၊
လျှင် လွတ်
မည်။ လွတ်
ကုန်သွယ်ရေး
အခြားလေ
သယ်ခေတ်က
ထားရသော
ပမည်။ သို့
ချက်များနှင့်
သိမ်းပစ်ရေး
မည်သည့်
နေကြသည်
သော် တည်ရှိ
၏ပုဂ္ဂလိက
နည်းငယ်အ
လက်ထဲတွင်
ထို့ကြောင့်
ညီအတူက

ကျနော်တို့အား သင်တို့ကရွတ်ချကြသည်။ ထိုပိုင်ဆိုင်မှုသဏ္ဍာန်တခု
တည်ရှိရန်လိုအပ်သောအကြောင်းအချက်မှာကား လူ့ အဖွဲ့အစည်း၏
အများတကာအများစုကြီးအတွက် မည်သည့်ပိုင်ဆိုင်မှုမျှမတည်ရှိရေး
ဖြစ်ပေတော့သည်။

တခွန်းတည်းဆိုရလျှင် သင်တို့၏ပိုင်ဆိုင်မှုကို ဖျက်သိမ်းပစ်ရန်
ကြံရွယ်နေသည်ဟု ကျနော်တို့ကိုရွတ်ချကြသည်။ မှန်ပေသည်။ ကျ
နော်တို့ ဤအတိုင်းကြံရွယ်ထားပါသည်။

အလုပ်သည် အရင်းအနှီး၊ အသပြာနှင့် သီးစားခအဖြစ်သို့၎င်း၊
လက်ဝါးကြီးအုပ်နိုင်စွမ်းရှိသောလူမှုရေးအင်အားအဖြစ်သို့၎င်းပြောင်း
လဲမသွားနိုင်သောအခါ၊ ဆိုလိုသည်မှာ ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆိုင်မှုသည် ခန့်ရှင်
ပိုင်ဆိုင်မှုအဖြစ်သို့၊ အရင်းအနှီးအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲမသွားနိုင်သောအ
ခါမှစ၍ တဦးချင်းလက္ခဏာသည်လည်း ကွယ်ပျောက်သွားသည်ဟု
သင်တို့ကပြောဆိုကြသည်။

ထို့ကြောင့် “တဦးချင်း” ဆိုရာတွင် အလယ်အလတ်လူတန်းစား၊
ပစ္စည်းပိုင်ရှင်နှင့် ခန့်ရှင်မှတစ်ပါးအခြားသူမဟုတ်ကြောင်း သင်တို့ကိုယ်
တိုင်ဝန်ခံရာရောက်ပေသည်။ ထိုသို့သောသူကိုကား ပြန်မပေါ်နိုင်
အောင် အမှန်ပင်ဖယ်ရှင်းပစ်ရမည်။

ကွန်မြူနစ်ဝါဒသည် လူ့ အဖွဲ့အစည်း၏အထွက်ပစ္စည်းကို အပိုင်ရ
ယူသည့် မည်သူ၏အခွင့်အာဏာကိုမျှရုတ်သိမ်းခြင်းမပြုပေ။ ကွန်မြူနစ်
ဝါဒကရုတ်သိမ်းမည်မှာ ထိုသို့သောအပိုင်ရယူခြင်းဖြင့် အခြားသူများ
၏ အလုပ်အပေါ် စိုးမိုးနိုင်သော အခွင့်အာဏာကိုသာလျှင်ဖြစ်သည်။

ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆိုင်မှုကို ဖျက်သိမ်းလိုက်လျှင် အလုပ်အားလုံးရပ်
ဆိုင်းသွားကာ တလောကလုံး အပျင်းထူကုန်ကြလိမ့်မည်ဟူ၍ ကန့်
ကွက်ပြောဆိုကြသေးသည်။

ဤအတိုင်းသာဖြစ်ရမည်ဆိုပါလျှင် ဓနရှင်လူ့ အဖွဲ့အစည်းသည်
ကြာမြင့်စွာကပင် ပျင်းရိမှုကြောင့်ကြေပြုန်းသွားလောက်ပေပြီ။ အ
ဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဓနရှင်လူ့ အဖွဲ့အစည်းတွင် အလုပ်လုပ်သူသည်
မည်သည်ကိုမျှမရ၊ အလုပ်မလုပ်သူသည်အရာရာကိုရရှိနေသောကြောင့်
ပင်တည်း။ ဤကန့်ကွက်ချက်တခုလုံးသည် အရင်းအနှီးမရှိတော့သော
အခါ မည်သည့်အစားအလုပ်မျှ ဆက်လက်မရှိနိုင်ဟူသည်ကို စကား
လုံးတမျိုးနှင့် ထပ်မံပြောဆိုခြင်းပင်ဖြစ်ပေသည်။

ကွန်မြူနစ်စနစ်ဖြင့် ရုပ်ဝတ္တုအထွက်ပစ္စည်းများကိုထုတ်လုပ်ခြင်း၊
အပိုင်ရယူခြင်းနည်းနာများကိုဆန့်ကျင်သည့် ကန့်ကွက်ချက်အားလုံး
ကဲ့သို့ပင် ဥာဏအလုပ်ကဖန်တီးလိုက်သော အထွက်ပစ္စည်းများကို
ကွန်မြူနစ်စနစ်ဖြင့်ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ အပိုင်ရယူခြင်းများကိုလည်း အလား
တူပင် ဆန့်ကျင်ပြောဆိုကြသည်။ ဓနရှင်လူတန်းစားအတွက်ဆိုသော်
လူတန်းစားအရ ပိုင်ဆိုင်မှုကွယ်ပျောက်ခြင်းသည် ထုတ်လုပ်ရေးကွယ်
ပျောက်ခြင်းဖြစ်သကဲ့သို့ လူတန်းစားယဉ်ကျေးမှု^၁ ကွယ်ပျောက်ခြင်း
သည်လည်း ယဉ်ကျေးမှုအားလုံး ကွယ်ပျောက်ခြင်းပင်ဖြစ်ပေသည်။

ဆုံးရှုံးသွားသည့်အတွက် ဓနရှင်လူတန်းစားက ငိုကြွေးတမ်းတ
နေသော ဤယဉ်ကျေးမှုသည်ကား အများတကာအများစုကြီးအ
တွက်ဆိုပါမူ စက်ကရိယာကဲ့သို့ပြုမှုရန် လေ့ကျင့်ပေးခြင်းမျှသာဖြစ်
သည်။

သို့သော် လွတ်လပ်ရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ တရားဥပဒေအစရှိသည်တို့
နှင့်ပတ်သက်သော သင်တို့၏ဓနရှင်အယူအဆ စံတားချက်များအရ
ကျနော်တို့ ရည်ရွယ်ထားသော ဓနရှင်ပိုင်ဆိုင်မှုဖျက်သိမ်းပစ်ရေးကို
တိုင်းတာကြည့်နေသမျှကာလပတ်လုံး ကျနော်တို့နှင့် အငြင်းမပွားကြ
ပါနှင့်။ သင်တို့၏အယူအဆများဆိုသည်မှာ သင်တို့၏ဓနရှင်ထုတ်လုပ်

စည်းသည်
ပေါ်ပြီ။ အ
လုပ်သူသည်
သင်ကြောင့်
တော့သော
ကို စကား

လုပ်ခြင်း၊
အားလုံး
များကို
အလား
ဆိုသော်
ရေးကွယ်
ချက်ခြင်း
ပေသည်။
တမ်းတ
စုကြီးအ
သဖြစ်

သည်တို့
များအရ
ရေးကို
မပွားကြ
တတ်လုပ်

ရေး၊ ဓနရှင်ပိုင်ဆိုင်မှု အကြောင်းအချက်များမှ ပေါ်ထွက်လာသော အကိုင်အခက်များပင်ဖြစ်၏။ အလားတူပင် သင်တို့၏တရားဥပဒေ ဆိုသည်မှာလည်း သင်တို့လူတန်းစား၏အလိုဆန္ဒအရအားလုံးအတွက် ဥပဒေပြုထားချက်ဖြစ်သည်။ တရားဥပဒေ၏ အနှစ်သာရနှင့် ဦးတည်ချက်ကို သင်တို့လူတန်းစားတည်ရှိမှု၏ စီးပွားရေးအကြောင်းအချက် များကဆုံးဖြတ်ပေး၏။

သင်တို့၏ကိုယ်ကျိုးကြည့်သော အယူအဆအမှားများက လက်ရှိထုတ်လုပ်ရေးနည်းနာနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုသဏ္ဍာန်မှ ပေါက်ဖွားလာသော လူမှုရေးသဏ္ဍာန်များ (ဝါ) ထုတ်လုပ်ရေးတိုးတက်မှု အတွင်းမှ ပေါ်ထွက်လာပြီး ပျောက်ကွယ်သွားသော သမိုင်းဆက်ဆံရေးများကို သဘာဝနှင့် ဆင်ခြင်မှုတို့၏ ထာဝရတရားများအဖြစ် ပြောင်းလဲစေလိုက်သည်။ သင်တို့မတိုင်မီက အုပ်စိုးသောလူတန်းစားတိုင်းသည် သင်တို့ကဲ့သို့ပင် ဤမှောက်မှားသောအယူအဆမျိုးရှိကြသည်။ ရှေးခေတ်ပိုင်ဆိုင်မှုကို ရှင်းလင်းစွာတွေ့မြင်ကြသော၊ ပဒေသရာဇ်ပိုင်ဆိုင်မှုရှိကြောင်းကို ဝန်ခံကြသောသင်တို့သည် သင်တို့၏ဓနရှင်ပိုင်ဆိုင်မှုကျတော့မှဝန်ခံရုံကြတော့ပေ။

မိသားစုဖျက်သိမ်းပစ်ရေး ! ကွန်မြူနစ်များ၏ ဤနာမည်ဆိုးလှသောတင်ပြချက်အပေါ် ရယ်ဒီကယ်အကျဆုံးသူကပင် ဒေါသဖြစ်ကြသည်။

လက်ရှိမိသားစု၊ ဓနရှင်မိသားစုသည် မည်သည့်အခြေခံပေါ်မှာ တည်ဆောက်ထားပါသနည်း? အရင်းအနှီးအပေါ်၊ တဦးချင်းအကျိုးအမြတ်ရှိမှုအပေါ်တွင် တည်ဆောက်ထားပေသည်။ ပြည့်ဝစုံလင်စွာဖြစ်ပေါ်တိုးပွားသော ဤမိသားစု၏သဏ္ဍာန်မှာ ဓနရှင်လူတန်းစားအတွင်းတွင်သာလျှင်တည်ရှိနေပေသည်။ လက်တွေ့အားဖြင့် ပစ္စည်းမဲ့

များတွင် မိသားစုမရှိခြင်းနှင့် အတိအလင်းပြည့်တန်ဆာစနစ်တို့သည် ဤအချင်းအရာ၏ ဖြည့်စွက်ဖော်ပြချက်ဖြစ်သည်။

ဤဖြည့်စွက်ဖော်ပြချက် ကွယ်ပျောက်သွားသောအခါ ဓနရှင်မိသားစုသည်လည်း ကွယ်ပျောက်သွားလိမ့်မည်။ အရင်းအနှီးကွယ်ပျောက်သွားသည်နှင့်တပါတည်း ဓနရှင်မိသားစုနှင့် ဤဖြည့်စွက်ဖော်ပြချက်တို့သည်လည်း ကွယ်ပျောက်သွားလိမ့်မည်။

မိဘများက သားသမီးများအပေါ် သွေးစုတ်မှုကို ကျနော်တို့ ဖျက်သိမ်းပစ်လိုသည်ဟု သင်တို့ကစွပ်စွဲပါသလော? ဤရာဇဝတ်မှုကို ကျနော်တို့ကျူးလွန်မိကြောင်း ဝန်ခံပေသည်။

သို့သော် ကျနော်တို့က အိမ်တွင်းပညာပေးရေးကို လူ့ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာပညာပေးမှုဖြင့် အစားထိုးလိုက်သောအခါ လူသားတို့၏ အမှန်မြတ်ဆုံးသောဆက်ဆံရေးကို ကျနော်တို့ကဖျက်ဆီးသည်ဟု သင်တို့ဆိုကြလိမ့်မည်။

သင်တို့၏ပညာရေးကကော! လူ့ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ပညာရေးပင်မဟုတ်ပါလော? ဤပညာရေးကိုလူ့ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာအကြောင်းအချက်များက ဆုံးဖြတ်သည်မဟုတ်ပါလော? ဤပညာရေးကို စာသင်ကျောင်းစသည်တို့မှတစ်ဆင့် လူ့ အဖွဲ့အစည်း၏ တိုက်ရိုက်သို့မဟုတ် သွယ်ဝိုက်စွက်ဖက်မှုတို့က ဆုံးဖြတ်ကြသည်မဟုတ်ပါလော? ပညာရေးတွင် လူ့ အဖွဲ့အစည်း၏စွက်ဖက်ခြင်းကို ကွန်မြူနစ်များက တီထွင်ခြင်း မပြုခဲ့ပေ။ ကွန်မြူနစ်များသည် ဤစွက်ဖက်မှု၏လက္ခဏာကို ပြောင်းလဲပစ်ရန်နှင့် ပညာရေးကို အုပ်စိုးသူလူတန်းစား၏ ဩဇာအောက်မှ ကယ်တင်ရန်ရည်ရွယ်ခြင်းသာလျှင်ဖြစ်၏။

ခေတ်သစ်စက်မှုလုပ်ငန်းက ပစ္စည်းမဲ့များအတွင်း မိသားစုအနှောင်အဖွဲ့အားလုံးကိုဖျက်ဆီးပစ်လိုက်ပြီး ပစ္စည်းမဲ့များ၏ သားသမီး

တို့သည်
ခန့်ရှင်မိ
နိုးကွယ်
က်ဖော်

နော်တို့
တ်မှုကို

အဖွဲ့အ
ားတို့၏
ဟု သင်

သာရေး
ကြောင်း
ကို စာ
ပို့မဟုတ်
ညာရေး
ထွင်ခြင်း
ပြောင်း
အောက်မှ

သာစုအ
ားသမီး

များကိုလည်းရောင်းဝယ်ရေးပစ္စည်းများနှင့် အလုပ်ကရိယာများသက်
သက်အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲပစ်လိုက်သည်။ ဤသို့ဖြစ်သည်နှင့်အမျှ မိ
သားစုနှင့် ပညာရေး၊ မိဘနှင့် သားသမီးများ၏ မွန်မြတ်သောဆက်ဆံ
ရေးတို့နှင့်ပတ်သက်၍ ခန့်ရှင်များ၏ အဓိပ္ပါယ်မရှိပြောဟောနေမှုများ
သည် ပို၍စက်ဆုတ်စရာကောင်းလာတော့သည်။

သို့သော်ခင်ဗျားတို့ကွန်မြူနစ်များက ဇနီးသည်များကို ဘုံပစ္စည်း
လုပ်လိုကြသည်ဟု ခန့်ရှင်လူတန်းစားတစ်လုံးက ထိတ်လန့်တကြား
သံပြိုင်အော်လိုက်ကြသည်။

ခန့်ရှင်သည် မိမိ၏ဇနီးသည်ကို ထုတ်လုပ်ရေးကရိယာသက်သက်
အဖြစ်ကြည့်မြင်သည်။ ထုတ်လုပ်ရေးကရိယာဆိုလျှင် အတူတကွအ
သုံးပြုရန်ဖြစ်သည်ဟု ခန့်ရှင်တို့ကနားလည်ထားကြသည်။ ထို့ကြောင့်
ဓမ္မတာပင် အမျိုးသမီးများသည်လည်း ဘုံပစ္စည်းဖြစ်သွားကြလိမ့်မည်
ဟူသောနိဂုံးချုပ်ချက်မှတစ်ပါး အခြားမရှိနိုင်ပေ။

အမျိုးသမီးများ၏အဆင့်နေရာကို ထုတ်လုပ်ရေးကရိယာသက်
သက်အဖြစ် ထားရှိခြင်းအား ဖျက်သိမ်းပစ်ရန်ဆိုသည့် တကယ့်ရည်
ရွယ်ချက်ကို ခန့်ရှင်သည် စဉ်းစားမိကြလိမ့်မည်မဟုတ်ချေ။

အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် ဇနီးသည်များကို ဘုံပစ္စည်းလုပ်မှုအား
ကွန်မြူနစ်များက ပြောင်တရားဝင်ထူထောင်လိမ့်မည်ဟုဆိုကာ ကျ
နော်တို့၏ခန့်ရှင်များက ဟန်ဆောင်ဒေါသထွက်နေသည်ထက် ရယ်စ
ရာကောင်းသည်မှာမရှိတော့ပေ။ ကွန်မြူနစ်များက ဇနီးသည်များကို
ဘုံပစ္စည်းလုပ်စရာမလိုပေ။ ဤကိစ္စသည် ရှေးပဝေသဏီကပင်ရှိခဲ့ပြီ
ဖြစ်သည်။

ကျနော်တို့၏ခန့်ရှင်များသည် သူတို့လက်အောက်မှပစ္စည်းမဲ့များ
၏ဇနီးသည်များ၊ သမီးများနှင့်ပင် မတင်းတိမ်ကြသေးပေ။ တရားဝင်

ပြည့်တန်ဆာတွေရှိနေသည်ကိုမဆိုထားနှင့် တဦး၏ဇနီးသည်ကို တဦးက ကျူးလွန်ရသည်ကိုပင် အလွန်အမင်းသာယာနေကြပေသည်။

ခနရှင်လက်ထပ်ထိမ်းမြားရေးစနစ်သည် စင်စစ်အားဖြင့် ဇနီးသည်များကို ဘုံလုပ်ပစ်ခြင်းပင်တည်း။ ကွန်မြူနစ်များအနေဖြင့် အလွန်ဆိုးစွပ်စွဲခြင်းခံရစရာရှိသည်မှာ လိမ်ညာဖုံးကွယ်ပြီး ဇနီးသည်ကို ဘုံပစ္စည်းလုပ်ထားသည့်နေရာတွင် တရားဝင်အတိအလင်းလုပ်ခြင်းဖြင့် ကွန်မြူနစ်များက အစားထိုးလိုကြသည်ဟူ၍ဖြစ်၏။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် လက်ရှိထုတ်လုပ်ရေးစနစ်ကို ဖျက်သိမ်းလိုက်သည့်နှင့်အမျှ ဤစနစ်မှပေါ်ထွက်လာသော တရားဝင်နှင့် တရားမဝင်ပြည့်တန်ဆာစနစ်နှစ်ခုစလုံးအကြားဝင်သည့် ဇနီးသည်များကိုဘုံလုပ်မှုပါ ပါသွားရမည်မှာ သူ့အလိုလိုရင်းနေပေသည်။

ထို့ပြင်ကွန်မြူနစ်များသည် တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုးကို ဖျက်သိမ်းပစ်လိုကြသူများဖြစ်သည်ဟု ရှုတ်ချကြပြန်သည်။

အလုပ်သမားများတွင် တိုင်းပြည်^{၇၇}မရှိ။ သူတို့၌မရှိသောအရာကို သူတို့ထံမှကျနေဘို့မယူနိုင်ပေ။ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားသည် ဦးစွာပထမ နိုင်ငံရေးအုပ်စိုးမှုကိုရယူမည်ဖြစ်ပေရာ အမျိုးသား၏ ခေါင်းဆောင်^{၇၉} လူတန်းစားအဖြစ်သို့ မြှင့်တင်ရမည်။ ခနရှင်များပြောကြသည့် အဓိပ္ပါယ်အရမဟုတ်စေကာမူ မိမိကိုယ်၌က အမျိုးသားဖြစ်သည့်အလျောက် အမျိုးသားတရပ်အဖြစ် ဖွဲ့တည်ရမည်ဖြစ်ပေသည်။

ခနရှင်လူတန်းစားဖြစ်ပေါ်တိုးပွားလာမှုကြောင့်၎င်း၊ လွတ်လပ်စွာကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးကြောင့်၎င်း၊ ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်ကြောင့်၎င်း၊ ထုတ်လုပ်ရေးနည်းနာနှင့်တကွ ၎င်းနှင့်လျော်ညီသော ဘဝအကြောင်းအချက်များ တူညီလာသောကြောင့်၎င်း အမျိုးသားခြားနားချက်များနှင့် ပြည်သူများအချင်းချင်းရန်ဘက်ဖြစ်မှုများသည် နေ့စဉ်နှင့်

အမျှ ပို၍ပို၍ကွယ်ပျောက်သွားနေသည်။

ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားစိုးမိုးမှုသည် ဤသို့သောကွယ်ပျောက်သွားမှုကို ပိုမိုလျင်မြန်စေလိမ့်မည်။ အနည်းဆုံးပြောရသော် ယဉ်ကျေးသောထပ်တန်းတိုင်းပြည်များ၏ စုပေါင်းလှုပ်ရှားမှုသည် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားလွတ်မြောက်ရေးအတွက် ရှေးဦးအကြောင်းအချက်များအနက် တခုဖြစ်သည်။

လူတိုင်းကတိုင်းအပေါ် သွေးစုတ်ချယ်လှယ်မှု အဆုံးသတ်သွားသည်နှင့်အမျှ အမျိုးသားတရပ်က အခြားအမျိုးသားအပေါ် သွေးစုတ်ချယ်လှယ်မှုသည်လည်း အဆုံးသတ်သွားလိမ့်မည်။ အမျိုးသားအတွင်းရှိ လူတန်းစားရန်ဘက်ဖြစ်မှု ကွယ်ပျောက်သွားသည်နှင့်အတူ အမျိုးသားတရပ်က တခြားအမျိုးသားတရပ်အပေါ် ရန်လိုမုန်းတီးမှုသည်လည်း အဆုံးသတ်သွားလိမ့်မည်။

ဘာသာရေး၊ အဘိဓမ္မာရေးနှင့် ယေဘုယျအားဖြင့် အယူအဆရပ်တည်ချက်မှနေ၍ ကွန်မြူနစ်ဝါဒအပေါ် စွဲချက်တင်မှုများမှာမူ လေးလေးနက်နက်စစ်ဆေးကြည့်ရှုရန်ပင်မလိုပေ။

လူ၏အတွေးအခေါ်၊ အမြင်၊ အယူအဆများ၊ တခွန်းတည်းနှင့်ပြောရလျှင် လူ၏အသိသည် သူ၏ရုပ်ဘဝတည်ရှိမှုအကြောင်းအချက်များ၊ သူ၏လူမှုဆက်ဆံရေးများနှင့် သူ၏လူမှုရေးဘဝအတွင်းရှိပြောင်းလဲမှုတိုင်းနှင့်အတူ ပြောင်းလဲသွားသည်ကို နက်နက်နဲနဲစဉ်းစားရန်လိုပါသေးသလော?

အသိပညာထုတ်လုပ်မှုသည် ရုပ်ဝတ္ထုထုတ်လုပ်ရေး ပြောင်းလဲသည့် အချိုးအစားအတိုင်းလိုက်၍ ၎င်း၏လက္ခဏာပြောင်းလဲသွားသည်ဆိုသည်ထက် အတွေးအခေါ်သမိုင်းက မည်သည်ကိုများ သက်သေပြပါသေးသနည်း? ခေတ်ကာလတိုင်း၏ စိုးမိုးနေသော အတွေး

အခေါ်သည် ထိုခေတ်ကာလရှိအုပ်စိုးသူလူတန်းစား၏ အတွေးအခေါ် မျှသာအစဉ်ဖြစ်ခဲ့သည်။

လူ့ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလုံးကို တော်လှန်ပစ်သော အတွေးအခေါ် များအကြောင်းကိုပြောရာတွင် အတွေးအခေါ်သစ်၏ အစိတ်အပိုင်း များသည် လူ့ အဖွဲ့အစည်းဟောင်းအတွင်းတွင် ဖွဲ့တည်ခဲ့သည်ဟူသော အချက်ကို၎င်း၊ ဘဝတည်ရှိမှုအကြောင်းအချက်ဟောင်းများကို ဖျက် သိမ်းလိုက်သည်နှင့်တပါတည်း အတွေးအခေါ်ဟောင်းများ၏ ပြိုကွဲမှု သည် လိုက်ပါလာသည်ဟူသောအချက်ကို၎င်း ဖော်ပြကြခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်။

ရှေးခေတ်ကမ္ဘာကြေပြုန်းလုဆဲဆဲတွင် ရှေးခေတ်ဘာသာရေး များကို ခရစ်ယာန်ဘာသာက အနိုင်ယူလိုက်သည်။ ၁၈ ရာစုနှစ်တွင် ဆင်ခြင်ခြင်းအတွေးအခေါ်၏ ထိုးနှက်မှုကြောင့် ခရစ်ယာန်ဘာသာ ကျဆုံးသွားသောအခါတွင် ပဒေသရာဇ်လူ့ အဖွဲ့အစည်းသည် ထိုစဉ်က တော်လှန်သောခန့်ရှင်လူတန်းစားနှင့် အသေအလဲတိုက်ပွဲဆင်ခဲ့သည်။ ဘာသာရေးလွတ်လပ်မှုနှင့် လွတ်လပ်စွာယုံကြည်မှုဆိုင်ရာ အတွေးအ ခေါ်တို့သည် အသိဉာဏ်နယ်ပယ်၌ လွတ်လပ်စွာပြိုင်ဆိုင်မှု၏စိုးမိုးမှုကို ဖော်ပြခြင်းသာလျှင်ဖြစ်ပေသည်။

“ဘာသာရေး၊ ကိုယ်ကျင့်တရား၊ အဘိဓမ္မာ^{၃၅}နှင့် တရားဥပဒေ ဆိုင်ရာ အတွေးအခေါ်တို့သည် သခိုင်းဖြစ်ပေါ်တိုးပွားမှုတလျှောက် တွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲခဲ့သည်မှာ သံသယရှိစရာမလိုတော့ပေ။ သို့သော် ဘာသာရေး၊ ကိုယ်ကျင့်တရား၊ အဘိဓမ္မာ၊ နိုင်ငံရေးဝိဇ္ဇာပညာနှင့် တ ရားဥပဒေတို့သည် ဤသို့အဆက်မပြတ်ပြောင်းလဲမှုအတွင်း၌ အစဉ် သဖြင့်တည်တန့်လာခဲ့သည်” ဟူ၍ပြောကြပေလိမ့်မည်။

“ထို့အပြင်လူ့ အဖွဲ့အစည်းအဆင့်အားလုံးတွင် တူညီသောလွတ်

လုပ်ရေး၊
သို့သော်
ကိုယ်ကျ
အစား
ကာလ
ဟူ၍ပြော
နည်း?
ခေတ်
ဘက်
ခဲ့သော
အဖွဲ့အ
စုတို့
အသိ
တူညီ
တူညီ
သဖြင့်
လျှင်
မျှ
ဝေ
နှိုင်း

လယ်ရေး၊ တရားမျှတမှုစသည့်ထာဝရအမှန်တရားများရှိကြသေးသည်။ သို့သော် ကွန်မြူနစ်ဝါဒသည် ထာဝရအမှန်တရားများ၊ ဘာသာရေးနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားအားလုံးကို အတိမ်မြစ်သစ်ပေါ်တွင်တည်ဆောက်မည့် အစား ဖျက်သိမ်းပစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကွန်မြူနစ်ဝါဒသည် အတိတ်ကကလ သမိုင်းဆိုင်ရာအတွေ့အကြုံအားလုံးနှင့် ဆန့်ကျင်ပြုမှုနေသည်” ဟူ၍ပြောကြပေလိမ့်မည်။

ဤစွပ်စွဲချက်သည် မည်သည့်အခြေထိ ဆိုက်ရောက်သွားပါသနည်း? လွန်ခဲ့သောလူ့ အဖွဲ့အစည်းသမိုင်းအားလုံးသည် မတူသော ခေတ်ကာလတွင် မတူသောသဏ္ဍာန်ဆောင်သည့် လူတန်းစားရန် ဘက်ဖြစ်မှုများဖြင့် ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားခဲ့၏။

သို့သော် ၎င်းတို့သည်မည်သို့သောသဏ္ဍာန်ဆောင်စေကာမူ လွန်ခဲ့သောခေတ်များအားလုံးတွင် တူညီချက်တခုရှိသည်။ ၎င်းကား လူ့ အဖွဲ့အစည်းအစိတ်အပိုင်းတခုက အခြားအစိတ်အပိုင်းတခုကို သွေးစုတ်ချယ်လှယ်ခြင်းဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ လွန်ခဲ့သောခေတ်များရှိ လူမှုရေးအသိသည် ဖေါ်ပြချက်မည်သို့ပင်ကွဲပြားခြားနားစေကာမူ တစုတရာ တူညီသည့်သဏ္ဍာန်များ၊ သို့မဟုတ် ယေဘုယျအတွေးအခေါ်များအတွင်းတွင် လှုပ်ရှားကြသည်မှာမထူးဆန်းပေ။ ဤအတွေးအခေါ်များသည် လူတန်းစားရန်ဘက်ဖြစ်မှုများ လုံးလုံးကွယ်ပျောက်သွားမှသာ လျှင် လုံးဝကွယ်ပျောက်သွားပေလိမ့်မည်။

ကွန်မြူနစ်တော်လှန်ရေးသည် အစဉ်အလာပိုင်ဆိုင်မှုဆက်ဆံရေးများနှင့် အပြတ်သားဆုံး အဆက်ဖြတ်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ကွန်မြူနစ်တော်လှန်ရေးဖြစ်ပေါ်တိုးပွားမှုတွင် အစဉ်အလာအတွေးအခေါ်များနှင့် အပြတ်သားဆုံးအဆက်ဖြတ်ခြင်းပါဝင်သည်မှာ အံ့ဩစရာမရှိပေ။

သို့သော် ဓနရှင်လူတန်းစားက ကွန်မြူနစ်ဝါဒအပေါ် ကန့်ကွက်

ချက်များအကြောင်း ဤတွင်ရပ်လိုက်ကြပါစို့။

အထက်တွင် ကျနော်တို့တွေ့ရှိခဲ့သည့်အတိုင်း အလုပ်သမားလူ
တန်းစားဆင့်သော တော်လှန်ရေး၏ပထမခြေလှမ်းမှာ ပစ္စည်းမဲ့လူ
တန်းစားကို အုပ်စိုးသူလူတန်းစားအဆင့်နေရာသို့မြှင့်တင်ရန်၊ ဒီမိုက
ရေစီတိုက်ပွဲတွင် အနိုင်ရရန်ပင်ဖြစ်ပေသည်။

ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားသည် ၎င်း၏နိုင်ငံရေးစိုးမိုးမှုကို အသုံးပြု၍
ခန့်ရှင်လူတန်းစားထံမှ အရင်းအနှီးအားလုံးကို တဆင့်ပြီးတဆင့်သိမ်း
ယူရန်ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတော်လက်ထဲတွင်၊ ဆိုလိုသည်မှာ အုပ်စိုးသူလူတန်း
စားအဖြစ်စည်းရုံးထားသော ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား၏လက်ထဲတွင် ထုတ်
လုပ်ရေးကရိယာအားလုံးကို ဗဟိုမှစုစည်းချုပ်ကိုင်ထားရန်ဖြစ်သည်။
ထို့ပြင် ထုတ်လုပ်ရေးအင်အားစု စုစုပေါင်းကို လျင်မြန်နိုင်သမျှလျင်
မြန်စွာတိုးပွားစေရန်ဖြစ်ပေသည်။

အမှန်ပင်အစပိုင်း၌ ပိုင်ဆိုင်မှုအခွင့်အရေးများနှင့် ခန့်ရှင်ထုတ်
လုပ်ရေးအကြောင်းအချက်များအပေါ် အာဏာဖြင့် စွက်ဖက်မှုနည်း
လမ်းမှတစ်ပါး အထက်ပါလုပ်ငန်းသည် မထိရောက်နိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့်
စီးပွားရေးအရမပြည့်စုံမခိုင်မာဟုထင်မှတ်ရသော ဤဆောင်ရွက်ချက်
များသည် လှုပ်ရှားမှုအတွင်း၌ မိမိဘာသာမိမိ သာလွန်ကြီးထွားလာ
ပြီး လူမှုရေးအာဏာဟောင်းကိုဆက်လက်တိုက်ခိုက်ရန် လိုအပ်လာပေ
သည်။ ဤသည်မှာထုတ်လုပ်ရေးနည်းနာကို လုံးဝတော်လှန်ပြောင်း
လဲပစ်ရေးအတွက် မရှောင်လွဲနိုင်သည့်နည်းလမ်းဖြစ်သည်။

အမှန်ပင်မတူသောတိုင်းပြည်များတွင် ဤလုပ်ဆောင်ချက်များ
သည် ကွဲပြားခြားနားကြလိမ့်မည်။

သို့စေကာမူ ရွှေတန်းအရောက်ဆုံးတိုင်းပြည်များတွင် အောက်
ပါတို့သည် ယေဘုယျအားဖြင့် အသုံးပြုနိုင်ကြပေလိမ့်မည်။

၁။ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုကိုဖျက်သိမ်းပစ်ခြင်းနှင့် မြေဆီခအားလုံးကို အများဆိုင်ရာကိစ္စများအတွက်အသုံးပြုရေး^{၇၆}။

၂။ ကြီးလေးသောဆူကြူနိမ့်မြင့် သို့မဟုတ် အဆင့်ခွဲခြားသော အမြတ်တော်ခွန်ကောက်ခံရေး။

၃။ အမှုဆက်ခံမှုအခွင့်အရေးအားလုံးဖျက်သိမ်းပစ်ရေး။

၄။ ပြည်ပသို့ထွက်သွားသူများနှင့် သူပုန်အားလုံး၏ ပစ္စည်းဥစ္စာကိုသိမ်းယူရေး။

၅။ နိုင်ငံတော်အရင်းအနှီး ထည့်ဝင်ထားသော၊ လုံးဝလက်ဝါးကြီးအုပ်ထားသောအမျိုးသားဘဏ်ဖြင့် နိုင်ငံတော်လက်ထဲတွင် ချေးငွေကို ဗဟိုမှစုစည်းချုပ်ကိုင်ထားရေး။

၆။ နိုင်ငံတော်လက်ထဲတွင် ဆက်သွယ်ရေးနှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးကရိယာများကိုဗဟိုမှ စုစည်းချုပ်ကိုင်ထားရေး။

၇။ နိုင်ငံတော်ပိုင်စက်ရုံများနှင့်ထုတ်လုပ်ရေးကရိယာများကိုတိုးချဲ့ရေး၊ မြေရိုင်းများကိုထွန်ယက်စိုက်ပျိုးရေး။ ထို့ပြင် တူညီသောစီမံကိန်းအရ မြေဆီလွှာကိုအထွေထွေကောင်းမွန်အောင်ပြုပြင်ရေး။

၈။ အလုပ်ကိုအားလုံးလုပ်ဘို့ ညီတူညီမျှတာဝန်ရှိသည်၊ ထုတ်လုပ်ရေးတပ်မတော်များတည်ထောင်ရေး၊ အထူးသဖြင့် လယ်ယာလုပ်ငန်းအတွက်တည်ထောင်ရေး။

၉။ လယ်ယာလုပ်ငန်းကို စက်မှုလုပ်ငန်းနှင့်ပေါင်းစပ်ရေး၊ တပြည်လုံးတွင် လူဦးရေပိုမိုမျှတစွာဖြန့်ခွဲခြင်းအားဖြင့်^{၇၇} မြို့နှင့် တောအကြားခြားနားမှုကို တဖြည်းဖြည်းဖျက်သိမ်းရေး။

၁၀။ ကလေးသူငယ်အားလုံးကို ပြည်သူ့ ကျောင်းများတွင် အမဲပညာသင်ကြားရေး^{၇၈}၊ လက်ရှိသက္ကရာဇ်ဖြင့်ရှိနေသော ကလေးများ၏စက်ရုံအလုပ်ကို ဖျက်သိမ်းပစ်ရေး၊ ပညာရေးကို စက်မှုလုပ်ငန်းထုတ်

လုပ်ရေး^{၇၀} နှင့်ပေါင်းစပ်ပေးရေး စသည်တို့ဖြစ်သည်။

ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားမှုအတွင်းတွင် လူတန်းစားခြားနားမှုများ ကွယ်
ပျောက်သွားသောအခါနှင့် ထုတ်လုပ်ရေးအားလုံးကို တမျိုးသားလုံး
၏ကျယ်ပြန့်သော အစည်းအရုံးများလက်ထဲတွင် စုစည်းထားလိုက်
သောအခါ အများဆိုင်ရာအာဏာသည် ယင်း၏နိုင်ငံရေးလက္ခဏာ
ပျောက်ကွယ်သွားလိမ့်မည်။ နိုင်ငံရေးအာဏာ၏ပင်ကိုယ်အဓိပ္ပာယ်မှာ
လူတန်းစားတရပ်က အခြားလူတန်းစားအပေါ် ဖိနှိပ်ရေးအတွက် စည်း
ရုံးထားသည့်အာဏာ^{၇၁} သာလျှင်ဖြစ်၏။ အကယ်၍ပစ္စည်းမဲ့လူတန်း
စားသည် ဓနရှင်လူတန်းစားကိုဆန့်ကျင်သည့်တိုက်ပွဲတွင် လူတန်းစား
တရပ်အဖြစ် အခြေအနေတူနီးဆော်မှုအရ မလွဲမသွေဖွဲ့စည်းရလျှင်
သော်၎င်း၊ အကယ်၍တော်လှန်ရေးနည်းဖြင့် မိမိကိုယ်ကိုအုပ်စိုးသူလူ
တန်းစားဖြစ်အောင်လုပ်ကာထုတ်လုပ်ရေးအကြောင်းအချက်ဟောင်း
များကို အကြမ်းဘက်ဖျက်သိမ်းလိုက်လျှင်သော်၎င်း ဤအကြောင်း
အချက်များနှင့်အတူ ယေဘုယျလူတန်းစားရန်ဘက်ဖြစ်မှုများနှင့် လူ
တန်းစားများ တည်ရှိရေးအတွက် အကြောင်း အချက်များကိုလည်း
ဖျက်သိမ်းရာရောက်ပေသည်။ သို့ဖြင့်လူတန်းစားတရပ်အဖြစ် မိမိကိုယ်
ပိုင်စိုးမိုးမှုကို ဖျက်သိမ်းရာရောက်ပေလိမ့်မည်။

လူတန်းစားများနှင့် လူတန်းစားရန်ဘက်ဖြစ်မှုများရှိသည့်ဟောင်း
နှမ်းသော ဓနရှင်လူ အဖွဲ့အစည်းနေရာတွင် တဦးစီ၏ လွတ်လပ်စွာ
ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားမှုသည် အားလုံးလွတ်လပ်စွာ ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားရေးအ
တွက် အကြောင်းအချက်ဖြစ်သော အစည်းအရုံးထုကို ကျနော်တို့ရ
ရှိပေလိမ့်မည်။

အခန်း (၃)

ဆိုရှယ်လစ်နှင့် ကွန်မြူနစ်စာပေ

၁။ ဖေါက်ပြန်သောဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ

(က) ပဒေသရာဇ်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ

ပြင်သစ်ပြည်နှင့် အင်္ဂလန်ပြည်မှ မင်းညီမင်းသားများသည် သူတို့၏သမိုင်းဆိုင်ရာအဆင့်နေရာကြောင့် ခေတ်သစ်နေရှင်လူ့ အဖွဲ့အစည်းကိုဆန့်ကျင်သော လက်ဆင့်ကမ်းစာတမ်းများ ရေးသားလာရသည်။ ၁၈၃၀ ခုနှစ် ဇူလိုင်လပြင်သစ်တော်လှန်ရေးအတွင်းနှင့် အင်္ဂလိပ်ပြုပြင်ရေးလှုပ်ရှားမှုများအတွင်းတွင် ဤမင်းညီမင်းသားများသည် မုန်းတီးဘွယ်ရာကောင်းသည့် အသစ်ပေါ်ထွက်လာသူများကို ထပ်မံအရှုံးပေးလိုက်ရ၏။ ထိုမှစ၍လေးနက်သောနိုင်ငံရေးတိုက်ပွဲသည် မည်သို့မျှမဖြစ်နိုင်တော့ပေ။ စာပေတိုက်ပွဲတခုတည်းသာလျှင်ဖြစ်နိုင်စရာရှိသည်။ သို့သော် စာပေနယ်ပယ်တွင်ပင်လျှင် ပြန်လည်ပျိုးထောင်ရေးကာလ* ၏ ခါတ်ပြားဟောင်းများသည် မဖြစ်နိုင်တော့ပေ။

စာနာမှုကိုရရှိရန်အတွက် မင်းညီမင်းသားများသည် မိမိတို့ကိုယ် ကျိုးကိုပင် ဂရုမစိုက်လေဟန်ဆောင်ရင်း သွေးစုတ်ခံအလုပ်သမားလူတန်းစားသက်သက်၏ အကျိုးစီးပွားအတွက်ဆိုပြီး ခန့်ရှင်လူတန်းစား

* ၁၆၆၀ ခုနှစ်မှ ၁၆၈၉ ခုနှစ်အထိ အင်္ဂလန်ပြည်၏ပြန်လည်ပျိုးထောင်ရေးကာလကိုဆိုလိုခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ ၁၈၁၄ ခုနှစ်မှ ၁၈၃၀ ခုနှစ်အထိ ပြင်သစ်ပြည်ပြန်လည်ပျိုးထောင်ရေးကာလကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ (၁၈၈၈ ခုနှစ်အင်္ဂလိပ်စာသင်ပုံနှိပ်ခြင်းအတွက် အိန်ဂယ်၏မှတ်ချက်)

အပေါ်စွဲချက်တင်လာကြသည်။ သို့ဖြင့် မင်းညီမင်းသားများသည် မိမိ
တို့၏အရှင်သခင်သစ်အကြောင်း သရော်စာများရေးသားကာ လက်
စားချေကြသည်။ အန္တရာယ်ကျရောက်တော့မည်ဟူသော ကြောက်
မက်ဘွယ်ရာဟောကိန်းများကို အရှင်သခင်၏နားသို့ကပ်ကာ တီးတိုး
ပြောဆိုကြသည်။

ဤသို့အားဖြင့် ပဒေသရာဇ်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ ပေါ်ထွက်လာသည်။
မသာတေးသီချင်းတဝက်၊ သရော်စာတဝက်၊ အတိတ်၏ပဲ့တင်သံတ
ဝက်၊ အနာဂတ်၏ခြိမ်းခြောက်မှုတဝက်ဖြစ်သည်။ တခါတရံတွင်နေရှင်
လူတန်းစားကို ခါးသီးသော၊ ပြင်းထန်သော၊ ထိမိသောဝေဖန်ချက်
များဖြင့် အသိခိုက်အောင်ထိုးနှက်တိုက်ခိုက်ကြ၏။ သို့သော်ခေတ်သစ်
သမိုင်းချိတ်ဆက်ကို လုံးဝသိနားလည်နိုင်စွမ်းမရှိခြင်းကြောင့် အစဉ်အ
မြဲရယ်စရာဖြစ်နေသည်။

မင်းညီမင်းသားများသည် မိမိတို့ဘက်သို့ပြည်သူများအား သိမ်း
သွင်းယူရန် ပစ္စည်းမဲ့သူတောင်းစားလွယ်အိတ်ကို သူတို့ရွှေတွင်အလံထူ
ထားကြသည်။ သို့သော် မကြာခဏသူတို့နောက်သို့ လူများလိုက်ပါ
သွားရင်း သူတို့၏နောက်ကျောမှ ပဒေသရာဇ်တံဆိပ်ဟောင်းကြီးကို
တွေ့မြင်သွားကြသဖြင့် အသံကျယ်လောင်စွာ ရယ်မောပြောင်လှောင်
ပြီးစွန့်ခွာသွားကြတော့၏။

ဤဇာတ်ပုံတွင် ပြင်သစ်လက်ဂျီတမ်ဝါဒီများ၊^{၆၂} မှအစိတ်အ
ပိုင်းတခုနှင့် ယန်းအင်္ဂလန်^{၆၃} တို့ပါဝင်ကပြခဲ့ကြသည်။

ပဒေသရာဇ်များက သူတို့၏သွေးစုတ်မှုနည်းနာသည် ဓနရှင်
သွေးစုတ်မှုနှင့်မတူသော အခြားတမျိုးဖြစ်ကြောင်းညွှန်ပြရာတွင် သူ
တို့သည် လုံးဝမတူသော အခြေအနေအောက်တွင် သွေးစုတ်ခဲ့ကြောင်း
နှင့် ၎င်းသွေးစုတ်မှုသည် ယခုအခါခေတ်ကုန်နေပြီဖြစ်ကြောင်းကို မေ့

သည့် မိမိ
ကာ လက်
ကြောက်
တီးတိုး

လာသည်။
ပွဲတင်သံတ
တွင်နေရှင်
ဝေဖန်ချက်
ခေတ်သစ်
အစဉ်အ

အား သိမ်း
အလံတူ
လိုက်ပါ
ကြီးကို
လှောင်

အစိတ်အ

နေရှင်
ပွဲတင် သူ
ခွဲကြောင်း
ကို မေ့

စလျာ့နေကြလေပြီ။ သူတို့၏အုပ်စိုးမှုအောက်တွင် ခေတ်သစ်ပစ္စည်း
မဲ့လူတန်းစားဘယ်တိုးကမ္မမရှိခဲ့ပါဟု ပေါ်ပြရာတွင် ခေတ်သစ်နေရှင်
လူတန်းစားသည် သူတို့၏လူ့ အဖွဲ့အစည်းသဏ္ဍာန်မှ မုချပေါ်ထွက်
လာသောရလဒ်ဖြစ်ကြောင်းကို သူတို့မေ့လျော့ထားကြ၏။

သို့ရာတွင် သူတို့ဝေဖန်ချက်၏ ပေါက်ပြန်ရေးလက္ခဏာကို အ
နည်းငယ်မျှ ဖုံးကွယ်မထားပေ။ ခန့်ရှင်လူတန်းစား စိုးမိုးမှုအောက်
တွင် လူ့ အဖွဲ့အစည်းစနစ်ဟောင်းကို အမြစ်မှလှန်ပစ်မည့်လူတန်းစား
တရပ်သည် ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားနေပေပြီ။ ခန့်ရှင်လူတန်းစားကိုဆန့်ကျင်
သော သူတို့၏အဓိကစွပ်စွဲချက်မှာ ဤမျှသာတည်း။

သူတို့သည်ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားကို ဖန်တီးလိုက်ခြင်းထက် **တော်**
လှန်သော ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား ဖန်တီးလိုက်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ ခန့်ရှင်လူ
တန်းစားအပေါ် အပြစ်ဖို့ကြသည်။

ထို့ကြောင့် နိုင်ငံရေးလက်တွေ့တွင်မူ သူတို့သည် အလုပ်သမား
လူတန်းစားကိုဆန့်ကျင်သည့် အကြမ်းဖက်မှုမှန်သမျှတွင် လက်တုံ့ပါ
ဝင်ကြသည်။ နေ့စဉ်ဘဝတွင်မူ ဟိတ်ဟန်ကြီးလှသော စာပိုဒ်များရှိ
နေလင့်ကစား စက်မှုလုပ်ငန်း တည်းဟူသောသစ်ပင်မှ ကြွေကျလာ
သော^{၇၇} ရွှေသစ်သော့သီးများကို ဒူးထောက်ကောက်ယူရန် နံနံမှ မ
ပျက်ကွက်ကြပေ။ ကတိသစ္စာ၊ မေတ္တာ၊ ဂုဏ်သိက္ခာတို့ကို သီးမွေး၊ သ
ကြား၊ ချက်အရက်* ရောင်းဝယ်ရေး အတွက် လဲလှယ်ပစ်လိုက်ကြ
သည်။

* ဤစာကြောင်းမှာ ဂျာမဏီပြည်ကိုအဓိကထားသည်။ ထိုတိုင်းပြည်ရှိ
မြေပိုင်ယာပိုင်မင်းညီမင်းသားနှင့် မြေရှင်ကြီးများတွင် သူတို့အတွက်ဘဏ္ဍာစိုး
များ ထွန်ယက်သောမြေကွက်ကြီးများရှိသည်။ သူတို့သည်သကြားလုပ်ငန်းနှင့်

ခရစ်ယာန်ဘုန်းကြီးသည် မြေရှင်နှင့်အစဉ် လက်တွဲနေသည့်အ တိုင်း ခရစ်ယာန်ဘုန်းကြီး ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒသည် ပဒေသရာဇ်ဆိုရှယ် လစ်ဝါဒနှင့် လက်တွဲလိုက်သည်။

ခရစ်ယာန်ချုပ်တည်းရေးဝါဒအား ဆိုရှယ်လစ်အလှူခြယ်ပေးရန် လောက် လွယ်ကူသောအရာမရှိပေ။ ခရစ်ယာန်ဘာသာသည်ပုဂ္ဂလိက ပိုင်ဆိုင်မှု၊ အိမ်ထောင်ပြုမှုနှင့် နိုင်ငံတော်တို့ကို ဆန့်ကျင်ကာ အာ ဘောင်အာရင်းသန်သန်နှင့် ဟောပြောခဲ့သည်မဟုတ်ပါလော့? ၎င်း တို့အစားဒါနပြုမှုနှင့် ဆင်းဆင်းရဲရဲနေမှု၊ အိမ်ထောင်မပြုရေးနှင့် အလို ဆန္ဒ ချုပ်တည်းရေး၊ သာသနာ့ဝန်ထမ်းဘဝနှင့် ခရစ်ယာန် ဘုရား ကျောင်းတို့ကိုဟောပြောခဲ့သည် မဟုတ်ပါလော့? ခရစ်ယာန်ဆိုရှယ် လစ်ဝါဒဆိုသည်ကား မင်းညီမင်းသား၏ အပူမီးအပေါ် သို့ ဘုန်းတော် ကြီးက ခြီးမြှင့်သွန်းလောင်းပေးလိုက်သည့် ဓမ္မရေစင်သာတည်း။

(ခ) ခန့်ရှင်ပေါက်စ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ

ပဒေသရာဇ်မင်းညီမင်းသားများသည် ခန့်ရှင်လူတန်းစားက ပြု ချလိုက်သည့် တခုတည်းသောလူတန်းစားမဟုတ်ပေ။ ခေတ်သစ်ခန့် ရှင် လူ့ အဖွဲ့အစည်း ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ဘဝအကြောင်းအချက်များ ဆိုးဝါးလာကာ ကြေပြုန်းသွားသည့် တခုတည်းသော လူတန်းစား

အာလူးမှအရက်ချက်ခြင်းကို အကြီးအကျယ်လှုပ်ကြသည်။ ပိုမိုကြွယ်ဝသောဗြီ တီသျှ မင်းညီမင်းသားအလွှာသည် ၎င်းအဆင့်သို့ မရောက်သော်ငြားလည်း ကျ ဆင်းလာသော သီးစားခကိုထေမိအောင်၊ အန်နှင့်အများ ဟန်ပြုအစုစဝ်ကုမ္ပဏီ များတွင် နာမည်စာရင်းတင်ထားဘို့သိနားလည်ကြသည်။ (ဘဂဂ ခုနှစ်အင်္ဂ လိပ်ဘာသာပုံနှိပ်ခြင်းအတွက် အိန်ဂယ်၏မှတ်ချက်။)

သည့်အ
ဆိုရှယ်
ပေးရန်
ပုဂ္ဂလိက
အာ
? ၎င်း
အလို
နာရူး
ဆိုရှယ်
တော်
ည်း။

က ဖြူ
သစ်ခန
က်များ
န်းစား

သောမြ
ည်း ကျ
ကမ္ဘာ
နှစ်အင်

လည်းမဟုတ်ပေ။ အလယ်ခေတ်မြို့သားများနှင့် လယ်သမားကလေး
တို့သည် ခေတ်သစ်ခနရှင်လူတန်းစား၏ ရွှေတော်ပြေးများ ဖြစ်ခဲ့ကြ
သည်။ စက်မှုလုပ်ငန်းနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး အနည်းငယ်သာ
ထွန်းကားသော တိုင်းပြည်များ၌ ၎င်းလူတန်းစား နှစ်ရပ်စလုံးသည်
ထွန်းသစ်စ ခနရှင်လူတန်းစားနှင့်အတူယှဉ်လျက် သက်ဆိုးရှည်နေဆဲ
ဖြစ်ပေသည်။

ခေတ်သစ်ယဉ်ကျေးမှု အပြည့်အဝတိုးပွားလာသော တိုင်းပြည်
များတွင် အသစ်ဖြစ်သောခနရှင်ပေါက်စလူတန်းစားတရပ် ဖွဲ့တည်လာ
သည်။ ၎င်းသည်ခနရှင်လူတန်းစားနှင့် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားအကြား
တွင် မတည်မငြိမ်ဖြစ်ပြီး ခနရှင်လူ အဖွဲ့အစည်း၏ဖြည့်စွက်ထားသော
အပိုင်းအဖြစ် ထပ်ခါတလဲလဲ အသစ်ဖြစ်ပေါ်နေသည်။ သို့စေကာမူ
ပြိုင်ဆိုင်မှုကြောင့် ဤလူတန်းစားထဲတွင် ပါဝင်သူ တဦးချင်းတို့မှာ
ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား တပ်ဖွဲ့ထဲသို့ အဆက်မပြတ်တန်းပို့ခြင်း ခံရသည်။
ထို့ပြင် ခေတ်သစ်စက်မှုလုပ်ငန်း တိုးပွားလာမှုနှင့်အတူ သူတို့သည်
ခေတ်သစ်လူ အဖွဲ့အစည်း၏ အမှီခိုကင်းသော အစိတ်အပိုင်းအဖြစ်မှ
လုံးဝ ကွယ်ပျောက်သွားမည့် အချိန်ကာလသည် နီးကပ်လာပြီဖြစ်
ကြောင်း၊ သူတို့ကိုစက်မှုလုပ်ငန်း၊ လယ်ယာလုပ်ငန်းနှင့် ကူးသန်း
ရောင်းဝယ်ရေးများတွင် အကြီးအကဲများ၊ ကြပ်မတ်သူများ၊ အခစား
အမှုထမ်းများက အစားထိုးလိမ့်မည် ဖြစ်ကြောင်းကိုပင် သိမြင်ကြ
သည်။ တိုင်းပြည်လူဦးရေတွင် လယ်သမားဦးရေက ထက်ဝက်ကျော်
ကျော်ရှိသော ပြင်သစ်ပြည်ကဲ့သို့တိုင်းပြည်များ၌ ဓမ္မတာပင် ခနရှင်
လူတန်းစားကိုဆန့်ကျင်ကာ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားဘက်သို့ ပါလာကြ
သောစာရေးဆရာများသည် ခနရှင်စိုးမိုးမှုကို ဝေဖန်ကြရာတွင် လယ်
သမားနှင့် ခနရှင်ပေါက်စပေတံကိုအသုံးပြု၍ အလုပ်သမားလူတန်းစား

၏အရေးကို ဤအလယ်အလတ်လူတန်းစားများရပ်တည်ချက်ဖြင့် ကာကွယ်ပေးခဲ့ကြသည်။ သို့ဖြင့်နေရှင်ပေါက်စဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ ဆစ်စ်စမုန်ဒီသည် ပြင်သစ်ပြည်မှာသာမက အင်္ဂလန်ပြည်တွင်လည်း ဤဂိုဏ်းကိုရှေ့ဆောင်ရှေ့ရွက်ပြုခဲ့သည်။

ဤဆိုရှယ်လစ်ဝါဒဂိုဏ်းသည် ခေတ်သစ်ထုတ်လုပ်ရေးအကြောင်း အချက်များအတွင်းရှိပဋိပက္ခများကို ပြောင်မြောက်စွာခွဲခြားစိတ်ဖြာနိုင်စွမ်းရှိသည်။ ၎င်းကဘောဂဗေဒဆရာများ၏ လိမ်လည်လှည့်ဖျားသော အသနားခံချက်များကိုဖွင့်ချခဲ့သည်။ စက်ကရိယာနှင့်တကွ အလုပ်ခွဲဝေမှုတို့ကြောင့် အတိဒုက္ခရောက်မှုများကို၎င်း၊ လူအနည်းငယ်၏ လက်တွင်းတွင် အရင်းအနှီးနှင့် မြေယာစုစည်းလာမှုကို၎င်း၊ ထုတ်လုပ်ရေးပိုလျှံမှုနှင့် ကပ်ဆိုက်မှုကို၎င်း မငြင်းနိုင်အောင်သက်သေပြလိုက်သည်။ ခန့်ရှင်ပေါက်စနှင့် လယ်သမားတို့၏ မလွဲမသွေပျက်စီးရမှုကို၎င်း၊ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား၏ ဆင်းရဲဒုက္ခကို၎င်း၊ ထုတ်လုပ်ရေးမင်းမဲ့မှုကို၎င်း၊ ခန့်ပစ္စာခွဲဝေမှု၏ အလွန်အမင်းမည်မျှမှုကို၎င်း၊ အမျိုးသားအချင်းချင်းဖြစ်ပွားသော စက်မှုလုပ်ငန်းအမြစ်ဖြုတ်စစ်ပွဲကို၎င်း၊ ကျင့်ဝတ်နှောင်ကြိုးဟောင်းများ၊ မိသားစုဆက်ဆံရေးဟောင်းများ၊ လူမျိုးဟောင်းများကြေပြုန်းသွားခြင်းကို၎င်း ညွှန်ပြလိုက်သည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ၎င်း၏ အပြုသဘော ရည်ရွယ်ချက်များအရ ဤဆိုရှယ်လစ်ဝါဒသဏ္ဍာန်သည် ထုတ်လုပ်ရေးပရိဘောဂဟောင်းနှင့် ဖလှယ်ရေးနည်းလမ်းဟောင်းကို ပြန်လည်ပျိုးထောင်ရေး၊ ၎င်းနှင့်အတူ ပိုင်ဆိုင်မှုဆက်ဆံရေးဟောင်းများနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းဟောင်းပြန်လည်ပျိုးထောင်ရန်ဖြစ်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် ခေတ်သစ်ထုတ်လုပ်ရေးပရိဘောဂနှင့် ဖလှယ်ရေးနည်းလမ်းတို့က မူချဖျက်ဆီးပစ်မည်ဖြစ်သော၊ ဖေါက်ခွဲဖျက်ဆီးပစ်လိုက်ပြီဖြစ်သော ပိုင်ဆိုင်မှုဆက်ဆံရေး

ဟောင်းများအတွင်း ၎င်းတို့ကိုကန့်သတ်ထားရန်ရည်ရွယ်၏။ မည်သို့
ပင်ဖြစ်ပါစေ ဤနည်းနှစ်မျိုးစလုံးသည် ဖောက်ပြန်သည့်စိတ်ကူးယဉ်မှု
ဖြစ်သည်။

စက်မှုလုပ်ငန်းတွင် ပူးပေါင်းထားသောလက်မှုအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းရေး၊
လယ်ယာလုပ်ငန်းတွင် အဖကြီးစိုးသောဆက်ဆံမှုထူထောင်ရေး၊ ဤ
ကား ၎င်း၏နိဂုံးချုပ်ချက်များပင်တည်း။

နောက်ဆုံးတွင်မိမိကိုယ်ကိုလှည့်စားနေသော ယစ်မူးနေသည့်အ
ကျိုးဆက်အားလုံးကို မချေပနိုင်သော သမိုင်းအချက်အလက်များက
ဖယ်ရှားပစ်လိုက်သောအခါ၌ ဤဆိုရှယ်လစ်ဝါဒသဏ္ဍာန်သည် သနား
ဘွယ်ရာဇာတ်သိမ်းသွားတော့၏။

(ဂ) ဂျာမန် သို့မဟုတ် “စစ်မှန်သော” ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ

ပြင်သစ်ပြည်ရှိ ဆိုရှယ်လစ်နှင့် ကွန်မြူနစ်စာပေသည် အာဏာရ
ခန့်ရှင်လူတန်းစား၏ ဖိအားအောက်တွင်ပေါ်ထွန်းလာပြီး ခန့်ရှင်အာ
ဏာအားဆန့်ကျင်သောတိုက်ပွဲကို ဖော်ပြလိုက်သည်။ ၎င်းစာပေသည်
ဂျာမဏီပြည်တွင် ခန့်ရှင်လူတန်းစားနှင့် ပဒေသရာဇ်သက်ဦးဆံပိုင်တို့၏
ယှဉ်ပြိုင်မှုစတင်ကာစအချိန်၌ ရောက်လာသည်။

ဂျာမန် အဘိဓမ္မာဆရာများ၊ အဘိဓမ္မာဆရာတပိုင်းများနှင့်
စကားလုံးလှလှကြိုက်သူများသည် ၎င်းစာပေကိုအငမ်းမရဆုပ်ကိုင်ကြ
သည်။ ဤစာအရေးအသားများပြင်သစ်ပြည်မှ ဂျာမဏီပြည်သို့ ကူး
ပြောင်းဝင်ရောက်လာခြင်းနှင့်အတူ၊ ပြင်သစ်လူမှုရေး အကြောင်းအ
ချက်များလိုက်ပါမလာခြင်းကိုကား သူတို့မေ့လျော့နေကြသည်။ ဤ
ပြင်သစ်စာပေသည် ဂျာမန်လူမှုရေးအခြေအနေများနှင့် ထိတွေ့လိုက်
သောအခါ၌ လတ်တလောလက်တွေ့အဓိပ္ပါယ်အားလုံး ပျောက်ကွယ်

သွားကာ စာပေသဏ္ဍာန်သက်သက်ဖြစ်သွား၏။ ဤသို့အားဖြင့်ပထမ
အကြိမ်ပြင်သစ်တော်လှန်ရေး၏ တောင်းဆိုချက်များသည် ဘဂ ရာစု
နှစ် ဂျာမန်အဘိဓမ္မာဆရာများအတွက်ဆိုရသော် ယေဘုယျအားဖြင့်
“လက်တွေ့ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှု” တောင်းဆိုချက်များထက် မပို
ပေ။ သူတို့မျက်စေ့ထဲတွင် တော်လှန်သောပြင်သစ်ခန့်ရှင်လူတန်းစား
၏ဆန္ဒကိုဖော်ပြလိုက်ခြင်းသည် ဆန္ဒသက်သက်တရားများ၊ ယေဘုယျ
အားဖြင့် စစ်မှန်သည့်လူသားဆန္ဒ ဖြစ်ရမည့်ဆန္ဒတရားများသာဖြစ်
ပေ၏။

ဂျာမန်စာပေသမားများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာမှာ သစ်လွင်
သောပြင်သစ်အတွေးအခေါ်များကို မိမိတို့၏ခေတ်ဟောင်းအဘိဓမ္မာ
ယုံကြည်ချက်ဖြင့် စည်းဝါးကိုက်အောင်လုပ်ရေးသာဖြစ်သည်။ သို့မ
ဟုတ်လျှင်လည်း မိမိတို့၏ကိုယ်ပိုင်အဘိဓမ္မာအမြင်ကိုမစွန့်ပယ်ဘဲ ပြင်
သစ်အတွေးအခေါ်များကိုရယူရေးဖြစ်သည်။

ဤရယူရေးသည် တိုင်းတပါးဘာသာကို ဘာသာပြန်သည့်နည်း
ဖြင့် အပိုင်စီးလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

ခရစ်ယာန်ဘုန်းကြီးများသည် ကက်သလစ်ရဟန္တာများ၏ အ
ချဉ်းနီးဘဝ အကြောင်းများကို ရှေးမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနိုင်ငံ၏ ရှေးဟောင်း
ကျမ်းဂန်များအပေါ်တွင် မည်သို့ရေးသားခဲ့သည်ကို အများသိကြ
သည်။ ဂျာမန်စာပေသမားများသည် ဤဖြစ်စဉ်ကိုပြင်သစ်လောကီ
စာပေနှင့်ပတ်သက်၍ ကပြောင်းကပြန်လုပ်လိုက်သည်။ သူတို့သည်
ပြင်သစ်စာမူရင်းအောက်တွင် သူတို့၏အဘိဓမ္မာဆိုရုံ မဟုတ်မဟပ်
များကိုရေးထည့်ပေးသည်။ ဥပမာ အသပြာ၏စီးပွားရေးလုပ်ဆောင်
ချက်များဆိုရုံ ပြင်သစ်ဝေဖန်ချက်အောက်တွင် “လူသားချင်းသွေး
ကဲ့မူ” ဟု၎င်း၊ ခန့်ရှင်နိုင်ငံတော်အပေါ် ပြင်သစ်ဝေဖန်ချက်အောက်

တွင် “ယေဘုယျခွဲခြားချက်ကိုဖြိုချလိုက်ခြင်း” ဟု၎င်း အတောမသတ်
ရေးသားခဲ့ကြသည်။

သမိုင်းဆိုင်ရာ ပြင်သစ်ဝေဖန်ချက်များထဲတွင် ဤအဘိဓမ္မာစာ
ပိုဒ်များကိုမိတ်ဆက်ပေးရင်း “လှုပ်ရှားမှုအဘိဓမ္မာ”၊ “စစ်မှန်သောဆို
ရှယ်လစ်ဝါဒ”၊ “ဂျာမန်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒဝိဇ္ဇာပညာ”၊ “ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ
၏အဘိဓမ္မာအခြေခံ” စသည်ဖြင့် သူတို့နာမည်ပေးလိုက်ကြသည်။

သို့ဖြင့် ပြင်သစ်ဆိုရှယ်လစ်နှင့် ကွန်မြူနစ်စာပေသည် လုံးဝရုပ်
ပျက်ဆင်းပျက်ဖြစ်သွားသည်။ ဂျာမန်များလက်တွင်းတွင် လူတန်းစား
တရပ်က အခြားလူတန်းစားတရပ်နှင့် တိုက်ပွဲဆင်ရေးကို ဖော်ထုတ်
ခြင်းရပ်ဆိုင်သွားကတည်းက ဂျာမန်တို့သည် “ပြင်သစ်တဖက်သတ်
ကျမှု” အပေါ် အောင်နိုင်လိုက်ပြီဟုယုံကြည်ခဲ့၏။ စစ်မှန်သောလိုအပ်
ချက်များကိုကိုယ်စားမပြုဘဲ အမှန်တရား၏လိုအပ်ချက်များကို ကိုယ်
စားပြုသည်ဟုယုံကြည်ခဲ့သည်။ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား၏ အကျိုးစီးပွား
အတွက်မဟုတ်ဘဲ လူ့ သဘာဝအကျိုးစီးပွား၊ မည်သည့်လူတန်းစားနှင့်
မှမသက်ဆိုင်သော၊ တကယ်တမ်းမရှိသော၊ မသမကွဲတည်ရှိနေသော၊
အဘိဓမ္မာ စိတ်ကူးယဉ်နယ်ပယ်တွင်သာရှိသော ယေဘုယျလူသား၏
အကျိုးစီးပွားအတွက်ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ခဲ့သည်။

သူတို့၏ ကျောင်းသားငယ်လေ့ကျင့်ခန်းကိုပင် လေးနက်တည်
ကြည်စွာသဘောထားကာ ဤကလိန်ခြုံနည်းဖြင့် အညံ့စားကုန်ပစ္စည်း
ကို ချီးကျူးထောပနာပြုသော ဤဂျာမန်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒသည် မိမိ၏
ပညာရှိယောင်ယောင် မသိနားမလည်မှုကို တဖြည်းဖြည်းဆုံးရှုံးသွား
တော့သည်။

ဂျာမန် အထူးသဖြင့် ပရပ်ရှားခန့်ရှင်လူတန်းစား၏ ပဒေသရာဇ်
ညီမင်းသားနှင့် သက်ဦးဆံပိုင်ဘုရင်စနစ်ကို ဆန့်ကျင်သောတိုက်ပွဲ၊

တနည်းဆိုသော် လစ်ဘရယ်လှုပ်ရှားမှုသည် ပိုမိုသဲသန်လာခဲ့၏။

ဤသို့အားဖြင့် “စစ်မှန်သော” ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒသည် နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုများကို ဆိုရှယ်လစ်တောင်းဆိုချက်များဖြင့် ထိပ်တိုက်ရင် ဆိုင်ရန်ဟူသော ကာလရှည်ကြာစွာ တောင့်တနေရသည့် အခွင့်အ လမ်းကိုရရှိလိုက်၏။ လစ်ဘရယ်ဝါဒ၊ ကိုယ်စားလှယ်စနစ်အစိုးရ၊ ဓန ရှင်ပြိုင်ဆိုင်မှု၊ ဓနရှင်စာနယ်ဇင်းလွတ်လပ်မှု၊ ဓနရှင်ဥပဒေပြုမှု၊ ဓနရှင် လွတ်လပ်မှုနှင့် တန်းတူရေး တို့ကိုဆန့်ကျင်ပြီး အစဉ်အလာအတိုင်း ကျိန်ဆဲရန်နှင့် ဤဓနရှင်လှုပ်ရှားမှုအားဖြင့် ဘာကိုမှအမြတ်ရကြမည် မဟုတ်ဘဲ အားလုံးဆုံးရှုံးဘို့သာရှိသည်ဟု လူထုများအား ဟောပြော ရန်အခွင့်အလမ်းကို ရရှိသွားသည်။ ပြင်သစ်ဝေဖန်ရေးသည် ခေတ် သစ်ဓနရှင် လူ့ အဖွဲ့အစည်း၏တည်ရှိမှု၊ ၎င်းနှင့်လျော်ညီသော စီးပွား ရေးအကြောင်းအချက်များနှင့် နိုင်ငံရေးဖွဲ့စည်းပုံစည်းမျဉ်းတို့ကို ကြို တင်တွက်ဆခဲ့ကြောင်း၊ ဖော်ပြပါအချက်များရရှိရေးသည် ဂျာမဏီ ပြည်ရှိ မပြီးပြတ်သေးသောတိုက်ပွဲ၏ ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်ကြောင်းတို့ကို ပြင်သစ်ဝေဖန်ရေး၏ မိုက်မဲသောပုံတင်သံဖြစ်သည့် ဂျာမန်ဆိုရှယ်လစ် ဝါဒသည် တကယ်အချိန်ကောင်းတွင်မှ မေ့လျော့ထားခဲ့ကြသည်။

ဂျာမန်သက်ဦးဆံပိုင်အစိုးရများနှင့် ၎င်းတို့၏နောက်လိုက်ဘုန်း ကြီးများ၊ ပါမောက္ခများ၊ ကျေးလက်မြေရှင်ကြီးများနှင့် ပြုရိုကရက် များကို ခြိမ်းခြောက်နေသည့် ဓနရှင်လူတန်းစားအား ဆန့်ကျင်သော စာခြောက်ရုပ်အဖြစ် ဂျာမန်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒက အသုံးတော်ခံလိုက် သည်။

ဂျာမန်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒဆိုသည်မှာ ထိုစဉ်ကဂျာမန်အလုပ်သမား၊ ထကြွမှုများကို အထက်ပါအစိုးရများက ကြာပုတ်၊ ကျည်ဆီများဖြင့် နှိပ်ကွပ်ခြင်းဟူသော ဆေးခါးနေ့အက်တွင် တိုက်ကျွေးသည့် သကာရည်

တူင် “ယေဘုယျခွဲခြားချက်ကိုဖြိုချလိုက်ခြင်း” ဟု၎င်း အတောမသတ်
ရေးသားခဲ့ကြသည်။

သမိုင်းဆိုင်ရာ ပြင်သစ်ဝေဖန်ချက်များထဲတွင် ဤအဘိဓမ္မာစာ
ပိုဒ်များကိုမိတ်ဆက်ပေးရင်း “လှုပ်ရှားမှုအဘိဓမ္မာ”၊ “စစ်မှန်သောဆို
ရှယ်လစ်ဝါဒ”၊ “ဂျာမန်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒဝိဇ္ဇာပညာ”၊ “ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ
၏အဘိဓမ္မာအခြေခံ” စသည်ဖြင့် သူတို့နာမည်ပေးလိုက်ကြသည်။

သို့ဖြင့် ပြင်သစ်ဆိုရှယ်လစ်နှင့် ကွန်မြူနစ်စာပေသည် လုံးဝရုပ်
ပျက်ဆင်းပျက်ဖြစ်သွားသည်။ ဂျာမန်များလက်တွင်းတွင် လူတန်းစား
တရပ်က အခြားလူတန်းစားတရပ်နှင့် တိုက်ပွဲဆင်ရေးကို ဖော်ထုတ်
ခြင်းရပ်ဆိုင်သွားကတည်းက ဂျာမန်တို့သည် “ပြင်သစ်တဖက်သတ်
ကျမှု” အပေါ်အောင်နိုင်လိုက်ပြီဟုယုံကြည်ခဲ့၏။ စစ်မှန်သောလိုအပ်
ချက်များကိုကိုယ်စားမပြုဘဲ အမှန်တရား၏လိုအပ်ချက်များကို ကိုယ်
စားပြုသည်ဟုယုံကြည်ခဲ့သည်။ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား၏ အကျိုးစီးပွား
အတွက်မဟုတ်ဘဲ လူ့ သဘာဝအကျိုးစီးပွား၊ မည်သည့်လူတန်းစားနှင့်
မှမသက်ဆိုင်သော၊ တကယ်တမ်းမရှိသော၊ မသမကွဲတည်ရှိနေသော၊
အဘိဓမ္မာ စိတ်ကူးယဉ်နယ်ပယ်တွင်သာရှိသော ယေဘုယျလူသား၏
အကျိုးစီးပွားအတွက်ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ခဲ့သည်။

သူတို့၏ ကျောင်းသားငယ်လေ့ကျင့်ခန်းကိုပင် လေးနက်တည်
ကြည်စွာသဘောထားကာ ဤကလိန်ခြုံနည်းဖြင့် အညံ့စားကုန်ပစ္စည်း
ကို ချိုးကျူးထောပနာပြုသော ဤဂျာမန်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒသည် မိမိ၏
ပညာရှိယောင်ယောင် မသိနားမလည်မှုကို တဖြည်းဖြည်းဆုံးရှုံးသွား
တော့သည်။

ဂျာမန် အထူးသဖြင့် ပရပ်ရှားခန့်ရှင်လူတန်းစား၏ ပဒေသရာဇ်
မင်းညီမင်းသားနှင့် သက်ဦးဆံပိုင်ဘုရင်စနစ်ကို ဆန့်ကျင်သောတိုက်ပွဲ၊

တနည်းဆိုသော် လစ်ဘရယ်လှုပ်ရှားမှုသည် ပိုမိုသဲသန်လာခဲ့၏။

ဤသို့အားဖြင့် “စစ်မှန်သော” ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒသည် နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုများကို ဆိုရှယ်လစ်တောင်းဆိုချက်များဖြင့် ထိပ်တိုက်ရင် ဆိုင်ရန်ဟူသော ကာလရှည်ကြာစွာ တောင့်တနေရသည့် အခွင့်အ လမ်းကိုရရှိလိုက်၏။ လစ်ဘရယ်ဝါဒ၊ ကိုယ်စားလှယ်စနစ်အစိုးရ၊ ဓန ရှင်ပြိုင်ဆိုင်မှု၊ ဓနရှင်စာနယ်ဇင်းလွတ်လပ်မှု၊ ဓနရှင်ဥပဒေပြုမှု၊ ဓနရှင် လွတ်လပ်မှုနှင့် တန်းတူရေး တို့ကိုဆန့်ကျင်ပြီး အစဉ်အလာအတိုင်း ကျိန်ဆဲရန်နှင့် ဤဓနရှင်လှုပ်ရှားမှုအားဖြင့် ဘာကိုမှအမြတ်ရကြမည် မဟုတ်ဘဲ အားလုံးဆုံးရှုံးဘို့သာရှိသည်ဟု လူထုများအား ဟောပြော ရန်အခွင့်အလမ်းကို ရရှိသွားသည်။ ပြင်သစ်ဇေယျာရေးသည် ခေတ် သစ်ဓနရှင် လူ့ အဖွဲ့အစည်း၏တည်ရှိမှု၊ ၎င်းနှင့်လျော်ညီသော စီးပွား ရေးအကြောင်းအချက်များနှင့် နိုင်ငံရေးဖွဲ့စည်းပုံစည်းမျဉ်းတို့ကို ကြို တင်တွက်ဆခဲ့ကြောင်း၊ ဖော်ပြပါအချက်များရရှိရေးသည် ဂျာမဏီ ပြည်ရှိ မပြီးပြတ်သေးသောတိုက်ပွဲ၏ ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်ကြောင်းတို့ကို ပြင်သစ်ဇေယျာရေး၏ မိုက်မဲသောပုံတင်သံဖြစ်သည့် ဂျာမန်ဆိုရှယ်လစ် ဝါဒသည် တကယ့်အချိန်ကောင်းတွင်မှ မေ့လျော့ထားခဲ့ကြသည်။

ဂျာမန်သက်ဦးဆံပိုင်အစိုးရများနှင့် ၎င်းတို့၏နောက်လိုက်ဘုန်း ကြီးများ၊ ပါမောက္ခများ၊ ကျေးလက်မြေရှင်ကြီးများနှင့် ပြုရိုက်ရက် များကို ခြိမ်းခြောက်နေသည့် ဓနရှင်လူတန်းစားအား ဆန့်ကျင်သော စာခြောက်ရုပ်အဖြစ် ဂျာမန်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒက အသုံးတော်ခံလိုက် သည်။

ဂျာမန်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒဆိုသည်မှာ ထိုစဉ်ကဂျာမန်အလုပ်သမား ထကြွမှုများကို အထက်ပါအစိုးရများက ကြာပုတ်၊ ကျည်ဆီများဖြင့် နှိပ်ကွပ်ခြင်းဟူသော ဆေးခါးနေ့ဘက်တွင် တိုက်ကျွေးသည့် သကာရည်

ဖြစ်သည်။

ဤ “စစ်မှန်သော” ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒသည် ဂျာမန်ခန့်ရှင်လူတန်းစားကို တိုက်ခိုက်ရန်လက်နက်အဖြစ် အစိုးရများကိုအလုပ်အကျွေးပြုသည့်တချိန်တည်းမှာပင် ဖောက်ပြန်သောအကျိုးစီးပွားဖြစ်သည့် ဂျာမန် နှလင်းတန်းတိုးများ၏ အကျိုးစီးပွားကိုလည်း တိုက်ခိုက်ကိုယ်စားပြု၏။ ဂျာမဏီပြည်တွင် ၁၆ ရာစုနှစ်၏အမွေအနှစ်ဖြစ်သော၊ ထိုမှစ၍ သဏ္ဍာန်အမျိုးမျိုးဖြင့်ထပ်မံအဆက်မပြတ်ပေါ်ထွက်လာသော ခန့်ရှင်ပေါက်စလူတန်းစားသည် တည်ရှိနေသောအရာများ၏ တကယ့်လူမှုရေးအခြေခံဖြစ်ပေသည်။

ဤလူတန်းစားကိုထိန်းသိမ်းခြင်းသည် ဂျာမဏီပြည်တွင်တည်ရှိနေသောအရာများကို ထိန်းသိမ်းထားခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ခန့်ရှင်လူတန်းစား၏စက်မှုလုပ်ငန်းစိုးမိုးမှုနှင့် နိုင်ငံရေးစိုးမိုးမှုသည် တဖက်တွင် အရင်းအနှီးစုစည်းလာခြင်း၊ အခြားတဖက်တွင် တော်လှန်သောပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား ပေါ်ထွက်လာခြင်းဖြင့် ဤခန့်ရှင်ပေါက်စလူတန်းစားအား မုချဖျက်ဆီးပစ်ရန် ခြိမ်းခြောက်လျက်ရှိသည်။ “စစ်မှန်သော” ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒသည် ငှက်နှစ်ကောင်ကိုခဲတလုံးတည်းဖြင့် ပစ်လိုက်ပေသည်။ ၎င်းသည်ရောဂါကပ်ဆိုးပမာပြန့်နှံ့ သွားလေပြီ။

စကားလှပန်းပွင့်များထိုးထားသော၊ ချိန်သောစိတ်ခံစားမှု နှင်းပေါက်များဖြင့်ပြည့်လျှံနေသော၊ အကောင်အထည်မဲ့သောတွေးတောမှုပင့်ကူမျှင်ဝတ်ရုံနှင့် ဂျာမန်ဆိုရှယ်လစ်များသည် သူတို့၏သနားစရာအရိုးပေါ်အရေတင် “ထာဝရအမှန်တရားများ” အပေါ် လှမ်းခြုံလိုက်ခြင်းဖြင့် သူတို့၏ကုန်ပစ္စည်းများကို ဤသို့သောပရိသတ်အတွင်းအံ့ဩလောက်အောင် အရောင်းသွက်လှစေသည်။

ဂျာမန်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒအတွက်ဆိုသော် သူတို့သည်ခန့်ရှင်ပေါက်

စနလဗိန်းတုံးတို့၏ လေလုံးထွားသောကိုယ်စားလည်ဖြစ်နေပုံကို ပို၍
ပို၍အသိအမှတ်ပြုလာသည်။

၎င်းက ဂျာမန်အမျိုးသားသည် စံထားလောက်သော အမျိုး
သား၊ ဂျာမန်တတ်ယောင်ကားကလေးသည် စံပြလူဖြစ်သည်ဟု ကြေ
ငြာလိုက်သည်။ ဤစံပြလူ၏ဆိုးသွမ်းယုတ်ညံ့မှုအားလုံးကို ၎င်း၏ကွယ်
ဝှက်ထားသော မြင့်မားသည့်ဆိုရှယ်လစ်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုပေးလိုက်ခြင်း
ဖြင့် ၎င်း၏တကယ်လက္ခဏာနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သွားစေသည်။ ၎င်း
သည် ကွန်မြူနစ်ဝါဒ၏ “ကြမ်းကြုတ်သောဖျက်ဆီးရေး” တိမ်းညွတ်မှုကို
တိုက်ရိုက်ဆန့်ကျင်သည်အထိ လူတန်းစားတိုက်ပွဲအားလုံးအထက်တွင်
ရှိကြောင်း၊ ဘက်မလိုက်ကြောင်းကြေငြာသည်အထိ တဖက်စွန်းသို့
ရောက်သွားခဲ့သည်။ ချွင်းချက်တချို့မှအပ ဂျာမဏီပြည်တွင် (၁၈၄၇
ခုနှစ်) ကဖြန့်ဝေသော အမည်ခံဆိုရှယ်လစ်နှင့် ကွန်မြူနစ်စာအုပ်စာ
တမ်းအားလုံးသည် ဤယုတ်ညံ့အားနည်းသောစာပေ* နယ်ပယ်တွင်
ပါဝင်လေသည်။

၂။ သမရိုးကျ သို့မဟုတ် ဓနရှင်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ

ဓနရှင်လူတန်းစား တစိတ်တပိုင်းကဆိုလျှင် ဓနရှင်လူ အဖွဲ့အ
စည်းဆက်လက်တည်ရှိရန်အတွက် လူမှုရေးနစ်နာချက်များကို ကုစား

* ၁၈၄၈ ခုနှစ်တော်လှန်ရေးမုန်တိုင်းသည် ဤသိမ်ဖျင်းသောတိမ်းညွတ်မှု
တခုလုံးကိုထုတ်ပစ်လိုက်သည်။ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကိုဆက်လက်ပြီး မတောက်
တခေါက်လုပ်လိုသော ၎င်း၏ဇာတ်ဆောင်သူများ၏အလိုဆန္ဒကို ကုစားပစ်
လိုက်သည်။ ဤတိမ်းညွတ်မှု၏အဓိကကိုယ်စားလည်နှင့် စံတင်လောက်သောလူ
စားမျိုးမှာ ဟား-ကားလ်-ဂရုန်ဖြစ်သည်။ (၁၈၉၀ ခုနှစ် ဂျာမန်ဘာသာပို့နှိပ်
ခြင်းအတွက် အိန်ဂယ်၏မှတ်ချက်)

ကို ပို၍

အမျိုး
၁ ကြေ
၏ကယ်
က်ခြင်း
။ ၎င်း
တ်မှုကို
က်တွင်
စွန်းသို့
၁၈၄၇
ရပ်စာ
ယ်တွင်

အဖွဲ့အ
ကုစား
—
ညွတ်မှု
တာက်
ားပစ်
သာလှ
ာပုဒ်ပုံ

လိုကြသည်။

ဘောဂဗေဒသမားများ၊ ကရုဏာရှင်များ၊ လူလူချင်းစာနာသူ
များ၊ အလုပ်သမားလူတန်းစား၏ အခြေအနေကို ပြုပြင်လိုသူများ၊
သဒ္ဒါကြေးစည်းရုံးသူများ၊ တိရစ္ဆာန်ညှင်းပမ်းမှု ကာကွယ်ရေးအသင်း
ဝင်များ၊ မူးယစ်သောက်စားမှုဆန့်ကျင်သူများနှင့် အသေးစားပြုပြင်
ရေးသမားမျိုးစုံသည် ဤအပိုင်းထဲတွင်ပါဝင်သည်။ ထို့ပြင် ဤဆိုရှယ်
လစ်ဝါဒသဏ္ဍာန်သည်ပြည့်စုံသောစနစ်များအဖြစ်ပြုလုပ်ပြီးဖြစ်သည်။

ကျနော်တို့သည် ပရောက်ဒွန်း၏ ဆင်းရဲခြင်းအဘိဓမ္မာကို ၎င်း
သဏ္ဍာန်၏ ဥပမာတခုအဖြစ်ပေးရပေမည်။

ခနရှင်ဆိုရှယ်လစ်များသည် ခေတ်သစ်လူမှုရေး အကြောင်းအ
ချက်၏ သာလွန်ချက်အားလုံးကို အလိုရှိကြသော်လည်း ၎င်းမှမလွဲမ
သွေပေါ်ထွက်လာသည့်တိုက်ပွဲများနှင့် အန္တရာယ်များကိုကား အလို
မရှိပေ။ တော်လှန်သောအစိတ်အပိုင်းနှင့် ကြေပြုန်းနေသည့်အစိတ်အ
ပိုင်းများမပါရှိသော လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ တည်ရှိနေဆဲအခြေအနေကို
အလိုရှိကြသည်။ သူတို့သည်ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားမရှိဘဲ ခနရှင်လူတန်း
စားကိုအလိုရှိသည်။ ခနရှင်လူတန်းစားသည် ၎င်းစိုးမိုးသော ကမ္ဘာ
မျိုးကို အဒကောင်းဆိုးကမ္ဘာအဖြစ် ဓမ္မတာအတိုင်းထင်မှတ်ကြသည်။
ခနရှင်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒသည် ဤနှစ်လိုဘွယ်ရာအယူအဆကို အနည်းနှင့်
အများပြည့်စုံသောစနစ်အမျိုးမျိုးအဖြစ်သို့ ဖြစ်ပေါ် တိုးပွားပေးလိုက်
သည်။ ဤသို့သောစနစ်ကိုလုပ်ဆောင်ရန်အတွက် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား
ကိုအလိုရှိကြသည်။ ဤသို့အားဖြင့် လူမှုရေးဂျေရုစလင်မြို့တော်သစ်
သို့ ဆိုက်ဆိုက်မြိုက်မြိုက်ချီတက်သွားရန်ဖြစ်၏။ တကယ်တမ်းသူတို့အ
လိုရှိသည်မှာ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားသည် ခနရှင်လူတန်းစားအပေါ် မုန်း
တီးသည့် အတွေးအခေါ် အားလုံးကိုစွန့်ပယ်ပစ်၍ တည်ရှိနေသော လူ့

အဖွဲ့အစည်းဘောင်အတွင်းတွင် ဆက်လက်နေရန်သာဖြစ်သည်။

ဤဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ၏စနစ်ကျမှုနည်းပါးသော်လည်း ပိုမိုလက်တွေ့ကျသောအခြားသဏ္ဍာန်သည် နိုင်ငံရေးပြုပြင်မှု သက်သက်မဟုတ်ဘဲ ဘဝတည်ရှိရေး ရုပ်ဝတ္ထုအကြောင်းအချက်များ၊ စီးပွားရေးဆက်ဆံမှုများတွင်ပြောင်းလဲမှုကသာလျှင် အလုပ်သမားလူတန်းစားအတွက် တစ်စုံတရာအကျိုးရှိလိမ့်မည်ဟု ပြသသည်။ ဤသို့အားဖြင့် အလုပ်သမားလူတန်းစားအား တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုတိုင်းကို အထင်အမြင်သေးလာအောင်ကြိုးစားသည်။ သို့စေကာမူ ဤဆိုရှယ်လစ်ဝါဒသဏ္ဍာန်က ဘဝတည်ရှိရေး ရုပ်ဝတ္ထုအကြောင်းအချက်များ ပြောင်းလဲမှုသည် တော်လှန်ရေးတစ်ခုဖြင့် ခန့်ရှင်ထုတ်လုပ်ရေးဆက်ဆံမှုများကိုဖျက်သိမ်းခြင်းအလျှင်းမဟုတ်ဘဲ ဤဆက်ဆံရေးများဆက်လက်တည်ရှိမှုအပေါ် အခြေခံသည့် အုပ်ချုပ်ရေးပြုပြင်မှုများအဖြစ်သာ နားလည်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် အရင်းအနှီးနှင့် အလုပ်^{၇၆} အကြားရှိ ဆက်ဆံရေးများကို မည်သို့မျှ မထိခိုက်စေသော ခန့်ရှင်အစိုးရအတွက် အကုန်အကျသက်သာရန်နှင့် အုပ်ချုပ်မှုလုပ်ငန်းလွယ်ကူရန်ပြုပြင်မှုများသာ အများဆုံးဖြစ်နိုင်ပေသည်။

ခန့်ရှင်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ၏ ပြည့်စုံသောပေါ်ပြချက်မှာ မိန့်ခွန်းခြွေရာထွင်ပေါ် လွှင့်လျက်ရှိသည်။

အလုပ်သမားလူတန်းစားအကျိုးအတွက် လွတ်လပ်စွာကုန်သွယ်ရေး၊ အလုပ်သမားလူတန်းစားအကျိုးအတွက် ကာကွယ်မှုအကောက်အခွန်များ၊ အလုပ်သမားလူတန်းစားအကျိုးအတွက် အကျဉ်းထောင်ပြုပြင်ရေး^{၇၇}၊ ဤသည်တို့ကား ခန့်ရှင်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ၏ နောက်ဆုံးစကားနှင့် တစ်ခုတည်းသောလေးနက်သည့် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ချက်ဖြစ်၏။

ခန့်ရှင်သည် ခန့်ရှင်ဖြစ်ရသည်မှာ အလုပ်သမားလူတန်းစားအ

ကျိုးအတွက်ဖြစ်သည်ဟူသောစာပိုဒ်ဖြင့် ခနရှင်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကိုနိဂုံး
ပြုလိုက်ပေသတည်း။

၃။ ဝေပန်ရေး စိတ်ကူးယဉ်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒနှင့်
ကွန်မြူနစ်ဝါဒ

ကြီးမားသော ခေတ်သစ်တော်လှန်ရေးတိုင်းတွင် ဘောဘက်ဖ်
နှင့် အခြားစာရေးဆရာများ၏ရေးသားချက်များကဲ့သို့သော ပစ္စည်းမဲ့
လူတန်းစား၏တောင်းဆိုချက်များကိုဖော် ထုတ်သည့် စာပေများအား
ဤနေရာတွင်ကျနော်တို့မကိုးကားတော့ပါ။

ပဒေသရာဇ်လူ့ အဖွဲ့အစည်းကိုဖြိုချလိုက်၍ တလောကလုံး လှုပ်
လှုပ်ရွရွဖြစ်နေချိန်တွင် ထိုစဉ်ကပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား၏ မဖွံ့ဖြိုးသေး
သောအခြေအနေကြောင့်၎င်း၊ ကျရောက်အံ့ဆဲခဲခဲခနရှင်ခေတ်ကာလ
တခုတည်းကသာလျှင် ထုတ်လုပ်ပေးနိုင်သော၊ ထုတ်လုပ်ရန်လိုသေး
သော၊ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားလွတ်မြောက်ရေးအတွက် စီးပွားရေးအ
ကြောင်းအချက်များမရှိသေးသောကြောင့်၎င်း ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား
ကမိမိရည်မှန်းချက်များအတွက် ပထမအကြိမ်တိုက်ရိုက်ကြိုးပမ်းမှုများ
သည် မလွဲမရှောင်သာဘဲဆိုးရွုံးသွားခဲ့ရသည်။ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား၏
ဤအစောပိုင်းလှုပ်ရှားမှုများနှင့် တွဲလျက်ပါလာသော တော်လှန်ရေး
စာပေသည် မလွဲမသွေဖောက်ပြန်သော လက္ခဏာဆောင်ပေသည်။
၎င်းစာပေက အကျယ်အပြန့်ချုပ်တည်းရေးဝါဒနှင့် လူမှုတန်းတူရေးပုံ
ကြမ်းကိုသွတ်သွင်းပေးသည်။

စိန်ဆိုင်မွန်၊ ဖိုးရီးယား၊ အိုဝင်နှင့် အခြားသူများ၏ ဆိုရှယ်လစ်
နှင့် ကွန်မြူနစ်စနစ်များဟူ၍ လျော်ကန်စွာမှည့်ခေါ်ထားသည့် စနစ်
များသည် အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားနှင့် ခနရှင်

လူတန်းစားအကြား တိုက်ပွဲမဖွံ့ဖြိုးသေးသော အစောပိုင်းကာလက ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ (အခန်း ၁ ၊ ဓနရှင်များနှင့် ပစ္စည်းမဲ့များတွင် ကြည့်ပါ။)

ဤစနစ်များကိုစတင်တွေ့ရှိသူများသည် အမှန်ပင် လူတန်းစား ရန်ဘက်ဖြစ်မှုနှင့်တကွ လွှမ်းမိုးနေသောလူ့အဖွဲ့အစည်း သဏ္ဍာန်အ တွင်းရှိ ပြိုကျနေသောအစိတ်အပိုင်းများ၏ ပြုမူလှုပ်ရှားမှုကိုတွေ့မြင် ကြသည်။ သို့သော် နုနယ်သေးသောပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားသည် မည် သည့်သမိုင်းဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်မှု၊ သို့မဟုတ် မည်သည့်အမှီအခိုကင်း သော နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုမှမရှိသောလူတန်းစားဖြစ်သည်ဟု သူတို့မြင် ကြသည်။

လူတန်းစားရန်ဘက်ဖြစ်မှုတိုးပွားခြင်းသည် စက်မှုလုပ်ငန်းတိုး ပွားမှုနှင့်အတူ လိုက်ပါလာသည့်အတိုင်း မျက်မှောက်စီးပွားရေးအခြေ အနေတွင် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားလွတ်မြောက်ရေးအတွက် ရုပ်ဝတ္ထုအ ကြောင်းအချက်များကို သူတို့မတွေ့ရှိနိုင်သေးပေ။ ထို့ကြောင့် သူတို့ သည်ဤအကြောင်းအချက်များကိုဖန်တီးလာနိုင်စရာရှိသည့် သစ်လွင် သောလူမှုရေးဝိဇ္ဇာပညာ၊ သစ်လွင်သောလူမှုရေးတရားများကို လိုက် လံရှာဖွေကြတော့သည်။

သမိုင်းဆိုင်ရာပြုမူလှုပ်ရှားမှုကို တဦးချင်းတီထွင်သော ပြုမူလှုပ် ရှားမှုဖြင့်၎င်း၊ သမိုင်းကဖန်တီးသော လွတ်မြောက်ရေးအကြောင်းအ ချက်များကို စိတ်ကူးယဉ်အကြောင်းအချက်များဖြင့်၎င်း၊ တစတစ အားဖြင့် အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်လာသောပစ္စည်းမဲ့များ၏ လူတန်း စားအဖွဲ့အစည်းနေရာတွင် ဤတီထွင်သူများကအထူးကြံဆထားသော လူမှုအစည်းအရုံးတခုဖြင့်၎င်း အစားထိုးရန်ဖြစ်သည်။ သူတို့အမြင်အ ရဆိုပါမူ အနာဂတ်သမိုင်းသည် သူတို့၏လူမှုရေးစီမံကိန်းများကို ဝါဒ

ပြန်ချီရန်နှင့် လက်တွေ့လုပ်ဆောင်ရန်သာဖြစ်ပေသည်။

သူတို့၏စီမံကိန်းများရေးဆွဲရာတွင် အဓိကအားဖြင့် ဒုက္ခအခံစားရဆုံးသောလူတန်းစားဖြစ်သည့် အလုပ်သမားလူတန်းစား၏ အကျိုးစီးပွားကိုဂရုပြုကြသည်။ သူတို့အမြင်အရ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားသည် ဒုက္ခအခံစားရဆုံးသော လူတန်းစားတရပ်မျှသာဖြစ်၏။

လူတန်းစားတိုက်ပွဲမဖွံ့ဖြိုးသော အခြေအနေနှင့်တကွ သူတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ပတ်ဝန်းကျင်များက ဤသို့သောဆိုးရွယ်လစ်များအား သူတို့ကိုယ်သူတို့ လူတန်းစားရန်ဘက်ဖြစ်မှုအားလုံး၏ အထက်တွင် ကင်းကင်းရှင်းရှင်း ရပ်တည်လျက်ရှိသည်ဟု ယူဆစေသည်။ သူတို့သည် အကောင်းဆုံးသောအခြေအနေတွင် ရောက်ရှိနေသူများအပါအဝင် လူ့အဖွဲ့အစည်းဝင်တိုင်း၏အခြေအနေကိုပင် ကောင်းအောင်ပြုပြင်လိုကြသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့သည်လူတန်းစားခွဲခြားခြင်းမရှိဘဲ လူ့အဖွဲ့အစည်းတခုလုံးကို မေတ္တာရပ်ခံလေ့ရှိကြသည်။ ထိုမျှမက အုပ်စိုးသူလူတန်းစားကိုဦးစားပေးပြီး မေတ္တာရပ်ခံလေ့ရှိကြသည်။ သူတို့၏စနစ်ကို နားလည်သည်နှင့်တပြိုင်နက် အကောင်းဆုံးဖြစ်နိုင်သော လူ့အဖွဲ့အစည်းအခြေအနေတွင် အကောင်းဆုံးဖြစ်နိုင်သည့် စီမံကိန်းများဖြစ်သည်ကို လူအများကနားမလည်ဘဲ ရှိနိုင်ပါမည်လော?

ထို့ကြောင့် သူတို့သည် နိုင်ငံရေးပြုမူလှုပ်ရှားမှုမှန်သမျှ အထူးသဖြင့် တော်လှန်ရေးပြုမူလှုပ်ရှားမှုမှန်သမျှကို ပယ်ချကြသည်။ သူတို့၏ရည်မှန်းချက်ကို ငြိမ်းချမ်းသောနည်းလမ်းဖြင့်ရရှိလိုကြ၏။ မချဆုံးရှုံးရမည်ဖြစ်သော လက်တွေ့စမ်းသပ်မှု ကလေးများဖြင့်၎င်း၊ စံပြလုပ်ပြခြင်းအားဖြင့်၎င်း လူမှုရေးဘာသာတရားသစ်ကို လမ်းဖွင့်ပေးရန်ကြိုးစားကြသည်။

ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား အလွန်မဖွံ့ဖြိုးသေးသော အခြေအနေနှင့်

မိမိအဆင့်နေရာအပေါ် စိတ်ကူးယဉ်ယူဆနေစဉ်တွင် လူ့ အဖွဲ့အစည်း
အထွေထွေပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးအတွက်ဦးစွာတောင့်တချက်နှင့်
လိုက်လျောညီညွတ်၍ သို့သော်အနာဂါတ်လူ့ အဖွဲ့အစည်း၏ စိတ်ကူး
ယဉ်ပုံကားချပ်ကို ရေးချယ်ခဲ့ကြပေသည်။

သို့စေကာမူ ဤဆိုရှယ်လစ်နှင့် ကွန်မြူနစ်အရေးအသားများတွင်
ဝေဖန်သည့်အစိတ်အပိုင်းလည်းပါရှိပေသည်။ ၎င်းတို့သည် တည်ရှိနေ
သော လူ့ အဖွဲ့အစည်း၏မူမန်သမျှကို ထိုးနှက်တိုက်ခိုက်ကြသည်။ ထို့
ကြောင့် ဤအရေးအသားများတွင် အလုပ်သမားလူတန်းစား၏ အသိ
ဉာဏ်ပွင့်လင်းရေးအတွက် အဘိုးထိုက်တန်ဆုံးသော အချက်အလက်
များဖြင့်ပြည့်လျှံနေသည်။ မြို့နှင့် တောအကြားခြားနားမှု^{၇၆} မိသားစု
စနစ်၊ ပုဂ္ဂလိကတဦးချင်းများအတွက် စက်မှုလုပ်ငန်းများလုပ်ကိုင်ခြင်း
နှင့် အခစားအလုပ်စနစ်တို့ကို ဖျက်သိမ်းပစ်ရေး၊ လူမှုသင့်မြတ်မှုကို
ကြေငြာရေး၊ နိုင်ငံတော်လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို ထုတ်လုပ်ရေးစီမံ
ခန့်ခွဲမှုသက်သက်အဖြစ်ပြောင်းလဲပစ်ရေး၊ ဤလက်တွေ့ဆောင်ရွက်ရန်
တင်ပြချက်^{၇၉}အားလုံးသည် ထိုအချိန်ကပေါ် ထွက်လာကာစဖြစ်သော
လူတန်းစားရန်ဘက်ဖြစ်မှု ကွယ်ပျောက်ရေးကိုသာလျှင် ညွှန်ပြသည်။
ယင်းလူတန်းစားရန်ဘက်ဖြစ်မှုများကို သူတို့၏ စာအုပ်စာတမ်းများ
တွင် အစောဆုံးသော၊ မပြတ်သားသော၊ မတိကျသောသဏ္ဍာန်များ
ဖြင့်သာ အသိအမှတ်ပြုထားသည်။ ထို့ကြောင့် ဤတင်ပြချက်များ
သည် စိတ်ကူးယဉ်သက်သက်လက္ခဏာသာဆောင်ပေသည်။

ဝေဖန်ရေး စိတ်ကူးယဉ်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒနှင့် ကွန်မြူနစ်ဝါဒ၏ အ
ဓိပ္ပါယ်သည် သမိုင်းဖြစ်ပေါ်တိုးပွားမှုနှင့် ဖီလာဖြစ်နေသည်။ ခေတ်
သစ်လူတန်းစားတိုက်ပွဲ ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားလာကာ တိကျသောသဏ္ဍာန်
ဆောင်လာသည်နှင့်အမျှ လူတန်းစားတိုက်ပွဲမှကင်းကွာသော လူတန်း

စားတိုက်
လက်ဝေ
တော့သ
များစွာ
သည်
သူတို့သ
ကိုဆန့်
ဆုပ်ကို
ဆုတ်ဆ
အောဝ်
မှတဆ
“ဖါလ
ဂျေရု
*
လစ်က
သကို
ကိုလို
တွက်
ဝေါ်
တေ
ကွန်
မည်
မှတ်

စားတိုက်ပွဲကိုထိုးနှက်သော ဤစိတ်ကူးယဉ်ရပ်တည်ချက်သည် ၎င်း၏ လက်တွေ့အဓိပ္ပါယ်နှင့် သဘောတရားခိုင်လုံမှုအားလုံး ဆုံးပါးသွား တော့သည်။ ထို့ကြောင့် ဤစနစ်များကိုစတင်သူများသည်ဘက်ပေါင်း များစွာတွင် တော်လှန်ရေးဆန်စေကာမူ သူတို့၏တပည့်တပန်းများ သည် အစဉ်အမြဲပင်ဖောက်ပြန်သော ဂိုဏ်းဂဏများဖွဲ့လေ့ရှိကြသည်။ သူတို့သည် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား၏တိုးတက်နေသော သမိုင်းဖြစ်ထွန်းမှု ကိုဆန့်ကျင်ဘက်ပြုကာ မိမိတို့ဆရာများ၏မူလအမြင်များကို အသေ ဆုပ်ကိုင်ထားကြသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့သည် လူတန်းစားတိုက်ပွဲကို ဆုတ်ဆိုင်းသွားအောင်၊ လူတန်းစားရန်ဘက်ဖြစ်မှုကို ပြေငြိမ်းသွား အောင်အစဉ်တစိုက်ကြိုးစားကြသည်။ သူတို့သည် လက်တွေ့စမ်းသပ်မှု မှတဆင့် မိမိတို့၏စိတ်ကူးယဉ်လူ့ အဖွဲ့အစည်းထူထောင်ရေး၊ သီးခြား “ပါလန်စတာရိစ်” များ၊ “ပြည်တွင်းကိုလိုနီများ” တည်ထောင်ရေး၊ ဇဂျရုစလင်မြို့တော်သစ်ကလေး “အငယ်စားအီကာရီယာ” * တည်

* ပါလန်စတာရိစ်။ ချားလ် ဖိုးရီးယား၏ စီမံကိန်းတွင်ပါရှိသော ဆိုရှယ် လစ် ကိုလိုနီများဖြစ်သည်။ အီကာရီယာမှာ ကာဘက် က သူ၏စိတ်ကူးယဉ်ဒေ သကို ပေးထားသောနာမည်ဖြစ်သည်။ နောက်ပိုင်း၌ သူ၏အမေရိကန်ကွန်မြူနစ် ကိုလိုနီကို ဤနာမည်ပေးခဲ့သည်။ (၁၈၈၈ ခုနှစ်အင်္ဂလိပ်ဘာသာပုံနှိပ်ခြင်းအ တွက်အိန်ဂယ်၏မှတ်ချက်)

ပြည်တွင်းကိုလိုနီများမှာ အိုင် ဘဲ သို့မဟုတ် စံပြုကွန်မြူနစ်အဖွဲ့များကို ခေါ် ဝေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ပါလန်စတာရိစ်မှာ ဖိုးရီးယား စီမံထားသည့် ပြည်သူ့ နန်း တော်များ၏အမည်ဖြစ်သည်။ အီကာရီယာမှာကာဘက်သရုပ်ဖော် ထားသော၊ ကွန်မြူနစ်အဆောက်အအုံများရှိသည့် စိတ်ကူးယဉ်ဆန်းကျယ်သော နယ်မြေအ မည်ဖြစ်သည်။ (၁၈၉၀ ခုနှစ် ဂျာမန်ဘာသာပုံနှိပ်ခြင်းအတွက် အိန်ဂယ်၏ မှတ်ချက်)

ထောင်ရေးကို အိပ်မက်မက်နေကြဆဲဖြစ်၏။ ဤသို့လေထဲတွင် တိုက်
အိမ်များဆောက်ရေးအတွက် ဓနရှင်လူတန်းစား၏နှလုံးသားနှင့် ငွေ
အိတ်ကို မလွဲမရှောင်သာအသနားခံလာရပေ၏။ သူတို့သည် အထက်
တွင်ဖော်ပြထားသည့် ဖောက်ပြန်သော သမရိုးကျဆီရယ်လစ်ဝါဒီများ
အဖြစ်သို့ တဖြည်းဖြည်းလျှော့ကျသွားတော့သည်။ ၎င်းတို့နှင့် မတူ
သည်မှာကား ပိုမိုစနစ်တကျပညာရှိဆန်မှုနှင့် မိမိတို့၏လူမှုရေးဝိဇ္ဇာ
ပညာ၏ တန်ခိုးအရှိန်အဝါ အပေါ် အယူသည်းမှုနှင့် စွဲလမ်းကြီးစွာယုံ
ကြည်မှုသာဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် သူတို့သည်အလုပ်သမားလူတန်းစား၏ နိုင်ငံ
ရေးလှုပ်ရှားမှုမှန်သမျှကို ခါးခါးသီးသီးဆန့်ကျင်နေကြခြင်းဖြစ်သည်။
ထိုသို့သောလှုပ်ရှားမှုမှာ ဘာသာတရားသစ်အပေါ် မျက်ကန်းလိုမယုံ
ကြည်မှုရှိမှသာလျှင် ဖြစ်နိုင်သည်ဟု သူတို့ကယူဆကြသည်။

အင်္ဂလန်ပြည်ရှိ အိုင်ဝါဒီများသည် ချားတစ်စုံလှုပ်ရှားမှု၂၀ ကို
ဆန့်ကျင်ကာ ပြင်သစ်ပြည်ရှိဖိုးရီးယားဝါဒီများသည် ပြုပြင်ရေးဝါဒီ
များ* ကိုဆန့်ကျင်ကြသည်။

* ၁၈၄၃ ခုနှစ်မှ ၁၈၅၀ ခုနှစ်အထိ ပါရစ်မြို့တွင်ထုတ်ဝေခဲ့သော ရီပေါဗီ
သတင်းစာ၏ ဘက်တော်သားများကိုဆိုလိုသည်။ (အယ်ဒီတာ)

အခန်း (၄)

တည်ရှိနေသောဆန့်ကျင်ဘက်ပါတီအသီးသီးအပေါ်
ကွန်မြူနစ်များ၏သဘောထား

အင်္ဂလန်ပြည်ရှိချားတစ်စ်ဝါဒီများနှင့် မြောက်အမေရိကတိုက်ရှိ
မြေယာပြုပြင်ရေးသမားများကဲ့သို့သော တည်ရှိနေသော အလုပ်သ
မားလူတန်းစားပါတီများ၂ နှင့် ကွန်မြူနစ်တို့၏ဆက်ဆံရေးများကို အ
ခန်း (၂) တွင် ရှင်းပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

ကွန်မြူနစ်များသည် လောလောဆယ်ရည်ရွယ်ချက်ရရှိရေးနှင့်
အလုပ်သမားလူတန်းစား၏ လတ်တလောအကျိုးစီးပွား အကောင်အ
ထည်ဖော်ရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ကြသည်။ သို့သော် မျက်မှောက်လှုပ်
ရှားမှုတွင် သူတို့သည် ထိုလှုပ်ရှားမှု၏အနာဂတ်ကိုလည်း ကိုယ်စားပြု
ကာ ဂရုစိုက်ကြသည်။ ပြင်သစ်ပြည်တွင် သမရိုးကျနှင့် ရယ်ဒီကယ်နေ
ရှင်လူတန်းစားကိုဆန့်ကျင်ရာ၌ ကွန်မြူနစ်များသည် ဆိုရှယ်လစ်ဒီမို
ကရက်များ* နှင့် ပူးပေါင်းကြသည်။ သို့စေကာမူ တော်လှန်ရေးကြီးမှ

* ၎င်းပါတီကို ပါလီမန်လွှတ်တော်တွင် လီဒဂျူး ရိုလင်၊ စာပေရေးရာတွင်
လူဝီ ဘလန်၊ နေ့စဉ်သမားစာနယ်ပယ်တွင် ရီဖေါ မိတို့က ကိုယ်စားပြုသည်။
ဆိုရှယ်လစ်ဒီမိုကရေစီနာမည်နှင့်တကွ ၎င်းကိုတီထွင်သူများဆိုသည်မှာ ဒီမိုက
ရက်တစ် သို့မဟုတ်ရီပတ်ပလစ်ကင်ပါတီထံမှ အနည်းနှင့်အများ ဆိုရှယ်လစ်အ
သွေးအရောင်ပါရှိသော အစိတ်အပိုင်းတခုကိုဆိုလိုသည်။ (၁၈၈၈ ခုနှစ်အင်္ဂလိပ်
ဘာသာပုံနှိပ်ခြင်းအတွက် အိန်ဂယ်၏မှတ်ချက်။)

ပြင်သစ်ပြည်တွင်ထိုအချိန်က ဆိုရှယ်လစ်ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီဟု မိမိဘာသာ
ခေါ်တွင်သောပါတီကို နိုင်ငံရေးဘဝတွင် လီဒဂျူး ရိုလင်က ကိုယ်စားပြုသည်။

အစဉ်အလာဆင်းသက်လာသော စာပိုဒ်များ၊ စိတ်ကူးယဉ်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍ ဝေဖန်ရန် အခွင့်အရေးကို မစွန့်လွှတ်ပေ။

ဆိုဇာလန်ပြည်တွင် သူတို့သည် ရယ်ဒီကယ်များကို ထောက်ခံကြသည်။ ၎င်းပါတီတွင် ပြင်သစ်ပုံစံဒီမိုကရေစီဆိုင်ရှယ်လစ်များက တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း၊ ရယ်ဒီကယ်ခန့်ရှင်များက တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ရန်ဘက်ဖြစ်နေသော အပိုင်းများပါဝင်နေသည်ကို မျက်ခြေမပြတ်ပေ။

ပိုလန်ပြည်တွင် မြေယာတော်လှန်ရေးကို အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးအတွက် အဓိကအကြောင်းအချက်အဖြစ် တောင်းဆိုသော ၁၈၄၆ ခုနှစ် ကရာကောမြို့ပုန်ကန်ထကြွမှုကို လှုံ့ဆော်ခဲ့သောပါတီအား ကွန်မြူနစ်များက ထောက်ခံကြသည်။

ဂျာမဏီပြည်တွင် ခန့်ရှင်လူတန်းစားက တော်လှန်ရေးလမ်းကြောင်းအတိုင်း ပြုမူသည်နှင့်အမျှ ကွန်မြူနစ်ပါတီသည် ၎င်းတို့နှင့်အတူတကွ သက်ဦးဆံပိုင်ဘုရင်၊ ပဒေသရာဇ်မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် ခန့်ရှင်ပေါက်စလူတန်းစား* တို့ကို ဆန့်ကျင်တိုက်ပွဲဝင်ကြသည်။

သို့သော် ခန့်ရှင်လူတန်းစားနှင့် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားအကြား ရန်ဘက်အတိုက်အခံဖြစ်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဖြစ်နိုင်သည့်ရှင်းလင်းပြတ်သားသော အသိကို အလုပ်သမားလူတန်းစားအတွင်းသို့ သွတ်သွင်းပေးရန်

စာပေရေးရာတွင် လူဝီ ဘလန်က ကိုယ်စားပြုသည်။ ဤသို့အားဖြင့် ယနေ့ဂျာမန် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီနှင့် မိုးနှင့်မြေကြိုးပမာ ကွာခြားလှ၏။ (၁၈၉၀ ခုနှစ် ဂျာမန် ဘာသာပုဒ်ပုံခြင်းအတွက် အိန်ဂယ်၏ မှတ်ချက်)

* ဂျာမန်ဘာသာမူရင်းတွင် ကလိန်းဘာဂျယ်ရီဆိုသော စကားလုံးဖြစ်သည်။ မာ့က်စ်နှင့် အိန်ဂယ်တို့သည် မြို့နေခန့်ရှင်ပေါက်စလူတန်းစား၏ ဖေါက်ပြန်သော အစိတ်အပိုင်းများကို ဖော်ပြရာတွင် ဤစကားလုံးကို အသုံးပြုသည်။ (အယ်ဒီတာ)

ကွန်မြူနစ်များသည် ခဏတာမျှပင်မရပ်နားခဲ့ပေ။ ဤသို့အားဖြင့် ခန့်ရှင်လူတန်းစားစိုးမိုးမှုက မလွဲမသွေဆောင်ကျဉ်းလာမည့် လူမှုရေး နှင့် နိုင်ငံရေးအကြောင်းအချက်များကို ၎င်းအားဆန့်ကျင်သည့် လက် နှက်အဖြစ် ဂျာမန်အလုပ်သမားများက ချက်ခြင်းအသုံးချနိုင်စေရန် ဖြစ်၏။ ဂျာမဏီပြည်တွင် ဖောက်ပြန်သောလူတန်းစားများကို ဖြိုချပြီး သည့်နောက် ခန့်ရှင်လူတန်းစားအား ဆန့်ကျင်သည့်တိုက်ပွဲကို ချက် ခြင်းစတင်နိုင်ရေးဖြစ်ပေ၏။

ကွန်မြူနစ်များသည် အဓိကအားဖြင့် ဂျာမဏီပြည်ကိုအာရုံစိုက် ကြသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းတိုင်းပြည်သည် ဥရောပယဉ် ကျေးမှု၏ ပိုမိုရွေ့တန်းရောက်သော အကြောင်းအချက်များအောက် တွင် ၁၇ ရာစုအင်္ဂလန်ပြည်နှင့် ၁၈ ရာစုပြင်သစ်ပြည် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်း စားတို့ထက် ပိုမိုဖြစ်ပေါ်တိုးပွားလာသည့် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားဖြင့် ဆင်နွှဲရမည့် ခန့်ရှင်တော်လှန်ရေးအကြံကလာသည့် ရောက်ရှိနေသော ကြောင့်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင်ဂျာမဏီပြည်ခန့်ရှင်တော်လှန်ရေးသည် ချက် ခြင်းလိုက်ပါလာမည့် ပစ္စည်းမဲ့တော်လှန်ရေး၏ ရွှေ့တော်ပြေးဖြစ်သော ကြောင့်တည်း။

အတိုချုပ်လိုက်ပါမူ ကွန်မြူနစ်များသည် တည်ရှိနေသောလူမှု ရေးနှင့် နိုင်ငံရေးစနစ်ကိုဦးတည်ဆန့်ကျင်သည့် တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှား မှုမှန်သမျှကို နေရာတိုင်း၌ထောက်ခံကြပေသည်။

ထိုအချိန်ကလှုပ်ရှားမှု၏ ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားမှုအဆင့်မည်သို့ပင်ရှိစေ လှုပ်ရှားမှုအားလုံးတွင် ကွန်မြူနစ်များသည် ပိုင်ဆိုင်မှုပြဿနာကို ထိပ် တန်းပြဿနာအဖြစ် ရွှေ့တန်းတင်ထားပေသည်။

နိုဂိုးချုပ်အားဖြင့် ကွန်မြူနစ်များသည် တိုင်းပြည်အားလုံးရှိ ဒီမို ကရေစီပါတီများနှင့်ညီညွတ်ရေး၊ သဘောတူညီချက်ရယူရေးကို နေရာ

တကာ၌ကြီးပမ်းကြ၏။

ကွန်မြူနစ်များသည် မိမိတို့၏အမြင်နှင့် ရည်ရွယ်ချက်များကို ဖုံးကွယ်ထိမ်ဝှက်ထားရန် မုန်းတီး၍ ရှာကြသည်။ တည်ရှိနေသော လူမှုရေးအခြေအနေအားလုံးကို အကြမ်းဖက်သောနည်းဖြင့် ဖြိုချဖျက်ဆီးပစ်နိုင်မှသာ မိမိတို့၏ရည်မှန်းချက်ကိုရရှိနိုင်လိမ့်မည်ဟု ပြောအတိအလင်းကြေငြာသည်။ ကွန်မြူနစ်တော်လှန်ရေးကို အုပ်စိုးသောလူတန်းစားများက ထိပ်လန့်ပြီး ကြောက်ရွံ့တုန်နေကြပါစေ၊ ပစ္စည်းမဲ့များအတွက်ကား သူတို့ကိုတုတ်နှောင်ထားသော နှောင်ကြိုးများမှအပဆုံးရှုံးစရာဟူ၍မရှိ။ သူတို့စိုးပိုင်ရမည်ကား တကမ္ဘာလုံးပင်တည်း။

တိုင်းပြည်အားလုံးရှိအလုပ်သမားများသွေးစည်းကြလော့! ၂၉

ကို ဖုံး
လူမှု
ဖျက်
ဝင်အ
သာလူ
ည်းမ
းမှအ
ည်း။

နေ့ကန် ဆက် တွဲ

ဘာသာပြန်အဖွဲ့၏ မှတ်ချက်

ဤစာအုပ်မှာ ၁၉၄၉ ခုနှစ် နိုင်ငံခြားဘာသာ ထုတ်ဝေရေးဌာန မော်စကိုမှထုတ်ဝေခဲ့သော အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်စာမူကို အခြေခံထားကာ အသစ်တဖန်ဘာသာပြန်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းစာမူမှာ ၁၈၈၈ ခုနှစ်တွင် ဆယ်မြူရယ် မိုး၏ ဘာသာပြန်ဆိုချက်ကို ဖက်ဒရစ်-အိန်ဂယ် ကိုယ်တိုင် တည်းဖြတ်ထားသော အင်္ဂလိပ်ဘာသာစာမူဖြစ်၏။

ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ဗဟိုဝါဒဖြန့်ချိရေးဌာန ဘာသာပြန်အဖွဲ့သည် ဘာသာပြန်စာမူကိုတည်းဖြတ်ရာတွင်၊ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်း မှ တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်ထားသည့် ရုရှားဘာသာပုံနှိပ်ခြင်း (မဘွက်စ် အိန်ဂယ်ကျမ်းပေါင်းစုံ၊ ဒုတိယပုံနှိပ်ခြင်း၊ အတွဲ-၄။ မော်စကို ၁၉၅၅ ခုနှစ်) နှင့် တရုတ်ဘာသာပုံနှိပ်ခြင်း (မဘွက်စ်-အိန်ဂယ် လက်ရွေးစင်ကျမ်း အတွဲ-၁၊ ပီကင်း ၁၉၅၅ ခုနှစ်) တို့ကို အထောက်အကူအဖြစ် ကိုးကားညှိနှိုင်းခဲ့ပါသည်။

ဤစာအုပ်တွင်ဖော်ပြထားသော စာမျက်နှာအောက်ခြေရှိ အယ်ဒီတာ၏မှတ်ချက်များမှာ ၁၉၄၉ ခုနှစ်ထုတ် အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်စာအုပ် အယ်ဒီတာ၏ မှတ်ချက်များဖြစ်သည်။ စာအုပ်နောက်ဆက်တွဲတွင်ဖော်ပြထားသည့် ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းနှင့်မတူသော စကားလုံးများနှင့် စာပိုဒ်များ၊ သမိုင်းဆိုင်ရာအချက်အလက်များနှင့် အမည်အညွှန်းများမှာ ဘာသာပြန်အဖွဲ့မှ ရေးသားထားချက်များဖြစ်သည်။

“ကွန်မြူနစ်ပါတီကြေငြာစာတမ်းသည် ဝိဇ္ဇာနည်းကျကွန်မြူနစ်ဝါဒ၏ ကြီးမားသောလုပ်ငန်းစဉ်စာတမ်းဖြစ်ပေ၏။ ဗီ-အိုင် လီနင်က ‘ဤစာအုပ်ငယ်သည် ကျမ်းပေါင်းစုံတခုလုံးတမျှ တန်ဖိုးရှိပေသည်။ ယဉ်ကျေးသောကမ္ဘာရှိ စည်းရုံးမှုရှိသည့် တိုက်ပွဲဝင်ပစ္စည်းမဲ့လူတန်း

စားတရပ်လုံးသည် ယနေ့တိုင် ၎င်း၏စိတ်ဓါတ်ပေါ်တွင် ရှင်သန်လှုပ်
ရှားနေပေသည်' ဟုရေးသားခဲ့သည်။

“ကားလ်မာ့က်စ်နှင့် ဖရက်ဒရစ်အိန်ဂယ်တို့က ကွန်မြူနစ်အဖွဲ့ချုပ်
၏ လုပ်ငန်းစဉ်အဖြစ် ကွန်မြူနစ်ပါတီကြေငြာစာတမ်းကို ရေးသားခဲ့
ကြပြီး ၁၈၄၈ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် စာမျက်နှာ ၂၃ မျက်နှာပါရှိ
သောစာအုပ်ငယ်အဖြစ် အင်္ဂလန်ပြည် လန်ဒန်မြို့တွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေ
လိုက်သည်။ ၁၈၄၈ ခုနှစ် မတ်လမှ ဇူလိုင်လအတွင်း ဂျာမန်အမျိုးသား
နိုင်ငံရေးခိုလှုံသူများ၏ နိုင်ငံရေးကြွေးကြော်သံဖြစ်သော ဂျာမန်-လန်
ဒန် သတင်းစာတွင်ထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့၏။ ၎င်းနှစ်မှာပင် စာမျက်နှာ
၃၀ပါရှိသော စာအုပ်ငယ်အဖြစ် ထပ်မံထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ပထမအကြိမ်
ထုတ်ဝေရာတွင်ပါရှိနေသည့် ပုံနှိပ်စာလုံးအမှားအချို့နှင့် စာအပြတ်အ
တောက်များကိုပြင်ဆင်ခဲ့သည်။ ၎င်းစာမူကို နောင်တွင် မာ့က်စ်နှင့်
အိန်ဂယ်တို့၏ သဘောတူခွင့်ပြုချက်ဖြင့်ထုတ်ဝေမည့် ပုံနှိပ်ခြင်းများအ
တွက်အခြေခံအဖြစ်ထားရှိသည်။ ၁၈၄၈ ခုနှစ်တွင် ကြေငြာစာတမ်းကို
ဥရောပ ဘာသာများ (ပြင်သစ်၊ ပိုလန်၊ အီတလီ၊ ဒတ်ချ်၊ ဖလမ်းမစ်နှင့်
ဆွီဒင်ဘာသာ) ဖြင့် ဘာသာပြန်ဆိုကြသည်။ ၁၈၄၈ ခုနှစ်ပုံနှိပ်ခြင်း
များတွင် ကြေငြာစာတမ်းရေးသားသူ၏အမည်များကို ဖော်ပြမထား
ပေ။ သူတို့၏အမည်ကို ၁၈၅၀ ခုနှစ်တွင် ပထမဆုံးဖော်ပြခဲ့သည်မှာ
အင်္ဂလန်ပြည် ချားတစ်စ်လှုပ်ရှားမှု၏ ကြွေးကြော်သံ ရက်ရီပတ်ပလစ်
ကင်ဂျာနယ်တွင်ပါရှိသည့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်တွင်ဖြစ်သည်။ နိဒါန်း
ကို ၎င်းဂျာနယ်၏အယ်ဒီတာ ဂျော့-ဂျူလီယန် ဟာနေ က ရေးသားခဲ့
သည်။

“၁၈၇၂ ခုနှစ် တွင်မာ့က်စ်နှင့် အိန်ဂယ်တို့က အနည်းငယ်ပြင်ဆင်
ကာ၊ သူတို့နှစ်ဦးရေးသားထားသော နိဒါန်းများနှင့်အတူ ကြေငြာစာ

တမ်းကိုဂျာမန်ဘာသာဖြင့် အသစ်တဖန်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ပေသည်။ ၎င်းသည် ၁၈၈၇ ခုနှစ်မှ ၁၈၉၀ ခုနှစ်အထိ ထုတ်ဝေခဲ့သော ဂျာမန်ဘာသာ ပုံနှိပ်ခြင်းများအတိုင်း ကွန်မြူနစ်ကြေငြာစာတမ်းဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ပေါ်ထွက်လာခဲ့၏။

“၁၈၈၇ ခုနှစ် ကားလ်-မာ့က်စ် ကွယ်လွန်ပြီးသည့်နောက်၊ အိန်ဂယ်၏ စစ်ဆေးတည်းဖြတ်မှုဖြင့် အကြိမ်များစွာထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၁၈၈၈ ခုနှစ်တွင် ဆယ်မြူရယ်-မိုး ဘာသာပြန်သော အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပုံနှိပ်ခြင်းကို အိန်ဂယ်ကစစ်ဆေးကာ နိဒါန်းနှင့် မှတ်ချက်များရေးသားခဲ့သည်။ ၁၈၉၀ ခုနှစ်တွင် အိန်ဂယ်၏ နိဒါန်းအသစ်ဖြင့် ဂျာမန်ဘာသာ ပုံနှိပ်ခြင်း ထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။ နောက်ဆုံး ပုံနှိပ်ခြင်းတွင်လည်း အိန်ဂယ်ကမှတ်ချက်အချို့ရေးသားသည်။ ၁၈၈၅ ခုနှစ်တွင် ဆိုရှယ်လစ်ဂျာနယ်၌ မာ့က်စ်၏သမီးဖြစ်သူ လော်ရာ-လာဖတ်က ဘာသာပြန်သော ပြင်သစ်ဘာသာဖြင့် ကြေငြာစာတမ်းကိုပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ရာ ၎င်းဘာသာပြန်ကို အိန်ဂယ်ကစစ်ဆေးခဲ့၏။ အိန်ဂယ်သည် ၁၈၉၂ ခုနှစ်တွင်ထုတ်ဝေခဲ့သော ပိုလန်ဘာသာပုံနှိပ်ခြင်းနှင့် ၁၈၉၃ ခုနှစ်တွင်ထုတ်ဝေခဲ့သော အီတလီဘာသာ ပုံနှိပ်ခြင်းများအတွက် နိဒါန်းများရေးသားထားခဲ့ပေသည်။” (မာ့က်စ် အိန်ဂယ်ကျမ်းပေါင်းစုံ၊ ဒုတိယပုံနှိပ်ခြင်း၊ အတွဲ-၄။ မော်စကို၊ ၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ရုရှားဘာသာစာမျက်နှာ-၅၇၇)

ယခုထုတ်ဝေသော “ကွန်မြူနစ်ပါတီ ကြေငြာစာတမ်း” ဗမာဘာသာပြန်တွင် ဘာသာစကားချင်း ကွဲပြားခြားနားမှု၊ လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၁၀၀ ကျော်က သမိုင်းကြောင်း အခြေအနေများအပေါ် နားလည်ချက် မပြည့်စုံမှုတို့ကြောင့် အခက်အခဲများ ရှိနေပါသည်။ ထို့ကြောင့် စာဖတ်သူ ရဲဘော်များက ဝေဖန်ချက်နှင့် ထင်မြင်ချက်များ ပေးကြစေလိုပေသည်။

ရှင်း လင်း ချက်

၁။ ရက်ရိပတ်ပလစ်ကင် (အနီရောင်သမတဂိုဏ်းသား) သည် ချားတစ်စုံ လှုပ်ရှားမှုတွင်ပါဝင်သူများ၏ အပတ်စဉ်ဂျာနယ်ဖြစ်သည်။ ၎င်းဂျာနယ်ကို ကျော့ ဟာနေ က ၁၈၅၀ ခုနှစ် ဇွန်လမှ နိုဝင်ဘာလအထိ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၁၈၅၀ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလထုတ် ဂျာနယ် အမှတ် ၂၁ မှ ၂၄ တွင် ကွန်မြူနစ်ပါတီကြေငြာစာတမ်းပထမဆုံးသော အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဆိုချက်ကို ဂျာမဏီပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ကြေငြာစာတမ်းဟူသော အမည်ဖြင့်ထုတ်ဝေခဲ့၏။ (နာ-၁)

၂။ ဆိုရှယ်လစ်ဂျာနယ်သည် အင်တာနေရှင်နယ်ပြင်သစ်ဌာနစိတ်၏ ကြွေးကြော်သံ အပတ်စဉ်ဂျာနယ်ဖြစ်သည်။ နယူးယောက်မြို့၌ ၁၈၇၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလမှ ၁၈၇၃ ခုနှစ် မေလအထိ ပြင်သစ်ဘာသာဖြင့်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၎င်းဂျာနယ်သည် အင်တာနေရှင်နယ်၏ မြောက်အမေရိကတိုက်ဖက်ဒရေးရှင်းအတွင်းရှိ ဓနရှင်နှင့် ဓနရှင်ပေါက်စ အစိတ်အပိုင်းများကိုထောက်ခံခဲ့၏။ ၁၈၇၂ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ဟိတ်ဂ်မြို့တွင်ကျင်းပသောကွန်ဂရက်နောက်ပိုင်းတွင် အင်တာနေရှင်နယ်နှင့်အဆက်အသွယ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ကွန်မြူနစ်ပါတီကြေငြာစာတမ်းကို ၎င်းဂျာနယ်တွင် ၁၈၇၂ ခုနှစ် ဇန္နဝါရီလနှင့် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ (နာ-၂)

၃။ ကိုလိုကော (ခေါင်းလောင်း) ရုရှားပြည်ဟောင်းတွင် အလုပ်သမားလူတန်းစားတပ်ဦးပါတီ မပေါ်ပေါက်မီအချိန်က ဒီမိုကရေစီတော်လှန်ရေးသမားများ၏ ကြွေးကြော်သံတောင်းစာ၏အမည်ဖြစ်သည်။ ၁၈၇၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လမှစပြီး လန်ဒန်မြို့နှင့် ဂျီနီဗာမြို့များတွင်ထုတ်ဝေကာ ရုရှားပြည်

ထဲသို့ဖြန့်ချိခဲ့သည်။ ထင်ရှားသော ခေတ်ဟောင်း ရှေးစာရေးဆရာ ဟာဇင်သည် ၎င်းသတင်းစာထုတ်ဝေသော လွတ်လပ်သည့်ရှေးစာပို့နှိပ် တိုက်ကို စတင်တည်ထောင်သူတစ်ဦးဖြစ်ခဲ့သည်။ (နာ-၅)

၄။ ဂတ်ချီးနားသည် ယခုဆိုဗီယက်ယူနီယံ လီနင်ဂရက်မြို့ (ခေတ်ဟောင်း ပီ ထရိုဂရက်မြို့) အနောက်တောင်ဘက်ရှိ အရပ်ဒေသအမည်ဖြစ်၏။ ၁၈၈၁ ခုနှစ် မတ်လ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ဒုတိယမြောက် အလက်ဇန်းဒါး ဇာဘုရင် လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခံရပြီးနောက်၊ တတိယမြောက် အလက်ဇန်းဒါး ဇာ ဘုရင်မှာ လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခံရမည်ကိုကြောက်ရွံ့သဖြင့် ပုန်းအောင်းနေ သောနေရာကို ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်သည်။ (နာ-၇)

၅။ အော့ဗ်ရှီးနားသည် လူထုကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်သော ကျေးလက်အဖွဲ့အစည်း ဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏။ ရှေးဦးဘုံအဖွဲ့လူ့ အဖွဲ့အစည်း၏ အစောပိုင်းကာလ အဆင့်များတွင်ရှိသည့် လယ်သမားမြေယာဘုံပိုင်ဆိုင်မှုစနစ်ဖြစ်သည်။ ဤစနစ်သည် မတူသောသဏ္ဍာန်အမျိုးမျိုးဖြင့် ရှေးပြည်ဟောင်းအပါ အဝင် အချို့တိုင်းပြည်များတွင် နှစ်ဆယ်ရာစုနှစ်အထိတည်ရှိခဲ့သည်။ (နာ - ၇)

၆။ ကိုလုံးမြို့ကွန်မြူနစ်အမှုစစ်ဆေးခြင်း (၁၈၅၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၄ ရက်နေ့မှ နိုဝင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့ထိ) မှာ ပရပ်ရှားအစိုးရကလုပ်ကြံ ဖန်တီးခဲ့သော အမှုတစ်ခုဖြစ်သည်။ ၎င်းအစိုးရသည် မာ့က်စ်-အိန်ဂယ်တို့ ကခေါင်းဆောင်ကာ ကွန်မြူနစ်ပါတီကြေငြာစာတမ်းကို မိမိလုပ်ငန်းစဉ် အဖြစ်ထားရှိသော ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား၏ ပထမနိုင်ငံတကာကွန်မြူနစ် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည့် ကွန်မြူနစ်အသင်းချုပ် (၁၈၄၇-၅၂) အဖွဲ့ဝင် ၁၁ ယောက်ကိုဖမ်းဆီးခဲ့သည်။ သူတို့အား 'နိုင်ငံတော်သစ္စာဖောက်မှု' ဟူသော စွဲချက်ဖြင့် တရားခွင့်တင်စစ်ဆေးခဲ့သည်။ အတုအယောင် စာရွက်စာ တမ်းသက်သေများဖြင့် တရားရုံးက ကွန်မြူနစ်အသင်းချုပ်အဖွဲ့ဝင် ၇ ဦး

ကို ခုနှစ်မှ ၆နှစ်အထိထောင်ဒဏ်ပေးခဲ့၏။ မဒုက်စံနှင့် အိန်ဂယ်တို့သည် ဤအမှုစစ်ဆေးခြင်းနှင့် ပရပ်ရှားပုလိပ်များက နိုင်ငံတကာအလုပ်သမား လှုပ်ရှားမှုကိုဆန့်ကျင်သော ကောက်ကျစ်မှုများကို အကုန်အစင်ဖွင့်ချ တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ (နှာ - ၁၂)

၇။ ၁၈၈၇ ခုနှစ် ဆွမ်ဆီးမြို့တွင်ကျင်းပသော အလုပ်သမားသမဂ္ဂ ကွန်ဂရက် ၌ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ ဒဗလျူ ဗီဗင်ပြောကြားခဲ့သော မိန့်ခွန်းကိုကိုးကားထား ခြင်းဖြစ်သည်။ ဗီဗင်၏မိန့်ခွန်းကို ၁၈၈၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁၇ ရက် နေ့ထုတ် ကွန်မန်းစီးလ်ဂျာနယ်တွင်ထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့သည်။ (နှာ - ၁၄)

၈။ ဝူးဒ်ဟားလ်နှင့် ကလာဖလင်သည် နယူးယောက်မြို့တွင် ၁၈၇၀ ခုနှစ်မှ ၁၈၇၆ ခုနှစ်အထိ မနရှင်လူတန်းစားအမျိုးသမီးအခွင့်အရေးတောင်းဆို သူများကထုတ်ဝေသော အမေရိကန်ဂျာနယ်အမည်ဖြစ်သည်။ ၁၈၇၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့ထုတ် ၎င်းဂျာနယ်တွင် ကွန်မြူနစ်ပါတီ ကြေငြာစာတမ်းကို ဖြတ်တောက်၍ ဖော်ပြခဲ့သည်။ (နှာ - ၁၄)

၉။ ကွန်ဂရက်ပိုလန်မှာ ၁၈၁၄-၁၈၁၅ ခုနှစ်ဗီယာနာကွန်ဂရက်ဆုံးဖြတ်ချက် များအရ ပိုလန်ဘုရင့်နိုင်ငံဟူသော တရားဝင်အမည်ဖြင့် ရုရှားပြည် ဟောင်းသို့ပေးထားရသော ပိုလန်ပြည်၏တစိတ်တပိုင်းဖြစ်သည်။ (နှာ - ၃၄)

၁၀။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “ပိုလန်ကိုချုပ်ထိန်းသော ကာကွယ်မှု အ ကောက်ခွန်စနစ်ကျင့်သုံးရန် တောင်းဆိုလိုက်ခြင်း” ဟု ပါရှိသည်။ (နှာ - ၃၄)

၁၁။ အလယ်ခေတ်ဆိုသည်မှာ ရှေးခေတ်၊ အလယ်ခေတ်၊ ခေတ်သစ်တို့အနက် တခုကိုဆိုလိုပေသည်။ အလယ်ခေတ်သည် ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၀၀၀ ခုနှစ်မှ ၁၄၀၀ ခုနှစ်အတွင်း ကာလပိုင်းဖြစ်၏။ ခေတ်သစ်ဆိုသည်မှာ ခေတ်ကာ

သို့သည်
သမား
င်ဖွင့်ချ
၁၂)
န်ဂရက်
ားထား
၁၇ ရက်
- ၁၄)
ခုနှစ်မှ
ောင်းဆို
၁၈၇၁
နှစ်ပါတိ
- ၁၄)
တ်ချက်
ားပြည်
။
- ၃၄)
ယ်မှု အ
ည်။
- ၃၄)
ိုအနက်
ခုနှစ်မှ
တ်ကာ

လပိုင်းခြားမှု၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပြီး ၁၄ ရာစုနှစ်နောက်ပိုင်း ဥပဒေပုဒ်တိုက်တွင် ပဒေသရာဇ်လယ်ကျွန်းစနစ်ကို တွန်းလှန်သော တော်လှန်ရေးများနှင့်အတူ အရင်းရှင်စီးပွားရေးစနစ်ပေါ် ထွန်းလာသောကာလမှ ယနေ့ထိ ကာလပိုင်းတခုလုံးကိုဆိုလိုသည်။ (နှာ - ၄၃)

၁၂။ ပဒေသရာဇ်စက်မှုလုပ်ငန်းဆိုသည်မှာ ဖွံ့ဖြိုးသောအရင်းရှင်စနစ် စက်မှုလုပ်ငန်းမဟုတ်၊ လက်မှုအများပိုင်းနှင့် စက်ကရိယာတစ်ဝတ်တပိုင်းပါဝင်သော ထုတ်လုပ်ရေးကိုဆိုလိုသည်။ (နှာ - ၄၅)

၁၃။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “ဆက်ဆံရေးများ” ဟုပါရှိသည်။ နောက်ပိုင်းစာမျက်နှာများတွင်လည်း ဤအတိုင်းတွေ့ရှိရသည်။ (နှာ - ၅၄)

၁၄။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “အမျိုးသမီးနှင့် ခလေးများ” ဟုပါရှိသည်။ (နှာ - ၅၈)

၁၅။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “ငွေချေးစားသူကလေးများ” ဟုပါရှိသည်။ (နှာ - ၅၈)

၁၆။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “အလုပ်သမားများသည် နေ့ရှင်ထုတ်လုပ်ရေး အကြောင်းအချက်များကိုသာမက ထုတ်လုပ်ရေး ကရိယာများကိုလည်း ထိုးနှက်တိုက်ခိုက်ကြသည်” ဟုပါရှိသည်။ (နှာ - ၅၉)

၁၇။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “အလုပ်သမားသမ္မဂ္ဂများ” ဟူသော စကားလုံးမပါရှိပေ။ (နှာ - ၆၁)

၁၈။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “အတိအလင်းပုန်ကန်မှုများ” ဟုပါရှိသည်။ (နှာ - ၆၁)

၁၉။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “သူတို့ကိုယ်ပိုင်ပညာရေး” ဟုပါရှိသည်။ (နှာ - ၆၂)

၂၀။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “များပြားလှသောပညာရေးအစိတ်အပိုင်းများ” ဟုပါရှိသည်။ (နှာ - ၆၃)

- ၂၁။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “အလယ်အလတ်အလွှာ” ဟုပါရှိသည်။
(နှာ - ၆၃)
- ၂၂။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “လေလွင့်နေသောပစ္စည်းမဲ့များ” ဟုပါရှိ
သည်။
(နှာ - ၆၄)
- ၂၃။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “ကိုယ်ပိုင်အသိရှိသော” ဟူသောစကားလုံး
မပါရှိပေ။
(နှာ - ၆၅)
- ၂၄။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “တဦးချင်းပုဂ္ဂိုလ်များလက်တွင် ဥစ္စာနေ
စုပုံနေခြင်း၊ အရင်းအနှီးဖြစ်တည်လာခြင်းနှင့် တိုးပွားလာခြင်း” ဟုပါရှိ
သည်။
(နှာ - ၆၇)
- ၂၅။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “ထူးခြားသော” ဟုပါရှိသည်။ (နှာ - ၆၉)
- ၂၆။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “ပစ္စည်းမဲ့ပါတီများ” ဟုပါရှိသည်။
(နှာ - ၆၉)
- ၂၇။ ပြင်သစ်တော်လှန်ရေးဆိုသည်မှာ ၁၇၈၉ ခုနှစ်မှ ၁၇၉၄ ခုနှစ်အထိ ဖြစ်
ပွားသော ပြင်သစ်နေရှင်တော်လှန်ရေးကိုဆိုလိုသည်။ ၎င်းတော်လှန်
ရေးသည် ပဒေသရာဇ်သက်ဦးဆံပိုင်စနစ်ကိုချေမှုန်းပစ်ကာ ပြင်သစ်ပြည်
တွင် အရင်းရှင်စနစ်တိုးပွားရေးအတွက် လမ်းဖွင့်ပေးခဲ့၏။ သို့သော်
ပြင်သစ်နေရှင်ကြီးများသည် တော်လှန်ရေး၏အသီးအပွင့်များကို အပိုင်
စီးပြီး အာဏာသိမ်းယူလိုက်ကြသည်။
(နှာ - ၇၀)
- ၂၈။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “တဦးကတဦးကိုသွေးစုတ်မှုအပေါ်တွင်”
ဟုပါရှိသည်။
(နှာ - ၇၁)
- ၂၉။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “ပစ္စည်းမဲ့များ၏အလုပ်” ပါ ထပ်မံဖြည့်စွက်
ပေါ်ပြထားသည်။
(နှာ - ၇၁)
- ၃၀။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “အလယ်အလတ်လူတန်းစား” ဆိုသော
စကားလုံးမပါရှိပေ။
(နှာ - ၇၅)

၃၁။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “ပညာရေး” ဟုပါရှိသည်။ (နာ - ၇၆)

၃၂။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “ပိုင်ဆိုင်မှုဆက်ဆံရေး” ဟုပါရှိသည်။
(နာ - ၇၇)

၃၃။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “အလုပ်သမားများတွင် အဖတိုင်းပြည်
မရှိ” ဟုပါရှိသည်။ (နာ - ၈၀)

၃၄။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “အမျိုးသား၏ခေါင်းဆောင်လူတန်းစား”
ဆိုသောစကားလုံးအစား “အမျိုးသားဆိုင်ရာလူတန်းစား” ဟုပါရှိသည်။
(နာ - ၈၀)

၃၅။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “အဘိဓမ္မာ” စကားလုံးအပြင် “နိုင်ငံရေး”
ဟူသောစကားလုံးပါရှိသည်။ (နာ - ၈၂)

၃၆။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “လူမှုရေးအာဏာဟောင်းကို ဆက်လက်
တိုက်ခိုက်ရန်လိုအပ်လာပေသည်” ဟူသောစာပိုဒ်ပါရှိပေ။ ဤနေရာ
တွင် လူမှုရေးမှာလူ့ အဖွဲ့အစည်းဟုလည်း အဓိပ္ပါယ်ရပေသည်။
(နာ - ၈၄)

၃၇။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုကိုအပိုင်စီးခြင်းနှင့် မြေ
ဆီခများကို နိုင်ငံတော်အသုံးစားခိုက်သို့အပ်နှံခြင်း” ဟုပါရှိသည်။
(နာ - ၈၅)

၃၈။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “တပြည်လုံးတွင်လူဦးရေပိုမိုမျှတစွာ ဖြန့်ခွဲ
ခြင်းအားဖြင့်” ဟူသောစာပိုဒ်ပါရှိပေ။ (နာ - ၈၅)

၃၉။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “ခလေးသူငယ်အားလုံးကိုလူ့ အဖွဲ့အစည်း
ကပညာသင်ကြားရေးနှင့် အခမဲ့ပညာသင်ကြားမှု” ဟုပါရှိသည်။
(နာ - ၈၅)

၄၀။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “ရုပ်ဝတ္ထုထုတ်လုပ်ရေး” ဟုပါရှိသည်။
(နာ - ၈၆)

၄၁။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “အကြမ်းဖက်မှု” ဟုပါရှိသည်။ (နှာ-၈၆)

၄၂။ ပြင်သစ်လက်ဂျီတမစ် (တရားဝင်) ဝါဒီများသည် ၁၇၉၂ ခုနှစ်တွင် ဖြိုချခံလိုက်ရသော မြေရှင်ကြီးများနှင့် အထက်တန်းစားဘုန်းကြီးများ၏အကျိုးစီးပွားကိုကိုယ်စားပြုသည့် ဧဘာဘွန်မင်းဆက်ကို ထောက်ခံကြသူများဖြစ်ကြသည်။ ၁၈၃၀ ခုနှစ်တွင် ၎င်းမင်းဆက်ကိုဒုတိယအကြိမ်တန်းလှန်ပြီးသည့်နောက်တွင် သူတို့သည် ပါတီဖွဲ့စည်းခဲ့၏။ ဘဏ္ဍာရှင်မင်းညီမင်းသားနှင့် ဓနရှင်ကြီးလူတန်းစားကို ဒေါက်တိုင်အဖြစ်ထားရှိသော အော်လီယွန်မင်းဆက်ကိုဆန့်ကျင်ရာတွင် ၎င်းဝါဒီတစ်တပ်ပိုင်းသည် လူမှုရေးပြဿနာများတွင် မကြာခဏလိမ်လည် ဝါဒဖြန့်ကြသည်။ သူတို့သည် ဓနရှင်လူတန်းစားသွေးစုတ်မှုမှ လုပ်သားများကိုကာကွယ်သူများဖြစ်လေဟန်ဆောင်ကြသည်။ (နှာ - ၈၈)

၄၃။ ယန်းအင်္ဂလန် (နပျိုသောအင်္ဂလန်ပြည်) သည် အင်္ဂလန်ပြည် တိုရိုပီတီ (ယခုတူနီးဆာပေးတစ်ပါတီ) နှင့်ပတ်သက်သော နိုင်ငံရေးသမား၊ စာပေသမားအုပ်စုဖြစ်ပြီး ၁၈၄၀ ခုနှစ်အစောပိုင်းတွင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ဓနရှင်လူတန်းစား၏ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေးအင်အားကြီးထွားလာမှုတို့အပေါ် မြေယာမင်းညီမင်းသားများ၏ မကြေမချမ်းဖြစ်မှုကို ၎င်းတို့ကထင်ဟပ်ပြကြသည်။ ၎င်းအစုသည် အလုပ်သမားလူတန်းစားအပေါ် ဩဇာရှိရန်နှင့် ဓနရှင်ဆန့်ကျင်ရေးတိုက်ပွဲတွင် အလုပ်သမားလူတန်းစားကို အသုံးချရန်အတွက် လိမ်လည်လှည့်ဖြားသောနည်းများကို ကျင့်သုံးကြသည်။ (နှာ - ၈၈)

၄၄။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “စက်မှုလုပ်ငန်းတည်းဟူသော သစ်ပင်မှ ကြွေကျလာသော” ဟူသည်စာပိုဒ်မပါရှိပေ။ (နှာ - ၈၉)

၄၅။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် ၎င်းစာကြောင်းနှင့်ဆက်လျက် “စစ်မှန်သောလူ့ အဖွဲ့အစည်းနှင့်ပတ်သက်၍၎င်း၊ လူသားတို့၏ အနှစ်သာရကို

အကောင်အထည်ပေါ်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍၎င်း အဓိပ္ပါယ်မရှိသော တွေး
 တောမှုများအဖြစ် မလွဲမသွေပေါ်လာရတော့သည်” ဟူသော စာ
 ကြောင်းပါရှိသည်။ ၁၇၂ ခုနှစ်၊ ၁၈၇၀နှင့် ၁၈၉၀ ခုနှစ်ပုံနှိပ်ခြင်းများ
 တွင် ဤစာကြောင်းကို “လူသားတို့၏အနှစ်သာရကို အကောင်အထည်
 ပေါ်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍ အဓိပ္ပါယ်မရှိသောတွေးတောမှုများအဖြစ် မလွဲ
 မသွေပေါ်လာရတော့သည်” ဟုရေးသားထားသည်။ (နှာ - ၉၄)

၄၆။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “အခစားအလုပ်” ဟုပါရှိသည်။
 (နှာ - ၁၀၀)

၄၇။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “ပြုပြင်ရေး” ဟူသောစကားလုံးမပါရှိပေ။
 (နှာ - ၁၀၀)

၄၈။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “တောနှင့် မြို့၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်မှု” ဟု
 ပါရှိသည်။ (နှာ - ၁၀၄)

၄၉။ ဂျာမန်ဘာသာစာမူရင်းတွင် “အနာဂါတ်လူ့ အဖွဲ့အစည်းနှင့် ပတ်သက်
 သောသူတို့၏အပြုသဘောတင်ပြချက်များ” ဟုပါရှိသည်။ (နှာ - ၁၀၄)

၅၀။ ချားတစ်စ်လှုပ်ရှားမှု (အင်္ဂလိပ်စကားလုံးချာတာမှလာသည်။ အုပ်ချုပ်
 ရေးအာဏာပိုင်များက စာဖြင့်ရေးသားကာ ပေးအပ်လိုက်သည့် အခွင့်
 အရေးများဟုအဓိပ္ပါယ်ရသည်။ ၁၇၃၇ ခုနှစ်မှ ၁၈၄၇ ခုနှစ်အတွင်းတွင်
 ဥပဒေပြုပြင်ရန်တောင်းဆိုသောလှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်သူများ၏ တောင်း
 ဆိုချက်ဖြစ်သည့် “ပြည်သူ့ ချာတာ” စကားလုံးမှဆင်းသက်လာသည်။
 ဤလှုပ်ရှားမှုတွင်ပါဝင်သူများကိုချားတစ်စ်ဟု၎င်း၊ ၎င်းဝါဒကိုချားတစ်စ်
 ဝါဒဟု ၎င်းခေါ်ဝေါ်သည်) မှာ နိုင်ငံတကာ အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှု
 သမိုင်းတွင် ပထမဆုံးအကြိမ် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား၏ လူထုလက္ခဏာ
 ဆောင်သော တော်လှန်သည့်နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုဖြစ်သည်။ ၎င်းလှုပ်ရှား
 မှုသည် ၁၈၃၀ ခုနှစ်အလယ်ပိုင်းနှင့် ၁၈၄၀ ခုနှစ်အကုန်ကာလအတွင်း

အင်္ဂလန်ပြည်တွင်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ အလုပ်သမားများ၏ ဆိုးဝါးလှသော စီးပွားရေးအခြေအနေနှင့် ၁၈၃၂ ခုနှစ် ပါလီမန်စနစ်ပြုပြင်ရေးအပေါ် မကြေနှပ်မှု (၎င်းပါလီမန်ပြုပြင်ရေးသည် ဓနရှင်လူတန်းစားကိုသာ အခွင့်အရေးပိုမိုပေးခဲ့သည်) ကြောင့်ဖြစ်လာသည်။ ချားတစ်စ်လှုပ်ရှားမှု၏ ပထမတွက်ရက်ကို ၁၈၃၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင်မြို့လုပ်ခဲ့၏။ မာ့ကစ်နှင့် အိန်ဂယ်တို့သည် ချားတစ်စ်လှုပ်ရှားမှု၏ လက်ဝဲဂိုဏ်းခေါင်းဆောင်များကို ဒီမိုကရေစီတောင်းဆိုချက်များနှင့် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒအရေးတိုက်ပွဲကို ပေါင်းစပ်ပေးရန် ညွှန်ပြခဲ့ပေသည်။ ချားတစ်စ်လှုပ်ရှားမှုသည် အင်္ဂလန်ပြည်လူ့အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပေါ်တိုးပွားမှုအပေါ် အတော်အတန် ဂယက်ရိုက်မှုကိုဖြစ်စေသည်။ အုပ်စိုးသူလူတန်းစားသည် မတတ်သာသဖြင့် အမျိုးသမီးနှင့် လူငယ်များ၏အလုပ်ချိန်ကို ၁၀ နာရီသို့လျော့ချသည့် ဥပဒေကို ၁၈၄၇ ခုနှစ်တွင်ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့ရသည်။ ဤစာအုပ်စာမျက်နှာ ၆၂ ပထမအပိုဒ်တွင် ၎င်းအချက်ကိုဖော်ပြထားသည်။

(နှာ - ၁၀၆)

- ၅၁။ ဂျာမန်တာသာစာမူရင်းတွင် “လူတန်းစား” ဆိုသောစကားလုံးမပါဘဲ “အလုပ်သမားပါတီများ” ဟုရေးသားထားသည်။ (နှာ - ၁၀၇)
- ၅၂။ ဂျာမန်တာသာစာမူရင်းတွင် “တည်ရှိနေသောလူ့အဖွဲ့အစည်းစနစ်တခုလုံး” ဟုပါရှိသည်။ (နှာ - ၁၁၀)
- ၅၃။ ဂျာမန်တာသာစာမူရင်းတွင် “တိုင်းပြည်အားလုံးရှိ ပစ္စည်းမဲ့များသွေးစည်းကြလော့!” ဟုပါရှိသည်။ (နှာ - ၁၁၀)

အမည်အညွှန်း

ကာဘက် (အက်တိန်နီ ကာဘက်၊ ၁၇၈၈-၁၈၅၆) ပြင်သစ်စိတ်ကူးယဉ်ကုန်ပြုနစ်
ဝါဒီတဦးဖြစ်သည်။ “အီကာရီယာခရီးစဉ်” အမည်ရှိစာအုပ်ကို ရေးသား
ခဲ့သူဖြစ်သည်။ (နာ - ၁၇)

ဂရွန် (ကားလ်-သီယိုဒို ဂရွန်၊ ၁၈၁၇-၁၈၈၇) ဂျာမန်ခနရှင်ပေါက်စ စာရေးဆရာ
ဖြစ်သည်။ ၁၈၄၀ ခုနှစ်အလယ်ပိုင်းတွင် “စစ်မှန်သော” ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို
အဓိကကိုယ်စားပြုသူတဦးဖြစ်သည်။ (နာ - ၉၈)

စိန်-ဆိုင်မွန် (ဟင်နရီကလော့ဒ် စိန်-ဆိုင်မွန်၊ ၁၇၆၀-၁၈၂၅) ပြင်သစ်ပြည်စိတ်
ကူးယဉ်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကိုရှေ့ဆောင်သူတဦးဖြစ်သည်။ မာ့ကစ်ဝါဒမပေါ်
ပေါက်မီကာလ၌ ၎င်းသည် ခနရှင်အဘိဓမ္မာ၊ ခနရှင်လူမှုရေးနှင့် အရင်း
ရှင်စနစ်ကိုဝေဖန်ကာ ကမ္ဘာတွင် အရင်းရှင်ဆိုရှယ်လစ်စနစ် ထူထောင်
ရေးကို အိပ်မက်မက်ခဲ့သည်။ ၎င်းသည် အရင်းရှင်စနစ်၏အနှစ်သာရကို
နားမလည်၊ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒလမ်းကြောင်းကိုလည်း မတွေ့မြင်ခဲ့ပေ။
(နာ - ၁၀၁)

ဆစ်စ်မွန်ဒီ (ဂျင်-ချားလ် ဆိုင်မွန်ဒီ ဒီ ဆစ်စ်မွန်ဒီ၊ ၁၇၇၃-၁၈၄၂) ဆိုဇာလန်ပြည်
မှ ဘောဂဗေဒပညာရှင်တဦးဖြစ်သည်။ ခနရှင်ပေါက်စအမြင်ဖြင့် အရင်း
ရှင်စနစ်ကိုဝေဖန်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ (နာ - ၉၂)

ဇဆူးလစ်ချ် (ဘဲဏ္ဍအိဗန်နော့ဗ်နား ဇဆူးလစ်ချ်၊ ၁၈၄၉-၁၉၁၉) ရုရှားပြည်တွင်
ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားတပ်ဦးပါတီမရှိသေးမီကာလ၌ ပေါ်ပေါက်လာသော
နရော့ဒ်နစ် (ပြည်သူ့) လှုပ်ရှားမှုတွင်ထင်ရှားသော အမျိုးသမီးတဦးဖြစ်
၏။ ၁၈၈၃ ခုနှစ် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီလှုပ်ရှားမှုအတွင်းတွင် မာ့ကစ်ဝါဒ

လေ့လာပြန်ပွားရေး “အလုပ်သမားလွတ်မြောက်ရေး” အမည်ရှိသော ပါတီအစုကို တည်ထောင်ရာ၌ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ မာ့ကစ်နှင့် အိန်ဂယ်တို့က သူမထံသို့သဘောတရားရေးရာပြဿနာနှင့်ပတ်သက်သော စာများရေးပို့ခဲ့သည်။ ၎င်းသည် အိန်ဂယ်ရေးသားသော စိတ်ကူးယဉ်နှင့် ဝိဇ္ဇာနည်းကျ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို ရုရှားဘာသာပြန်ဆိုခဲ့သည်။ ၁၉၀၈ ခုနှစ် ပါတီမှလျှို့ဝှက်ထုတ်ဝေသော သဘောတရားရေး သတင်းစာ “အစ်ကဏ္ဍ” (မီးပွား) နှင့် “ဇားရား” (အာရုံဦး) တို့၏ အယ်ဒီတာအဖွဲ့ဝင် တဦးဖြစ်ခဲ့သည်။ ရုရှားပြည်ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တစ် အလုပ်သမားပါတီ ဒုတိယကွန်ဂရက်တွင် လီနင်ခေါင်းဆောင်သော ဗေဒနိယနှင့် လီနင်ဝါဒ ၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော မင်ရှီဗစ်ဟူ၍ သဘောတရားရေးရာကွဲလွဲရာ၌ ဇဆူးလစ်ချ်သည် မင်ရှီဗစ်အစု၏ ခေါင်းဆောင်တဦးဖြစ်သည်။ ပထမ ကမ္ဘာစစ်ပွဲကာလ၌ဆိုရှယ်ရှော်ဗင်ဝါဒ (ခနရှင်အမျိုးသားရေးဝါဒ) ဘက် တွင်ရပ်တည်ခဲ့ကာ မဟာအောက်တိုဘာ ဆိုရှယ်လစ်တော်လှန်ရေးကို မ ထောက်ခံသူဖြစ်သွားသည်။ (နှာ - ၁၅)

ဒါဝင် (ချားလ် ရော့ဘတ် ဒါဝင်၊ ၁၈၀၉-၁၈၈၂) ဇီဝဗေဒဆိုင်ရာပေါက်ပွားမှုနှင့် တိုးပွားမှုသဏ္ဍာန်များကိုစတင်တွေ့ရှိသူ အင်္ဂလိပ်ခနရှင်လူတန်းစား ဝိဇ္ဇာ ပညာရှင်ကြီးဖြစ်သည်။ ၎င်းက သက်ရှိသတ္တဝါနှင့် သစ်ပင်များသည် အ ဆက်မပြတ်ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားပြောင်းလဲနေကြောင်း၊ သဏ္ဍာန်သစ်များဖြစ် ပေါ်နေကြောင်း၊ လူများသည် လူဝံမှတစ်ဆင့်ပြောင်းလဲသက်ဆင်းလာ ကြောင်းများကို မချေပနိုင်သောအထောက်အထားများဖြင့် ရှင်းလင်း ပြသခဲ့သည်။ ကမ္ဘာလောကနှင့် လူသားများကို မည်သည့်နတ်ဘုရားကမှ မဖန်ဆင်းကြောင်း ဖော်ပြကာ ဘာသာရေးသင်ကြားချက် အားလုံးကို ချေပခဲ့၏။ သို့သော် ဒါဝင်သည်မိမိ၏ဝိဇ္ဇာပညာကို သဘာဝနယ်ပယ်တွင် သာကန့်သတ်ထားရှိပြီး လူ့ အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပေါ်တိုးပွားမှုကို အပြည့်အဝ

ရှင်းလင်းမပြနိုင်ခဲ့ပေ။ မာ့ကစ် အိန်ဂယ်တို့သည် ဒါဝင်၏သဘောတရားကို အနုပဋိလောမသမိုင်းရုပ်ဝါဒအမြင်ဖြင့် ပြည့်စုံအောင်ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားလိုက်သည်။ (နာ - ၁၈)

ဒန်တေ (အယ်လီဂယ်ရီ ဒန်တေ၊ ၁၂၆၅-၁၃၂၁) အီတလီလူမျိုးကဗျာဆရာနှင့် အီတလီစာပေ၏ကဏ္ဍသစ်ကို စတင်ဖွင့်လှစ်လိုက်သူဖြစ်သည်။ လယ်ကျွန်စနစ်ကုန်ဆုံးတော့မည့်ခေတ်ကာလ၌ ပြောင်မြောက်သောအရေးအသားဖြင့် ကဗျာရှည်ကြီးများကိုသီကုံးရေးသားခဲ့သည်။ ဒန်တေ၏ကဗျာများသည် ကမ္ဘာ့စာပေသမိုင်းတွင် ဂန္ထဝင်စာပေများဖြစ်လာခဲ့သည်။ (နာ - ၄၀)

ပလက်ကနော့ဖ် (ဂရိဂို ရီဗလန်တီနိုးဗစ် ပလက်ကနော့ဖ်၊ ၁၈၅၆-၁၉၁၆) ရုရှားပြည်တွင် မာ့ကစ်ဝါဒကိုစတင်ဖြန့်ဖြူးသူ၊ ဝါဒဖြန့်ချိသူနှင့် ရုပ်ဝါဒအဘိဓမ္မာပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ၁၉၀၃ ခုနှစ်ရုရှားပြည်ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တစ်အလုပ်သမားပါတီ၏ဒုတိယကွန်ဂရက်ပြီးသည့်နောက်မှစ၍ လီနင်ဝါဒနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော မင်ရှီဗစ်အချောင်ဝါဒကို ရပ်တည်သူဖြစ်သူသည်။ (နာ - ၁၅)

ပရောက်ဒွန်း (ပီရာ ဂျိုးဇက် ပရောက်ဒွန်း၊ ၁၈၀၉-၁၈၆၅) ပြင်သစ်စာရေးဆရာသိမ်ဖျင်းသောဘောဂဗေဒ၊ လူမှုရေးပညာရှင်နှင့် ဓနရှင်ပေါက်စသော တရားရေးဆရာတစ်ဦးဖြစ်သည်။ မာ့ကစ်ဝါဒနှင့်ဆန့်ကျင်ဘက် မင်းမဲ့ဝါဒကိုစတင်တီထွင်သူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ (နာ - ၉၉)

ဖိုးရီးယား (ချားလ် ဖိုးရီးယား၊ ၁၇၇၂-၁၈၃၇) ပြင်သစ်ပြည်စိတ်ကူးယဉ်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို ရွှေဆောင်သူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အကြမ်းဖက်တော်လှန်ရေးကိုဆန့်ကျင်ကာ မိမိ၏အတွေးအခေါ်များကို ငြိမ်းချမ်းစွာ ဝါဒဖြန့်ချိခြင်းဖြင့် အနာဂတ်ဆိုရှယ်လစ်လူ့အဖွဲ့အစည်းကို စည်းရုံးနိုင်သည်ဟု စိတ်ကူးယဉ်ယူဆသည်။ (နာ - ၁၀၀)

မိုး (ဆယ်မြူရယ် မိုး၊ ၁၈၃၀-၁၉၁၂) မာ့ကစ်ရေးသားသော အရင်းကျမ်းနှင့် ကွန်မြူနစ်ပါတီကြေငြာစာတမ်းကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့သူဖြစ်သည်။ မာ့ကစ် အိန်ဂယ်တို့၏ဝိတ်ဆွေတဦးဖြစ်သည်။ (နာ - ၂၁)

လာဆေး (ပါဒီနန် လာဆေး၊ ၁၈၂၅-၁၈၆၄) ဂျာမန်နေရှင်ပေါက်စဆိုရှယ်လစ်ဝါဒီနှင့်နိုင်ငံတကာအလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှုအတွင်းရှိလက်ျာအချောင့်ဝါဒတမျိုးဖြစ်သော “လာဆေးဝါဒ” ကိုတီထွင်ခဲ့သူဖြစ်၏။ ၎င်းသည် ဂျာမဏီပြည်လုံးဆိုင်ရာအလုပ်သမားအဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်ခဲ့သည်။ ၎င်းသည် အလုပ်သမားလူတန်းစားလှုပ်ရှားမှုကို ငြိမ်းချမ်းသော ပါလီမန်လွှတ်တော်၌သာ ကန့်သတ်ထားရှိသည်။ ဥပဒေတွင်းစည်းရုံးရေး၊ ပြည်လုံးကျွတ်ရွေးကောက်တင်မြောက်ခွင့်၊ အလုပ်သမားထုတ်လုပ်ရေးအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းသောလမ်းကြောင်းဖြင့် ထောက်ပံ့ကြေးငွေများပေးသော နိုင်ငံတော်တည်ထောင်ရေး၊ ဤသို့အားဖြင့် “လွတ်လပ်သော ပြည်သူ့အားလုံး၏ နိုင်ငံတော်” ဟူသော လူ့ အဖွဲ့စည်းသစ်ဖြစ်နိုင်သည်ဟု လာဆေးဝါဒီများကယူဆကြသည်။ ၎င်းတို့က လယ်သမားလူတန်းစားကို ဖောက်ပြန်သူများဟူသဘောထားသည်။ လာဆေး၏နိုင်ငံရေးနှင့် သဘောတရားရေးရာအများများကို မာ့ကစ်၏ဂိုဏ်းစဉ်ပေဖန်ချက်နှင့် လီနင်၏နိုင်ငံတော်နှင့် တော်လှန်ရေးကျမ်းများတွင် ချေပတိုက်ခိုက်ထားသည်။

(နာ - ၁၃)

ဝက်တလင်း (ဝီလ်ဟမ် ဝက်တလင်း၊ ၁၈၀၈-၁၈၇၁) ဂျာမန်လက်မှုပညာသည်ဖြစ်သည်။ ဂျာမန်စိတ်ကူးယဉ်တန်းတူရေးဝါဒဖြစ်သော ကွန်မြူနစ်ဝါဒ၏ ပေါ်လွင်ထင်ရှားဆုံးသောကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ဖိုးရီးယား (အထက်တွင်ဖော်ပြပြီး) ၏ သြဇာအရှိန်သက်ရောက်မှုကိုခံခဲ့ရသည်။

(နာ - ၁၇)

ဟာဇင် (အလက်ဇင်ဒါး အီဗန်နိုဗစ် ဟာဇင်၊ ၁၈၁၂-၁၈၇၀) ခေတ်ဟောင်း

ရုရှားပြည်တွင် ထင်ရှားသော ဒီမိုကရေစီတော်လှန်ရေးသမား၊ ရုပ်ဝါဒ
 အဘိဓမ္မာဆရာ၊ စာရေးဆရာနှင့် သတင်းစာဆရာဖြစ်သည်။ တိုးတက်
 သောအယူအဆများကိုစွဲကိုင်ကာ ဇာဘုရင်စနစ်ကိုဆန့်ကျင်သဖြင့် အ
 ဖမ်းခံနယ်နှင့်ခံခဲ့ရသည်။ ရုရှားပြည်တွင်ရုပ်ဝါဒကျမ်းများကိုရေးသားပြုစု
 ခဲ့သည်။ ရုရှားပြည်ဒီမိုကရေစီတော်လှန်ရေးသမားများ၏ ကြွေးကြော်သံ
 ဖြစ်သော ကိုလိုကော (ခေါင်းလောင်း) သဘင်းစာကိုပုံနှိပ်သည့် စာပုံနှိပ်
 တိုက်ကိုပြည်ပတွင်တည်ထောင်ခဲ့သူတဦးဖြစ်သည်။ ဟာဇင်သည်ဒီမိုကရေ
 စီဝါဒမှခွဲခွာကာ လစ်ဘယ်ဝါဒဘက်သို့ယိမ်းယိုင်သွားခဲ့ရာမှ ၁၈၆၀ ခုနှစ်
 များတွင် တော်လှန်ရေး ဒီမိုကရေစီဝါဒအတွက် ရပ်တည်သူဖြစ်လာ
 ကြောင်း လီနင်၏ဟာဇင်အံ့သတိရခြင်းဆောင်းပါးတွင် ရေးသားထား
 သည်။ (နာ - ၁၅)

အိုင် (ရောဘတ် အိုင်၊ ၁၇၇၁-၁၈၅၀) စိတ်ကူးယဉ်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို
 ရှေ့ဆောင်သူ အင်္ဂလန်ပြည် စကော့တလန်ပြည်နယ်မှ စက်မှုလုပ်ငန်း
 ရှင်ကြီးတဦးဖြစ်သည်။ ၎င်းပိုင်စက်ရုံတွင် အလုပ်ချိန်လျော့ချပေးခြင်း၊
 ခလေးများအတွက် ကျောင်းများဖွင့်ပေးခြင်း၊ ခလေးထိန်းဌာနဖွင့်လှစ်
 ပေးခြင်းများ ပြုခဲ့သည်။ ထို့ပြင် ဤအတွေ့အကြုံမှ စိတ်ကူးယဉ်ကုန်မြူနစ်
 စနစ်ပုံစံကိုရေးသားပြုစုခဲ့၏။ ၎င်းကလူ့ အဖွဲ့စည်း၏ဆင်းရဲဒုက္ခများသည်
 အရင်းရှင်စနစ်ကြောင့်ဟုမမြင်ဘဲ လူများ၏မသိနားမလည်မှုကြောင့်ဖြစ်
 သည်ဆိုကာ လူ့ အဖွဲ့အစည်း၏ပဋိပက္ခများကို အသိပညာဖြန့်ဖြူးပေး
 ခြင်းအားဖြင့် ကွယ်ပျောက်သွားမည်ဟု ယူဆခဲ့၏။ အကြမ်းဖက်တော်
 လှန်ရေးကိုမယုံကြည်သူနှင့် အလုပ်သမားလူတန်းစား၏ သမိုင်းဆိုင်ရာအ
 ခန်းကိုနားမလည်သူဖြစ်သည်။ ၎င်း၏သဘောတရားများသည် စိန့်-ဆိုင်
 မွန်၊ ဖိုရီးယားတို့ကဲ့သို့ပင် ဝိဇ္ဇာနည်းကျဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ၊ ကွန်မြူနစ်ဝါဒ
 ပေါ်ပေါက်မီကာလ၏သမိုင်းဆိုင်ရာဖြစ်စဉ်တွင်ပါဝင်ခဲ့ပေ၏။ (နာ-၁၀၁)

၁၉၇၃ ခုနှစ် မတ်လ ၅ ရက်နေ့တွင်စတင်ဘာသာပြန်၍
၁၉၇၆ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင်တည်းဖြတ်သည်။ ၁၉၇၇ ခုနှစ်
စက်တင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင်စတင်ပုံနှိပ်ကာ ဒီဇင်ဘာလ
တွင် ပုံနှိပ်ပြီးစီးသည်။

ကားလ် မာ့က်စ် - ဗရက်ဒရစ် ခေါ်နိုဂယ်

ကွန်မြူနစ်ပါတီ ကြေငြာစာတမ်း

ဘာသာပြန်နှင့်စာပုံနှိပ်ဌာန
ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ